

שיעור הכנה לפורים בספר "חסידות מבוארת"

מאמר "חייב איניש לבסומי"

***ההבדל בין מתן תורה בהר סיני לזמן של אחשורוש שאז היה איתערותא דלעילא ועכשיו היה מצד עצמם *יש שני סוגים של הסתר יש הסתר שמרגישים ויש הסתר שזהו בתוך הסתר שלא מרגישים כלום *ביאור חדש בענין של כפה עליהם הר כגיגית**

בעל ה"תניא" בספרו תורה אור שואל במה גדולה שמחת פורים יותר משאר המועדים? ומקדים בביאורו, שבפורים היתה גמר קבלת התורה, כי הקבלה בעת מתן תורה היתה על ידי כפיה כמאמר חז"ל: ומכאן מודעא רבא לאורייתא, אלא דהדר קבלוה בימי אחשורוש, וע"ז שואל, דגם הגזירה בזמן המן היתה ענין של כפיה. ולהבין הדברים צריך מתחילה להבין ענין מתן תורה ומהותה של תורה, ומבאר מקודם שני מאמרי חז"ל בענין תורה הדרושים ביאור. א. "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו". ואינו מובן, מדוע צריכים לידיעת התורה כפשוטה כפי שהיא מלובשת בעניינים גשמיים בשביל הנאת מזיו השכינה בגן עדן. ב. "כל מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק עליו נאמר, כי דבר ד' בזה הכרת תכרת הנפש". איך יתכן דמי שאי אפשר לו לעסוק בתורה יוצא ידי חובתו בפרק א' שחרית וערבית, ומי שאפשר לו ללמוד, חייב כרת על רגע אחד של ביטול תורה?

וכדי לתרץ נקדים בענין מתן תורה, דהלא מצינו שהתורה היתה כבר קודם למתן תורה, וכמו דאי שאאע"ה למד תורה עד שלא ניתנה וקיים את כולה, וכמו"כ יהודה הקים במצרים בית תלמוד. דהיינו שתורה ולימוד התורה היה ג"כ לפני מתן תורה, א"כ מה התחדש במ"ת? אלא מתן תורה היה להראות לבני"י את הקב"ה בצורה חושית ממש, וכמו דאי "אתה הראת לדעת כי ד' הוא האלקים", דהיינו, לראות גילוי קדמונו מה שלא ראו מקודם. ובעצם כאשר אדם לומד תורה, ע"ז יכול להתדבק בקב"ה, כי הקב"ה נמצא בתוך התורה ממש, שהתורה נקראית "משל הקדמוני" שכמו שיש משל ונמשל שהמשל הוא לבאר את הנמשל, כך הוא שבכדי להבין את הקב"ה בכבודו ובעצמו שהוא 'קדמונו של עולם' והוא רם ונישא מכל הנבראים, ואין פתח להבינו אם לא ע"י לימוד התורה, שהיא 'ימשל' להבין את הקדמון ב"ה, וע"י לימוד התורה יכולים להגיע לזה, כיון שחכמת התורה ירדה מדריגה אחר מדריגה עד שנתלבשה בשכל האנושי, וכביכול התורה היא לבוש להקב"ה, וכמו אדם שמחבק את המלך והוא נמצא בתוך לבושו ונקרא שמחבק את המלך בעצמו, כך הלומד תורה מגיע על ידיה לראות את הקב"ה. ולמעשה יש שני דרכים בלימוד התורה, א. להגיע לידיעת התורה, ב. להגיע לדבקות ולהיות אחד עם הקב"ה. זאת אומרת, שידיעת דיני התורה היו כבר בזמנו של אדם הראשון ולאחמ"כ עבר לאברהם וליצחק, והחידוש במתן תורה היה שאפשר להגיע ע"י התורה לדבקות ברבש"ע.

ולהגיע להרגשה אלוקית בתורה הקד', אינה רק ע"י לימוד וידיעת דיני התורה, אלא נצרך להתייגע ולעמול קשה, ודבר זה נקרא 'עבודה', דיש עובד ויש מעביד, ועבודה נקרא שמבטל עצמו להמעביד, ו'עבודה' היא הכנעה וביטול, ולמעשה דבר זה גם מתבטא בלימוד, שכאשר אדם פותח בלימוד ולפתע נופל לו קושי בלימוד - או ע"י חברים או מכל סיבה שהיא, ובעת כזו חייב להיכנע להקב"ה שאפי' שזה לא מסתדר לו, בכל אופן מבטל עצמו, ואז עם מסירות נפש זו מתחבר להנעלם שזהו האין סוף, וכך הוא אחד עם הקב"ה. וזה הוא החידוש במתן תורה - להגיע לדבקות עם הקב"ה.

וזה מה שהיה 'פרחה נשמתם', דבני"י היו במצב של איתערותא דלעילא בלי איתערותא דלתתא. וכמו"כ "כמים פנים אל פנים כן לב האדם אל האדם" שאדם מסתכל בראי רואה את עצמו "כן לב האדם אל האדם", ומסביר רבי דוד מלעלוב, ולמה כתיב 'מים' ולא 'ראי'? ומבאר, שבראי אפשר לעמוד ישר ולראות, ובזה אין שום הכנעה, משא"כ במים שבכדי לראות עצמו חייב להתכופף ורק כך יכול לראות, וזה ענין ההכנעה והביטול שזה בעצם הדרך להגיע לדבקות הבורא.

והנה בנתינת התורה ירד ד' על הר סיני, וזה היה בחינת כפה עליהם הר כגיגית, שהוא בבחינת וימינו תחבקני דהיינו התגלות אהבה העליונה מלמעלה על ישראל כמ"ש אהבתי אתכם אמר ה' שאהבה זו תחבקני לכנסת ישראל ומקפת אותו מכל צד וכו' עד שאינו מניחו לפנות ממנו, ומוכרח להיות עומד עמו פנים בפנים. דהיינו שע"י אהבה עליונה זו נתעורר ג"כ האהבה בנשמות ישראל עד שבאו למעלה למדרגה שהקדימו נעשה. כלומר שכפיית ההר כגיגית היה מצב של איתערותא דלעילא בלא איתערותא דלתתא, שהקב"ה עורר אצל בני"י האהבה עצומה אליו ואז ממילא בני"י החזירו אהבה חזרה להקב"ה וכך התבטלו אליו והגיעו למצב של 'רואים את הקלות'. משא"כ בפורים היה מצב של הסתר שזה היה 'ואנכי הסתר הסתר פני', וכפי שהבעש"ט הק' מסביר שיש שני סוגים של הסתר, יש הסתר שמרגישים שמשחו מסתתר, וכגון באופן שלא מוסתר טוב. ויש הסתר שהוא בתוך הסתר, שאפילו שיש הסתר אבל הוא כ"כ מוסתר שלא רואים כלל שמשחו מוסתר כאן, וזה ההסתר שהיה בימי הפורים, וזה מה שכת' "קלי קלי למה עזבתני", ולכאורה קשה מהו הלשון "עזבתני" איך זה

יכול להיות שהקב"ה יעזוב אותנו לרגע, הלא כתוב "ואתה מחיה את כולם" שהמשמעות היא שאם ח"ו הקב"ה היה עוזב אותנו לרגע היה חזרה תוהו ובוהו, וא"כ היה צריך לכתוב לשון 'עזבתיך' ולא 'עזבתני?' אלא התיי הוא שאסתר שאלה למה הבאת אותנו לכזה הסתר גדול שנדמה לנו שאתה עזבת אותנו. זאת אומרת, שטבע העולם הוא שלאדם נדמה שהוא עושה הכל והכל בידו, וזה מה שאסתר אמרה, למה אנחנו נמצאים בכזה הסתר גדול - הסתר בתוך הסתר שלא רואים אותך בכלל, וביקשה מהקב"ה שיגלה את עצמו כדי שנראה אותו.

ואיתא "וכל עבדי המלך כורעים ומשתחוים להמן, ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה", 'המלך' קאי על מלכו של עולם, ויעבדי המלך' זהו **המנהגים** שלנו שהם עבדי המלך שהם כרעו להמן, אך היה אדם יחיד בעולם שאמר שהוא "לא יכרע ולא ישתחוה", שהוא הכריז שלא קיים כזה דבר המן, ולכן אני לא כורע אליו. ואיתא בקדושת לוי שלכאורה מהו כל הכעס שהיה להמן על מרדכי, הלא הגזירה היה רק על אנשים פשוטים ולא על שרים, וא"כ מרדכי לא היה צריך כלל לכרוע להמן, ומדוע המן כ"כ כעס עליו? ותיי, דבאמת מרדכי לא היה צריך לכרוע, ורק אמר לכל דגם אם היה הגזירה על שרים הוא ג"כ לא היה משתחוה ודבר זה לבד הכעיס את המן.

וכעת מבאר: **אך הענין כי הנה התורה נקרא משל הקדמוני**, שהתורה היא דרך להגיע לדביקות בהקב"ה, ונקראת 'משל הקדמוני', שקאי על התורה שהיא משל להבין ולהשיג משהו הקב"ה שהוא קדמון, ונקרא כך שהיה קודם לכל, וכל מה שהרבשיע עשה **ממלא כל עלמין** שזה כל החיות שיש בעולם ואם זה **סובב כל עלמין**. אבל מהותו ועצמותו ית' אינו בגדר עלמין כלל ולא שייך לומר עליו אפילו התואר של **סובב כל עלמין ולכן נק' קדמונו של עולם**.

והתורה שנק' משל הקדמוני היינו שהתורה היא משל לבחינת קדמונו של עולם, שכמו שע"י המשל יושג הנמשל, כך ע"י שתלמודו בידו יזכה לגלוי... הקב"ה והתורה הם משל ונמשל, אם הנמשל פשוט אפשר לבאר אותו עם משל אחד, אבל אם הנמשל הוא מורכב ועמוק, א"כ צריך משלים רבים בכדי שיובן הנמשל.

כי הנה בהשגת התורה יש רבוי מדרגות אינו קץ בעילוי אחר עילוי כמו מהות ההשגות שבג"ע התנתון אינו ערוך כלומר אינו דומה למהות ההשגה שמשגיגים בג"ע העליון, ולכן ההשגות שבג"ע החחתון לגבי השגה שבג"ע העליון הוא רק כמו ערך המשל לגבי הנמשל... וכל השגה לגבי מה שלמעלה ממנה נק' משל. וזהו שכתוב בשלמה וידבר שלשת אלפים משל, - שלמעשה יש ריבוי מדרגות בתורה שכל אחת היא בגדר משל לגבי מדרגה העליונה, וזהו ענין של שלשת אלפים משל של שלמה המלך, שדרגתו היתה כ"כ גבוהה שהיה בכוחו לחקור ולהבין בעמקות שדרגת הבנתו הראשונה הייתה כמו משל לדרגתו שלאחר מכן, וכך השיג דרגה אחר דרגה שלשת אלפים פעם. ובלשונו: **מ"מ אור א"ס ב"ה שורה ומתלבש בחכמה עלאה. כמ"ש הוי"ה בחכמה. ולכן התורה דמחכמה נפקת נקראת משל הקדמוני דכמו המשל אע"פ שאינו ממהות הנמשל כלל עכ"ל הנמשל מלוכש בתוך המשל ובו ועל ידו דוקא ישיגו הנמשל. כך החכמה והתורה היא לבוש לאור אין סוף א"ס ב"ה. כי התורה עצמה היא דרגות של חכמה עילאה שבה שורה האור אין סוף של הבב"ה בכבודו ובעצמו, ומש"ה התורה נקראת 'משל הקדמוני'.**

ובזה מבאר המאמר "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו", שהרי התורה נקראת 'משל הקדמוני', א"כ הלומד תורה מגיע לדביקות ומקיים המצוה 'ולדבקה בו' שזה בעצם המטרה בזה העולם, וככל שלומד יותר ומתעמק בפרטי פרטים בדברי תורה, כך משיג יותר חלקים מהנמשל, וברגע שמאבד חלק, מאבד גם חלק מההבנה במהותו ועצמותו של הבב"ה, ולפי זה מי שאינו ביכולתו ללמוד, די לו בקרי"ש שחרית וערבית שעיי"ז יכול להגיע לדביקות. אבל מי שיש ביכולתו ללמוד, חייב להגיע לדרגה הגבוהה ביותר של דביקות שיש ביכולתו, וזה מה שמבאר שבלי השגת המשל לכל פרטיו אי אפשר להבין הנמשל, ובענייננו המשל הוא התורה והנמשל הוא התענוג מזיו השכינה בגן עדן, ומסביר גם הטעם במ"ש שמי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק רגע אחד חייב כרת, כיון שאפשר לו לעסוק בתורה סימן שביכולתו להגיע לדרגה עליונה בנמשל נועם ד', וכשאינו עוסק בהשגת המשל לפי ערכו, נמנע ממנו להשיג הנמשל, היינו להשיג נועם ד' ולהתקשר עם אור אין סוף ב"ה כפי הנדרש ממנו, דהאפשרות להגיע למצב זה הוא אך ורק ע"י התורה דע"י לימוד התורה שנקראית משל הקדמוני מתקשרים עם הקב"ה. משא"כ מי שאי אפשר לו לעסוק יותר ה"ז סימן ששרש נשמתו אינו שייך להשגות העליונות יותר ולפיכך מספיק לו פרק אחד שחרית.

וממשיך בעל התניא שלב נוסף. בני"ז זכו למתן תורה על ידי ביטול, והנה כדי להרגיש את האלקות שבתורה נצרך להכנה מיוחדת מצד האדם והוא ענין הביטול, שאין הקב"ה שורה אלא על דבר שבטל אצלו ית', כי לית מחשבה תפיסה ביה ואין שום כוח באדם נברא ומוגבל שיוכל לתפוס את הבורא שהוא אינו בעל גבול - אלא רק ע"י הביטול והעדר הרגשת עצמו, שזהו כלי לגלוי שכינה, וכמו שנאמר

מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח', דהוא יתברך קדוש ומובדל מהנבראים והיכן אפשר לו לשכון רק אצל שפל רוח שאין לו שום הרגש של גאווה וגבהות רוח, אלא רק שבירת הלב וביטול עצמי.

זאת אומרת, קבלת התורה אינה רק לימוד, אלא גם להרגיש אלקות שזה שייך רק בביטול העצמיות, וכשמבטל עצמו אז הקב"ה נמצא עמו. ולמעשה הדבר קשה מאד, שהרי הדבר אינו פשוט כלל לשתוק ולהבליג ולא לענות, אולם אחרי שמתגבר הקב"ה נמצא אתו כל הזמן. ומסופר שבעל הדברי חיים יצא פעם מחדרו ושאל לאחד לשמו, וענה: משה, שאל הדברי חיים: משה, מי אתה? איזה משה? ענה האיש: הרבי לא יודע מי אני? אני הבן של יענקל, שאל הדברי חיים שוב: מי אתה? ושוב ניסה האיש להסביר מי הוא, ורק לאחר זמן מה תפס האיש ואמר לדברי חיים: רבי, אני כלל לא יודע מי אני, ואז אמר לו הדברי חיים: משה זה אתה, למה לא אמרת עד כעת. זאת אומרת, כמו שאמרנו שאדם שמבטל עצמו נמצא יחד עם השכינה בכל עת. וכח זה קיבלו בניי במתן תורה - הביטול והוויתור שבעצם מפנה מקום שאדם יהיה אחד עם הקב"ה.

ולפני מ"ת הקב"ה הכין את בניי ביסורי גלות מצרים, ששם היה עינויים קשים, ושם הקב"ה הרבה פעל וביטל את גבהות הרוח בבני ישראל, דהרי שם לא היה להם כלום, ובאמת הגיעו לביטול אמיתי. וגם במתן תורה הקדימו נעשה לנשמע, שבעצם אמרו נעשה הכל אפילו שעדיין אנו לא מבינים ולא משיגים כלום. וזה ביטול אמיתי להקב"ה, וע"י זה אפשר להגיע ל'נשמע', שיש הערך ויש דער הערך. זאת אומרת, שאת הלכות מה כן ומה לא זה, אפשר לשמוע ב'נעשה', אך להגיע לדביקות - להיות אחד עם הקב"ה, זה אפשרי רק ע"י הביטול, שכפי הביטול כך אפשר להגיע ל'נשמע' שזהו שיא הדביקות בהקב"ה, שזה מורה על התבטלות גמורה לרצון העליון. **שהרי ביציאת מצרים היו עדיין בבחינת קטנות בעבודה, ואיך יבואו לבחינת ביטול גדול כזה, הנה לזה היה ענין שכפה עליהם הר כגיגית.**

ובפשטות כפיית ההר היה שכפה את הר סיני על בניי וע"י כך הכריח את בניי לקבל את התורה, וכאן בא בעל התניא ומסביר שהקב"ה הראה לבניי אהבה גדולה כ"כ עד שלא היה בכלל מציאות לברוח, וכמו שגיגית מקיף כל מה שבתוכו, כך עשה הקב"ה עמנו בעת מ"ת. וכמו אדם שמחבק את חברו ומקיף אותו בשי ידיו עד שלא יכול לברוח כך הראה לנו הקב"ה אהבה יתירה, והיה מצב של אתערותא דלעילא בלי אתערותא דלתתא, וזהו ענין שכפה עליהם הר הוא בחינת אהבה עליונה שנק' 'הר', 'כגיגית' - שהוא בחי' דבר המקיף סחור כל עלמין, שע"י נתעורר בהם האהבה, שעניינו ברוחניות הוא גילוי שכינה וגילוי אהבתו ית' עד שהקיף את ישראל ועורר בהם אהבה רבה להקב"ה, ונמצא, שביטולם לה' לא בא להם מצד עצמם, אלא מחמת הגילוי מלמעלה שזהו אתערותא דלעילא.

וזהו פירוש מה שאמרז"ל מכאן מודעא רבא לאורייתא. דהיינו שהתעוררות זו בלבם לקבלת התורה בבחי' מסירות נפש וביטול עד שהקדימו נעשה לנשמע לא היה זה מצדם בבחירה ורצון אשר מעצמם לבד, אלא שעל ידי הגילוי מלמעלה דבחי' אהבתי אתכם, על ידי זה דוקא נתעורר בהם הרצון והאהבה וכו'. ואע"פ כן 'הדר קבלוה' - ברצון גמור בימי אחשורוש, שהיה מסירות נפש בכל ישראל מעצמם שלא ע"י התעוררות מלמעלה בתחלה ע"ד גלוי בחינת וימינו תחבקני. דהא אז היה בחינת הסתר פנים (ע"ד ועת לרחק מחבק), וכמארז"ל אסתר מן התורה מנין דכתיב 'ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא', ואם כן היה בחינת אתערותא דלתתא מצד עצמם, וזהו הדר וקבלוה ברצון גמור. שבניי בימי מרדכי הלכו אחרי הסתר בלי להבין כלום, ואפילו שלפי הבנתם היה צריכים לפעול הפוך, אעפ"כ ביטלו עצמם נגד הכל, וע"י הגיעו לדרגתם ע"י עצמם, וזה נקרא אתערותא דלתתא בלי אתערותא דלעילא, וזהו ההבדל בין מתן תורה לקבלת התורה בימי אחשורוש.

שיעור הכנה לפורים – בספר חסידות המבוארת

מאמר "ויושט המלך לאסתר"

*אדם חייב לחיות פתוח עם השפל שלו ולא להיות סגור *עכשיו יש מצב של אור וחושך לעתיד לבא
יהיה רק אור בלא חושך כלל *מרדכי היה חי עם כזה בהירות שאפילו בתוך ההסתר הגדול לא נכנע
לאף אחד

אמרו חז"ל, "כל המועדים יהיו בטלים לעתיד לבוא חוץ מפורים", ולכאורה יש להבין במה שונה פורים משאר מועדים שדווקא זה נשאר? ומבאר הדברים בהקדם דיוק מה שנאמר "ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב ותקם אסתר ותעמוד לפני המלך", ומדייק - דכאן יש שינוי ממה שכתוב למעלה, דשם איתא שאחשורוש אחז את השרביט בידו והושיטו לו לאסתר שרק תיגע בקצה השרביט, משא"כ בפעם שניה לא נאמר אשר בידי וגם לא נאמר ותגע בראש השרביט ומשמע שנתן לאסתר את כל השרביט, כלומר שהושיט את השרביט מיזו לידה ממש. והטעם הפשוט הוא דבפעם הראשונה זה היה שלא כדת בלא קריאה מתחילה א"כ היה די בהשטת שרביט הזהב לבד, אבל כאן הוא קרא לה ואז אכן נתן לה.

אולם בעל ה"תניא" בא לבאר שיש עומק נוסף. ומבאר שאסתר זה מלשון של הסתר, ובקדושת לוי על הפסוק "קלי קלי למה עזבתני", למה לא אומרים 'למה עזבתך'? ומבאר, דאמרינן אסתר מה"ת מנין? "ואנכי הסתר הסתר את פניך" והבעש"ט הק' מסביר דיש שתי סוגים של הסתר, יש הסתר שאתה יודע שיש הסתר ואתה יודע שיש חושך, אך יש הסתר שאדם נמצא בכזה הסתר שאפילו אינו יודע שהוא נמצא שם, וזה "הסתר אסתיר" שזה הסתר על הסתר שלא יודעים איפה נמצאים, והסתר כזה הוא צער גדול לכלל ישראל. ומסביר, שבפורים אפשר להגיע שיזדככו החומריות והטבעיים דהיינו שיראו אפילו בתוך ההסתר שיש רבש"ע שמנהל הכל ויש השגחה פרטית אפילו בתוך ההסתר. וזה מה שאסתר אמרה: קלי קלי למה הבאת אותי למצב כזה שעזבתני שאנחנו נמצאים בכזה הסתר שנדמה לנו שהכל הפקר כאן, וזה בעצם העבודה שאפשר להוציא מהכוח של היו"ט של פורים, - שנצא מההסתר הגדול הזה ולראות את הרבש"ע בכל דבר ובכל מצב.

ומסביר "דאסתר מלשון הסתר היא כינוי לכנסת ישראל בזמן הגלות שאז שורר הסתר פנים", והנפק"מ בין זמן הזה ולעתיד לבוא הוא בס"ה שעכשיו הכל בהסתר ואז יהיה גילוי גדול. רבי אשר היה אומר שבשני הזמנים יהיו גנבים, רק לעתיד לבוא אם אני יהיה בדרך לגניבה ובאמצע אני יפגוש חבר, אזי אני יגיד לו שאתה הסיבה עכשיו שאני לא ילך לגנוב. כלומר שכל אחד יהיה פתוח עם השני, ויהיה בהירות מאוד גדולה. משא"כ היום אם מישהו בדרך לגנוב ופוגש חבר שרוצה לעצור אותו אומר לו לא עכשיו רק מחר. זאת אומרת שהיום אף אחד לא פתוח עם השני להגיד לו את השפלות שלו ואת ההפקרות מה שרצה לעשות. ויותר מזה, שהיום אם משהו כבר נמנע מלעשות מעשה שלילי, הוא לוקח התגברות זו בשביל לשבח עצמו ולומר לכל שהוא צדיק, ובכלל אינו שם לב שהכל מהרבש"ע. וגם אם לא עוצר, אינו רואה שהחבר היה סיבה שרצה לעצור אותו, אך לעתיד לבוא יראו כולם שהוא רוצה לעצור אותו והוא הסיבה מהשמים, ויראה בבהירות גדול את הקב"ה בכל דבר.

מסופר על רבי אשר זצ"ל שהלך פעם ברחוב יוסף בן מתתיהו בירושלים והיה שם בית בקומת קרקע שאפשר היה לראות מה נעשה בפנים, וסיפר, שמקודם עבר שם מישהו שניסה לגנוב **ועשה תשובה** והתחרט, ועכשיו הגיע לשם שוב. והסביר, שהאדם ההוא נכנס לבית כאשר ראה שאין איש בבית והדליק אותו היצר הרע להיכנס ולגנוב, ופתאום שמע שבעל הבית מתחיל להכניס את המפתחות בתוך המנעול, ומיד מיהר להימלט מדלת אחורית, אבל אח"כ היה סקרן לראות אם אכן באמת בעל הבית נכנס, והלך עוד פעם וראה שהרעש היה בסך הכל מחתול שגירד את הצפרניים שלו על הדלת, והוסיף רבי אשר להסביר, שלגנב היה כאן שלשה אפשריות, א. חבל, אם אני הייתי יודע שזה רק חתולה הייתי ממשך לגנוב. ב. תראה איזה גדול אתה שלא גנבת ואיזה צדיק אתה. ג. תראה באיזה שפל אני חי שהרבש"ע היה צריך להתלבש בכזה חיה שפלה כמו חתול להזכיר לי שאני לא יגנוב. זאת אומרת אדם צריך לחיות במצב שרואה את הרבש"ע בכל דבר ובכל מצב, וכמו"כ לחיות עם **השפל** פתוח ולא להתבייש מאף אחד, וזה כל ההבדל בין עוה"ז לעולם הבא, שכאן יש הסתר מאוד גדול, ואז לא יהיה הסתר אלא רק בהירות חזקה מאוד, דהיינו, שלדוגמא אדם צריך לחיות בהרגשה שהוא גנב ובהשגחה פרטית מהקב"ה שלחו לעצור אותו מלעשות את הגניבה (שזה בעצם האפשרות ה-ג. שמנינו למעלה).

וממשיך, "שההסתר הזה יש בכל אדם בפרטיות ממש מצד שהוא שקוע בענייני גשמים", וא"כ יש לכ"א הסתר גדול, ומסביר שלעתיד לבוא יהיה אור ד' התגלות עד שיהיה נתפס ונקבע אפילו בשכל האנושי עד לראיה גשמית חושית, דהיינו שיתבטל ההסתר וממילא יתגלה אור ד'. ורבי אשר היה

אומר שלעתיד לבוא כל אחד יזרוק את הכסף מהבית, ויעשה את זה באופן שאף אחד לא יראה מי זרק את זה. דהיינו, שכל הדברים הגשמיים יהיו כזה בושה לעתיד לבוא שכל אחד יזרוק הכל בחוץ ואז יהיה "נגלה כבוד ד' וראו כל בשר, ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה קוינו לו". דהנה כל הנביאים נתנבאו 'בפה', ומשה 'בוה', ולעתיד לבוא כולם יראו בבחינת של 'זה' כמו משה רבינו. "ואמר ביום ההוא..." ואיתא בבית אהרן שמהו הלשון יחיד "ואמר" ולא בלשון רבים "ואמרו"? ומסביר, שלכל אחד יש דרך מיוחדת אשר דרכו יכול לראות שהקב"ה מנהל הכל ויש השגחה פרטית, ואם היה אחד שכבר ראה את זה בדרך הזו **אתה לא היית פה יותר**, ואותו דבר "היום ההוא" של כל אחד ואחד מיוחד לו לראות את הרבש"ע, ואם זה כבר היה אז לא יהיה יותר עוד היום כזה, זאת אומרת שלכל אחד ואחד יש במיוחד את הדרך שלו והניסיון שלו אשר דרכו יכול לראות את הרבש"ע מה שאין לאף אחד אחר בעוה"ז. וזהו הלשון **ואמר** בלשון יחיד. ומסיק שלעתיד לבוא יהיה בחינה זו, ולא יהיה יותר הסתר, והשאלה היא איך בעצם אפשר להגיע למצב כזה של זה לחיות הכל עם הרבש"ע. וממשיך, "שאינא שכל המועדים יהיו בטלים לעתיד לבוא חוץ מפורים", ושואל דמה ההבדל בין פורים לשאר מועדים, ומבאר, דבתוך התורה יש את החכמה ואת הדבקות אשר אדם יכול ע"י להיקשר חזק להתורה. ו"הדגל" אומר שהנפק"מ בין חסידים ללומדים הוא שהחסידים ככל שלומדים יותר הם יותר מרגישים בעצמם שהם כלום, ולהיפך הלומדים שככל שיותר לומדים הם יותר מרגישים חשיבות. זאת אומרת, התכלית של התורה זה לא החכמה, אלא הדבקות שאדם ירגיש דבוק בהקב"ה ואז יהיה כוח לנשמה להתגבר על הגוף על הצורה ועל החומר, הרוחני על הגשמי. וזה בעצם התכלית של הכל - להגיע לדבקות אמיתי ולראות שהכל מאתו ית'. זאת אומרת שיש מצב של חושך ויש מצב של אור, בתחילה יש חושך ולאח"כ נהיה בוקר ואח"כ שוב לילה, - "המעביר יום ומביא לילה". וכמו"כ יש את זה בצורה פרטית באדם, שלכל אדם יש מצבים של חושך והסתר, ויש לו מצבים של בוקר ואור, והעבודה שלנו היא בכל עת להפוך החושך לאור, ויכול להיות לאדם באמצע היום כמה פעמים חושך ואור, והכל תלוי באדם עצמו וזו העבודה שלו כל הזמן לראות להפוך את החושך לאור. ולעתיד לבוא יהיה רק מצב של יום אפילו בחושך, והקב"ה יוציא חמה מנרתיקה לעתיד לבוא דהיינו שיהיה רק מצב של אור אפילו בתוך החושך ואז כולם יראו שהכל מאתו ית'.

ולמעשה, ברגע שאדם מציק לי אז אני יכול להיכנס ליאוש והפקרות ולהתחיל לכעוס וכדו', אך בעצם אדם יכול להסתכל על זה שעכשיו יש פה אור מסוים של "ואהבת לרעך כמוך", "ולא תשנא את אחיך בלבבך", "לא תקום ולא תטור", ובעצם אור זה כאשר ירד מלמעלה הוא היה אור ולא חושך, ורק כיון שירד דרך הגוף זה נראה לו חושך, ואז באמת כאשר מישוהו מציק לו, הוא רואה רק את עצם ההפרעה ואינו מצליח לתרגם שהכל זה אור והכל זה רבש"ע. ולעתיד לבוא יראה אור גדול שאדם יראה רק את האור לבד, ואז כולם יהיה מן נעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים. דהיינו, דאדם יראה את זה בתור אור ולא בתור חושך. אבל יטועמיה חיים זכו, הכל תלוי באדם עצמו, ככל שהתרגל בעולם הזה לתרגם הכל ולדעת שהכל זה "גאט" - כל יוכל. אך אם אדם לא ראה את זה בצורה כזאת אזי יראה פחות חמה מנרתיקה וכמו שאומרים שצדיקים מתרפאין בה ורשעים נדונין בה, והכל תלוי לפי מעשי האדם בעולם הזה, אם כאן בעוה"ז חי כל הזמן ובכל המצבים את חיי עם התקשרות לרבש"ע, אזי לעתיד לבוא יהיו מצב של מתרפאין בה, יטוב לי כי עניתי למען אלמד חקיד'. אך אם לא התרגל לזה ולא רצה להכנע ולשמוע, לעתיד לבוא ג"כ יהיה מצב של נדונין בה. זאת אומרת שהעבודה שלנו זה להכנע ולשמוע אפילו בתוך החושך, ואם אדם רגיל לזה להפוך כל הזמן ולהגביר את הנשמה על הגוף א"כ השני לא מציק לי בכלל וזה לא כואב כי הכל זה סיבה מלמעלה, אך אם אדם לא עושה כך א"כ אם השני מציק לו ואז זה גורם שיכעס, גם לעתיד לבוא יראה פחות אור, והכל תלוי בנו.

וזהו הבאור וההבדל בין שאר מועדים לפורים, דשאר מועדים יהיה בס"ה לעבוד עם הגשמי ובתוכו, אך פורים זה כמו שהסברנו - זככו הטבעיים, שאז אין גשמי כלל, וזהו בחינת לעתיד לבוא שאז הכל יהפוך לרוחני ואפילו הגשמי בעצמו כולם יראו שהכל מאתו ית', דהיינו שפורים לא יבטל גם לעתיד לבוא כשאר המועדים כי הוא מעין הגלוי לעתיד לבוא.

ולהבין מעלת פורים יש להקדים באור התוכן הרוחני של ימים טובים שאז יש גילוי אור ד' הפועל עליה בנשמה ועליה נקרא שזה לא הלך פתאום ובשלב אחד והכל תלוי בהכנה דאדם בעצמו ככה יכול לעלות בנשמה ובעליה הזאת יש כמה מיני שלבים קודם עלייתה מדברים של היפוך הקדושה שזה קודם כל את הלא תעשה דהיינו אם אדם נמצא בלא תעשה אז לא שייך שיהיה ג"כ בעשה א"כ קודם צריך לצאת משם ואח"כ יש לו את האפשרות להיות בעשה וכמו"כ אם אדם מדבר שלילי אז הוא ג"כ נמצא בשלילי בעצמו דהיינו הכל תלוי באדם עצמו אם אדם נמצא בשלילי ואז הכל בשלילי

אך אם אדם נמצא בחיובי אזי כולם בחיובי א"כ למה אדם צריך לחיות בשלילי אם הוא יכול לחיות בחיובי **כתמרות עשן שריפת התאוות הגסים שהם הופך הקדושה ומסביר שעשו ככל שזו פחות לחות אזי יש פחות עשן ואז זה ממש מלא עם מים אזי העשן הרבה יותר גדול וכמו"כ אדם חייב קודם לשרוף את התאוות הגסות שיש לו שהם הפוך הקדושה ממש וא"כ מקטורת שהם לעשות גדרים וסיגים שלא יבא בכלל ח"ו לעבור על הלא תעשה וזה נקרא **ענן דק הוא שריפת התאוות הדקות ואח"כ מיד הרגש מרירות על ידי הדברים המסתירים על אור הקדושה** זאת אומרת שאחרי שאדם עזב את הלא תעשה וכמו"כ עשה גם גדרים וסיגים שלא להגיע מסביר ע"ז אז מתחיל להרגיש מרירות לעבור ע"ז על דברים שהם הפוך דקדושה ואח"כ מגיע לבניה שזו השמחה בעבודת השם ובעצם שמה אין כלום ורק אחרי שאדם נקי מהכל אז מגיע לשמחה ואח"כ כל אבקת רוכל כל מיני התלהבות של הנשמה עליות אלו מתאימות למ"ש במגילה בתאור אופן ביאת הנערות אל המלך שברוחניות היא עליית כל הנשמות אל הקב"ה ששה חדשים בשמן המור בבשמים ובתמרוקי הנשים ומור זה נקרא שאדם ירגיש מרירות לדבר עבירה.**

זאת אומרת אדם קרוב אצל עצמו כל הזמן שיש לו עוד נגיעה לעבירה ועוד לא זרק את זה א"כ תמיד יחפש להצדיק את זה א"כ הדרך היחידי לצאת מזה היא אך ורק קודם לסלק את זה לגמרי ואז פתאום יתחיל להרגיש מרירות לדבר עבירה וכמו שהסביר הרה"ק מסאטמער על זה שאומרים להוציא מלבן של צדיקים ושאל אם משהו צדקי ישאר צדוקי א"כ מה זה עוזר בכלל כל הדברים להוציא מלבן של צדיקים ותי' דאנחנו לא מדברים מאלו שהם מסתובבים בחוץ כמו צדוקי ואנחנו מדברים מאלו שבחוץ הם כמונו ובתוכו הם צדוקים א"כ ברגע שמתחילים לעשות דברים ופעולות ומצוות אז הם קופצים מאוד ואותו דבר קודם כל חייבים לסלק את הרע ואח"כ תתחילו להרגיש מרירות בדבר ובבשמים היינו שהכל תלוי איך אתה אם אתה נמצא בחיובי א"כ הכל חיובי ואז אתה ג"כ בשמחה ובעצם בבשמים אין כלום בס"ה רק ריח שזה נקלט אבל אם אתה נכנס לשם זה נקלט עליך ג"כ ואותו דבר כאן אז מי טראכט גיט וועט זיין גוט דהיינו שהמצב של חיובי משפיע שאנחנו נרגיש ג"כ אותו דבר ונחיה רק בחיובי ובעצם שמחה זה דביקות בהקב"ה ואם אדם עוד ברע איך אתה יכול ליכנס בעצם בכלל לתוך השמחה א"כ אתה חייב קודם לבער הכל ואז אתה יכול ליכנס להשמחה ובעצם אבל אדם אסור לו להתעסק רק בסור מרע כי אף פעם לא תגיע לועשה טוב אלא חייב להתעסק בועשה טוב ואוטומטי יהיה ג"כ סור מרע וזה בבשמים חייב ליכנס לתוכו ונקלט הריח עליך ובאיזה שהוא שלב זה גם ישפיע עליך.

ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה ומסביר הבית אברהם שמרדכי היה חי עם כזה בהירות שהוא לא יהיה נכנע מתחת להמן שהמן זו גיאות ומרדכי היה איש יהודי שזו הכנעה וכל עבדי המלך כן משתחוים שכל אחד אין את הבהירות הזאת חוץ ממרדכי שהיה לו את הבהירות הזאת של הדרך וזהו הענין של פורים שזהו הענין של לעתיד לבוא שאז יהיה בהירות מאוד גדול לראות בכל דבר את הקב"ה.

שיעור הכנה לפורים – חסידות מבוארת – מאמר ויושט המלך לאסתר

***אפילו שהמן לא חי אבל מחשבת המן עדין נמצא וחייבים לעקור אותם *ההבדל בין דביקות למים לאש היא באש כולם ביחד משא"כ במים לא *עבודה בעולם הזה עם כל המעברים היא הרבה יותר גדולה מהעבודה בעולם הבא *אם אדם מבטל את עצמו אז מגיע לכל השרביט**

ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב ותקם אסתר ותעמוד לפני המלך והקושי דלכאורה יש כאן שינוי דלמעלה בפרק בתחילתה מגילה איתא ויושט המלך את שרביט הזהב אשר בידו וגם שם נאמר ותגע בראש השרביט זאת אומרת שהיה רק ותגע ולא שנתן לה הכל וכאן משמע שנתן לה את כל השרביט אשר בידו משמע הושיטה מידו לידה ממש ובפשטות צריכים אנו לומר הטעם כי בביאה הראשונה שהיתה שלא כדת בלא קריאה מתחילה די היה בהושטת שרביט הזהב שתגע בראש השרביט כי לא נפלה לפני רגליו בהשתחוואה רק ראה אותן מרחוק ופן יפגעו בה להמיתה אבל כאן הרי אמר ותפול לפני רגליו היצטרך להשיט לה את כל השרביט הזהב כזו שתקום ותעמוד לפני המלך זה הטעם הפשט אבל הלא כל המגילה זה פנימיות והמלך קאי על מלך מלכי המלכים א"כ צריכים אנו להבין בעומק כאן מהו הפשט בהשניים הללו ומהו היסוד הדבר.

ואיתא בנתיבות שלום להסביר הענין של וכל עבדי המלך כורעים ומשתחוים להמן אשר היה כזה הסתר גדול מאוד אשר וכל עבדי המלך של הקב"ה כולם ממש כל הצדיקים כורעים להמן דהם חשבו אשר זו הוראת שעה ואין לצאת מפה כלל כזה הסתר גדול היה אז חוץ ממרדכי אשר הוא היה איש יהודי שזה איש יחידי אשר היה לו כזה בהירות במהלך שלו וכזה בטחון בהקב"ה אשר לא יכרע ולא ישתחוה בכלל להמן והבעל התניא מסביר שיהודי זהו מלשון של ביטול והודאה והקליפה של המן

היה רום הפוך מביטול א"כ יוצא מזה שהשונא הכי גדול שיכול להיות להמן היה עם מרדכי כל מי שרוצה להדות ולהבטל אז המן לא היה יכול לסבול בכלל כי אז הוא לא קיים בכלל וזהו היה איש יהודי מלשון של ביטול והכנעה וזה היה הדרך שלו כל הזמן לא יכרע ולא ישתחוה בכלל.

ואיתא בפרק ח' בהתחלה אחרי שתלה כבר את המן ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך ותפול לפני רגליו ותבך ותתחנן לו להעביר את רעת המן האגגי ואת מחשבתו אשר חשב על היהודים ולכאורה קשה הלא כאן היה אחרי שהרג את המן א"כ למה ברחו בכלל ומסביר הצמח צדיק אשר המן כבר בער בגיהנם אבל המחשבות המן לבלבל אותנו עוד היה כאן בעולם הזה זאת אומרת אשר רשע אפילו שהוא מזמן כבר לא בעולם אבל המחשבות שלו עוד נמצאות כאן א"כ הדרך היחידי להתפטר מזה הוא אך ורק ע"י בכייה ואז משתחרר הכל ממש א"כ משום הכי בכתה לבטל מחשבת המן אשר חשב לבלבל אותנו מלהכיר אשר הכל מאתו ית' והטעם הוא דהרשע לא מסוגל בכלל לבכות דענין הבכיה הוא ענין של ביטול א"כ רק אסתר היה לה את הכוח לבכות וכך מבטלים את המן בפועל.

והבעל התניא יש לו מהלך כאן אשר יש שתי סוגים של דביקות יש דביקות באש ויש במים ומה ההבדל במים כולם ביחד ממש אבל כל אחד נמצא במקום שלו זאת אומרת כל הישות עוד נשארו אך באש אשר כולם נכנסים לשם כולם מתבטלים לשם ונעשו אחד ממש נכון אשר במציאות אין כלום אבל ברוחני כולם נמצאים ביחד ממש וזה היה לפני בריאת העולם אז היה רשפי אש ממש והוי הכל אחד אבל אח"כ העולם הזה זהו כמו מים אשר אנחנו לומדים תורה שאנחנו נכנסים לים אבל כל אחד נמצא במקום שלו ואין פה אף אחד מבוטל אלא כולם ביחד וזהו הנפק"מ בין דיבוק לאש לבין דיבוק במים והעבודה שלנו זהו להפוך הכל מהאש לאין להפוך הגשמי להרוחני ועכשיו אנחנו שואלים את המלאכים איה מקום כבודו ואז בעולם הבא מתי שמשחי יבוא ואז יהיה מצב של בהירות אז הם ישאלו אותנו איה מקום כבודו וכאן אצל המן ג"כ היה כך דמקודם אמר כטוב בעינך דאז עוד היה המן הרשע אבל אח"כ היה כטוב בעיניכם והפשט הוא דהיה כאן מצב של לעתיד לבוא א"כ גם המן הרשע נהפך לטוב ליהודים א"כ היה כטוב בעיניכם דהרשע בדרך כלל המקסימום שלו זהו לא להזיק לנו אבל להפוך לטוב זה בטח שלא אבל כאן כן היה כך דהיה מצב של לעתיד לבוא דהכל נהפך לטוב וא"כ אם הופכים מהגשמי לרוחני זהו עבודה יותר גדולה מהרוחני בעצמו דעכשיו אנחנו צריכים להגיע לביטול דהיינו אשר עובד אותו זהו לא שום חידוש דהלא בפני הוא והחידוש הוא הביטול אשר אנחנו עושים כאן.

וזהו יפה שעה אחת בתורה ומצוות יותר מכל חיי העולם הבא והפירוש הוא דנכון מבחינות רוחני וגשמי שמה זהו עולם שכולו רוחני וכאן זהו עולם מגושם וכולו גשם א"כ למעלה הרבה יותר דשמה זהו רוחני בלי שום גשמי כלל אבל אם אתה מסתכל על החשיבות שיש להקב"ה מעבודה שלנו א"כ יוצא דפה יש לו הרבה יותר תענוג דכאן אנחנו חייבים להבטל אליו ליכנס לאמונה ומצב כזה זהו תענוג שאין כדוגמתו בכלל והתענוג הזה אשר אדם מבטל את עצמו ונכנס לאמונה זהו תענוג יותר גדול מכל תענוגי עולם הזה ומכל הגן עדן למעלה דשמה אין ענין של ביטול כלל א"כ יפה שעה אחת כאן בביטול יותר מכל חיי העולם הבא דהענין להפוך את הגשמי לרוחני זהו עבודה הרבה יותר חשוב בשביל הקב"ה מהעבודה של המלאכים למעלה דשם אין ביטול כלל והשיא של הביטול הזה הוא בפורים דזהו יום מסוגל מאוד להכנעה.

ויש בעל התניא שמסביר שמהו הענין של כפה עליהם את הר כגיגית ומסביר בפשטות היינו שהרים את ההר והוי בכפיה ומסביר בדרך אחר שאיתא כמים לים מכסים כן לב האדם אל האדם והפשט הוא שאם אדם מסתכל לתוך המים זהו כמו מראה וזה מחייך אליך בחזרה ואותו דבר אדם אם אתה רוצה שהוא יחייך אליך אתה חייב קודם לעשות לו את זה ואח"כ אוטומטי הוא יחייך אליך בחזרה והקשה הרה"ק ר' דוד מלעלוב זצ"ל ולמה באמת לא כתוב מראה ולמה כתוב מים ומתרץ דמראה אפשר לעמוד ישר ממש בלי להתכופף ואז אתה תראה את עצמך בחזרה אך למים חייבים להכנע ואז זה עובד והענין הוא אם אתה רוצה להתחבר להשני אתה חייב להכנע אליו ואז זה יעבוד כן לב האדם אל האדם ואותו דבר היה במתן תורה שהקב"ה נתן לכלל ישראל כזה בהירות והיה להם כ"כ טוב שפשט הם נהנה שם א"כ לא ברחו משם בכלל ואז הם קיבלו את התורה וזה היה הענין של כפה עליהם הר כגיגית שגיגית זהו חיבוק מאוד גדול שאי אפשר לברוח בכלל משם וזה היה במתן תורה שהיה מצב של אתערתא דלעילא בלא אתערתא דלתתא בכלל.

משא"כ כאן באחשורוש שהיה מצב של הסתר שזהו אסתר מלשון הסתר והבעש"ט הק' מסביר שיש שתי סוגים של הסתר יש הסתר דלא רואים אבל ידענין שמשוהו מוסתר כאן אך יש מצב של עוד יותר הסתר שבכלל לא יודעים שמשוהו מוסתר כאן וזה היה בזמן של אסתר שהיה הסתר מאוד גדול וזה מה שאסתר אמרה קלי קלי למה עזבתני ולמה לא עזבתך אלא שהיה כזה הסתר שח"ו יכול לדמות שאנחנו עושים הכל מה שאנחנו רוצים וזה מה שהיא אמרה למה אתה עושה כזה הסתר

שידמה לנו שכוחי ועוצם ידי עושה הכל א"כ בזמן של המן שקבלת התורה היה מרצון ממש עם אתערתא דלתתא לגמרי וזהו בעצם ההבדל בין קבלת התורה בהר סיני לקבלת התורה דאחשורוש דאז היה הסתר גדול מאוד ואעפ"כ קיבלוהו מרצון.

והנה כל מיני עליות והתקרבות כנסת ישראל להקב"ה בשבת ויו"ט וכל מה שמתעלות בעילוי אחר עלוי עד רום המעלות נקרא בשם נגיעה בראש השרביט כי השרביט הזהב הוא המשכות אור אין סוף ב"ה כמשל שרביט גשמי שמושיט המלך לעמוד לפניו והוא חיות כל העולמות עליונים ותחתונים כמ"ש את שרביט הזהב וחיה על ידי שרביט הזהב ממשיך המלך זה הקב"ה חיות אל כל העולמות כמו בפשטות שע"י הושטת השרביט וחי.

ואינה יכולה לעלות ולראות ולקבל חיותה מכל השרביט רק השרביט נשאר בידו ורק אהרה מגיע אליה בראש השרביט ועל זה נאמר ותגע בראש השרביט שאסתר כנסת ישראל אינה יכלה לעלות ולקבל חיותה מכל השרביט כי עצם השרביט כלומר העצמיות של אור אין סוף ב"ה רם ונשא ואינו בגדר העלמות וזהו מה שהשרביט נשאר בידו של הקב"ה ורק ראש השרביט היינו קצהו התחתון מגיע לכנסת ישראל.

והארה זו היא בחינת אהבה עזה כרשפי אש ושלחבת העולה למעלה זהב העליון זהב התנופה הושטת השרביט לאסתר מורה על הארת אור אין סוף ב"ה בבני ישראל ונקראת שרביט הזהב לפי שזהב מורה על אהבה כרשפי אש כידוע דזהב הוא בחינות גבורה ואש דסתם אהבה היא בחינות חסד אבל יש אהבה שהיא מבחינות גבורה דהיינו רגש האהבה וצמאון להקב"ה כרשפי אש דהיינו שיש שני מיני אהבה אהבה כמים ואהבה כרשפי אש וההבדל ביניהם טבע המים הוא לדבק נפרדים וכן היא ענין אהבה כמים שהוא מה שהנשמה נמשכת אחרי ד' כמים לדבקה בו ולא להיות נפרד ממנו יתברך אבל מכל מקום עצמיות הנפש היא עדיין בבחינות יש ומציאות אלא שהיא נמשכת לאלקות ואינה נפרדת ממנו ית' משא"כ האש טבעה לפרר ולהפריד את יסודות הדבר לנשרף וזהו ענין אהבה כרשפי אש שמפררת את כוחות הנפש ממהותם עד שהאדם מתבטל כליל מישותו ומציאותו מחמת התכלותו באור השם ית'.

וכמו רשפי אש שלחבת עזה העולה למעלה וליפרד מהפתילה והעצים שנאחזת בהם כן היא ענין אהבה זו שהאדם מתגעגע וצמא להשם באופן שחפץ ליפרד מגשמיות כדי שיוכל לדבקה בו יתברך בתכלית הדביקות ולכך רק נדבת הזהב למשכן נקראת בשם זהב התנופה כי ענין הזהב מורה על העבודה דאהבה כרשפי אש שענינה להניף ולהגביה את האדם מלמטה למעלה אל השם.

וזהו גם ענין שרביט הזהב דכשאדם מרגיש המשכת החיים מאור אין סוף ב"ה נוצרת אצלו אהבה עזה להשם אלא שבשרביט הזהב עצמו יש שתי בחינות ותגע בראש השרביט היינו קצהו התחתון ונתינות כל השרביט גם קצהו העליון וההבדל ביניהם וקצהו התחתון הוא כשאהבה עזה זו בוערת ומתלהבת מהתבוננותו בגדלותו אין סוף ב"ה ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין הקצה התחתון של השרביט הזהב חלק השרביט שהעומד לפני המלך נוגע בו מורה על האור אלקי כפי שנמשך ומשפיע חיות בנבראים כנ"ל ויש שתי מדרגות כלליות באור וחיות זה ונקראת בזוהר בשם ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין מלא כל העלמות וסובב כל העלמות פירוש ממלא כל עלמין הוא חיות והוא האור האלקי המתלבש בנבראים להחיותם כמו נפש המלבש בגוף ועשוה אותה לגוף חי וכמאמר חז"ל מה הנפש ממלא את הגוף כך הקב"ה מלא את העולם וסובב כל עלמין הוא האור אלקי שבבחינות אין סוף דלהיות אור בלתי מוגבל אינו יכול להיות נתפס בעולמות ולכן נקרא סובב כל עלמין אע"פ שגם אור זה נמצא בתוך העולמות לפי שגם בהיותו בתוך העולמות נשאר מובדל ומרום מהם.

אבל מ"מ גם סובב כל עלמין הוא אור שענינו להחיות את העולמות אלא שאופן פעולתו הוא שגם כשפועל בעולמות נשאר בבחינת הבדלה מהם ונקרא פעולה בדרך מקיף ואם כן גם האור הזה הוא בגדר השפעה וכדמוכח מהתואר סובב כל עלמין שזה גופא שאומרים שסובב כל עלמין מורה שיש לו איזה יחס ושייכות אליהם אלא שהוא למעלה מהם.

וכשאדם מתבונן בגדלות השם איך הוא יתברך מחיה ומקיים את כל העולמות על ידי שני מיני הארות והחיות ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין מתעורר אהבה עזה להשם בליבו שרוצה להתקרב וליכלל במקור חיותו וזהו קצהו התחתון וקצהו העליון היא כשמתלהבת ומתלהטת מהתבוננותו במהותו ועצמותו ית' ולית מחשבה תפיסה ביה כלל ולא שייך ביה לשון גדולה ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין אמנם ענין קצה העליון של שרביט הזהב הוא האהבה הנולדת בלב האדם כשמתבונן בכך איך שהקב"ה בכבודו ובעצמו מהותו ועצמותו יתברך היא למעלה מעלה מכל גדר העולמות ולא שייך לכנותו אפילו בשם סובב כל עלמין המורה על יחס ושייכות אל העולמות כנ"ל ואלו הקב"ה אינו בגדר העולמות כלל.

ובממילא לא שייך גם לומר במדריגה זו שהאדם מתבונן בגדלות השם כי התאר גדולה לא יתכן אלא

בדבר שיש לנו איזה מושג בטיב הדבר ובממילא יכולים להעריך את גדלותו אבל הקב"ה בכבודו ובעצמו לית מחשבה תפיסה ביה כלל היינו שאין הקב"ה בגדר השגה ובמילא לא יתכן שום גדר והתבוננות בגדלותו.

רק על הארה והמשכת החיות ממנו ית' שייך לומר לשון ממלא וסובב אבל לגדלותו אין חקר דווקא כתיב פירש דלא שייך כלל לחקור ולהתבונן בגדלותו של הקב"ה בכבודו ובעצמו אך הוא גודל מאוד ומהולל דזה לא יתכן אלא רק בשם הוי"ה ב"ה המורה על המשכת החיות לעולמות שם הוי"ה פירושו שמהווה את הכל מאין ליש אז שייך לחקור ולהתבונן בגדלותו כמ"ש גדול ד' ומהולל מאוד. ויוצא מזה אשר כל זמן שהחכמה שלך עוד קיים זאת אומרת שאתה עוד מבין ועוד משיג אז אתה עוד בקצה השרביט וברגע שאתה מבטל את עצמך לגמרי נגד הקב"ה אז הגעתי לראש השרביט ואתה אוחז בכל השרביט וברגע שגם שם השגתי א"כ אתה בחזרה בקצה השרביט וכך כל הזמן ברגע שמבינים והחכמה עוד עובדת אז אתה בקצה וברגע שנתת ביטול אז אתה אוחז כל השרביט וזהו עבודה שלנו כל הזמן לבטל הכל ולהחזיר הכל לרבש"ע כדי להגיע לכל השרביט.

שיעור הכנה לחג הפורים לבני החברות – צפת

***לעשות יש מאין זהו לא עבודה כ"כ אבל להכיר בתוך היש את האין זהו עבודה גדולה מאוד *הדרך של אמונה זהו לא בדיעבד מתי שאין כבר ברירה אלא לכתחילה ממש *הענין של שמחה אפשר ללמוד מילד קטן שהוא תמיד שמח בכל המצבים *אם אדם רוצה להיות החבר של השני זהו אך ורק ע"י הכנעה**

איתא במגילה [פרק ב' י"א] "ובכל יום ויום מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים לדעת את שלום אסתר ומה יעשה בה". ואיתא בשפ"א [תרל"ז] נראה שכל הדברים הנזכרים במגילה היה לצורך הנס. וצריך להבין מה השייכות של פסוק זה לצורך הנס. ומתוך: **ובוודאי זה דבר גדול מאוד שהיה כארבע וחמשה שנים מעת הלקח אסתר לאחשוורוש, ומרדכי הצדיק הלך בכל יום ויום לראות שלומה בעבור כי היתה יתומה ובצער התפיסה בבית הנכרי.** דהיינו שדבר זה עזר מאד לאסתר שמישהו דואג לה מידי יום ומתעניין בשלומה כיון שהיתה יתומה, ולכן הלך כל יום לראות מה יעשה בה, וממשיך שם: **ובזכות זה זכה לנס, וכתוב גם כן באמרו אליו יום יום, שע"י שבכל יום ויום מתהלך זכה לזה לנצח את המן הרשע ולהכניסו בכל יום ויום.** ומדבריו רואים עד כמה מה יכול אדם לזכות בעבור שעוזר לשני.

ומסופר שבביתו של הבעש"ט שיחקו הנכדים, ואחד הנכדים נכנס מתחת השולחן להתחבא מחבריו והמתין שם זמן רב, ואף אחד לא חיפש אותו, והחל לבכות אל שאף אחד לא מחפש אותו, ואז כששאל הבעש"ט לפשר בכייתו התחיל גם הוא לבכות, ואמר: שהקב"ה מתחבא שנים רבות ואף אחד לא מחפש אותו. ועבודת האדם היא 'ולדבקה בו' שהקב"ה ברא עולם שזהו מלשון נעלם והחכמה מאין תמצא, והעבודה היא להחזיר הכל למעלה ולהכיר שהכל מאתו ית'.

ואיתא בשם המגיד ממעזריטש 'גדולה מעשי צדיקים יותר ממעשי שמים וארץ' ומסביר הדבר, כיון שהקב"ה ברא את העולם ועשה יש מאין, משא"כ הצדיקים עושים מהיש האין בחזרה, ולכן העבודה שלנו זה יותר גדול ממעשי שמים וארץ. ואיתא בגמ' שר' חנינא בן דוסא לא היה לו מה לאכול, וביקש שיהיה לו פרנסה, ולפתע ירד לו מן השמים רגל של זהב, ולאחר שראה שבעולם העליון כל הצדיקים ישבו עם שולחנות, ובשולחן שלו יחסר רגל אחת, ביקש רחמים שיטלו ממנו את הרגל הזהב, והתקבלה בקשתו ויצא יד מן השמים ונטלה ממנו חזרה, ואיתא בגמ', גדול נס האחרון מהראשון, מפני שימשמא מיהבי יהבי ומשקל לא שקלי, וההסבר בזה הוא שלעשות יש מאין זהו לא עבודה כל כך גדולה אבל להכיר את האין בתוך היש זה 'משקל לא שקלי', - זה עבודה גדולה מאוד, ולכן מעשיהם גדולים יותר ממעשי שמים וארץ.

ומסופר על האדמו"ר מהוסיאטין זי"ע שפעם כשהיה בעיר ווינה רצה אחד ללוותו בעת שטייל את הטיול היומי שלו, אבל ידע שצריך להכין משהו לדבר איתו ולא סתם ללכת איתו, והכין עצמו לדבר על החצר בעיר הוסיאטין, וכאשר נפגשו התחיל לדבר על החצר, ומיד אמר הרבי זי"ע: 'וואס סאיז געווען איז געווען, מיר ווילן רעדן פון יעצט [מה שהיה היה אנחנו נדבר על מה שיש עכשיו]. ומה הכוונה בדבריו? ויש לתרץ ע"פ מה שכתב בפרי הארץ [פרשת תצוה], שמסביר באריכות את הענין שיש אדם ויש בשר אדם, שיש דברים שרואים ויש דברים שלא רואים, דהיינו שיש מושג ויש אינו מושג ותמיד האינו מושג מחיה את המושג, ומסביר דאדם זה הפנימיות שלו אולם מה שאדם רואה זה רק בשר האדם וזה כלום והעיקר הוא הפנימיות לדעת שהכל ממנו ית' והאין סוף מחיה הכל, וזהו נקרא 'מן המיצר קראתי יה ענני במרחב יה', שאפילו שאנחנו נמצאים במיצרים צריך לדעת שיש מי שמחיה הכל, ואפילו שאנחנו לא רואים כלום, אולם 'ענני במרחב' - שאדם יהיה ברחבות

ואז הוא יצא מן הכאבים והמיצרים, וזה היה עיקר חידוש ודרך הבעש"ט לקשר הכל ללמעלה, שזהו בחינת הצדיק לקשר הכל למה שמחיה אותו, וזהו נקרא שהמושג נכנע להאינו מושג. וביתר ביאור, איתא בפרי הארץ [פרשת וירא] שהקב"ה ברא את העולם טוב ורע, ויש שלשה טעמים למה נברא כך, א. משום בחירה דאם אין בחירה אז אין כלום. ב. משום שתענוג תמידי אינו תענוג ולכן נברא בצורה של זה לעומת זה עשה אלקים, טוב נגד רע. ג. משום שכר ועונש. אולם יש מקום ששם אין טוב ורע והוא בעולם שכולו טוב, והעבודה שלנו זה להכיר בכל מצב שהכל ממנו ית' ולכן צריך להיכנע לעולם שאין בו רע בכלל, ואיך אדם יכול להתגבר על הרע וכל הדברים הללו? זהו אך ורק עם אמונה, שע"י אמונה אדם יכול להיכנס למצב של רק טוב ואז יכול להתגבר, שהרי אדם מוגבל עד כמה הוא מבין ועד כמה הוא משיג ורק לשם אדם מגיע, אבל למעשה חייבים לעבור ולהמשיך למצב שנקרא אמונה - לדעת שהכל ממנו ית' ואז בעצם אין רע כלל, - אין יצר הרע, אבל אז אדם לא נמצא בעולם הזה בכלל.

והבעש"ט הק' היה אומר: 'וועלט וועלט וואל איז ווער עס איז נישט געווען ביי דיר, אין וועל איז ווער עס איז געווען אינדיר, אין נישט געווען אינדיר. דהיינו להיות כאן אבל להיות משהו מעל זה ולזכור מי שמחיה אותו. שהתכלית הידיעה זהו לדעת שאינו יודע, ויש מקום ששם החכמה של האדם נגמרת ומרגיש שהוא לא יכול להמשיך הלאה בכלל, ולמה הקב"ה מביא אותנו למצב כזה, משום שגם במצב כזה חייבים לעבור לשלב של אמונה.

ויש איגרת (יש המייחסים לבעל התניא) אשר נקראת 'איגרת להשכילך בינה', ומסופר על חסיד חב"ד בשם רבי מנדל פאטערבאד זצ"ל, שהמכתב לא זו מתחת ידו ולמד בו כל הזמן, וחסיד זה עבר את השואה ואיבד את כל אשר לו ורק הוא נשאר מכל משפחתו, ולאחר המלחמה עבר ללונדון והקים שם בית מדרש ונולדו לו ילדים, אולם יום אחד נפטר לו ילד בתאונה ל"ע, ומכריו היו בטוחים שיבכה בכי רב, אך רבי מנדל ניגש אל המיטה ואמר: רבי מנדל וואס וועט זיין מיטן 'להשכילך בינה', והלך כאחד האדם. ובמכתב הנ"ל כתוב שיש מצבים שאדם לא מבין בכלל מה זה ולמה זה, וכפי שהסברנו שיש יש ואין, ויש טוב ורע, דזה לעומת זה עשה אלקים ובגלל שיש רק או טוב או רע, א"כ אדם שאין לו טוב בחיים נכנס מיד לחלק הרע שזה הפקרות ורציחה וכעס, שברגע שאין לו דעת מאבד הכל. וע"ז מבאר בעל התניא ששם זה עוד לא נגמר אלא רק מתחיל, ויש עוד דרך שנקרא אמונה וכמו שאם יקחו ילד קטן וישימו אותו בישיבה הוא לא יבין כלום, אבל זה לא אומר שאין שם חכמה, אלא רק הוא לא מבין, וזה נקרא חכמה עילאה, וכן הוא הדבר מוח האדם שזה לא יותר מכף היד שלו והקב"ה בלי סוף ובלי גבול, ולכן גם אם אדם לא מבין, אבל אז הוא צריך לעבור לשלב של חכמה ואמונה, שזה להאמין שיש משהו מעליו שמחיה אותו, וזה נקרא שהמושג נכנע להאינו מושג, ואז אדם נכנס למקור של רחמים למקור של טוב ששם אין רע כלל ושם, וזה החיים של הרבש"ע לכל העולם, - 'המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית', וזה למעלה ששם הוא המקור של טוב - אין סוף ב"ה ית'.

ובסוף המכתב כותב שהתענוג שיש לאדם הוא להיות רק עם הקב"ה במצב של אמונה בתוך ההסתר והחושך ושם להכיר ולדעת שהכל מאתו ית', וזה תענוג גדול מכל תענוגי העולם הזה והעולם הבא, וזה למעלה מגן עדן, וזה מ"ש 'פה שעה אחת בתורה ומצוות בעולם הזה מכל חיי העולם הבא', שהאמונה והבהירות שמקבל אחרי החושך וההסתר הוא גדול יותר ממה שיש שם, וזה הדרך להתגבר על היצר הרע, שאפילו שזה לעומת זה עשה אלקים, אבל בדרך זה אפשר להתגבר, וזהו מ"ש 'אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו', כלומר שנכנע להאין ממש ואז זה עוזר לו מן היצר הרע, שאדם שלומד תורה תלוי איך לומד, אם לומד כדי לקבל ידיעת התורה ובשביל השם שלו, אז הוא לקח את התורה לעצמו ועשה מזה ג"כ יש, ש'החכמה מאין תמצא', והתורה מקשר בין העולם הזה להאין סוף, ולכן תלוי אם הוא לוקח את התורה למטה בשביל המטרות שלו שאז נעשה התורה ג"כ יש, או שהוא מקיים את התורה ללמעלה - להאין ואז מבטל עצמו להיות אחד עם הקב"ה, וכך מגיע אל התכלית האמיתי כאן בעולם הזה.

אבל למעשה אי אפשר להיות 'אין' ממש, שהרי אנחנו נמצאים ביש גמור ובתוך הגוף וכל הזמן יש משיכה למטה, א"כ להיות 'אין' ממש אינו אפשרי, אבל להלחם על זה כן אפשר, וצריכים לעשות כך וזה העבודה שלנו בחיים להחזיר הכל להקב"ה וזה היה מלחמת עמלק.

וזה מה שאיתא במגילה 'ויספר המן לזרש אשתו ולכל אהביו את כל אשר קרהו' ולכאורה מהו הלשון קרהו? אלא התירוץ הוא שהמן הכין תכנית מה לעשות בדיוק ואיך לתלות את מרדכי, ותכנן כל פרט מתחילתו ועד סופו, אך כאן כבר ראה פתאום שמשוהו לא מסתדר שאחשורוש חולם חלומות והוא לא ישן כל הלילה והתכנית כבר לא מתחילה כמו שהוא רצה, ואם זה היה יהודי, הוא היה אומר שזה סימן מן השמים שהוא לא צריך לעשות את זה, אבל המן במקום לחשוב כך התחיל להגיד

שהכל בדיוק קרה 'קרה' וזה לא משנה, והתכניות עוד יהיו בדיוק כמו שהוא רוצה, אבל כך חי המן שאצלו הכל מקרה וטבע, אבל אלינו העבודה היא לחיות עם הרבש"ע, זאת אומרת שהקב"ה שם אותנו בכזה עולם שאפשר לדמות בו שהכל עושים בדרך הטבע, אבל הוא רוצה מאתנו שאנחנו נכנע תחת ההשגחה ולחיות שאין מקרה בעולם, ועל הכל יש מישהו שמנהל את זה, וזה נקרא ללכת עם אמונה ולצאת מהטבע ולהיכנס מעל הטבע.

ומסופר על הרה"ג רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל אב"ד ירושלים, שבימיו קרה מקרה וחתן מיד אחרי חתונתו נפל למשכב ונפטר ל"ע, ולא עוד, אלא שהאלמנה הייתה חייבת בחליצה, אולם אח החתן שהיה אמור לחלוץ היה רק בגיל שנה והיו צריכים לחכות עד שיגיע לפחות לגיל שלש עשרה, ואב הכלה היה שבור מאד מהמקרה, ונכנס להרה"ג הנ"ל להתייעץ איתו, וענה לו: תחשוב מה היה אם הבת שלך לא היה מתחתנת בכלל ולא היה הולך לה בשידוכים ואז הייתם מחכים עד גיל שלושים וחמש, והייתם כועסים על כל העולם שאף אחד לא רוצה אותכם בכלל, ואז זה היה מצב גרוע בהרבה מעכשיו, ועכשיו עכ"פ אתם יודעים שבעוד שנים עשרה שנה הכל יסתדר. זאת אומרת שהקב"ה רוצה מאתנו שאנחנו נכיר אותו בכל מצב והכל מתוך אמונה, ואדם צריך לדעת שאמונה זו לא בדיעבד מתי שאין ברירה, אלא אמונה הוא דרך של לכתחילה ממש וזהו הדרך לילך בה כל הזמן ממש.

ובענין זה אפשר להמשיל הדבר לשני אנשים שבאו לבטח את דירתם, שהכלל הוא בזה שכמה שאומר שהבית שווה לפי זה משלם, וכל אחד אמר את שווי דירתו ואחד אמר פחות וממילא היה צריך לשלם שלו כל חודש פחות, והשני אמר יותר היה צריך לשלם יותר, ולמחרת נפגשו שניהם, וזה שאמר יותר הצטער שאמור סכום גבוה כיון שאם היה אומר סכום נמוך גם היה משלם פחות, אך האמת הוא שהדבר כלל אינו נכון, כיון שאין ח"ו יקרה שריפה ודאי שהוא יקבל גם סכום גדול יותר. וכן הוא הדבר כאן בעוה"ז, מי שהוא מהנעלבים ואינם עולבים השומעים חרפתם ולא משיבים ושמוח ביסורים אפשר לדעת אם עשה את זה בתור לכתחילה, או שעשה את זה בדיעבד ממש משום שלא היה לו ברירה. וזה הפשט חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, וההסבר הוא שאפילו שהוא מברך אותו או שהוא מבטל אותו הכל יהיה אצלו אותו דבר ממש כאילו שהוא ברך אותו עכשיו, ולמעשה אם הוא מקלל אותו אז הוא מקבל הרבה יותר, מפני שכשהוא מחייך אליו אינו יודע מה הוא רוצה - כסף או משהו אחר, אבל כשהוא מקלל אותו אז כבר יודע בדיוק שהוא לא מחכה ממנו לשום דבר, ואז הוא צריך להלחם על ואהבת לרעך כמוך, לא תקום ולא תטור, לא תשנא את אחיך בלבבך, זאת אומרת שרק כך הוא מגיע לשמוע שהכל מאתו ית'. והחפץ חיים אמר שיש ובשני מילים אפשר לשנות הכל, שכאשר יוסף הצדיק רצה לקחת את בנימין היה אצל השבטים מצב של חושך וצער מאד גדול, אך פתאום כאשר יוסף אמר רק שני מילים בלבד 'אני יוסף' כל המצב השתנה, ולא רק בדיעבד אלא המצב נהיה לכתחילה ממש, וכל אחד ואחד הכיר בזה שזה הדרך. וכן הוא לעתיד לבוא כשמישיח יבוא ג"כ יהיה כך שעם שני מילים הכל ישתנה 'אני ד' שאז כולם יכירו וידעו כל יושבי תבלי' שהכל מאתו ית'.

ואיתא 'ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה' שואל הבית אהרן **לכאורה למה לא יאמרו שכולם יגידו ביחד שזה הקב"ה ולא משהו אחר ח"ו** ולכאורה למה כתוב **"ואמר"** לשון יחיד? ומתרץ שלכל אחד ואחד יש את הדרך שלו שדרכו חייב להכיר שהכל מאתו ית', ואם בדרך הזה מישהו ציער אותו או הכאיב לו, דרך זה הוא צריך להכיר את הקב"ה שאם הקב"ה לא היה רוצה בכך זה לא היה קורה, ולכל אחד יש את הדרך שלו, וזהו מ"ש **"ואמר"** שכל אחד יגיד מהדרך שהוא בעצמו עבר שהכל מאתו ית'.

וזה ענין "זכור את אשר עשה לך עמלק", שיש זכר ויש נקבה, והנפק"מ שזכר הוא משפיע והנקבה המקבל, שזה נקרא מושג ואינו מושג המחיה אותו, ואנחנו נקראים נקבה כיון שאנחנו מקבלים, אבל צריכים לזכור כל הזמן את ה'זכור' שזהו האיניו מושג המחיה את המושג, שבכל מצב שיהיה חייבים לזכור את זה - את ה'זכור' שזהו אינו מושג המחיה את כולם ממש וזהו לכל החיים.

וזה מה שהתכוין הרבי מהוסיאטין ז"ייע שאמר שאינו רוצה לדבר על מה שהיה, משום שזה כבר היה וזהו 'יש', והוא רוצה לדבר על מה שכעת שזהו 'אין'. וכ"ק אדמו"ר זצ"ל היה אומר "כי יד על כס י-ה מלחמה לך עמלק מדור לדור" והסביר שעמלק פגם בי-ה, שיש היה הווה ויהיה, ועמלק אמר שיש י-ה ב'יהיה' וכן יש י-ה ב'יהיה', ורק ב'יהיה' אין י-ה, **ושם יש רק את החלק הראשון של השם הויה**, וההסבר הוא שהוא רוצה שאדם יסתובב כל הזמן עם מה שהיה ועם מה שיהיה ורק לא עם עכשיו, וזה הכי שובר את האדם לחיות עם מה שהיה, שהרי ממילא הוא לא יכול להבין מה שהיה, ועל מה שיהיה זה לא עוזר שיחשוב שמי אומר שמה שהוא חושב זה יהיה, והקב"ה יכול להפוך הכל שיהיה רק טוב, אי"כ העיקר לא להתעסק עם עכשיו, וזה דרך עמלק.

ולמעשה איך אדם יכול לצאת מהבעיה זו, שאדם כמעט שהוא לא יכול כלום ואפילו להיות לבד כמעט שאי אפשר בכלל, דהיינו הרבש"ע יכול להיות בשניה אחת היה הווה ויהיה, אבל אדם איך יוצא מזה, אלא התירוץ הוא שאדם אם חישוב לנו המחשבות שלו יהיה מחר חורבן גדול והוא לא יודע בכלל איך מסתדרים כאן, א"כ איך מחזיק מעמד עכשיו זהו רק עם אמונה לדעת ולהכיר שהכל מאתו ית', ויכול להפוך הכל ומחר יהיה רק טוב א"כ גם עכשיו טוב, וזהו הדרך להחזיק מעמד כל הזמן לדעת שהכל מאתו ית'.

וזהו "איש יהודי" שזהו איש יחידי, שהיה רק אחד שהכיר את הדרך הנ"ל של הכנעה ושפלות, ובשם התיבות שלום איתא "וכל עבדי המלך כורעים ומשתחוים להמן" שעבדי המלך זהו נקרא כל הצדיקים שבדור הזה היו כורעים להמן שכזה הסתר גדול היה אז ורק אחד היה שבתוך ההסתר הזה לא יכרע ולא ישתחוה, ועד היום אם משהו הולך בדרך של הכנעה הכל הוא מהכח של מרדכי הצדיק שהכניס דרך זה לכולם שלא צריכים להכנע לרע כלל, ורק האדם השליט עליהם, וזה היה איש יחידי וזהו מרדכי. והשפ"א מסביר שמשום הכי עשה הקב"ה את הגזירה הזאת של המן כדי שיהיה מישהו אחד שהוא 'לא יכרע', וזה מרדכי, ובוא ישאיר לנו את הכוח של הכנעה ושפלות, וזה מה שאנחנו צריכים לקחת מדרך של מרדכי הצדיק, וזהו בעצם ענין השמחה שניתן ללמוד מכל ילד קטן אשר אם אוחזים אותו הוא שמח 'כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי', ולכאורה למה בדווקא מתי שאוחזים אותו הוא שמח ולא מתי שעושים לו דברים אחרים, אלא שהוא שמח מתי שדואגים לו, וכך גם אצלינו זה מגיע מהלא נודע שאנחנו יודעים שיש משהו מעלינו שמחיה אותנו, וזהו השמחה שיש לנו שהחכמה של האדם היא מוגבלת, ומתי שמגיע לשם הוא צריך להכנע וליכנס להמקור של הכל ולמקור של החיות ששם יש רק שמחה, א"כ עיקר היו"ט של פורים הוא לצאת עם שמחה שזהו להכנע ולהיכנס לעבודה שיש מישהו מעלינו שמחיה אותנו, ואז יש שמחה, **וזהו הסוד של אבא שנתגלה שזהו הזכור שהוא משפיע שמחה לכולם ממש.**

וזהו מה שבעל התניא מסביר שיש הבדל בין קבלת התורה בהר סיני לקבלת התורה בזמן מרדכי, שבזמן מרדכי היה מרצון ובקבלת התורה במדבר היה בהכנעה, ובפשטות כולם לומדים שבהר סיני הקב"ה לקח הר וכפה את בני"י לקבל את התורה, אבל הבעל התניא מסביר שב"ת היה אהבה גדולה כ"כ לכלל ישראל שלא היה בכלל מחשבה לברוח ולא לקבל את התורה, וכמים פנים אל פנים כן לב האדם אל האדם, שאם טדם מחייך מחייכים לו חזרה, ומסביר רש"י שם, שהדבר דומה למראה, שאם מסתכל בו רואה את עצמו, וכך הוא גם במים, והקשה הרה"ק רבי דוד מלעלוב זצ"ל א"כ למה לא כתוב 'מראה', ותי' דבמראה אפשר לעמוד נגדה, אבל למים צריכים להכנע, זאת אומרת אם אדם רוצה להיות חבר של השני זהו אך ורק עם הכנעה, וזה היה בקבלת התורה שהיה אתערתא דלעילא גדול מאוד שלא היה מושג כלל לברוח משם, לב האדם אל לב האדם העליון, שנהיה כלם אחד ממש שזהו כפה עליהם הר כגיגית שכמו שגיגית מקיפה את כל הצדדים, כן היה בהר סיני, וכמו שחבר מחבק את חברו ומקיף את ידו מכל צידו עד שאינו יכול לברוח, כך קבלו את התורה, וזה נקרא בכפיה שהיה מצב של אתערתא דלעילא בלי לתתא, משא"כ בפורים היה "קלי קלי למה עזבתני", שח"ו לומר כן 'עזבתני', שאם כן ח"ו חוזר הכל לתוהו ובוהו, אלא כמו שהבעש"ט מסביר שיש שני סוגים של הסתר, יש הסתר שרואים שמשוה מוסתר, אבל יש הסתר שהוא בתוך הסתר שלא רואים כלל שיש הסתר, וזה מה שאסתר אמרה למה עזבתני שנדמה לנו כאילו עזבת אותנו, שיש הסתר כזה גדול, ובתוך ההסתר הזה קיבלו את התורה, וזה היה מרצון ממש ולא בכפיה, וזה היה אתערותא דלתתא ממש מצד הכלל ישראל, והעיקר מה שצריכים לקחת מפורים זהו הענין של שמחה, לצאת מן החכמה ולהיכנס לאמונה שזהו למעלה מכל התענוגים עולם הזה וכן למעלה מגן עדן, ואז אפשר להגיע לשמחה אמיתית, וזה ענין היו"ט של פורים - שמחה שפלות והכנעה, ואמונה. וכמו שהבעש"ט אמר שאדם מרגיש כמו מנוגע שהוא צריך לצאת לבחוף והוא דוחף את עצמו כל הזמן לבפנים ושוב זורקים אותו, והוא שוב חוזר, עד שלבסוף הוא נכנס, וזהו "עומדת בחצר בית המלך" שאז רואים את הגעגועים שיש לו אל המלך, ורק אז הוא מקבל את כל השרביט ולא רק הראש של השרביט הזהב, וזה ענין של קבלת התורה מרצון שהוא עושה מעורר מלמטה.

שיעור הכנה לחג הפורים לבני החברות – בני ברק

***אם אנחנו מזלזלים בנתינת כסף אזי זה עובר ח"ו להסטרא אחרא הכוח לתת *הענין של פורים זהו לתת הארה גם בתוך הארציות**

איתא במגילה [פרק ט' כ"ח] "והימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור, משפחה משפחה מדינה מדינה עיר ועיר, וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם" דהיינו שלעתיד לבוא כל המועדים יבטלו חוץ מימי הפורים, ולכאורה צריך לבאר מה ההבדל בין פורים

לשאר מועדים, ועוד קשה דאיתא [פ"ח ח'] "ואתם כתבו על היהודים כטוב בעיניכם", ולכאורה פלא שאינו יהודי יאמר דבר כזה - "כטוב בעיניכם", מילא שיאמר שלא יעשו רע לישראל, אבל אית יתכן שגוי יאמר כך. ועוד מצינו שהמן אמר לאחשוורוש "ישנו עם אחד מפורד ומפורד בין העמים, ואת דתי המלך אינם עושים", ולכאורה הלא המן כלל לא אמר במי מדובר ובאיזה עם. ובהמשך המגילה כתוב "ועשרת אלפים ככר כסף", והקי' השפ"א [תר"מ] מנין לרשע כהמן נדיבות לב לתרום סכום כסף כה גדול של עשרת אלפים ככר כסף, (ומסופר שפעם עשו סקר בשוויץ מהו הסכום הגדול ביותר שגוי יכול לתרום למישהו אחר במשך שנה אחת? והתוצאה היתה שהממוצע הוא עשרים פראנק שזה כמו מאה דולר בערך) ולכן מרדכי היה כאן בכעס מאיפה לקח את הנדיבות הלב הזה, וע"ז תי' דמשום דכלל ישראל הפסיקו לתת תרומות ונדבת לב להקב"ה, ממילא ענין הצדקה עבר לקליפות ומזה היה כח להמן לומר שרוצה לתרום סכום כה גדול, אולם מוסיף השפ"א שסוסו של דבר המן רק **אמר** המן לשקול, דהגוי יכול רק להגיד אבל לתת ממש, זה הוא כבר לא מסוגל, אבל מרדכי נתעצב אפילו שרק אמר שרוצה לתת.

ובהמשך כתוב "ויאמר המלך להמן הכסף נתון לך והעם לעשות בו כטוב בעיניך... והעיר שושן נבוכה" ושוב גם כאן לא כתוב כלל איזה עם מדובר, וולמעשה כל אחד חשב אולי זה האומה שלו שהמן רוצה לנקום בנו, אבל הפסוק אומר "ומרדכי ידע את כל אשר נעשה" שמרדכי ידע בדיוק למי המן מתכוון פה, וידע שכל מה שמתרחש פה בעולם הזה הכל זה בשביל כלל ישראל, ולכן ידע שצריכים לפעול.

והנה ידוע שע"פ קבלה יום הפורים גדול מיום כיפור, דיום כיפור זהו כמו פורים, ואיתא בספרי קבלה שביום כיפור הכל מתגלה רק בנעילה, משא"כ בפורים ההתגלות שיש ביו"כ בנעילה היא כל היום. ולכאורה נהפוך הוא, ביום כיפור הרי לא שותים ולא אוכלים והכל באימה וביראה, ולעומת זאת בפורים אוכלים ושותים ושמחים, ומה הביאור.

וכדי לתרץ הכל נקדים בדברי בעל התניא, שמסביר מה ההבדל בין קבלת התורה מסיני לקבלת התורה בימי אחשוורוש, ומסביר ששם היה כפה עליהם הר כגיגית, וכאן היה קבלת התורה מרצון 'קימו וקיבלו עליהם ועל זרעם'. ולכאורה הקשו דהלא גם אצל המן היה מכפיה דהיה המן שרצה להרוג ולאבד את כולם, א"כ היה בדיוק כמו קבלת התורה מסיני ומהו ההבדל, ומסביר שבסיני היה כפה עליהם הר כגיגית, וכתוב "כמים פנים אל פנים כן לב האדם אל האדם", ולמשל אדם שהולך לשיעור תורה מדוע הוא טורח ללכת? משום שאוהב את שיעור ואוהב את המגיד שיעור, ומרגיש טוב שם. וכן הוא אצל הקב"ה שעשה כזה אהבה גדולה לכלל ישראל ואז קיבלו את התורה 'כמים פנים אל פנים', שזה כמו מראה שאם אדם מחייך לזה, זה מחייך אליו בחזרה, 'כן לב האדם' - כשמחייך לחברו חברו נשיב לו חיוך. וזה כלל גדול בחיים, שאם אדם מחייך לחברו ומראה לו אהבה, חברו מחזיר לו אהבה, וכך הקב"ה עשה בנתינת התורה ולכן קיבלו את התורה, וזהו כפה עליהם הר כגיגית וכמו שגיגית מכסה הכל כך הקב"ה נתן לכלל ישראל כזה אהבה וחיבק אותם שאז כולם קיבלו את התורה והיה מצב של אתערותא דלעילא בלי אתערותא דלתתא, א"כ יוצא מזה שהפירוש בכפה עליהם הר כגיגית הוא לא כפשוטו שה' רצה להרוג את בני"א אם לא יקבלו את התורה, אלא הפוך, שהקב"ה הראה להם אהבה גדולה כ"כ, ונתן להם הרגשה טובה בכדי שיקבלו את התורה עד שפשוט כלל לא היה דרך אחרת ולא היה שייך כלל להגיד שלא רוצים את התורה, ואכן כולם קיבלו ממש את התורה. משא"כ בדורו של אחשוורוש היה איי "קלי קלי למה עזבתני", ולכאורה איך אפשר לומר כך, הרי כתיב "ואתה מחיה את כולם" שברגע אחד אם הקב"ה עוזב אותנו הכל חוזר לתוהו ובהו, אי"כ מהו הלשון **עזבתני**? אלא התי' הוא שיש הסתר, ויש הסתר בתוך הסתר, כלומר שההסתר הוא כ"כ גדול שכלל לא רואים שמשוהו מוסתר. וזה מה שאסתר אמרה "למה **עזבתני**", למה נדמה לנו ח"ו שאפ"י שאנו עושים הכל יש כזה הסתר גדול בזה העולם קשה לראות אותך, וזה מה שאסתר אמרה שרוצה לראות את הרבש"ע בכל מצב שיהיה, ובדרך כלל אנשים לוקחים את הדרך הזה להשתמש בה רק כדיעבד מתי שאין מצב אחר בכלל אבל לא לכתחילה, אולם צריך לדעת שהדרך הזו היא הדרך האמיתית.

ושמעתי משל יפה בענין זה, לשני אנשים שהיה להם חנות והיו צריכים לעשות ביטוח, וכשבא השמאי הוא אומר להם את שווי החנות, ולפי השווי של החנות משלמים בכל חודש את המחיר שקובעים לפי זה, והיה אחד שאמר שהחנות שלו שווה הרבה, והשני אמר שהיא שווה פחות, וכך גם שילמו. ולאחר זמן נפגשו וזה שאמר שהחנות שווה פחות אמר לחברו: למה אמרת סכום כ"כ גבוה, היית יכול לומר הרבה פחות, אבל למעשה הוא כלל לא צודק, כיון שמתי שיקרה ח"ו שריפה, זה שאמר סכום גבוה הביטוח יכסה לו את כל הנזק, אבל השני שאמר סכום נמוך הביטוח כלל לא יכסה לו כלום, כיון שהתשלום שחברת הביטוח משלמת היא רק לפי המחיר שהפרישו מידי חודש.

וכן הוא הדבר עם הקב"ה שחייבים לחיות איתו לכתחילה ולא בדיעבד בחמשים אחוז, אלא בכל מצב חייבים לחיות אם האין שיש בתוכו, ולבטל את היש ולראות אותו בכל דבר לדעת שהוא מנהל את זה, ולדעת שבכל המעברים אשר הקב"ה עשה לנו הכל זה בשביל שאדם יהפוך כל היש להאין, וזהו עבודה שלנו בכל המעברים שיש לנו להכיר אותו בכל מצב שיהיה.

ואיתא בפרי הארץ [מכתב ט'] **כללא דמילתא האמונה ובפרט בשעת הדחק שאני שלנו של אדם מאליו נכנע ומוכן ומזמן וקרוב הדבר מאוד בפיהם ובלבבם להאמין, שהרי כל הנסיונות והדוחק הם לקרב לבם של ישראל לאביהם שבשמים**, דהיינו שכל המעברים אשר עובר על האדם הקב"ה רוצה שאדם יכיר אותו משם לכתחילה ולא שבדיעבד מתי שאין לו ברירה אז מאמין, אלא אדם חייב להאמין בכל מצב שיהיה, **כמאמר הפסוק ופרעה הקריב שמבואר בזה"ק הקריב את לבם ועתה מה לכם כי נזעקתם** שאין לכם פרנסה תתחילו להאמין בכל מצב לכתחילה ואז יהא לכם כל השפע שבעולם.

וממשיך, **וזהו ענין המתקת הדינים והתגלות הנס מן הנסיון**, שנס זהו מלשון להרים להעלות אשר הקב"ה רוצה שאדם ירומם הכל להקב"ה, אפילו שיש קצת מצב של אין, שזהו המעברים שיש לאדם, אבל שמה בתוכו יש נס שצריך להרים משחו למעלה, **שהיא חיתו יתברך בהסתר פנים וקטנות ובהתגלות לבם אל ד'**, ככל שאדם יקח הכל לכתחילה **כן תגלה השפע הטבה עליהם שהוא הנס דהיינו התגלות אלקותו יתברך בגדלות, והראה התיבה מורה על זה להיות נס ונסיון צורף אחד, רק שהנסיון בתוספת אותיות להקטין הענין, אבל כללא דמילתא רחמנא לבא בעי דהיינו שצריך להוסיף טהרת הלב משלהם, שאין אדם מתחמם וניזן ממה שאני שלו אלא אדם צריך לצאת מהחכמה שלו ולהתחיל לחיות עם אמונה בכל מצב שיהיה, והכוונה לחיות את זה בלכתחילה ממש, וזהו היה קבלת התורה בזמן אחשוורוש שאז היה מצב של חושך מוחלט והיה מצב של הסתר והכל היה סגור, והיה מצב של להשמיד ולהרוג ולאבד מנער ועד זקן, ולא היה שום דרך לחשוב פתרון כלשהו, ואז, בתוך ההסתר הזה החלו לצעוק 'גאט' 'קלי קלי למה עזבתני', וכך זכו להכל, וזה נקרא קבלת התורה מרצון שהם לקחו את זה לכתחילה, ואז בעצם הם לקחו את הגשמי והפכו את זה לרוחני ממש, הפכו היש להאין, ואז אפילו גוי כאחשוורוש הסכים לכתוב "כטוב בעיניכם" שגם הוא נעשה טוב ממש שהכל נהיה טוב ורוחני.**

ויש ווארט מהנתיבות שלום "וכל עבדי המלך אשר בשער המלך" שזה הכוונה על כל הצדיקים שבדור שכולם הלכו עם אחרי המן, והיה רק אחד איש יהודי שזהו יחידי שזה מרדכי שקיים "לא יכרע ולא ישתחוה", שרק הוא לא הלך בכלל עם המהלך שלו, וזה היה אז באמת מצב של הסתר ממש, ובכל זאת שם נתנו לו את האמונה ואז בעצם הפך הכל לרוחני, וזה קבלת התורה מרצון אפילו שלא הרגישו כלום ולא ראו כלום, והכל היה בהסתר גדול, אעפ"כ שמה בתוכו הכניע את עצמו לכבוד הקב"ה, וזה נקרא מרצון ולכתחילה, וכולם אמרו שאנחנו מרגישים בתוך ההסתר הזה שיש פה משהו ואנחנו לא זזים מפה עד שמקבלים ולא נכנעים להטבע בכלל ח"ו, וזה היה הנס דפורים. וזהו הטעם שפורים גדול משאר מועדים, משום ששאר מועדים נותנים הארה מלמעלה רק בתוך הרוחני, משא"כ בפורים נותנים הארה גם בתוך הארציות שע"י זה יתקיים "ומלאה הארץ דעה את ד"י" שזה בתוך הארציות. ושאר מועדים אין להם כוח להיכנס לתוך הארציות, ורק אם אדם נמצא בתוך החושך הזה ושם הוא צועק להקב"ה הוא נותן הארה לתוך הארציות, וזה יו"ט של פורים שהיה חושך גדול, ואז בני"י נתנו הארה להכיר את הקב"ה מתוך הארציות, ומשום הכי לעתיד לבוא כולם יבטלו, שאז אפילו הגויים והארציים, כולם יכירו שהכל מאתו ית', שעכשיו אנחנו איננו יודעים מה יש למעלה, אך לעתיד לבוא יהיה הפוך והמלאכים יבואו לשאול אותנו מה קורה למעלה, שכל התכלית היא שאנחנו נעלה הכל מתוך היש להאין, ולכן רק הפורים ישאר לעתיד לבוא ולא שאר המועדים.

בס"ד

טיש מוצאי פורים בבני ברק

***בשעת קריאת המגילה מזדככים את כל הטבעיים והארציות *שאלתי ובקשתי שתמיד נוכל ליכנס ולבקש מלפניך על הכל *רשע באחת יפול אם משהו אחד לא מסתדר לו אז מיד הוא נופל**
"חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי", זקה"ק החקל יצחק מביא את דברי הגמ' [ברכות ו' ע"ב] שהאשה השונמית אמרה על אלישע - "ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש אלקים קדוש הוא עובר עלינו תמיד", והגמ' שואלת, מנא ידעה שהוא איש קדוש, ומתרת, רב ושמואל חד אמר לא נראתה זבוב עובר על שלחנו, וחד אמר סדין של פשתן הציעה על מטתו ולא ראתה קרי עליו.

ובזוה"ק אי' שאצל אלישע הרגישו ריח של גן עדן, והשר שלום מבעלזא שואל, מה הראי' שהוא היה איש קדוש מזה שלא ראתה טומאה על מטתו, ומבאר, שלא ראתה טומאה על מטתו הפירוש הוא שגם בכל פעם שישן שם אדם אחר על המטה הזאת הוא אף פעם לא נכשל בעבירה, דהיינו שזה לא השפיע רק מתי שהוא היה שם אלא זה השפיע גם לתמיד, וזה הראי' שאלישע הוא איש קדוש. ולפי זה אומר החקל יצחק, 'חייב איניש לבסומי' - שצריך האדם להכניס ריח של גן עדן, 'בפוריא' - מיטה, 'עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי', דהיינו שכל זמן שישן שם האדם שלא יכשל ולא ידעו אם הוא ארור המן או שהוא ברוך מרדכי.

'דובר שלום לכל זרעו', 'וזכרם לא יסוף מזרעם'. אי' בתהלים 'מאשפות ירים אביון' החדושי הרי"ם מדוע כתוב 'מאשפות' בלשון רבים ו'אביון' בלשון יחיד? הרי אם מדברים מאביון אחד היה צריך לומר מאשפה ירים אביון? ואומר החידושי הרי"ם שבדרך כלל כשצריכים להוציא אביון מהאשפה לא צריך להוציא אותו מאשפה אחת אלא מכמה אשפות, וכך גם באביון שהוא עני בדעת. 'עיני עניים נשואות למקרא מגילה', עיני עניים הכוונה עיניים שיש בהם עוני. 'נשואות', היינו שאפשר להרים אותם בשעת מקרא מגילה, וכל אחד יכול שיהיה לו בעיניו עליה ברוחניות בשעת קריאת המגילה, וכמו גבי משרע"ה במלחמת עמלק שכתוב שם – וכי ידיו של משה עושות מלחמה? אלא שבשעה שמשה רבינו ע"ה הרים ידיו אז בני ישראל הרימו לבם לאביהם שבשמים. הקדושת לוי אומר שבשעה שקוראים את המגילה מזדככים הטבעיים וכל האברים, ואפשר להעלות הכל לרבש"ע. וכדברי הבית אהרן שיום כפורים משפיע על פסח, ופסח משפיע על יום הכפורים, א"כ יוצא שכל השנה יש את ההשפעה של הימים טובים.

'שאלתי ובקשתי' - תפילה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו, זקה"ק בעל האמרי יוסף ז"י"ע מביא משל למלך ביום גינסיא שלו שצוה להכריז בכל מדינות מלכותו שכל בני המדינה יכולים לבקש כרצונם, ומיד נהרו כולם וכל אחד ביקש דברים כרצונו, אחד ביקש כסף, וחברו ביקש רפואה, וכך גם כל בני המדינה, עד שבא חכם אחד ואמר שכרגע אינו צריך כלום, אבל הוא מבקש דבר אחד, שכל פעם שיצטרך משהו שיוכל להכנס למלך ולבקש רצונו. שלמעשה החכם ביקש את הבקשה הטובה דהרי לא חסר בבית המלך מאומה, וזהו 'תפילה לעני כי יעטוף' שכשעומד לפני מלך מלכי המלכים הבורא ב"ה ונכנס למלך מה יבקש לפני ה'? 'לפני ה' ישפוך שיחו' שבקשתו תהיה שיוכל תמיד לעמוד לפני ממ"ה ולבקש על כל דבר ואז יקוים בו 'מאשפות ירים אביון', שיוכל לדבר לפני ממ"ה ללא הסתר.

ועל פי זה מבאר זקה"ק בעל האמרי יוסף ז"י"ע את הפסוק 'שאלתי ובקשתי' שאחשורוש שאל את אסתר המלכה 'מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך ותעשי', ואסתר ענתה שאלתי דהיינו שיש לי רק משאלה אחת, ש'בְּקִשְׁתִּי דהיינו שתמיד אני יוכל לעמוד לפני המלך ושהמלך ישמע לבקשתי. וכן כל אחד יכול לעמוד לפני ממ"ה ולבקש שבכל עת ובכל שעה יוכל לבקש רחמים מהבורא כל עולמים לו ולכל משפחתו וקרוביו.

איתא בשפ"א [תרנ"ו] על הפסוק 'ישנו עם אחד' ובמדרש איתא [אסתר ז' י"ב] ויאמר המן למלך אחשורוש 'ישנו עם אחד', אותו שנאמר בו 'ה' אחד', ישן לו מעמו, אמר לו הקדוש ברוך הוא אני אין לפני שינה, הדא הוא דכתיב 'הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל', ואתה אמרת יש לפני שינה, חייך שמתוך שנה אני מתעורר על אותו האיש ומאבדו מן העולם, הדא הוא דכתיב 'ויקץ כישן ה' ויך צריו אחרו'. ע"כ לשון המד'. ומשל למלך הרוצה לצאת כנגד האויב, ובין שורות חייליו יש גיבור שאי אפשר להצליח בלעדיו, וכאשר האויב רואה אותו, מיד בורח, אבל הבע"י שהגיבור ישן מתוך שכרות, והולכים אליו מעוררים אותו שוב ושוב, כך עומדים עליו עד שמתעורר, ואז הגיבור יוצא למלחמה בכל כוחו וכך מנצח את האויב, כמו כן כשנצרכים ישועה וצועקים לרבש"ע עוד ועוד ומכירים בזה שהכל תלוי ברבש"ע ורק בו תלוי הישועה, על זה אומר דוד המלך 'ויקץ כישן ה' כגבור מתרונן מייך', שיגיע רגע שידמה לנו שהרבש"ע כעת התעורר כגיבור מתרונן מייך, וכמו במשל שכאשר הגיבור יוצא למלחמה והאויבים רואים אותו ובורחים, כן הרבש"ע יושיע אותנו בפתאומיות וכל אויבי ישראל יברחו. וזה היה נס פורים, שהמן הרשע אמר ישנו עם אחד שאלקיהם ישן, ומיד הוציא הקב"ה את ישראל מידי המן הרשע. וכמו"כ כל ההסתר של פרעה והכל היה בבחינה הזאת של כגבור מתרונן מייך.

'ישנו עם אחד מפוזר ומפורד ולמלך אין שוה להניחם' התפארת שלמה מבאר שבני ישראל אומרים לקב"ה, די לנו בזה שהשארת אותנו בכזה מצב של הסתר, אבל אין לך להשאיר אותנו כך במצבנו שיש כ"כ הרבה יתומים וכל כך הרבה צרות, וזה 'אין שוה להניחם' דהיינו שאסור להשאיר את בני ישראל בכזה מצב, אלא הרבש"ע צריך לשלוח לנו את כל הרפואות והישועות. וזה 'דובר שלום לכל זרעו', 'זרעו' הוא מלשון זריעה 'אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה', 'זרוע צדקות ומצמיח ישועות',

שכל מה שקורה לבני ישראל זה סוג של זריעה, מאין יבוא עזרי, שהרי כל זרע קודם שיגדל צריך להתקלקל ולהירקב באדמה, ורק כאשר נרקב מתחיל לצמוח מחדש. ומזה צריך ללמוד, שגם כאשר אדם מצפה לישועה צריך לבקש רחמים מהרבש"ע שיוכל להחזיק מעמד במצבו הקשה ושלא יפול מה'דעת' שלו, ולזכור שגם עם הוא במצב שפל מאד, דווקא ממצב זה הוא יכול להיוושע לגמרי, וכמו"כ אדם צריך לדעת, שבזמנים אלו צריך לנצל טוב את הקשר שיש לאדם עם הבורא וכך אפשר להתעלות ע"י זמנים אלו, ומצד שני אם אינו מנצל זמן זה יכול ח"ו להישבר ולהיכנס ליאוש ולמצב של נפילה.

המן הרשע היה לו שליטה על מאה עשרים ושבע מדינות, "וכל עבדי המלך אשר בשער המלך כורעים ומשתחוים להמן", כולם היו בשליטתו, אולם רק דבר אחד הפריע לו, שקיים בעולם יהודי בשם מרדכי שרק הוא אינו משתחוה לו, ואף שכל המדינות כורעים ומשתחוים לו, בכל אופן זה לא שוה לו מאומה, ובגלל יהודי אחד כבר 'וימלא המן חמה'. וזהו 'רשע באחת יפול', דהיינו שבנפילה קטנה שאפי' שרק דבר אחד לא מסתדר לו הוא כבר נופל, אבל אצל נאמר 'שבע יפול צדיק וקם'.

צדיקים היו אומרים על הפס' בפרשת צו 'זאת תורת העולה' שהרי פרשה זו כלל לא מדובר על עולה, אלא מתרומת הדשן, ומפני מה נקרא 'תורת העולה'? רק אמרו צדיקים, שבתרומת הדשן יש מעט שבמעט מאפר העולה, וזה התכוונה התורה לומר לנו, שאפי' אם אדם נפל ושרף לעצמו את כל ההצלחות שלו ונשאר רק קורטוב מהאפר, ע"ז אומר הרבש"ע אני רוצה את קורטוב האפר הזה, והרים את הדשן ושמו אצל המזבח - זה העבודה שהרבש"ע רוצה מאדם שנפל, דהיינו שיקח את קצת הכוחות שנשארו לו ויעלה אותם לרבש"ע ויכיר שהכל ממנו גם הנפילות, הכל הרבש"ע סידר רק הוא הלך ושרף ועכשיו כשחוזר בתשובה, זה מה שהרבש"ע צריך, משום שהרבש"ע רוצה שיחזור בתשובה. וזהו שבע יפול צדיק וקם, וזה מ"ש 'דובר שלום לכל זרעו', דהיינו, שמרדכי אמר לכל צאצאיו, שכל פעם שהיה לו מצב של זריעה שהזרע נרקב ולא החזיק מעמד, אעפ"כ יצא שלום בממונו שלום בגופו שלום בתורתו, והכל משום שידע שזה נסיונות מאת הקב"ה. וזה מה שמבקשים 'וזכרם לא יסוף מזרעם' שאם עוברים עוד הפעם מצב של זריעה שהכל נרקב שיוכלו להחזיק את הדעת, 'לא יסוף' זה לשון של עצירה, ולא יסוף שלא יעצור הזיכרון, שיהיה מצב של אור זרוע לצדיק ושיהיה 'זרוע צדקות ומצמיח ישועות'.

טיש מוצאי פורים בירושלים

***עד דלא ידע דהיינו בכל מצב שיהיה אפילו ארור המן ואפילו ברוך מרדכי הכל שווה לטובה**
'חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי', זקה"ק החקל יצחק הי"ד זי"ע היה אומר דאיתא בגמ' [ברכות ו:]: ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש קדוש עובר עלינו תמיד, ושואלת הגמ' מנא ידעה? מתרצת הגמ' רב ושמואל חד אמר שלא נראתה עובר על שולחננו, וחד אמר שלא היה שם אף פעם טומאה, שואל השר שלום מבעלז מה הראי' בשלא היה טומאה שהוא איש קדוש? שהרי הרבה פעמים יכול להיות שאין טומאה? אומר השר שלום מבעלז שלא רק מתי שאלישע היה שם לא היה טומאה, אלא אף כשהגיע אדם אחר ג"כ לא היה שם טומאה, דהיינו שלא היה שום מקרה רע באכסניא מאותה שעה שאלישע היה שם, ולכן הבינה שהוא איש קדוש. ועל דברי הזוה"ק 'מנא הוי ידע? ר' שמעון אומר ריח גן עדן היה בחדר שאלישע ישן, ומפרש על פי זה 'חייב אינש לבסומי בפוריא', דהיינו שצריך להכניס כזה ריח גן עדן בפוריא (מיטה), 'עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי' - עד כדי כך שלא יהיו יכולים להבדיל אם ישן שם ארור המן או ברוך מרדכי.

איי שאסתר אמרה 'קלי קלי למה עזבתני', וצריך להבין כפל הלשון שאמרה פעמיים 'קלי', ועוד, מי יימר זיכיתי ליבי שהוא כ"כ בטוח בעצמו שאצלו הכל טוב שיכול לשאול את הרבש"ע 'למה עזבתני?' הקדושת לוי אומר 'ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה' שהגזירה לא היה כלל על מרדכי משום שהגזירה היתה רק לפשוטי העם ולא על השרים, אולם מרדכי פרסם שאפי' אם הגזירה תהיה על שרים, אעפ"כ הוא לא יכרע ולא ישתחוה, ודבר זה הכעיס את המן. **שכל מה שהקב"ה הכניס להמן בראש רעיון שכולם ישתחו לו, זה היה בכדי להראות שמרדכי לא יכרע ולא ישתחוה.**

'לא יכרע ולא ישתחוה' יש לפרש עפ"י מילתא דבדיחותא, שיכור שהיה רגיל להשתכר ועל אף כל ההסברים לא הפסיק משתייתו, ורר לאחר שידולים רבים הסכים לחדול לשתות, אולם לאחר שחלף תקופה ארוכה ראו אותו מכריו משתכר שוב, וכששאלוהו על מעשיו, הסביר, שמכיון שהוא חכם גדול ויודע איך לשלוט על עצמו זמן רב כ"כ ואינו שותה כלל, ורק בגלל חכמתו זו מגיע לו כמה כוסות י"ש. וזה מה שמרדכי הצדיק התכוון, שעל האדם לדעת שאין כזה מצב שמשתכרים ופתאום מותר, אלא 'לא יכרע' - לא משתכר, 'ולא ישתחוה' - ולא השתכר, שכל הזמן צריך לדעת שאפי שאני

יודע שברגע זה לא השתחוה, אבל חלילה יכול להיות שרגע לאחר מכן הוא כן השתחוה, ואכן צריך רחמי שמים גדולים בכדי להחזיר עצמו חזק ולא להשתחוות. (וכך הוא במשל, שאפי שכעת לא שתה לא יכול להיות בטוח בעצמו כלל שבעוד רגע לא ישתה, אבל מרדכי עמד כל יום שלוש מאות שישים וחמש יום בשנה והכריז 'לא אכרע ולא אשתחוה', דהיינו, שבא לומר, שהיות ואני נמצא כל הזמן בסכנה ואם פעם נפלתי יתכן שאפול שוב, לכן צריך לדעת כל הזמן 'חטאתי ומכאובי נגדי תמיד', 'שוויתי ד' לנגדי תמיד', ואפשר להחזיק את עצמנו רק ע"י הזכרון שזוכרים את ה'שוויתי ה' לנגדי תמיד'. וזה צעקה אסתר המלכה 'מאשפות ירים אביון', שלכאורה אשפות זהו לשון רבים אביון זה לשון יחיד? אלא לצערנו האביון לא מסתובב עם אשפה אחת ויחידה אלא הוא מסתובב עם כמה אשפות, וממילא 'ורבים מעמי הארץ מתייחדים כי נפל פחד היהודים עליהם', שאנו נמצאים בכזה יום שרבים מעמי הארץ מתייחדים, בוודאי כל יהודי אצלו בעצמו ואיפה שהוא נמצא יכול להתרומם ויכול להחזיר את עצמו לדרך היהדות, ולא רק להרים עצמו מאשפה אחת אלא גם להרים את עצמו מכמה אשפות.

עיני עניים נשואות במקרא מגילה, עיני עניים זה העניים בכל הבחינות, והעיקר זה אלו שהם ערומים בדעת - עיניהם נשואות, יש להם אפשרות להתעלות על ידי מקרא מגילה שהוא זמן גדול מאוד. אאמ"ר ז"ע היה אומר שהדגים ביום הפורים עומדים גבוה יותר.

'קלי קלי למה עזבתני', הגמ' אומרת ב"ג מדות של רחמים 'ה' ה' קל רחום וחנון'..., למה כתוב פעמיים השם? פעם אחת קודם החטא, ופעם אחת לאחר החטא. (ידוע שהיה לחקל יצחק רק פאה אחת מהפיאות, ומסופר שפעם הויגד יעקב אמר שהוא יודע למה לחקל יצחק יש רק פאה אחת, משום שעל פי קבלה אנו יודעים שה"ג מכילין דרחמים מרמזים על י"ג תיקוני דיוקנא של האדם, והמילים ה' ה' מרמזים על הפיאות, והגמ' אומרת - ה' קודם החטא ה' לאחר החטא, וא"כ יוצא שפאה אחת זה קודם החטא ופאה אחת זה לאחר החטא, ואצל החקל יצחק יש רק ה' של קודם החטא אבל לא את ה' של לאחר החטא, ולכן חסר לו פאה אחת.

אומרים בשם המנות הלוי שענין מצוות משלוח מנות זה מטעם להרבות אהבה ואחוה וריעות, שכאשר שהלכו לסעודתו של אותו רשע זה היה רק בשביל לפנים, דהיינו שאחשורוש יראה אותו נכנס, אולם כל יהודי כשנכנס וראה את חברו הוא חשב לעצמו ניחא אני נמצא לפנים, אבל החבר שלי למה נמצא כאן, הוא פושע, וכן כל אחד חשב על השני. ולכן התקינו משלוח מנות שכל אחד יפייס את חברו במנות לסעודה, כיון שכל אחד חשב על חברו דבר לא נכון. וזהו 'לך כנוס את כל היהודים', שלאף אחד לא יהיה תרעומת על חברו לא רק במעשה, אלא אפי' לא במחשבה. ומספרים שבשעה שהיה את המח' הגדולה בין צאנו לרוזין, נכנס אחד להאדמור מטשורטקוב ואמר לו שמדברים על הרבי שהוא מחלל שבת, התחיל הרבי לחשוב ואמר לא חללתי את השבת לא במעשה, ואח"כ נעצר וחשב עוד פעם ואמר בדיבור ג"כ לא חללתי את השבת, ואח"כ נעצר וחשב עוד קצת ואמר במחשבה ג"כ לא חללתי את השבת. וזהו 'לך כנוס את כל היהודים וצומו עלי', שצריכים להיות מאוחדים ומקושרים אחד עם השני לא רק בדיבור ובמעשה אלא אפי' במחשבה, וממילא אפילו שנהנו מסעודתו של אותו רשע, מה העצה על זה? אסתר המלכה למדה שצועקים לרבש"ע 'קלי קלי למה עזבתני', בין אם זה קלי קודם החטא ובין אם זה קלי שלאחר החטא בכל אופן יהודי צריך לצעוק 'למה עזבתני', אפי' שהאדם מסתובב כמו השיכור שהבטיח שהוא לא הולך לשתות, אבל היות ולקח השיכור פעם נוספת רק כוס יין אחת שתה הוא השתכר שוב. שצריך לבקש רחמים ולצעוק 'למה עזבתני'. וזה הזמן שאסתר למדה את בני"י שאצל הבורא כל עולמים אין שום נפק"מ אם זה קודם החטא או לאחר החטא, תמיד הוא שומע לצעקה שיהודי צועק - דכוליה קמיה כלא חשיב, שמעורר י"ג מיכלין דרחמים וכל יהודי יכול להתקרב לרבש"ע איך שהוא נראה ובכל מצב שהוא נמצא, ולא עוד, אלא שיורד השפעות בכדי שידע איך לחזור אל הרבש"ע.

וזהו 'חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע', שלא משנה באיזה מצב שהוא עומד אם ברוך מרדכי אם במצב של ארור המן, בכל אופן צריך לדעת שצריך לעמוד ולהגיד 'מחר אעשה כדבר המלך', דהיינו שיהודי לוקח על עצמו כמו שהרבי ר' יצחק יעקב בעל החוזה מלובלין ז"ע היה רגיל לומר אפי' שעד עכשיו רק הבטחתי, אבל 'מחר אעשה כדבר המלך' דהיינו שאני יתחיל לקיים את ההבטחות שלי.

שיעור מכ"ק אדמו"ר שליט"א – קרית ספר חודש אדר

איתא (תענית כט). 'משנכנס אדר מרבין בשמחה', ושואלים לכאורה היה צריך להיות כתוב 'משנכנס אדר שמחים הרבה'. גם איתא שם 'כשם שמשנכנס אב ממעטים בשמחה כך משנכנס אדר' וכו', ובשו"ע בהל' ת"ב (סי' תקנ"א ס"א) מביא הלכה זו על כל הלכותיה, לא לאכול יין ולא לאכול בשר וכדומה, אבל הלכה זו של 'משנכנס אדר' לא הביא השו"ע בכלל בהל' פורים, וצ"ב הטעם. אמר ר' שמעון מלעלוב זצ"ל – ידוע שמנהג יותר חזק מדין, והטעם, שהרי איתא (מנחות קי.) שכל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, א"כ לא צריכים באמת לקיים את זה אלא מספיק הלימוד, אבל זה רק בהלכה משא"כ מנהג צריכים באמת לקיים בפועל וא"א לצאת בלימוד, לכן המחבר בכוונה כתב הדין של 'משנכנס אב ממעטים בשמחה' היות וזה הלכה אפשר לצאת דיני האבלות ע"י הלימוד, משא"כ 'משנכנס אדר מרבין בשמחה' זה לא הלכה ורק מנהג, ומנהג א"א לצאת על ידי לימוד במילא צריכים להיות שמחים בפועל.

אומרים בשם ר' שלמה מבאבוב זיע"א, שזה מה שכתוב 'משנכנס אדר' וכו' לא קאי על כמות השמחה אלא על האיכות של השמחה, שהרי אדם יכול להיות לו הכול ואין לו כלום, ויכול להיות לו כלום ויש לו הכל, כמו דאיתא (קה"ר ז א) 'דעת קנית מה חסרת, דעת חסרת מה קנית'. והרה"ק ר' שלמה מקרלין אמר, כתוב (דברים ו ה) 'ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך', ופירש רש"י 'בשני יצריך, ד"א בכל לבבך - שלא יהיה לבך חלוק על המקום', דהיינו לפעמים אדם נמצא במקום מסוים אבל הלב לא שמה, זאת אומרת יש פירוד בין הדבקים, וזה הכוונה 'ואהבת' איך אדם מראה את האהבה שלו להקב"ה – אם 'לא יהיה לבך חלוק על המקום', רק שהלב שלך ג"כ יהיה באותו מקום שהגוף נמצא, ושתדע שזה השגחה פרטית שאתה צריך להיות שמה, וזה באמת המקום הכי טוב שיכול להיות בשבילך, ובהכרח וידיעה זאת הוא מראה את האהבה שלו להקב"ה שהביא לו את הכי טוב.

יש שתי סוגים של אמונה, יש אמונה של שכל, ויש אמונה בלי שכל, והאמונה בלי שכל דהיינו שהוא מאמין שיהיה טוב בלי שיבין ובלי שיש לו ראיה לזה, והאמונה עם שכל זאת אומרת אדם שהתבונן וראה שאפשר לסמוך עליו אז הוא מאמין אפי' כשאינו מבין, וזהו אמונה שהשכל מחייב שיאמין. ויש אנשים שאומרים נעשה קודם לנשמע היינו שמאמין בלי ידיעה מקדמת שכל מה קורה להם זה טוב, ויש אנשים שלגמרי לא הולך כמו שרוצים והם צריכים לתת אמונה בלי לתת האימון, והבעיה מתחילה כשיש לו מצבים שהוא לא מבין והאמונה סותר להבנה שלו, ויש דבר שאני צריך לעשות אבל אני עושה את זה גם בלי להבין כי אין לי מה שמריע לי, אבל יש פעמים שאם הקב"ה היה נותן קצת יותר שכל להבין אז הייתי יכול לעבוד אותו יותר.

אנו אומרים פעמיים ביום 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד' מה זה אחד, ובלשם יחוד קודם הנחת תפילין אנחנו אומרים 'יחודו ואחדותו יתברך שמו' ומה זה יחודו ומה זה אחדותו, לכאורה הפי' הוא ש-ה' הוא יחיד ואין עוד מלבדו, א"כ למה בשמע ישראל אנו אומרים 'אחד' ולא 'יחיד', אלא שיש הבדל בין יחיד לאחד, שהגויים ופרעה הגיעו לאיזה מסקנא שהיה כאן משהו מעל כל ההויות שהוא יחיד ורק הוא יכול לעשות את זה, ומ"מ כמה שהם חוקרים הם מגיעים לדרך ללא מוצא, איפה הם משתבשים, ב'אחדותו', זאת אומרת לדעת שהקב"ה מחזיק כל דבר.

המאור עינים (פר' משפטים) אומר, איתא (זוהר ח"ג עג.) 'ישראל ואורייתא וקוב"ה חד הוא', וכשעלה ברצונו הפשוט לברוא העולמות דבר ראשון נברא התורה אלפים שנה לפני העולם, ואורייתא מחכמה נפקת (זוהר ח"ב פה.), והחכמה מאין תמצא (איוב כח יב), זאת אומרת שדבר ראשון נברא התורה, ואח"כ אסתכל קוב"ה באורייתא וברא עלמא (זוהר שם קסא.), דהיינו שבתוך התורה הוא ברא את העולם. זאת אומרת אדם בעצמו ברמ"ח איבריו ושס"ה גידים זה תורה זה לא משהו נפרד מהתורה, רמ"ח איברים ושס"ה גידים כנגד רמ"ח מצות עשה ושס"ה לא תעשה, עכשיו הוא בלבוש גשמי אבל לעתיד לבוא הוא יהיה בלבוש רוחני - במצוות ובמעשים טובים שהוא עשה. ולא רק האדם אלא כל דבר בעולם הרי כתוב (נחמי' טו) 'ואתה מחיה את כולם', רק מה את השולחן לדוגמא הוא רואה שיש כאן שולחן ואת הרשב"ע הוא לא רואה, אם היה לו את ה'שוייתי ה' לנגדי תמיד' וכמו שהרמ"א אומר (סי' א') שאינו דומה תנועותיו כשהוא לבד בחדר כתנועותיו כשהוא כנגד המלך, כ"ש במלך מלכי המלכים, את השולחן הוא רואה, את הרבש"ע הוא צריך לעמול ולדעת שבעצם אין פה שום דבר נפרד. אומר המא"ע שישראל יוצאים מאורייתא ואורייתא יוצא מהקב"ה, וזה הכוונה 'ישראל ואורייתא וקודשא ב"ה חד', זאת אומרת שאנחנו עם המוח שלנו צריכים לדעת שאנחנו בעצם חלק מהתורה והתורה היא חלק מהקב"ה, והכל זה חלק אחד ואין כאן משהו נפרד.

ומה קורה לאדם כשלא הולך לו, דבר ראשון הוא חושב שיש כאן בעיה במערכת ושכחו אותו מרוב האנשים, אומר דוד המלך ע"ה 'כי לא תעזוב נפשי לשאול לא תתן חסידך לראות שחת' (טז י), ר' אשר פריינד הלך פעם ל'פעלד' ואמר שעות פסוק זה 'כי לא תעזוב וגו'', דהיינו שהקב"ה לא מחפש להכניס אותך לשאול, אבל זה עצמו שבנ"א יעבור את המעבר הזה צריך לדעת ש'כי לא תעזוב' וגו', זאת אומרת כי הטבע של האדם נמשך ליאוש וכבוד וגאווה, ובשביל לבטל את היאוש צריך לדעת ש'כי לא תעזוב' וגו' שהקב"ה לא מחפש להכניס אותך לשאול, ואין מקום שאני יכול לברוח מהקב"ה כי גם כשאני נמצא בשאול אני לא לבד, אדם הוא אף פעם לא לבד. וצריך לבקש את המשך הפסוק 'תודיעני' דהיינו שצריך לבקש את הדעת ש'אורח חיים', שיתן לו את הברירות (מלשון ברור) לדעת איפה הוא נמצא. זאת אומרת 'ישראל ואורייתא וקודשא בריך הוא חד', אין רגע אחד שהקב"ה לא נמצא איתו.

'לעולם ה' דברך ניצב בשמים' (תהלים קיט פט), אומר הבעש"ט הק' (פר' בראשית אות מח) שהדיבור 'הי רקיע בתוך המים' (בראשית א ו) מחזיק את הרקיע עד היום, דהיינו הדיבור שהקב"ה אמר 'הי רקיע בתוך המים' ממשיך עד היום, ואם זה יפסק אז יתבטל כל העולם. האדם צריך לדעת שאין שניה אחת שהוא לבד, זאת אומרת אדם לפעמים נכנס למצב שהוא רואה הרבה כשלונות והוא לא יודע איך לצאת מזה, והעצה לזה הוא, בכל דבר להגיד 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד', 'אחד' הוא אם מסתכלים מלמעלה למטה, זאת אומרת הקב"ה ברא את העולם והוא יחיד ואין שם כלום, הכל הוא רבש"ע. אבל אנחנו כן נמצאים בעולם, [אז אנו אומרים 'יחיד'] שזה אם מסתכלים מלמטה למעלה, אז צריך להעלות את הכל אליו יתברך. זאת אומרת הקב"ה יצא מהבחינה של אין ועשה יש, ואנחנו צריכים מ-יש להחזיר את הכל חזרה ל-אין, וזה נקרא בספרי חסידות 'יחוד אדנ"י', 'אדנ"י' – פירושו כל השמות שאנחנו יכולים להגיד שזה שלי, אלוקינו אדוננו, אבל את שם הוי"ה א"א לשנות, ולמה – משום שזה המצב הנעלם והמצב המופשט שלא ניתן בהשגה.

דהיינו העבודה שלנו זה מכל נעלם, השם 'אדנ"י' – שזה 'יש', צריך להחזיר את זה ל'אין'. והכוונה, מה שמסתדר לך זה 'אדנ"י' ומה שלא מסתדר לו זה 'הוי"ה', והעבודה היא שמה שמסתדר לו צריך לחבר

את זה למה שלא מסתדר לו, דהיינו לחבר את ה'אדנ"י' ל'הוי"ה'. וזהו הפי' 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד', שמע ישראל, הוי"ה – אלוקינו, מה שלא מסתדר לך ומה שכן מסתדר לך - זה אחד, זאת אומרת לא מצב שזה יחוד, אלא צריך להגיד ש'אחד', לדעת שהמצב של אלוקינו דהיינו אדנ"י זה אחד עם ההוי"ה. וצריך להגיד את זה ג' פעמים ביום, בבוקר זה נותן כוח עד הערב, ובערב עד השנה, ומהלילה עד הבוקר, וכל החיים אדם צריך לחיות את האחד הזה וליחד הכול אליו יתברך, וברגע שאדם חי בצורה כזאת, זה מושג של 'כגמול עלי אמו' כמו ילד קטן בחיק האמא, וזה השמחה הכי גדולה.

במגילת אסתר כתוב (ה יד) שהמן הרשע אמר 'יעשו עץ גבוה חמשים אמה', ולכאורה מה בער לו דוקא חמשים אמה, אלא אומרים שיש מ"ט שערי בינה, וזה לעומת זה עשה אלוקים וכמו שיש בקדושה יש ג"כ בטומאה, וכמו שיש באמת יש ג"כ בשקר, ושם במ"ט שערים יש לקליפה אחיזה, אבל בשער ה-נ' שזה החכמה וה'כח מה' שמה אין לו אחיזה, הוא רק מחפש להכנס למקום הזה שקוראים לזה חכמה, וזה היה כונת המן באומר 'יעשו עץ גבוה חמשים אמה', אבל הוא רק לא קלט ששמה בעצם זה המפלה שלו, ושמה תולים אותו. זאת אומרת הקב"ה הביא אותנו בכוונה בימי הפורים האלה, וכמו שאומרים שכל השנה פורים, וכל השנה הקב"ה מביא אותנו למצב שאדם מקבל את הארה הזו ש'חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי', לא איכפת לי שאדם שלא מתייחס אלי, אלא מאי זה חסד שהקב"ה עושה איתי, ומי מגלה את החסד הזה מי שלא מתייחס אלי ולא מחייך אלי, שעי"כ אני משלב את ה-הוי"ה ואדנ"י לאחד, וזה המקור של השמחה, ואז אדם חי את הקב"ה בכל דבר. וזה הכונה 'משנכנס אדר מרבים בשמחה', דהיינו שמקבלים כוחות להיות בשמחה, וכמה שמחה שיש לי כך אני יקבל יותר שמחה.

שיעור מכ"ק אדמו"ר שליט"א – קרית ספר חודש אדר

מגילת אסתר, איתא בחז"ל (עי' חולין קלט:): למה נקרא שמה אסתר, ע"ש הכתוב (דברים לא יח) 'ואנכי הסתר אסתיר פני', אנחנו מוצאים שבמגילה לא מופיעה שם ד' בכל המגילה, וצ"ב הטעם. הקדושת לוי (קדושה א') משתמש עם המושג 'נזדככו הטבעים' בזמן שקוראים את המגילה, וימי הפורים הם בחינה של קבלת התורה, מה היה ענין המיוחד בקבלת התורה, אנו אומרים בהגדה של פסח 'אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו', ומביא הקדו"ל את האלשיך הק' (על שיה"ש ג ו) ששואל מה היה עוזר 'קרבנו לפני הר סיני' בלא קבלת התורה ומה היינו משיגים מזה.

כתוב (משלי ד ב) 'כי לקח טוב נתתי לכם תורתִי אל תעזבו' ואומר המדרש (שמו"ר לג א) 'אל תעזבו את המקח שנתתי לכם'. לכאורה מה בא המדרש להוסיף הרי התורה מכונה 'לקח' וכבר כתוב בפסוק 'תורתִי אל תעזבו', אז הוסיף לנו המדרש בדבריו 'אל תעזבו את המקח'. מסביר השפ"א (תרומה תרמ"ד) שהקב"ה נתן לנו את התורה אבל התורה זה לא המטרה, התורה הוא הרק אמצעי להגיע למטרה של 'אנכי ה' אלוקיך'. הנועם אלימלך אומר (פר' יתרו ד"ה או"י וידבר) כתוב (שמות כ א) 'וידבר אלוקים את כל הדברים האלה לאמור', 'כל הדברים האלה' הכונה לתורה, המטרה של כל התורה הוא 'לאמר' - להגיע 'אנכי ה' אלוקיך'. זאת אומרת אדם לא יכול להגיע לחיות אחד עם הקב"ה רק דרך התורה.

הבעש"ט הק' אומר שכל התורה זה להגיע לדרגת 'בכל דרכיך דעהו וכל מעשיך לשם שמים', אותו פעולה שאדם עושה כשעושה את זה בלי תורה אז עושה את זה לעצמו, אבל כשעושה את זה ע"פ

הלכה זאת אומרת שעושה את זה בגלל הרצון העליון בשביל לעבוד אותו ית' - אז נהפך בעצם לדביקות עם הקב"ה, וכל פעולה שהאדם עושה לשם שמים זה מחיה אותו. האדמו"ר מביאלא זצ"ל בשנים האחרונות שהיה חולה והיה משותק, במשך כל היום היו אצלו כל הזמן אנשים, פעם הגיעו אנשים לסליחות והוא התחיל לבכות, שאל אותו אחד הנכדים למה אתה בוכה, הוא ענה לו פגם זה לא מה שאתה חושב שזה פגם, פגם זה אפי' שמזיזים אצבע ולא חושבים על יחוד הוי"ה אדנ"י זהו פגם.

זאת אומרת שהתכלית של התורה זה אמצעי להגיע לטוב, וטוב נקרא האור הגנוז, וזה הפי' כי לקח טוב ע"י התורה אתה יכול להגיע לטוב הגנוז, וכל דבר בעולם שהוא עושה צריך להגיע לתורה דהיינו לעשותו לש"ש. וזה כונת המדרש, כתוב 'תורתי אל תעזבו' אומר המדרש מה זה 'תורתי אל תעזבו', אדם יכול ללמוד תורה אבל אם הוא לומד במחשבה שהתורה הוא המטרה ולא בתור אמצעי, ע"י לימוד כזו הוא לא מגיע לתכלית של התורה, וכן אם הוא לומד את התורה והתורה לא לימדה אותו כלום שום דבר - אז הוא לא הגיע למטרה של התורה, ומתי מגיעים למטרה של התורה רק כשהוא שומע את ה'לקח' שהתורה נותנת לו, שיכול לקחת לשמוע את הרבש"ע את ה'לקח טוב', וזהו הפי' **'אל תעזבו את המקח שנתתי לכם'**.

במילא כל העבודה שלנו בעוה"ז הוא קבלת התורה, מה זה קבלת התורה, אומר הקדושת לוי קבלת התורה זה להגיע לדביקות עם הקב"ה. איתא (ח"ג עג.) 'ישראל ואורייתא וקודשא ב"ה חד', ואומר המאור עינים (פר' משפטים דיבור א') יש דבר מאונך ויש מאוזן, וג' דברים אלו לא הולכים כמאוזן לרוחב [שהם שוים באותו שורה] אלא מלמעלה למטה, וזה הכונה 'ישראל ואורייתא וקוב"ה חד', דהיינו ישראל יצאו מאורייתא, ואורייתא מהקב"ה משום שאורייתא מחכמה נפקת (זוהר ח"ב פה.) וחכמה מאין תמצא (איוב כח יב), זאת אומרת אורייתא הוא מהקב"ה, ומהתורה – איסתכל הקב"ה וברא עלמא (שם קסא.).

זאת אומרת כל יהודי הוא תורה בעצם, אומר ר' חיים וויטאל שלכל אבר של האדם יש לו את התפקיד המסוים שלו שהוא צריך לעשות, וכמו"כ לכל מצוה יש את התפקיד שלו ומתלבש באותו איבר מסוים, וזהו רמ"ח מצות עשה ושס"ה ל"ת, דהיינו הרמ"ח איברים שאנו רואים זה רק בגשמיות אבל הפנימיות שלהם זה רמ"ח מצות עשה ושס"ה ל"ת, שדרכם אדם מתאחד עם הבורא עולם. וזה פירוש מאמרם ז"ל (מכות כד.) 'אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום', כל מצות עשה זה בעצם 'אנכי וכו', ומצות ל"ת זה בעצם 'לא יהיה וכו', כל פעם שיהודי ח"ו עובר על ל"ת לא רק שהוא מתנתק מהמצוה אלא גם מתנתק מהבורא עולם, וכל פעם שיהודי מקיים מצות עשה לא רק שקיים את המצוה אלא גם מתקשר ונהיה אחד עם הבורא עולם.

ומה מרוויחים מזה, איתא בתניא (פרק יד) המושג שליהודי יש 'אהבה המסותרת', זאת אומרת לכל יהודי יש נקודה הפנימית שמוכן למסור את הנפש כשח"ו שרוצים לפגוע באמונה שלו, אבל זה רק עובד על עניני אמונה, כי בשאר מצוות אדם חושב שהוא יכול להיות יהודי אפי' שהוא לא יקיים את המצוה, ע"כ אם אדם יתבונן בכל מצוה שהיא גורמת לו להתאחד עם הקב"ה ואם הוא לא יקיים המצוה זה לא פחות מעבודה זרה, זאת אומרת שע"ז הוא יתנתק מהרבש"ע לא פחות מאשר פוגעים באמונה, אז כשמסור נפשו על קיום המצוה זה אותו מסירות נפש כמו על האמונה שכל יהודי מוכן לקפוץ לאש, א"כ ברגע שבא למצוה הוא צריך למסור נפשו ששום דבר לא יעצור אותו ליכנס לתוך המצוה מכוח אותו אור הגנוז שזה 'אהבה המסותרת' שיש לו, שאם לוקחים לו את האמונה הוא מוכן למסור הנפש.

זוהי אומר הקדושת לוי, במתן תורה הקב"ה התגלה אלינו בכזה בהירות שאדם רואה את האהבה המסותרת שיש לו, והוא רואה ברור איך שכל איבר ואיבר זה מצוה עשה וכל גיד וגיד זה לא תעשה, זאת אומרת 'אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן את התורה דיינו', לא היינו צריכים לקבל את התורה, משום כשהתקרבו להר סיני יצאו נשמתן והקב"ה היה צריך להחיות אותם, דהיינו לפני קבלת התורה כבר יצאה נשמתן לומר כי כבר השיגו את עצמם כנר לפני האבוקה הוא מתבטל ורוצה לחזור למקור, ובנ"י כבר השיגו המקור של האדם והנשמה שזה הרמ"ח מצות עשה ושס"ה ל"ת, וממילא כבר יצאו נשמתן, וזה אומר האלשיך הק' אם היה לנו רק ההתקרבות להר סיני כבר לא היינו צריכים את התורה, כי השגנו התורה מעצמינו, כמו אברהם אבינו שכתוב בו ש'קיים כל התורה לפני קבלת התורה' (יומא כח:), יש אנשים שחיים אבל לא נפגמים בעוה"ז רק חי כל דבר רוחני, וממילא הוא רואה את המצוות בכל דבר, ומהו החיות, שהקב"ה צוה אותנו את המצוה. בקבלת התורה איתא בגמ' (שבת פח.) שכפה עליהם את ההר כגיגית, ומה היו צריכים בכלל הקבלת התורה, הרי כל נתינת התורה הוא משום שאין לנו את הכוח לראות הבהירות ובשביל זה נתנו לנו את התורה שנדע מה לעשות, אבל בעצם אם בנ"א חי בבהירות הוא חי במוחין דגדלות ואז הוא חי את הרבש"ע כל הזמן, במילא הוא כבר לא צריך את התורה כי הוא משיג בעצמו מהו רצון השי"ת.

בימי הפורים קיבלו התורה מרצון (שם), אותו זכות אותו בהירות שקיבלנו בנתינת התורה בעצם מזדכך עכשיו, לא רק ברוחניות אלא גם בגשמיות, כי בכל המגילה יש סיפור גשמי, מלך וכדומה, וכל הגשמי שממנו נזדככו הטבעיים' זאת אומרת אותו מעמד שהיה בנתינת התורה מתעורר כל שנה בזמן שקוראים המגילה. אומר הקדושת לוי (שם) **יתלהב האדם בקריאת המגילה וכו', ויקוים מקרא שכתוב (תהלים קד לא) ישמח ה' במעשיו**, וכולם שמחים משום שאנחנו ממליכים את הבורא עולם מלמטה עד למעלה, והכרנו שאין מקום שקיים בלי חיות מהכוח של הבורא עולם.

'ישראל ואורייתא וקודשא ב"ה חד', ישראל – זה החלק הגשמי, וזה נקרא בספרי חסידות 'ממלא כל עלמין', ור' חיים ויטאל קורא לגוף האדם 'בשר האדם', ו'האדם' נקרא 'הנשמה' דהיינו הפנימיות, ומה נקרא 'ישראל', הנשמה שממלא את הגוף זה נקרא 'ישראל'. 'אורייתא' זה נקרא המקיף, זאת אומרת שיש מושג של החיות שנכנס בתוך האדם, ויש החיות שמסובב אותו מסביב וזה מחיה את הנשמה שזה נקרא 'אור מקיף'. הזוה"ק אומר (ח"ג קפז.), החכם עיניו בראשו (קהלת ב יד) שלא ילך ד' אמות בלי כיסוי ראש, ושואל למה רק חכם הרי כל אדם עיניו בראשו, אלא אומר הזוה"ק עיניו בראשו היינו שמסתכל מאיפה מגיע המעשים שלו – מהדיבור, והדיבור מגיע מהמחשבה, והמחשבה מהמקיף ש'סובב כל עלמא', ואדם עצמו זה רק 'ממלא כל עלמא', ובא מכוח יותר עליון מעליו שזה הבחינה שקודשא ב"ה מעליו, 'החכם עיניו' – שמסתכל מאיפה מגיע החיות שלו, והחיות שלו מגיע מ'ראשו' דהיינו מעל הראש, וממילא יזהר שלא ילך ד' אמות בלי כיסוי הראש, ולמה, משום שבזה הוא מראה שיש משהו מעליו וכמה שהוא משיג הוא לא משיג באמת.

היה בדחן שאמר בדחנות בחתונה שהבעל התניא היה שם, ושם לב שהבדחן לא אומר עליו בדחנות, שאל את הבדחן למה עלי אתה לא אומר, אז הוא ענה שמפחד מהרבי, אמר לו הבעל התניא שאין לו מה לפחד, אז אמר הבדחן מה זה שהרבי מחזיק את עצמו יותר מכולם ע"י הלימוד, הרי מה שאני יודע כ"ש שהרבי יודע ומה שהרבי לא יודע כ"ש שאני לא יודע, זאת אומרת בידיעה אנחנו שוים ומה שאנחנו לא יודעים אנחנו שוב פעם שוים, ואיפה אנחנו לא שוים במה שהרבי יודע ואני לא יודע ובזה הרבי יותר

ממנו, אבל מה שוה מה שהרבי יודע לעומת מה ששנינו לא יודעים, שמה ששנינו לא יודעים בא מהבחינה של אין סוף. ואומרים שכשהבעל התניא שמע את זה זלגו מעיניו דמעות, מרוב התרגשות שהוא נגע בנקודה שכל החסידות, וכל דרך הבעש"ט הק' היתה לחיות את האחדותו יתברך שמו.

זאת אומרת אנחנו נראים נפרדים מהבורא, אבל כל פעם צריכים להלחם מחדש ולראות את הבורא עולם ולבטל ולהכניע את עצמנו אליו כל הזמן, דהיינו ה'ממלא' בא בעצם מ'הסובב כל עלמא', ואיפה זה בא מכוח עצמותו, זה בא מאין סוף לבד, למשל השמש זויו השמש שמאיר ונכנס קרני השמש לחדר, א"א להגיד שזה השמש שהרי זה קרני השמש, והקרני השמש הם מאירים את העולם, אבל כשהשמש הולך גם אין קרני השמש. זאת אומרת מצד אחד יש לו חשיבות שמאיר כאילו מעצמו, ומצד שני כל הכוח שלו בא מהשמש. וכמו כן הוא האדם, שהוא מסתובב פה כאילו שהוא איזשהו יש בפ"ע.

יש שלשה שלבים, יש את הבחינה של 'אין סוף', ויש את המצב של 'סובב', ויש מצב של 'ממלא כל עלמא'. העבודה שלנו, ככל שיש לנו יותר לבושים יש פחות אור, אנחנו נמצאים בכזה מקום שיש כ"כ הרבה לבושים עם קצת אור, וכשמקבלים עוד אור לפני שבת ויו"ט אומרים חז"ל (ירו' דמאי פ"ד ה"א) אפי' עם הארץ מפחד לשקר בשבת משום שאימתא דשבתא עליו, משום ששבת שמא דקודשא ב"ה (זוהר ח"ב פח:) ושבת לאו יום דגופא אלא דנשמתא (שם רה:), זאת אומרת בשבת יש איזה גילוי של הסובב כל עלמא יותר מכל השבוע שיש רק את הממלא כל עלמא, כל השבוע זה חול ושבת זה גילוי יותר של הקב"ה, ות"ח שיושב ולומד כל השבוע אז נקרא שבת, ות"ח בבחינה של שבת, משום שהוא לא חי בדרגה וגילוי זו רק בשבת אלא במשך כל השבוע.

השפ"א אומר (משפטים תרמ"א), מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת (ע"ז ג.), מה הכונה 'ער"ש' ומי שטרח ביום רביעי או חמישי אינו נקרא שטרח בער"ש, אלא הכוונה הוא 'שבת שמא דקודשא ב"ה' ואנחנו צריכים לטרוח לחפש את השבת, וככל שטרחים ב'טועמיה חיים זכו' במשך השבוע כך אנחנו זוכים בשבת לראות את הקודשא ב"ה, ות"ח שחי כל השבוע בבחינת שבת, אז כשמגיע שבת הוא משיג עוד יותר, אבל מי שכל השבוע בבחינת חול אז כשמגיע שבת הוא משיג את מה שהוא ישיג. זאת אומרת כל אחד לפי הדרגה שהוא היה באמצע השבוע ככה ישיג בשבת.

כתיב (אסתר ט כח) וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים, ודרשו חז"ל (מדרש משלי ט ב) שכל המועדים עתידים בטלים וימי הפורים אינם בטלים לעולם, והטעם שלא יבטל משום שכל המושג של הימים טובים הוא שהם נותנים לנו איזשהו השגה שנוכל לחיות את הרבש"ע איזשהו טעימה, אבל לעתיד לבוא שיתקיים המקרא (ישעי' נב ח) 'כי עין בעין יראו', והסובב כל עלמא יהיה כ"כ ברור שכל דבר זה הקב"ה, ומלאה כל הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים (שם יא ט), ממילא יהיה אז היו"ט אבל החשיבות של היו"ט יאבד שלא יהיה כזה בהירות, כי יחיו בבחינת של שבת ויו"ט גם באמצע השבוע, ויחיו את הבהירות של הקב"ה בלי עמל וזה הבחינה של לעתיד. אבל פורים זה לא סובב ולא ממלא זה הקב"ה בעצמו, וכשיש אור גדול אז 'ורבים מעמי הארץ מתיהדים' (אסתר ח יז).

זה הענין ששונים יין, כדי שנשתחרר קצת מהצמצום ונקלוט את האור הגדול. ולכן לא מוזכר במגילה שם ד', כי שם הוי"ה מראה על האור יתברך – הסובב בשביל להשפיע לממלא כל עלמא, ופורים זה כ"כ גבוה שזה יותר גבוה משם הוי"ה, זאת אומרת בפורים מתגלה האור יתברך מעל שם הוי"ה, וממילא א"א לכתוב שם הוי"ה כי אין לנו שם לכתוב את האור הגדול.

שיעור מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א – קרית ספר חודש אדר

מה זה פורים? אנחנו יודעים שצריכים להשתכר 'חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע' וכו' (מגילה ז:). צדיקים היו אומרים, בזמירות שבת אומרים 'ואשלש עוד להעיד על כוסי בתוך שמחתי', לא שהיין משמח אותי אלא כשמגיעים ליין נהיים שמחים, זאת אומרת ברגע שנכנס לשמחה אז הוא מוציא את הכוס. פורים הוא הרי קבלת התורה שהיה מרצון ולא כמעמד הר סיני שכפה עליהם הר כגיגית (שבת פח.), ולכאורה גם פה היה בכפייה שהרי כלל ישראל הגיעו לקבלת התורה ע"י שהמן רצה להרוג אותם ועשה להם צרות רבות, א"כ זה דומה לכפה הר כגיגית.

איתא בזוהר (זוהר ח"ג עג.) 'ישראל ואורייתא וקודשא ב"ה חד', מסביר המאור עינים (פר' משפטים) אנשים חושבים שזה הולך לרוחב, שהתורה וישראל והקב"ה מכוונים שזה כאילו דבר אחד, אבל באמת אינו כן אלא זה עובד כמאונך, זאת אומרת האין סוף שהוא הבורא ברא את התורה, 'אורייתא מחכמה נפקא', ו'החכמה מאין תמצא', החכמה יוצאת מהקב"ה והחכמה מאין תמצא, מה זה 'אין', שאנחנו מבינים שאין שם כלום, אבל זה לא נכון באמת יש שמה, כתוב בפתח אליהו (תיקו"ז יז:): **'אנת חכים ולא בחכמה ידיעא'**, פי' **אנת חכים** – יש שמה חכמה אבל אנחנו מתרוצצים שם ולא יודעים על מה מדברים, זאת אומרת אנחנו צריכים בעצם לקבל את ההשגה, וככל שהכלי רחב יותר אפשר לקבל מהשני יותר.

אדם יכול ללמוד תורה ולהגיד ק"ש פעמיים ביום אבל הוא טוען שהקב"ה נתן לו מוחין שהוא לא יכול להשיג יותר, זאת אומרת התורה שהקב"ה נתן זה בעצם הכלי, אבל המקור של התורה זה הרבה יותר ממה שאני משיג, וכמה שאני משיג אותו זה עדיין לא התורה באמת, כי 'החכמה מאין תמצא' זה הרבה יותר עמוק מאשר אני לומד, כדי להגיע ל'אין' צריכים ללמוד התורה, זאת אומרת הקב"ה נתן לנו את התורה כדי שע"י התורה נבוא לבטל את עצמינו אליו, ומשם אנו יכולים לבטל את עצמינו בהכרה שיש משהו מתחתינו שאנו לא יודעים, והתורה נותנת את הכלים והכוח להגיע למקום שנוכל לבטל את עצמינו לגמרי ונגיע לבחינה של 'אין'.

היה בדחן שאמר בדחנות בחתונה שהבעל התניא היה שם, אמר לו הבעל התניא למה אתה לא אומר בדחנות גם עלי, והוא ענה שהוא מפחד מהרבי, והשיב לו הבעל התניא שלא יפחד וכן יגיד, אז אמר הבדחן במה הרבי מרגיש את עצמו יותר גדול מכולם - ע"י הלימוד התורה שלו, הרי מה שהרבי לא יודע אני הקטן ודאי לא יודע ואנחנו שווים במה שאנחנו לא יודעים, ומה שאני יודע כ"ש שהרבי יודע ושוב אנחנו שווים, וההבדל בינינו הוא - מה שהבעל התניא יודע ואני לא יודע, אבל מה שזה מה שהבעל התניא יודע לעומת מה ששנינו לא יודעים, זאת אומרת האין סוף שממנו בא התורה שם זה בעומק, ששם זה 'אין'.

אומר המאור עינים, אורייתא זה יוצא מהקב"ה והקב"ה ברא העולם ע"י שהסתכל בתורה 'אסתכל קודשא ב"ה באורייתא וברא עלמא' (זוהר ח"ב קסא.), התרגום ירושלמי מתרגם הפסוק 'בראשית ברא אלוקים' 'בחוכמא ברא', דהיינו שמהתורה נברא העולם, זאת אומרת כל דבר שבעולם הקיום שלו זה ע"י התורה ובלי התורה אין לו קיום. כתוב בתהלים (ק"ט פט) 'לעולם ה' דברך נצב בשמים', מסביר הבעש"ט (פר' בראשית אות מ"ח), הקב"ה אמר 'יהי רקיע בתוך המים' (בראשית א ו) והמילים האלו ממשכים כל הזמן ומחזיקים את הרקיע עד היום הזה, ולא שאמר את זה רק פעם אחת, דהיינו דברי

השי"ת זה החיות של העולם, שהאותיות זה התורה שזה החכמה שזה האין סוף וזה מה שמחזיק את הרקיע עד היום הזה, ואם ח"ו יפסק לרגע אחת הדיבור 'יהי רקיע' אז אין עולם, משום שחייבים כל הזמן את החיות.

וזה מה שאנו עושים בתפילה, מבקשים מודה אני וכו' הברכות והודו והללי נפשי וכו', עד שמגיעים ל'לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד', ובזה אנחנו מכירים שהכל שזה הקב"ה. בק"ש אומרים 'שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד', מה זה 'אחד', הול"ל 'חיד' שכוונתו אין עוד מלבדו ולמה אמר אחד, הרמב"ן כותב בפ' אחרי (ויקרא טז ח) שהגויים ג"כ מגיעים להכרה שיש פה איזה ממציא של דברים אבל הם לא יכולים להגדיר את זה, והכוח של היהודי הוא שחי עם הכרה שכל הזמן הקב"ה מחזיק אותנו, זאת אומרת הגויים מאמינים רק במה שהוא מבין ומה שהוא משיג, ומעבר לזה אין לו חיים, משא"כ אנחנו יודעים שיהודי חי בהשגה שאין שום דבר בעולם שנעשה כרגע בלי שהקב"ה הביא את זה בהשגחה פרטית. כמו שיש את הסיפור הידוע שהבעש"ט הק' הלך עם תלמיד והראה לו על עלה שנפל על הרצפה, ואמר לתלמיד שילך להרים את העלה, וכשהרים את העלה ראה מתחתיה תולעת, ואמר הבעש"ט שהתולעת התפללה לה' שחם לה, אז הקב"ה שלח רוח שהפיל עליה עלה וכסתה בכדי שלא יחם לה.

וזה נקרא 'אחד', אנחנו מרגישים שאנחנו עם הקב"ה כל אחד משהו נפרד, אבל העבודה שלנו זה להגיע להכיר את הבורא עולם, וזהו 'שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד'. ולכאורה לא היו צריכים להגיד ג' פעמים ביום היה מספיק להגיד פעם אחת, אלא בכדי להגיע להשגה להגיד 'אחד' שזה העבודה של היהודי שהוא צריך להלחם בזה כל היום, לזה צריכים להגיד את זה כל הזמן וצריך להלחם בזה, אבל היצר חוזר על עצמו ומשכנע את האדם שהוא כן איזה משהו, לכן צריך כל יום מחדש לקום ולומר מודה אני וכו' וכל נוסח התפילה, ולומר ג' פעמים ק"ש שענינו הוא 'אחד', ומה הפי' אחד, הפי' הוא אפי' שהם נפרדים אבל בעצם זה הכול אחד עם הבורא עולם. וזה הכוונה 'שמע ישראל' איך מגיעים להקב"ה, צריך לזה אורייתא, ולימוד התורה מקשר אותו אליו יתברך.

אבל לימוד התורה לבד זה עדיין לא המטרה של התורה, כמו שהשפ"א כותב (תרומה תרמ"ד) 'כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזבו' (משלי ד ב), ואומר המדרש (שמו"ר לג א) '**אל תעזבו את המקח שנתתי לכם**', ושואל השפ"א מה ההסבר לכך, הרי כבר כתוב בפסוק 'לקח טוב נתתי לכם' ולקח זה התורה ומה בא המדרש להוסיף, אומר השפ"א התורה הוא אמצעי להגיע למטרה של 'שמע ישראל' וכו', ומי שאין לו התורה אין לו הכוח להגיד כלום ואין לו הכוח לבטל א"ע ולדעת שהוא לא קיים, ורק התורה נותנת לו הכוח להשיג זאת, זאת אומרת 'כי לקח טוב נתתי לכם' טוב זה האור הגנוז, ע"י התורה אנחנו יכולים להגיע ל'לקח טוב נתתי לכם', 'נתתי לכם' בלי אמצעי, ע"י התורה תוכלו להגיע לחיות עם הקב"ה, ועכשיו הפסוק מבקש 'תורת אל תעזבו' זה נקרא שלא תלמד תורה סתם, שאם הוא לומד תורה ולא לוקח מהתורה מה שהתורה יכול לתת לו - שזה הטוב דהיינו לחיות באחדות עם הקב"ה, אז לא שוה כלום התורה הזאת. וזה אומר המדרש '**אל תעזבו את המקח**', השפ"א (בהעלותך תרמ"ג) משתמש בלשון ו**כי הרצון לבוא לעלמא דקשוט בכרס מליאה מש"ס ופוסקים**, זאת אומרת התורה שאני לומד, צריך להביא אותי לאחדות הבורא. וזה הכוונה ישראל ע"י האורייתא מגיעים להקב"ה.

זה בעצם הדרך איך לעבוד, אבל למעשה אף אחד לא רוצה לזוז ואיך מזיזים אותו משמה, רק ע"י 'קבלת התורה', ואיך הקב"ה עושה את זה, ע"י שהוציא אותנו ממצרים. זאת אומרת הוא שם אותנו במצרים, ושם אותנו במצבים שקשה לנו, ומשם הוא מוציא אותנו ל"תעבדון את האלוקים על ההר הזה", דהיינו 'אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים', וכשאדם מקבל איזה הערה אז יודע לחזור את התורה ועם התורה יחזור חזרה להאנכי וכו'. **'וידבר אלוקים את כל הדברים האלה לאמר, אנכי ה' אלוקיך'** (שמות כ א-ב), אומר הנועם אלימלך (פר' יתרו) 'את כל הדברים האלה' היינו כל התורה, ופירושו - את כל התורה שנתתי לך, המטרה הוא להגיע 'לאמר אנכי ה'א', זאת אומרת דרך התורה אני מגיע להקב"ה.

אבל בקבלת התורה בהר סיני זה היה בלי עבודה עצמית והיה כפה עליהם הר כגיגית, הבעל התניא אומר מהו ההסבר של 'כפה עליהם הר כגיגית?', ומסביר לא שבא לאיים עליהם עם ההר לזרוק את זה על ראשם, אלא הקיף את ישראל בהר של השגות גדולים ונוראים, ונגלה עליהם עם כל התיאורים שמובא במדרש, והיה זה באהבה גדולה ועצומה מצד הקב"ה, ואז קבלו את התורה בהרגשה כזו טובה עד שלא היו יכולים לסרב לה, וזה היה הכפיה שזה לא היה מתוך הבחירה שלהם. וזה הפי' מה שאמרו בגמ' (שבת פח.) 'מכאן מודעא רבה לאורייתא'. אבל בפורים בזמן המן היה בדיוק הפוך, הם היו במצב של הסתר כשעברו עליהם צרות רבות ורעות, שם לא היה כפיה כלל וקבלו מרצון כלל ישראל.

בזמן המן היה כזה הסתר וכמו שאמרו חז"ל (חולין קלט:): 'למה נקרא שמה אסתר ע"ש הכתוב (דברים לא יח) ואנכי הסתר אסתיר את פני' וכו', היה מצב שלא הבינו את הרבש"ע, ואסתר ביקשה 'קלי קלי למה עזבתני' (תהלים כב ב), ולכאורה היה צריך לומר 'למה עזבתך', אלא אומר ר' אשר זצ"ל לפעמים אדם נמצא בכזה מצב של הסתר שיכול עדיין לראות את הרבש"ע, אבל יש מצב של הסתר בתוך הסתר שכלל לא רואים שם את הרבש"ע. וזה בקשה אסתר המלכה 'למה עזבתני' שנתת לנו את ההרגשה כאילו שאתה בכלל לא נמצא, זאת אומרת יש מצב של הסתר שאני לא רואה איך יוצאים משמה וזה נקרא 'הסתר בתוך הסתר'. איתא (אבות פ"ד מכ"ב) 'על כרחך אתה חי', מה הכוונה שמכריחים אותי לבוא לחיות, אומר ר' אשר כשאדם מגיע להסתר גדול וחושך מאד, אין לו שום ברירה אחרת רק או למות או להתחיל לחיות עם אמונה בהקב"ה. וזה הכוונה 'ע"כ אתה חי', אם אין לך שום הסבר אז אתה מוכרח להתחיל לחיות.

יש מצב של מרדכי ויש מצב של המן, מרדכי זה ביטול, שעליו כתוב (אסתר ב ה) 'איש יהודי', 'יהודי' זה לשון של מודה ומתודה, מה הפי' מתודה, אומרים בתפילה 'מודים אנחנו לך שאתה הוא ה' אלוקינו', 'אנחנו' זה 'יש' והקב"ה הוא 'אין', אבל באמת זה בדיוק הפוך, אנחנו 'אין' והרבש"ע הוא 'יש' אמיתי, אחרי שמתפללים מגיעים להכרה בעצם 'מודים אנחנו שאתה ה' אלוקינו' שאתה זה ה'יש' האמיתי - האמתיות של אלוקי, ואנחנו בעצם ה'אין'. והמן זה גאווה. וזה המלחמה של מרדכי והמן בפנימיות כל אחד ואחד. זאת אומרת מי שנכנס ליאוש כשלא הולך לו זה ג"כ גאווה, שזהו בחינה של המן. במילא המלחמה הזאת של עמלק שנמצא בכל אחד ואחד, הוא צריך כל פעם להכניע אותו, השפ"א (לפורים תרל"ח) משתמש עם הלשון כל זמן שאין לך שנאה להמן לא הגעת לתכלית, וברגע שאומרים לאדם שרק המלחמה והשנאה להמן זה מה שמועיל לו אז הוא הוא ילחם וינסה להכניע את ההמן שבתוכו. וזה הענין של פורים שהיה קבלת התורה מרצון, שהם קיבלו כזה שנאה להמן, ובכדי לעקור את זה אז

קיבלו את התורה, לא מאהבה שזה היה בעצם כפיה שזה בהסתר, אלא קיבלו את זה מרצון בהבנה שבלי זה אני לא יכול להתקיים.

זוהי הכונה 'חייב איניש לבסומי בפוריא', יש מושג שיהודי אפילו שהוא הכי גרוע יפיל עצמו לאש ולא ישתחוה לע"ז, דהיינו ברגע שמגיע לאמונה מסכים לקפוץ לאש, מאיפה מגיע הכח הזה, אלא שלכל יהודי יש את הנקודה הפנימית ששורשה מהאבות הק', שמתעורר ברגע שרוצים לעורר את זה, כל זמן שלא רוצים לעורר לו את זה אז זה מנומנם, אבל ברגע שרוצים לעקור אותו מלהיות יהודי אז מתעורר הנקודה הפנימית הזאת ואז הוא מוכן לקפוץ לאש. זאת אומרת היהודים בזמן של המן רצו לעקור אותם מלהיות יהודי, רצו להשמיד ולהרוג וכו' אז יצא המסירות נפש שלהם לקבל את התורה, שזה הדבר היחיד שמחזיק את האדם שלא יאבד בטבע העולם. ועבודתינו בזה"ז הוא איך למצוא את הנקודה הפנימית הזאת בלי שמישהו יאיים עלינו, והדרך היחידה היא ע"י ההתבוננות שכל התורה בא מאין סוף, שזה מעורר את הנקודה הפנימית. וענין זו מתעורר לנו כל שנה בפורים, אותו נס שהקב"ה עשה בפורים יש כל שנה.

השפ"א אומר (לפורים תר"מ), שהמן רצה לבנות עץ של חמשים אמה, משום שיש מ"ט שערי בינה וכל שער של בינה יש בזה אחיזה לקליפה, אבל בשער הנ' אין לקליפה אחיזה, ואומר הבעש"ט הק' מה זה שער ה-נ', ששם צריכים להתחיל עוד פעם וזה בחינה של 'חכמה' שזה 'כוח מה', ושמה אין לקליפה שום אחיזה. המן החליט שהוא צריך להגיע לשער ה-נ' שיהיה לו שם אחיזה, ושם היה המפלה שלו כי שם אין להם אחיזה. וכל שנה בפורים מתגלה לנו שער הנ', ששם 'ישראל ואורייתא וקודשא ב"ה חד', וזה מתגלה כל שנה בפורים. וזה הענין של 'חייב איניש לבסומי בפוריא', שהאדם יוכל להתנתק מהעולם ויחשוב שאין אנשים, ויחיה רק עם הנקודה למה ששלחו אותו לעוה"ז, ולזה יגיע ע"י השתיה שאז הוא לא רואה אנשים בכלל, ואז הוא יכול להרחיב את הכלי והמוח שלו לצאת מההגבלה והכלי יתרחב.

ויש אנשים שהם עצובים בפורים, כי הקב"ה מתגלה אלינו ואין להם את הכלים לקבל את ההשגות, אז הם מקבלים כאבים בפורים, במילא צריך לשחרר אותו במשהו לכן צריך לשתות יין כל אחד לפי המינון שלו בשביל להשתחרר, אבל לעבור את המינון אז הוא כבר מאבד את המטרה, כי הקב"ה נתן לנו מתנה בפורים הקבלת התורה מרצון, שמגלה את הבחינה של אין סוף, וזה מצב שצריכים את הכלים, בימים ההם קיבלו את הכלים ע"י שהמן רצה להשמיד ולהרוג וכו' ולא ראו שום דבר, אבל בזמן הזה אין לנו את הכלים האלו, והאור מגיע ואיך נקבל אותו, לכן לוקחים את השתיה שזה מרחיב את הכלים והמוח משתחרר, ואז אנו פנויים והמוח יכול לקבל את המקסימום שהוא יכול לקבל.

האדמו"ר מלעלוב היה אומר, שהעולם אומרים "א פריילעכ'ן פורים און א כשר'ן פסח", בפורים צריכים להיות שמחים ואם בפורים מקיימים את השמחה אז הפסח בוודאי יהיה כשר. אבל הוא אמר "א כשר'ן פורים און א פרייליכ'ן פסח", כי בפורים כולם שמחים וצריך רק ליזהר שזה יהיה בדרך הכשר ולא לצאת מהגבולות, ובפסח כולם עמלים ועובדים ליזהר ממה שהם חמץ אז 'כשר' יש, אבל צריכים ליזהר שזה יהיה 'שמח' שלא יכנס לכעס ועצבות. אומרים שאצל הבית ישראל בפורים היה מתוח ובערב יו"כ היה שמח, ושאלו אותו למה, אמר בפורים משתוללים סתם, אז אני מתפלל להקב"ה שהכל יעבור בטוב, אבל בערב יו"כ כולם בוכים ורועדים אז אני רגוע ויודע שהכל הולך חלק. זאת אומרת שבפורים צריכים להיות כשרים ובפסח צריך להיות הפוך. ויעזור השי"ת שיהיה פורים כשר ושמח, וכן פסח.

טיש ליל שב"ק – פרשת תצוה – פרשת זכור

ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ואת בניו איתנו מתוך בני ישראל לכהנו לי אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר בני אהרן (כח א). ואיתא באור החיים הק', עוד ירמוז באומרו 'הקרב אליך', כי על ידי חטא האדם מתרחק בחינת ענף נשמתו שנגד אותו ענף שבו חטא משרשו, הגדול כפי גדלו והקטן וכו'.

והנה איתא בקדושת לוי על פורים בקדושה ראשונה, וזה לשונו: 'כי צריכין להבין על מאמר הגדה 'אלו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו', וצריכים להבין מה טובה היה בקרבנו לפני הר סיני בלתי קבלת התורה, הלא זהו בחינת עיקר חסר מן הספר. ונראה שאמרו חז"ל (יומא כח:): קיים אברהם אבינו ע"ה כל התורה אפילו ערובי תבשילין עד שלא ניתנה, והנה צריכים להבין מאין ידע אברהם אבינו ע"ה התורה עד שלא ניתנה, אפס הנה ידוע כי הרמ"ח מצוות עשה כנגד הרמ"ח איברים הרוחניים ושס"ה מצוות לא תעשה כנגד שס"ה גידים הרוחניים (מכות כג:), והמסתכל ברוחניות אברים שלו וברוחניות הגידין שלו הוא משיג הרמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה, וכמו שאברי הגוף צריכים למזון הגשמיות שלו ולדברים הגשמיים הצריכים לכל אבר ואבר כן האברים הרוחניים צריכין לכל אבר ואבר למצוות שלו, וכשם שאברים הגשמיים אין צריך ללמוד אותם הגשמיות שלהם כן כל אבר ואבר הרוחניים אין צריך ללמוד אותם, כי מעצמם משיגים להמצוות שלהם, וגם כי האברים הרוחניים החיות שלהם הם בעצמם המצוות עשה והשס"ה גידין החיות שלהם בעצמם שס"ה לא תעשה, כי הרוחניות הוא דקות השכל ודקות המחשבה, והזדככות המחשבות הוא רק המצוות. נמצא מי שיש לו התפשטות הגשמיות כמעמד הר סיני הוא מדובק באור השכל שלו במצוות עשה ובמצוות לא תעשה, כי האור השכל אינו רק לקיים מצוות עשה ולהזהר מלא תעשה, והפונה ממצוות עשה ומלא תעשה הוא נקרא 'כסיל' בפי אדון כל החכמים שלמה המלך ע"ה, כי אור השכל אינו רק בקיום מצוות עשה ולא תעשה, והשכל בעצמו אינו רק להזהר מלא תעשה לקיים מצוות עשה.

ולכן קודם שניתנה התורה הקדושה היו יכולים להשיג כל התורה רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה, אפס מה שאנחנו אין משיגין את התורה מעצמנו ומשכלנו הוא מחמת החומריות אשר הוא מסך המבדיל להשיג אור הרוחניות, אמנם מי שיש לו התפשטות הגשמיות והתגברות הרוחניות הוא יכול להשיג בעין שכלו מעצמו התורה, כי הרמ"ח איברים הרוחניים הם בעצמם מצוות עשה ושס"ה גידים בעצמם מצוות לא תעשה. ולכן אברהם אבינו ע"ה אשר נזדכך החומר שלו, השיג מרמ"ח איבריו ושס"ה גידיו שלו הרוחניות של כל התורה כולה עד שלא ניתנה, והכל מעצמו ממש.

וזה אשר יסד בעל הגדה 'אלו קרבנו לפני הר סיני' וכו', כי הנה נודע שבמעמד הר סיני פסקה זוהמתן (שבת קמו.), כלומר שבהכנות מתן תורה דיינו בהגבלת העם סביב (שמות יט יב) ובפרישתן שלשה ימים מנשותיהן (שם פס' טו) אשר היו דומין למלאכים, ובקרבנות של נערי בני ישראל (שם כד ה), נזדכך החומר שלהם והשיגו התורה עד שלא ניתנה. ולכן אמרו 'במעמד הר סיני' פסקה זוהמתן, ולא אמרו במתן תורה פסקה זוהמתן, שבמעמד הר סיני בעצמו והכנתן למתן תורה נפסקה זוהמתן, וכיון שפסקו זוהמתן השיגו התורה, שהתורה היא הרמ"ח איברים הרוחניים ושס"ה גידים הרוחניים, ונדבק האור השכל באור מצוות כי הוא הכל אחד. וזהו 'אלו קרבנו לפני הר סיני' כלומר כיון שקרבנו לפני הר סיני אז

פסקה זוהמתן והשיגו את התורה עד שלא ניתנה, וכמו שהשיג אברהם אבינו ע"ה, ולכן אפילו 'לא נתן לנו את התורה דיינו'.

ולפי"ז קשה לכאורה למה היה צריך באמת אח"כ לקבלת התורה, אם באמת השיגו הכל לפני זה לבד ומעצמם, וע"ז מתרץ, והנה כאשר נפסקה זוהמתן והשיגו תורת אלקינו ברוחניות אז מיד חפצם ורצונם היה לקבל את התורה, כי אז מחשבת האדם מאירה שתורת ד' אלקינו היא חיינו ואורך ימינו, אמנם כאשר מחשבת האדם נתעבה ונתגשם אזי אינו מתאוה כל כך לתורת השם, וקשה עליו לקיימם.

וזה אשר אמרו חז"ל (שבת פח.) שכפה עליהם ההר כגיגית אם תקבלו את התורה מוטב, הגם שהקדימו נעשה לנשמע, אמנם בעת ההיא היו ישראל זכים ובורים וצלולים, והשרה עליהם השכינה, והיה להם התפשטות הגשמיות. אבל כשמחשבתם לא יהיו זכים וצלולים אז לא יקבלו עליהם עול מלכות שמים, כי נודע כי אי אפשר להיות מחשבת האדם תמיד זכה ונקיה, כאשר כתב האר"י ז"ל שאי אפשר לעמוד בתפילה יותר משלש שעות.

ומתורץ קושית התוספות (שם ד"ה כפה) למה כפה עליהם הר כגיגית הלא כבר הקדימו נעשה לנשמע, שהקדימו נעשה לנשמע שיקיימו בעת שמחשבתם יהיו צלולים ובהשראת שכינה עליהם, ויהיו רואין בעין שכלם איך שכל אבר ואבר חיות שלו במצוה הקבועה בה, והאבר הרוחני הוא המצווה. והשי"ת כפה עליהם ההר כגיגית שיקבלו התורה ויעשו מצוות הקל אפילו כשיחזרו ישראל למחשבה עבה וגסה ולא ישיגו את מתיקות התורה הקדושה, ורמ"ח איברים חיות שלהם ברמ"ח מצוות עשה, ואז לא יתאוו לקיים התורה, על זמן זה כפה עליהם ההר כגיגית שאף על פי כן יקבלו את עול מלכותו עליהם ותורתו ומצותיו, אפילו כשהיו במחשבה הגסה ולא ישיגו את מתיקות התורה הקדושה, כי טעמי התורה ומצותיו אינם יכולין להשיג רק ברוחניות השכל וברוחניות העולמות, ובעביות השכל ובגשמיות העולמות טעמיה ופרושיה מכוסים'.

וכל זה היה הכל היה קבלת התורה דשבועות וחג מתן תורה, משא"כ בעת קבלת התורה בימי אחשורוש אז לא היה כזה בחינה של פסקה זוהמתן ואז קיבלו את התורה מרצון ובאהבה רבה מכלל ישראל להקב"ה, אפילו בזמן שלא מסתדר לי ושלא הולך לי כ"כ אעפ"כ יקיימו את התורה תמיד ובכל עת בלי שום שינוי כלל.

ובהמשך כתב, 'דבתחילה 'קימו' וקראו המגילה, ואחר קריאת המגילה בשנה הראשונה 'קבלו' את התורה, כי סגולת קריאתה שיזדככו הטבעים, וכיון שנזדככו הטבעים הוא הגשמיות, אזי קבלו את התורה מאהבה. וכיון שראו שבזכות קריאת המגילה מקיימין את התורה, לכן קבעו אנשי כנסת הגדולה לקרוא את המגילה בכל שנה ולא יעבור, לכן 'קימו' ואחר כך 'קבלו'. וכיון שראו כח קריאת המגילה שמקבלין התורה על ידי קריאתה, קבלו להיות הקריאה חק ולא יעבור. וכן משמע ברש"י במגילה (אסתר ט כט) ובמסכת מגילה (ז. ד"ה שלחה) שבתחלה בשנה הראשונה קראו כך כך המגילה, ובשנה השניה קבעו לדורות. ומה שעל ידי קריאת המגילה זכו לקבל את התורה, ולא על ידי לימוד שאר התורה שקראו בתורה לפני ימי מרדכי ואסתר, יבואר בהמשך בעזה"ת.

ובהמשך מסביר, 'ועתה נבאר למה קבלו התורה אז, כי הנה צריכים להבין למה חיוב לקרות המגילה יותר מכל התורה כולה, והתורה שניתנה למשה בסיני אינו כל כך חיוב כמו מגילת אסתר אשר נאמרה ברוח הקודש על ידי מרדכי ואסתר (מגילה ז.). וגם כי יציאת מצרים הוא חיוב לקרות מן התורה (ברכות

יב: יכול לאמרה בכל לשון (שם י.ג.), ולא כן קריאת המגילה דכמה דברים מעכבין בה, כגון למפרע וקראה על פה ותרגום ובכל לשון (מגילה יז.), ובכל התורה שנתנה בקולות וברקים וכתובים מצוות הבורא ב"ה וכתובות כמה שמות הקדושים ב"ה איננו כל כך חיוב כמו מקרא מגילה. וגם כי חייב אדם ללמוד תורה כמאמר (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה, אמנם יכול לשנותו בכל לשון שירצה (מגילה שם) ובהרהור דברי תורה אדם יוצא, לא כן חיוב קריאת המגילה שכמה דברים מעכבין בה.

והנראה למה קבלו את התורה אז, כי הנה ידוע שכל העולמות שלמעלה, שהוא עולם המלאכים ועולם השרפים וחיות ואופני הקודש, צורתן הרוחנית כדמות התורה הרוחנית וכדמות מצוות הרוחניות, ועיקר חיותן הוא מתורה ומצוות, כמו שאיתא במדרש (ב"ר א א) שראה הבורא ב"ה בתורה וברא העלמות. והנה גם בעולם התחתון שהוא עולם הזה הטבעי, עיקר החיות גם כן מהתורה ומצוות ואהבה ויראה את הבורא ב"ה ית"ש, אפס כי בעולם העליון הוא עולם השרפים וחיות ואופני הקודש - החיות היא השכליות של עבודת הבורא ב"ה הוא מגולה, ובעולם הזה הוא עולם הטבע - החיות שבו שהיא התורה והמצוות ועבודת הבורא ב"ה מכוסה, כי הוא מדור להחיצונים, וצפון אור בתוך החושך.

והנה על ידי עסקיני בתורה אנחנו מחברים עצמנו באורות הרוחניים, ולכן העוסק בתורה לשמה בדחילו ורחימו אזי מאיר על הנפש העוסק בתורה אורות הרוחניות שבתורה אשר הוא עוסק בה, ונתמלא הנפש באהבה ויראה את שמו הבורא ב"ה ית"ש, ובשמחת הקל ית"ש. לכן העוסק בתורה ובמצוות נתמלא הנפש מאהבה ויראה את שמו יתברך ומלא שמחה, כי כן הרוחניות של תורה הוא צירופי שמות המלאכים והיכלות העליונים אשר המה מלאים אהבה ויראה את הבורא ב"ה ית"ש, ושם שורש השמחה כמאמר הכתוב (דה"א טז כז) עוז וחדוה במקומו. וכן צירופי שמות של המגילה הוא החיות והשכליות של עולם התחתון שהוא עולם הטבע, כי היה הנס בתוך הטבע מוכח שנתקן עולם הטבע, ולכן בעת קריאת המגילה מתנוצץ ומאיר באיש הישראל הקורא את המגילה החיות והשכליות ואהבה ויראה לשמו יתברך ב"ה, מה שיש בעולם הזה שהוא עולם הטבע.

לכן צריך לקרוא את המגילה, והוא יותר חיוב מדברי תורה, כמו שאיתא במסכת מגילה (ג.) מכאן סמכו של בית רבי מבטלין תלמוד תורה לשמוע מקרא מגילה. וגם לא מצאנו חיוב מן התורה לקרות מן הספר תורה אשר כתובה כתיקונה, כמו שמחויבין לקרות המגילה מתוך מגילה אשר היא כתובה על הספר אשורית ובדיו. שעל ידי קריאת המגילה נזדככו כל הטבעיות, כי ההוגה בו תוך הספר הכתובה כתיקונה על הספר ובדיו מתנוצץ כל האורות והשמות והצירופים שבתוך המגילה, המה החיות והשכליות של עולם הזה עולם הטבע, כהחיות והשכליות של כל העולמות, כדאיתא במדרש (קה"ר א ט) שכמו שבאדם יש רמ"ח איברים כן יש בארץ, לב הארץ עין הארץ ערוות הארץ, עיי"ש, והרמ"ח איברים הרוחניים של האדם הוא רמ"ח מצוות עשה ושס"ה גידים הרוחניים הוא שס"ה לא תעשה, כן בעולם, הרוחניות שבה הוא רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה שמקיימים בני אדם.

ולכן, בעת שישראל קורין המגילה, אזי מזדככין הגשמיות של הקורא, והצירופי שמות שבה מאירין בהקורא את המגילה ומזככין את הגשמיות, ומאירין שכל הגשמיות החיות שבה הוא קיום התורה והמצוות. ומי שקראה בכוונה, אחר קריאתה נתמלא הנפש שמחה, ורצונה לקיים מצוות התורה שלא לעבור על שס"ה לא תעשה, וגם כל הטבעים של עולם נתקנו, ומלבד שנתקן הגשמיות של הקורא

המגילה נתקן עוד הטבעים של כל העולם כולו, כמאמר חז"ל (מסכת גרים פ"א ה"א) לא נברא כל העולמות אלא בשביל ישראל, זכה מכריע את כל העולם כולו לכף זכות (עיי' קידושין מ:).

ולכן אחר קריאת המגילה שנזדככו עולם הטבע, ומאיר בעולם האור שעיקר קיומה הוא מדברי תורה, וכיון שישראל קורא את המגילה מאיר בהם הצירופי אותיות והשמות של המגילה שהיא החיות של עולם התחתון שהוא עולם הטבע, האיך שתלוין בתורת הקל ב"ה ובמצותיו, ולכן אחר קריאת המגילה מקבלין ישראל עליהם עול תורה ומצוות מאהבה. ולא כן בקריאת שאר התורה, כי התורה שנתנה מהר סיני הוא מורה על עולמות העליונים, ולכן בעת שחזרו להגשמיות 'מודעה רבה לאורייתא' (שבת פח.), אבל במגילה כיון שנזדככו גם עולם הטבע, כי הנס היה בתוך הטבע, ולכן 'הדור קבלוה בימי אחשורוש' (שם) אחר שקראו המגילה ונזדככו עולם הטבע.

ועתה יתורץ למה חיוב של קריאת המגילה הוא יותר מדברי תורה, כי לא מצינו חיוב בדברי תורה רק פרשת זכור (או"ח סי' תרפ"ה ס"ז), וגם אמרו במגילה (שם) 'מבטלין תלמוד תורה לשמוע מקרא מגילה'. ולפי עניות דעתי יתכן, שכתבנו שקריאת המגילה גורמת שעל ידי קריאתה מקבלין עול תורה, וכמו שבימי אחשורוש שמאיר על האדם נשמת מרדכי ואסתר, ולכן חיובה גדול עד מאוד, ושפיר אמרו מבטלין תלמוד תורה לשמוע דברי מגילה'. עכ"ל הקדו"ל.

זאת אומרת, התורה היא בלי לבושים כלל והוא מופשט ממש, והוא ישירות מן האור אין סוף ב"ה, ושמה אין פירוד כלל וכולם ממש נמצאים שמה, לכן אפשר לקרותו בכל לשון, דכל אחד איך שהוא הוא יכול להתחבר עם התורה הקדושה. משא"כ מקרא מגילה שזה הסתר בתוך הסתר וזה בתוך הטבע והחושך, שם אם אדם משנה משהו אזי מיד יאבד את עצמו, דהרי הוא חושך והסתר, אז לכן אדם חייב לעשות בדיוק כמו שהם עשו. ומשום דהקריאה במגילה גורמת לקורא שיקבל עליו עול תורה ומצוות, אפילו שהוא נמצא בתוך הגשמיות ובתוך הטבע והחושך וההסתר, משום הכי הקורא למפרע ובכל לשון לא יצא, וגם צריך לקרותה בספר ובדיו ואי אפשר לשנות, משום דברגע שאתה נמצא בהטבע אז אתה חייב להזהר מה שאתה עושה. וזהו שמסביר בהמשך דבריו, וז"ל: 'אבל במגילה שהוא מרומז על עולם הזה עולם הטבע, ובעולם הזה עולם הטבע אלקותו ומלכותו הוא בהסתר, ולכן גם מצוות הבורא ב"ה בתוכו הוא ג"כ בהסתר, ורק על ידי צרופים ואותיות קבעו מרדכי ואסתר האורות של התורה שבעולם הטבע.

והקורא את המגילה בלשון שקבעו מרדכי ואסתר, נפשו תאבה וחמדה לקיים מצוות התורה הקדושה, כי נתקשרה נפשו בשכל של מרדכי ואסתר אשר קבעו במגילה, וכו'. ולכן צריך לקרותה בלשון הקודש בלשון שקבעו מרדכי ואסתר, כדי שיתנוצץ בישראל הקוראים אותו השכל של מרדכי ואסתר שקבעו, דהיינו קיום התורה והמצוות, אפילו בתוך ההסתר והחשך. לא כן בתורה הקדושה אשר מצותיה ועבודותיה מגולים, כיון שהיא בעלמות העליונים וכו'. ולכן הלומד בכל לשון קיים מצוות 'הגית בו יומם ולילה' (יהושע א ח). עכ"ל. והיוצא מזה שבעצם בתורה הקדושה יש מעלה שהיא בלי לבושים כלל, וכל אחד ואחד ובכל מצב שהוא יכול להתחבר אליו ובכל לשון שהוא, אבל החסרון שיש בה היא שלא תמיד אדם מוכן לזה, ולא תמיד יש מצב של הזדככות החמריות. משא"כ המגילה יש לו חסרון שהוא בתוך הטבע והחושך ושהוא עם לבושים, אבל המעלה שיש בה שאפילו שאין הזדככות החמריות אפשר ג"כ להתחבר עם התורה הקדושה, ואפילו בתוך החושך וההסתר תמיד אפשר לדעת ולמצוא ולהכיר שהכל מאתו ית"ש.

וממשיך הקדו"ל בזה"ל: 'ומעתה יתלהב לב האדם בקראו המגילה, ויכוון בקראו ובשמעו המגילה שמעתה מקבל עול תורתו ומצוותיו, כמאמר חז"ל (שבת שם) 'קיימו מה שקבלו כבר', וכפי אשר ביארנו. לכן יכין את עצמו, מה שחלף ועבר אין, ומעתה הוא מקבל עליו עול תורתו ומצותיו ית"ש. ולכן אמרו בזה"ק (תיקו"ז תי' כ"א; נז:): יום כפורים שהוא כמו פורים, כלומר שהארת יום כפורים היא כפורים, עבור שביום כיפור מה שחלף ועבר אין ומעתה הוא מטוהר, וחושבנא מכאן ולהלאה, וכמו שאמרו במדרש (תנחומא אמור כב) 'ולקחתם לכם ביום הראשון (ויקרא כג מ) ראשון לחשבון עוונות', כי העיקר הארות יום הכפורים לקנות לב חדש לעבוד אותו, כמו שתיקנו (בתפלת נעילה) 'למען נחדל מעושק ידינו ונשוב לעשות חוקי רצונך', כן בפורים מה שחלף ועבר אין, ומעתה מקבלין עלינו עול תורה ומצוות ית"ש, כמ"ש.

לכן יתלהב האדם בקריאת המגילה, ובשמעו יכין את עצמו לקבל עליו מאותו יום עול תורה ומצוות, ויתחדש כנשר נעוריו, וישמח בעול קבלת התורה. ויכוון בקריאת המגילה שיזדככו כל העולמות, ואפילו העולם הזה הוא עולם הטבע יזדככו על ידי קריאת המגילה, וישמח מאוד שיזדככו כל העולמות, ויקיים מקרא שכתוב (תהלים קד לא) ישמח ד' במעשיו. ויכוון שבכל דיבור שיוצא מקריאת מגילה נברא הארה, וכל דיבור שיוצא נברא מלאך אחד, מה מאוד יתלהב האדם שיעלה במחשבתו שמכל דבור ודבור שמח הבורא בו, ונברא מלאך, מה מאוד יתלהב האדם, כי כן הוא בדברי קדושה. והשי"ת שמח בקריאת מגילה של בני ישראל, ונזדככו כל העולמות וכל הנשמות, ובכל דבור ודיבור עושין נחת רוח לבורא ויוצר ועושה הכל, ומקיים מה שאמר הכתוב (שם) ישמח ד' במעשיו, בן חכם ישמח אב (משלי י א) זה הקב"ה (מדרש שוח"ט שם), והקל יתן בלבנו לעבדו בלב שלם ולשמור מצותיו, וישמח ויעלוז הקל בנו כמו שאמר הכתוב 'ישמח ד' במעשיו, ויקיים בנו שוש אשיש בד' (ישעי' סא י), וישמח הקל איתנו בשמחתו כמו שנאמר (אסתר ח טז) 'ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר', אמן סלה'. עכ"ל הקדו"ל.

זאת אומרת אדם בעת שהוא קורא את המגילה הוא צריך לחיות את המגילה כמו שזה היה אז, ויש ווארט מהאיז'ביצא זי"ע 'הקורא את המגילה למפרע לא יצא' (מגילה יז.), דיש אנשים שהם קוראים את כל המגילה כמו סיפור יפה מה שהיה פעם והעיקר שהם מחכים זהו לסוף של המגילה של'יהודים היתה אורה ושמחה' וכו', ובאופן זה לא יצא, אלא האדם חייב לקרוא את המגילה ולהרגיש שעכשיו ממש עורר את כל מה שקרא אז עם אחשוורוש והמן, ועד שירגיש שתלו ממש את המן, והיינו לא סתם לקרוא אותו אלא לחיות את קריאת המגילה ממש, וזהו 'הקורא את המגילה למפרע' היינו סתם כמו סיפור בלי לחיות אותו, אזי לא יצא כלל. ויש סיפור עם השר שלום מבעלזא שפעם אחת היה הבעל קורא של קריאת המגילה בבית מדרשו של החוזה מלובלין, ואחרי קריאת המגילה אמר הרבי להשר שלום 'כבר שמעתי הרבה פעמים את המגילה אבל כזה מגילה עוד לא שמעתי אף פעם'. זאת אומרת אדם חייב בעת קריאת המגילה לעבור את כל הסיפור באמת ולחיות אותו ממש כאילו זה קורה עכשיו, ולבקש מהשי"ת שיעזור לו לצאת מן הצרה הזאת. וע' בספר יסוד ושורש העבודה איך שמסביר את כל דבר מן המגילה אשר אדם צריך לבקש שמה שהקב"ה יעזור לו, ובמקומות של שמחה ששם האדם חייב לשמוח שעכשיו הקב"ה עזר לו לצאת מן הגלות, וזהו נקרא לחיות את המגילה שיהיה נזדככו החמירות.

וזה מה דאיתא באור החיים הק', והנה באמצעות ההפצרות שהפציר בשליחות ד' גרם להתרחקות ענף אחד מענפי נשמתו משורשו, והגם כי ד' הענישו, אף על פי כן עוד שלא קיבל העונש הפגם עומד במקומו והרחוק עודנו מרוחק, לזה בשעת תכלית הדבר הודיעו כי בזה יהיה מתקרב הרחוק,

והוא אומרו 'ואתה הקרב אליך' פירוש הקרב לעצמך, פירוש לבחינתך שרחוקה באמצעות החטא ההוא, ונתכוון ד' להודיעו כי זה תיקונו. ומזה אני משכיל על דבר שאמרו ז"ל בסוף ברכות (נד.) חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה וכו', ומפרש בגמרא (שם ס:) לקבל הרעה בשמחה כשם ששמח בטובה, עד כאן, והיה הדבר קצת בעיני רחוק, ועל פי הדברים האמורים בענין, הנה היסורים הם מקריבין ענפי הנשמה שהיו רחוקים משרשם, שאין לך רע ומר כעוזבו את השם אלוקיו, ובאמצעות היסורים והכאבים שיש לאדם אזי יתקרב הרחוק, ועל זה ישמח לב המשכיל. ומשום הכי אדם חייב לקרוא את המגילה שזה כדי להרגיש את הכאבים והיסורים שהיו אז, ואז יזכה להתקרב להשי"ת ולעבדו, אבל בלי יסורים וכאבים אי אפשר בכלל להתקרב להשם יתברך.

ואפשר להסביר קצת הענין של כאבים ע"פ מה דאיתא בשפ"א (לפורים תרל"א), 'על כן קראו לימים האלו פורים על שם הפור (אסתר ט כו), ומשמע שעיקר הנס תולה בזה, כי איך יקרא שם היום על דבר טפל שאינו העיקר, כי קשה הוה ליה למימר 'פור' ולמה 'פורים', או בשתייהם פור או פורים. ומסביר אך שגם גורל ישראל היה, דהיינו שהיה כאן שתי גורלות, הגורל של המן היה 'פור' שזה היה לרעה, והגורל שלנו היה 'פורים' שזה היה לטובה, ואף כי לא הפילו פור, כונתו שאנחנו לא עשינו גורל בכלל, אך זה הפור שכשהגורל שלהם להשמיד לאבד את כל היהודים, וזה אי אפשר להשמיד את כלל ישראל, אבל המן חשב שהוא כן יכול לעשות כן, ממילא נהפך לטוב וגורל שלהם הוא גורל שלנו באמת, רק שצריך תפילה וצעקה לישועתו יתברך, וכן כתוב בנוסח אשר הניא 'פור נהפך לפורים' עיי"ש. וזהו באמת גודל הנס שמה שהגורל מורה עליו הוא שהטבע צריך להיות כן, וזהו פור שזה הטבע שאז בפשטות ח"ו צריכים להשמיד ולהרוג ולאבד, אבל מעל הטבע שמה יש פורים, שמה אי אפשר לעשות כלום לכלל ישראל. ומזה מוכח שלא היה הצלת ישראל על פי טבע כלל, ורק היה הכל נס ממש, וזה שכתוב במדרש (אסת"ר ז כד) כי אגרת שלהם סתום להיות עתידים וכו', כי הגורל היה רק שבזה היום צריך להיות דבר זה, ובאמת היה צריך להיות כן כדי להיות נהפך לטוב, ונמצא שהוא ב' גורלות, ובסוף נעשה פורים.

ואפשר לבאר עוד, דאסתר המלכה היתה כאן בדילמה, מצד אחד היא לא יכלה להכנס לשער המלך, דאיש אשר יבא אל המלך אשר לא יקרא אזי אחת דתו להמית, לבד מאשר יושיט לו המלך וגו' (ד יא), ומצד שני אמר לה מרדכי ואת ובית אביך תאבדו (שם יד) וכאשר אבדתי אבדתי (שם טז), זאת אומרת שהיה לה דילמה מה לעשות כאן, ואז החליטה ללכת רק עם גאט ורבש"ע ולעשות רצונו, ועי"ז הצילה את כלל ישראל. וכמו כן אדם שהוא נמצא בדילמה אזי יש לו שתי אפשרויות, או לרדת לעמקי הבור ממש משום שהוא לא יודע מה לעשות, או ליכנס באמת ...¹ ואפילו שזה קשה אבל בסוף אפשר להצליח, ומשל לאדם שהוא צריך לעבור ניתוח אזי יש לו שתי אפשרויות, או לא לעשות כלום משום שזה כואב לעשות ניתוח, אבל אז הגידול ח"ו יגדל ובסוף הוא יכול למות ח"ו, או לעבור הכאבים של הניתוח ואז הוא יבריא, ובאמת הוא צודק שלמעשה זה כואב לעבור ניתוח, אבל במציאות זו הבריאות שלו. וזה נקרא דילמה, שתי האפשרויות כואבים, זאת אומרת מה שלא נעשה יהיה מלא כאבים ויסורים, והאדם צריך לבקש רחמים מהקב"ה שיעזור לו לצאת מן הדילמה ולעשות את הדרך הטובה והנכונה, וזה הכל

¹ חסר פה כמה מילים.

רק אם האדם חי את הרבש"ע בכל מצב שהוא, אזי אפילו במצב של חושך והסתר וכאב ג"כ זוכר שהכל מאתו ית', ואז הוא יכול לעבור את הכאב והיסורים ויצליח, וזה היה ג"כ עם אסתר המלכה.

וזה מה שהאור החיים הק' אומר, שהיסורים הם מקריבין ענפי הנשמה שהיו רחוקים משרשם, שרק ע"י הכאב אז אפשר להגיע ולהכיר ולדעת שהכל מאתו ית', שאין לך רע ומר כעוזבו את ד' אלקיו, זאת אומרת אז בעת הכאב אם הוא לא נותן הכנעה אזי הוא מאבד את הכל וכאשר אבדתי אבדתי, ואז לא יהיה לו כלום, אלא האדם צריך לתת הכנעה וכך לעבור את הכאבים, ועי"ז נתקרב להקדושה, ובאמצעות היסורים יתקרב הרחוק, ועל זה ישמח לב המשכיל. ואמר 'ועשית בגדי קודש וכו' לכבוד ולתפארת' (שמות כח ב), שהם הם סימני השמחה, שיראה שחפץ בדבר לפארו, אשר זה הוא שנאו לעושה הדבר מצד ההכרח, והגם שהבגדים הם חובת גברא העומד לשרת, עם כל זה רצה ד' לזכות לגלגל זכות זה על ידו שיעשה אותם לחיבה ולשמחה באחיו, ודבר זה הוא בחינת נשמה לנשמה בעיקר מעשה זה. ואולי שנתכוון ד' לומר לו שיעשה הבגדים משלו, והגם ששינוי (יומא לד:) בגדי הכהנים באים משל ציבור, הרי אמרו (שם לה:) שיחיד יכול להתנדבם ולמסרם לצבור, וכמו כן צוה ד' לעשות.

ואיתא בגמ' גבי ברתייה דהמן (טז). 'דלי עיניה וחזת דאבוה הוא, נפלה מאיגרא לארעא ומתה, וזה והמן נדחף אל ביתו אבל וחפוי ראש' (אסתר ו יב). ואיתא בקדושת לוי, הנה יש לדקדק, הלא היא היתה באיגרא ואם כן איך שייך לומר 'דלי עיניה', הווי ליה למימר 'השפילה לעיניה וחזית דאבוה הוא'. ונראה דהנה ברתייה דהמן כוונתה היתה לדבר עבירה להשליך על מרדכי, ואחר כך כשהשליכה על המן בזה עשתה מצוה, והנה כשאדם עושה עובדא ואחר כך רוצה לידע אם העובדא הוא טוב, אזי יראה בדעתו אם השכל שלו עולה למעלה אזי העובדא הוא טוב בוודאי, והנה ברתייה דהמן באמת עשתה מצוה שהשליכה על המן וביזתה אותו, ונמצא על ידי זו המצוה 'דלי עיניה' שהוא השכל, כי אחר עשיית המצוות השכל עולה למעלה, וזהו 'דלי עיניה'. 'ונפלה מאיגרא ומתה', יבואר כפי מה שכתבנו לעיל, שהפרידה עצמה בעשייתה מסטרא אחרא שלה, ועל ידי זה מתה. או אפשר שהיא לא רצתה בעשיית המצווה הזאת ולכן מתה.

*

יעשו עץ גבוה חמשים אמה (ה יד). איתא בשפ"א (לפורים תר"מ) בשם החידושי הרי"מ די"ש מ"ט שערי טומאה שיש שם עדיין כוח ושליטה לעמלק לשלוט, וזה הכל בטבע ובחושך והסתר שמה יש לו עדיין כוח ושליטה, אבל בשער הנו"ן שזה מעל הטבע ושזה האין סוף - שם אין לו כוח בכלל, ושם יתפרדו כל פועלי און כהמס דונג מפני אש, דכל הכוח שלו הוא רק במקום שיש פירוד בין טוב לרע, אבל למעלה בשער הנו"ן אין פירוד כלל ושמה הכל באחדות גמור, והמן חשב שהוא גם כן יכול להגיע לשער הנו"ן, אבל למעשה שמה היה לו את המפלה שלו. וז"ל: דכתיב עץ גבוה חמשים אמה, והם כל מדריגות השערי טומאה שיש מ"ט פנים טמא וכו', כי כוח של עמלק נמצא בכל המדריגות, אבל באמת שער הנו"ן של הקדושה שם לא יש ב' הדרכים, ושמה רק כולו טוב כי שם שורש האחדות, ועל זה כתיב (שמות יז יא) 'כאשר ירים משה ידו לשער הנ' ועץ החיים שהיא התורה. ולכן כשנתעורר כח משה רבינו ע"ה שהוא שר התורה יש מפלה לעמלק. ולכן איתא (שבת פח.) שבפורים קבלו התורה וכו', והיינו התגלות עץ החיים, ושם נקרא דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, דכל החילוק הוא רק

למטה בתוך הטבע והחושך, אבל למעלה מעל הטבע שמה אין חילוק כלל והכל אחד באחדות גמור ממש, ששמה אין שום אחיזה לסטרא אחרא כלל, כי הוא שורש האחדות.

ובזה מסביר הפרי הארץ בפרשת תצוה את הענין של 'זכור את אשר עשה לך עמלק' (דברים כה יז), ולכאורה הקשו איך אפשר לצוות לאדם 'תזכור' הרי הוא שוכח והוא בס"ה בן אדם שיכול לשכוח, וע"ז מתרץ דתלוי איפה האדם נמצא, דכל הענין של שכחה הוא רק למטה בתוך הטבע שמה אפשר לשכוח, אבל למעלה אין שום שכחה כלל, ושמה יש רק זכירה, ואין שכחה לפני כסא כבודך, ומבקשים מהאדם שיחיה מעל הטבע וידע שהכל מאתו ית', ואז הוא יהיה במצב תמידי של זכור, ושלא יהיה במצב של טבע דאז יהיה בשכחה כל הזמן, א"כ הכל תלוי באדם עצמו, דלמעלה הכל אחד אין עמלק ואין שכחה.

*

ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר (ח טז). ואיתא בגמ' (מגילה טז:): 'אורה זו תורה, שמחה זה יום טוב, ששון זו מילה, ויקר אלו תפילין'. והקשה ע"ז השפ"א (תרמ"ח) **וצריך ביאור ומה שינה הכתוב את טעמו ולא פירש ליהודים היה תורה ויום טוב ומילה ותפילין**, ולמה היה צריך לדבר בלשון נסתר וצריכים לדרוש אותם.

ותי', אבל הענין הוא שזה עצמו היה הגאולה והישועה, שהרגישו בני ישראל זאת בנפשותם של כל דבר ודבר, כי התורה היא האורה והמילה היא ששון, כי בוודאי אותו הדור שזכו לנסים בכח התשובה בוודאי נתעלו נפשותם ובאו לאמונת התורה, ונתמלאו אורה בכח התורה וששון בכוח המילה וכו', וזה עצמו מה שדרשו חז"ל (שבת פח.). 'הדר קבלוה בימי אחשורוש', פירש רש"י 'מאהבת הנס', שמקודם היו בבחינת אמונה כמו שכתבו (שם) 'כפה עליהם ההר' וכו', ועתה הבינו בעצמם חיבת התורה ומצוות. וזהו שכתבו (שם) 'קיימו מה שקבלו כבר', שמקודם היה בחינת קבלה ואמונה, ועתה נתגלה להם בפועל בנפשותם. והיוצא לנו מזה שאדם חייב להרגיש בעצמו את המצוות ואת התורה ואת המילה ואת קדושת התפילין, ולא סתם לעשות אותם כמצוות אנשים מלומדה.

*

כי מרדכי צוה עליה אשר לא תגיד (ב י). ואפשר להסביר ע"פ המעשה עם הבית ישראל, שפעם אחת הגיע מישהו להגיד לו שהוא נוסע לאיזה מסחר גדול בחוץ לארץ, וביקש לקבל ברכת הקודש שיצליח מאוד בכל מעשי ידיו, והרבי בירך אותו 'לחיים ולשלום', והוסיף ואמר לו יש לי פה במגירה עט שצריכים בשביל זה מילוי מיוחד שאפשר לקנות רק שמה בחוץ לארץ א"כ בבקשה ממכם תקנו לי אותו, והחסיד אמר לו בסדר רבי אין שום בעיה עם זה, ואחרי זמן מה שהוא חזר משם הביא להרבי את מה שביקש ממנו לפני נסיעתו, ואז הרבי פתח את המגירה והראה לו שיש לו שם הרבה מזה, ומה שביקשתי ממך היה רק כדי שתזכור אותי כל הזמן ולא תשכח ממני אף פעם. ואותו דבר רצה מרדכי שאסתר תזכור אותו, לכן אמר לה אל תגידי מי את, ואם מישהו ישאל אותך אז תגידי 'כי מרדכי צוה עליה אשר לא תגיד', וכך תזכור אותו תמיד ובכל עת. וזה מה שכתוב בהמשך (פס' כ) 'אין אסתר מגדת מולדתה ואת עמה כאשר צוה עליה מרדכי'.

*

וישם המלך אחשורוש מס על הארץ ואיי הים (י א). ונראה להסביר ע"פ משל, למלך שפתח את אוצרו לכל מי שרוצה, שיבוא ויקח מה שהוא רוצה, ולפני החדר שלו עשה המון חדרים עד שאפשר להגיע לחדר שלו, ושם בחדרים הכין מלא אוכל ושתייה, ויש אנשים שהם נכנסים ונעצרים שמה אצל האוכל והשתייה וחושבים שעוד מעט הם יכנסו לחדר הפנימי ויקחו מכל מה שהמלך מחלק, אבל למעשה הם בכלל לא מגיעים לזה אף פעם והם מאבדים הכל בידיים ממש, אבל יש אנשים שיש להם שכל והם עוזבים הכל ולא נעצרים אצל האוכל והשתייה ורצים מיד לתוך חדר המלך כדי לא לפספס אפילו דקה אחת. ואותו דבר כאן בימי הפורים, הקב"ה פותח את אוצרו לקבל כל מיני השפעות טובות וכמה שרוצים בלי מניעה כלל, רק צריכים לקחת, ויש התעוררות גדולה, אבל האדם חייב להכניס אותם לתוך כלי כדי שהוא לא יאבד, וכמו שכתוב (שה"ש ב ז) 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ', וצריכים לעשות חפץ של קדושה תיכף ומיד כדי שלא לאבד כלום, אבל אחשורוש לא היה לו את השכל להכניס אותם מיד לתוך הכלי, ומה הוא כן עשה עם כזה התעוררות יפה, מיד הכניס אותם לתוך הגשמיות שזה 'מס על הארץ ואיי הים', והוא מיד חיפש איפה אפשר לעשות כאן כסף, במקום להכניס אותם להקדושה רק חיפש גשמיות וכסף, וזה 'מס על הארץ ואיי הים'.

*

כ"ק מרן אדמו"ר רבי שלמה מבאבוב צוק"ל סיפר פעם איך שאביו כ"ק מרן מוהרב"צ צוק"ל הטיף טל אמרתיו על לב התלמידים, לחנכם שלכל מנהג יש טעם וענין וטובא גנוז בגויה, ולדוגמא נקט הנהוג אצלינו להכריז בליל שבת זכור אחר התפילה 'דער פורים רב בעט דעם עולם אויפן זכור', והוא כעין מליצה על דרך מנהג העולם שכשנולד בן לאחד שמכריזין שהוא מזמין את הקהל על השלום זכור. וביאר כ"ק מרן **האמצעי** צ"ל שהפורים רב הוא השי"ת שהוא 'רב את ריבנו', והוא קורא את כל העולם בתורתו הק' על הזכור וכמו שנאמר (דברים כה יז) 'זכור את אשר עשה לך עמלק', ועל כן לעומתו מכריזין אנחנו שגם הקב"ה ימחה שמו של עמלק, וכעין דאיתא במדרש (זוהר ח"ב יו). אמר הקב"ה אם אתם תמחו את זכר עמלק שלמטה אז אני אמחה את זכר עמלק שלמעלה, ועוד איתא במדרש תנחומא (תצא יא) 'אמרו ישראל לפני הקב"ה רבונו של עולם אתה אומר לנו זכור, אתה זכור, שאנו שכחה מצויה בינינו ואתה אין שכחה לפניך'.

*

אמר כ"ק מרן אדמו"ר מביאלה צ"ל בשם אחד מהצדיקים טעם על משתה וסעודה בפורים, כי צריכים להבין למה נתחייבו ישראל על שנהנו מסעודתו של אחשורוש (מגילה יב). הלא הם היו אנוסים, שהיו מצוים מאת אחשורוש שחייבים לבוא לסעודה, אולם הטעם שנתחייבו היה על 'שנהנו', היינו אם היו באים לסעודה אחרי שאכלו בביתם לשובע ולא היה נהנין מן הסעודה לא היו מתחייבים, שזהו שלא כדרך הנאתו, אבל הם באו לסעודה רעבים ולכך נתחייבו. ומכיון שכל החטא שלהם היה על שלא אכלו, ולכן בפורים צריכים לאכול 'דארף מען זיך גיט אן עסין'. ועוד אמר, '**אשר קרן בדרך**' (דברים כה יח), שהמן ועמלק הם עשו **דרך** ומהלך בחיים של קרירות, ולא סתם להיות קר אלא **דרך של קרירות** בעבודת השם ית' שמו, ומשום הכי צריכים למחוק אותם.

*

יש סיפור עם הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, זה היה בתקופה שרב **כוהן הגילין הנ"ל** כרב ברוסיה, באותה עיירה היה מלשין שהטיל את חיתתו על היהודים, וקרבתו לשלטונות אפשרה לו למסור את רעיו שפחדו ממנו עד מות, צרות צרורות הסב האיש בחייו לקהילה שסבלה ממנו על ימין ועל שמאל, שמו יצא לשמצה בעיני כל, ואחיו היהודים נידו אותו והתרחקו ממנו כמטחוני קשת, כך עד יומו האחרון. יהודי הוא בכל זאת יהודי ונשמתו חלק אלקי ממעל דורשת את שלה, והיה ביומו האחרון של המוסר כשהרגיש ששעתו קרבה לעלות לפני בוראו ולמסור לו דין וחשבון על מעשיו הנוראים שפעל בימי חייו, ביקש המוסר לקרוא אליו את אנשי החברה קדישא והודיע להם שיש לו מסר מיוחד אליהם, כשהגיעו אנשי החברה קדישא אל מיטתו אמר להם המוסר שכיון שהוא יודע שהחטאים שעשה בימי חייו היו חמורים מאוד הוא מבקש לכפר ולו במעט על דרכו הנלוזה, אנא קברוני בקבורת חמור, דהיינו לא בשכיבה כדרך שקבורים את כל מתי ישראל אלא בעמידה, כך התחנן, האנשים שעמדו סביב מיטתו התרשמו שדבריו של המוסר נאמרו בכנות רבה והבטיחו לו שיעשו כבקשתו ואף חתמו על צאתו שבה נכתבה הבקשה.

אחרי הפטירה שלו הגיעו הדברים לידי המרא דאתרא רבי משה פיינשטיין זצ"ל, וכשמע הגאון את ההבטחה שנתנו החברא קדישא להמוסר התנגד לכך בכל תוקף, ואמר שכיון שבשו"ע נאסר לקבור יהודי בקבורת חמור וכיון שזו היא קבורה בזויה הוא אוסר בכל תוקף לקיים את ההבטחה שניתנה למוסר והוא ייקבר ככל אחיו היהודים, והמוסר אכן נקבר כמובן כפי שציוה הרב הנ"ל.

למחרת בבוקר מיד לאחר הקבורה מתדפקים אנשי המשטרה החשאית הנ.ק.וו.ד. על דלת הח"ק ומבקשים בתוקף לפתוח את קברו של המוסר היהודי, ולא עזרו לח"ק כל הטיעונים שאסור לפתוח קבר לאחר הפטירה, אנשי המשטרה איימו שבאם לא יפתח הקבר הם יעשו את המוטל עליהם, אנשי החברא קדישא הבינו שהם בסכנה ובלית ברירה פתחו את הקבר, השוטרים בדקו את המצב והביטו זה על זה והלכו לדרכם, ורק אז הבינו חברי הקהילה היהודית איזה נס אירע להם בכך שציינו לדבריו של מורם ורבים, הסיבה לדרישת המשטרה לפתוח את הקבר היתה כמובן כדי לבדוק איך נקבר המוסר, וזאת כדי להיווכח האם הקהילה הענישה אותו לאחר מותו וקברה אותו בקבורת חמור אם לא, ואם היה האיש נקבר כפי שכתב בצוואתו אזי היתה כל הקהילה בסכנת מוות. בקהילה הסתובבה גירסה שהענין כולו היה פרי יזמתו של המוסר שביקש שיקברוהו כך, ואח"כ סיפר להמשטרה שהיהודים ירצו מן הסתם לנקום בו ואזי יקברוהו בקבורת חמור, ורק הדעת התורה של הגאון הנ"ל שאסור לזוז כמלוא נימא ממה שכתוב בשו"ע רק זה הציל את כל היהודים של הקהילה הזאת.

ולפי"ז אפשר להסביר שזה היה עם ג"כ המן, שרצה לעשות הכל ביום אחד, ולמה, דהוא עשה חשבון דאם הוא לא יצליח בפור אזי יתלו אותו ואז יהיה חג אצל כלל ישראל, והוא לא רצה שיהיה להם חג כמה ימים, לכן עשה הגזירה שיהרגו את כולם ביום אחד ולא היה מוכן כלל לפרוס את זה לכמה ימים, דאם הם יצליחו לפחות שיהיה להם חג רק יום אחד ולא חס וחלילה אפילו שתי ימים. ואותו דבר כמו הסיפור עם המוסר שעשה חשבונות עם היהודים לנקום בהם אפילו לאחרי מותו, כמו כן המן עשה חשבונות כנ"ל ג"כ אחרי מותו לנקום בנו ח"ו.

*

איתא בתורת משה מהאלשיך הק' בסוף פרשת בשלח (שמות יז יד), **כי הלא יתחמץ לבב אנוש, ומה גם ישראל שבאותו הדור ויותר מהכל יהושע, באמור, האם כל כך רע בעיני ד' עמלק למה אינו**

מחריבו כמו רגע, ועל כל ההכנות לא הספיק רק להחלישו, על כן 'כתוב זאת וכו' ושים' בעצם 'באזני יהושע', בל יתמה איך כל הכנות משה ואהרן וחור, וגם היות על ידי מי שלא ימוש מתוך האוהל ומזרע יוסף שטנו של עשיו, עם כל זה לא כלה אותו כי אם 'ויחלוש' בלבד. והוא כי הלא כל שרי עם ועם קל לפניו יתברך להפילם כמו רגע, ומיד נופלים אומתם, אך שר עמלק אין מפלתו כי אם ביד ישראל, כי איככה יפיל הוא יתברך את שרו הצריך ליפול תחילה, אם הוא שטן הוא סמאל הוא יצר הרע, ובכל חטא ועון אשר נחטא אנו מחזיקים ומאשרים אותו כנודע, באופן שאי אפשר להפילו ארצה אם לא על ידי שזכינו מכל עוונותינו בכל מכל כל, כי אז יכנע וימחה מן העולם, ואחר שנפילהו מלמעלה הוא יתברך יפילהו מלמטה. וזהו אומרו 'כי מחה' אתם את השר על השמים, ואחרי כן 'אמחה את זכר עמלק מתחת השמים', הפך יתר אומות שהוא יתברך מפיל השר משמים שהוא צבא המרום במרום, ואחר כך ויאמר לנו השמד מתחת השמים את העם, אך בזה נהפוך הוא כמדובר, והוא כי מלחמת השר הזה היא מלחמת היצר הרע, והיא מוטלת על האדם, ושל העם היא לד' איש מלחמה.

ועל כן צריך זכירה זו בלב כל איש ישראל, למען ידעו כי בדבר הזה תלויה גאולתם וטובתם לעולם, ועל כן במשנה תורה הוא אומר (כה יז) 'תמחה את זכר עמלק מתחת השמים', כי הוא לכאורה יראה כסותר מאמרו פה, כי בזה מייחס המחאה מתחת השמים אליו יתברך, ושם אל ישראל, ופה נאמר 'מחה אמחה' שהוא כפול, ושם מחאה אחת בלבד. אמנם הנה פה יאמר 'כי מחה' אתם את השר על ידי תשובתכם, ואחר כך 'אמחה את זכר עמלק' שאהיה עמכם למחותו למטה, אך אחר כך אומר 'בהניח ד' אלקיך לך מכל אויבך מסביב', שבאומרו 'מסביב' יכוון אל האויבים המסבבים את האדם, הם אשמותיו כחות טומאותיו אשר עשה, אמר 'בהניח ד' אותך מהם, כאשר היה בדורו של שאול, אז לא תצטרך למחות רק 'מתחת השמים בלבד', כי יהיה כבר מחוי מלמעלה, ואתה מאליך תמחה אותו, כי אהיה עמך ואמחנו אתך. ובזה מצא טעם יהושע אל מה שלא כלה את עמלק, כי אין הדור ראוי, כי רפו ידיהם מן התורה.

סעודה שלישית – פרשת תצוה – ערב פורים

ויהי בימי אחשורוש הוא אחשורוש המלך מהודו ועד כוש שבע ועשרים ומאה מדינה (אסתר א א). ופירש רש"י, הוא אחשורוש ברשעו מתחלתו ועד סופו. ואיתא באור המאיר להסביר את הענין, ראוי לשים לב לעומק מגילה הזאת, הנזכרים ונעשים בכל שנה ושנה, נכון להיות כל איש ואיש מאיש הישראלי להכיר ולידע את החסד שעשה אלקי אבותינו, ובעת קריאת המגילה אז הוא הזמן להתבונן בהחסדים אשר עשה אתנו כל הזמן, וגם אותנו גאל עמהם,² וזכמו שכתוב (שמות יב כז) ואת בתינו הציל, והסברנו מה זה ואת בתינו הציל, אלא זו כל בית ישראל, בזמנים האלו של אחשורוש ומרדכי ואסתר שכל אחד יכול להגיע להמצב של נדדככו הטבעיות. כי על כן נכתב ונחתם בטבעת המלך ומלך זה מלכו של עולם, דכל מקום שנזכר במגילה מלך הכונה למלכו של עולם שזה הקב"ה, וימי הפורים האלה נזכרים ונעשים, ובכל שנה ושנה ובכל דור ודור חוזר למציאות הראשון אשר היה אז בימי מרדכי ואסתר ממש, ובהשים איש המשכיל מגמת פניו אל הענין מגילה זאת, איך שישנה בכל אדם ובכל זמן, דכל פעם יש עמלק חדש ובכל פעם מגיע עם רעיונות חדשים איך להכשיל את כלל ישראל,

² לא ברור כ"כ הקשר לכאן, וההסבר.

ואנחנו צריכים לשים לב מאיפה יש לו את הכוח הזה, ואנחנו צריכים לחפש דרכים להלחם בו בכל תוקף ועוז עד היסוד, ולחפש רוח נכון יחדש בקרבנו, ובעת קריאת המגילה אזי האדם מקבל רוח נכון, ומקבל רעיונות חדשים איך להתקשר ולידבק בבורא כל עולמים, ולדעת שכל דבר שקורה בעולם הם ניסים ונפלאות, וצריך להודות על ניסך ועל נפלאותיך כדי שנכיר ונדע שהכל מאתו ית' שמו, ובעת קריאת המגילה אזי אפשר לעורר ולהכניס אהבת הבורא בקרב לבו כאשר יבואר אם ירצה השם לפנינו.

וטרם נבוא לביאור יש להקשות, לכאורה תמוה, 'ויהי בימי אחשורוש' ושאר הכתובים בתורה ונביאים וכתובים כגון 'ויהי בימי אמרפל' (בראשית יד א) וכדומה, וכי הימים אלו היו של אחשורוש או ימים של אמרפל, הלא הכלל מונח בידנו מאבותינו חז"ל שעיקר הבריאה ישראל עלו במחשבה להבראות (פסיקתא בראשית ג כד) וימים יצרו בשבילם, דכל הבריאה נבראו בשביל ישראל, וא"כ למה כתוב 'ויהי בימי אחשורוש' ו'אמרפל' הלא היה צריך לכתוב 'ויהי בימי מרדכי ואסתר' ו'אברהם', וא"כ ראוי ליחס הימים בעם הקדוש ובצדיקים אשר בימים ההם שהם חיו את הימים כמו שצריך להיות, ולא לאומות העולם, ואז באמרפל מהראוי ליחס הימים לתלות באברהם, ומארי דאברהם תלה תניא בדלא תניא (ע"פ שבת כב. ועוד), וכן בימי מרדכי ואסתר צדיקי הדור ראוי לתלות וליחס הימים במרדכי ואסתר ולא בימי אחשורוש, וכמוהו הרבה נמצא בתורה ונביאים וכתובים, וטעמא בעי.

אמנם נראה שדבר גדול נרמז בזה, להורות בלבנות בני אדם נתן את הענין לענות בו, והחי יתן אל לבו, דכל דבר אשר קורה הכל - בשבילי נברא העולם (סנהדרין לז.), וכמו שאצל רשב"י כל ימיו אשר חיה אות הקשת לא נראה, והיינו דהם חיו בקשר בורא תמידי כל חייהם והכל היה קשור אליהם כל הזמן, כי הנה בכל יום מהימים אשר יצרו לא אחד בהם שלא נתגלה ונתפרסם התגלות אלקותו ית' בבחינות שונות, דהתכלית של הבריאה היא לגלות ולפרסם אלקותו ית' שמו בכל פרט ופרט, וכנודע מהזוהר (ח"ב מב:) שכל עצמם של בריאת הימים בגין דישתמודען ליה ויתפשט נהוריה על כל ברין, כדי שכל אחד ואחד ידע ויכיר שהכל מאתו ית' שמו, וזהו תכלית של כל הבריאה.

והנה איתא בקדושת לוי על חנוכה בקדושה שניה, והנה העולמות נבראו בשביל עמו בני ישראל, לכן אם אנחנו עושים רצונו של מקום ב"ה אזי כל העולמות מלאין כל טוב שפע וששון ושמחה, וכל העולמות אפילו עולם התחתון שהוא עולם הטבע עושין שליחות של עמו בני ישראל, כי המצוות והמעשים טובים והדבורים מדברי תורה של עמו בני ישראל המה החיות של כל העולמות, לכן כל העולמות אפילו עולם התחתון שהוא עולם הטבע מוכרחים לעשות שליחותן של עמו בני ישראל. ולכן נעשו ניסים נסתרים, והמה ניסים בתוך הטבעיים כמו בימי מרדכי ואסתר, שהטבעים בעצמם מוכרחים לעשות שליחות עמו בני ישראל, כאשר כתבנו במקום אחר שהקל בעצמו לוחם מלחמותינו, כמאמר (דברים יא כד) 'כל מקום אשר תדרוך כף רגלכם לכם יהיה וכו', ואין צריכים ישראל לעשות שום פעולה גשמית, כיון שבאורייתא ברא הקב"ה עלמא, אזי המקיים תורה היא קיומה של עולם, וע"י התורה האדם עושה קיום לעולם שלנו, לכן אינם יכולים לעשות שום רעה אפילו בטבע למקיימי התורה, ומי שבאמת מקיים התורה אפילו בעולם שלנו שזה עולם הטבע אזי אין אחד שיכול לעשות לו רע או משהו אחר, ואין צריכים התחתונים לעשות שום פעולה גשמית.

זדה היה הנס של מרדכי ואסתר, שלא עשו שום פעולה גשמית, כי גם מה שזימנה אסתר להמן לא עשתה פעולה להצלה, רק כמאמר חז"ל (מגילה טו:): מה ראתה אסתר וכו', כי הנס היה מקודם 'בלילה ההוא נדדה שנת המלך' (אסתר ו א). וכן נבראו העולמות, שכל העולמות והטבעיים יעשו שליחות רצון עמו בני ישראל.

וממשיך באור המאיר, ולפעמים כשבני ישראל אינם עושים רצונו של מקום, אזי משפיע לאומות העולם לקרב את ישראל לאביהן שבשמים, ואנחנו נותנים להם כוחות שהם יקרבו אותנו להקב"ה, כאשר מצינו שיגיד הכתוב (שמות יד י) 'ופרעה הקריב' ולא כתיב 'קרב', אלא שהקריב את לבן לאביהם שבשמים (שמו"ר כא ה), וכלל ישראל נתן להם את הכוחות שהם יקבלו כוחות להשפיע עלינו שאנחנו נתקרב להקב"ה, ולכן נתן השפעה לשר של מצרים ויקם מלך חדש במצרים, הכל היה בסיבתן של ישראל, ואנחנו נתנו לו את הכוחות לזה, ואח"כ ע"י הראותו אותות ומופתים במצרים וידו החזקה בהכות כסיל, אזי נתגלה ונתפרסם התגלות אלקותו להכיר גדלות האדון. וכן בגלות בבל ירדה המרכבה לכבוש את כל העולם כולו תחת יד נבוכדנאצר (חגיגה יג:), וכן באחשורוש מלך טפש היה (מגילה יב.), ולא היה ראוי לאותו גדולה למלוך בכפה אשר הוא ימשול בהכל, אבל זה היה כ"א הכל בסיבתם של ישראל שלא עשו רצונו של מקום, ועי"ז נתנו להם את הכוחות למשול בהכל, אך באמת הקב"ה רוצה מאתנו שיקיימו ויקבלו עליהם את כל התורה והעבודה מחדש ואנחנו נשלוט בהכל, ולא הם ח"ו.

ונמצא שנתגלה התפשטות אלקותו יתברך באמצעות אחשורוש, ונתפרסם שהכל מאתו ית' רק ע"י אחשורוש, ולכן כתוב 'ויהי בימי אחשורוש' דאצלו היה הכוח לפרסם שמו ית', ולכן תולה הימים באחשורוש, אשר באמצעות ימי מלכותו שמלך מהודו ועד כוש נתגלה ונתפרסם אלקותו יתברך על כל הברואים, שזהו עיקר יצירת הימים בעולם, והתגלות שהיה ראוי להיות בהתלבשות השכינה, וכמו שכתוב (תהלים קמה יג) 'מלכותך מלכות כל עולמים', והכוונה בשביל התגלות מדותיך הקדושים, שהקב"ה הוא בחינת אור אין סוף ואנחנו איננו יכולים להשיג אותו, ורק כשהקב"ה מתלבש בהמדות אזי אנחנו יכולים להשיגו ע"י המצוות, אך העבודה היא שע"י מצוות נחזור להאור אין סוף ב"ה ונשיג השגה משהו בהקב"ה, שהיא באמצעות התלבשות מדות המלכות להנבראים בעוה"ז, שהוא השער לד' שעל ידה יוכלו להשיג אורותיו הבהירים. זאת אומרת שע"י ההתלבשות העבודה שלנו היא להשיגו ולדעת שהכל מאתו ית' שמו, זאת הגורמת בריאת כל העולמות עליונים ותחתונים, דהקב"ה רוצה שאדם ישיגו ע"י זה ולכן ברא עולמות התחתונים כדי שע"י ז' יוכלו להשיגו. וזהו 'מלכותך מלכות' כלומר ממדות המלכות ראוי להכין 'מלכותך' ואדנותך. ועתה בהרע מעשיהם בימי אחשורוש נתלבשה מדות המלכות להשפיע למלך אחשורוש, בכדי שעל ידו יתגלה אלקותו ית' בעולם, וזהו 'ויהי יגיד צער, כי באמת אין לך צער גדול מזה, שהקב"ה נותן השפעות להשפיע על כלל ישראל שהם יכירו ויבינו שהכל מאתו ית' והם יפרסמו את זה, וכאן במקום שכלל ישראל יעשו אותו, נתנו אותו להקליפות ח"ו שהם יפרסמו שמו ית', וא"כ אין לך צער גדול מזה בימי אחשורוש, ליחס ולתלות הימים שיצרו את כל המלכות, והוא לקח את כל השכינה והוא לקח את כל החיות והוא לקח הכל, אין לך צער גדול מזה ליחס ולתלות הימים שיצרו באחשורוש ולא בעם קדוש.

ומספרים סיפור שהיה אצל השר שלום מבעלזא זי"ע, שפעם אחת בימי פורים בעת עריכת הטיש היה שמה פורים רב, והיה בהביא את עצמו כמו השר של אותו מדינה, וכשנכנס לשולחן קם בפניו השר

שלום מפני כבודו, משום שראה שהגיע איתו גם השר של אותו רשע מלמעלה, וכיבד אותו לשבת לידו ממש בראש השולחן, ובאמצע השולחן התחיל הרבי לדבר לפני השר וביקש ממנו שיבטל כל מיני גזירות שהיו אז על כלל ישראל, וכך הרבי עבר מגזירה אחד למשנהו ועל כל דבר ענה כן והסכים לבטל מה שהרבי מבקש ממנו, עד שהוא הגיע לגזירת גיוס שלוקחים בחורים לעבוד בצבא של המדינה, ואז כשביקש ממנו לבטל את הגזירה הפורים רב לא ענה שום דבר, וכך חזר על עצמו כמה פעמים עד שהרבי התחיל לצעוק עליו בקולי קולות אך שום דבר לא עזר והוא לא ענה לו, כך נגמר הטיש. אחרי הטיש ניגשו אליו כמה חסידים ושאלו אותו מדוע על הכל ענית כן כאילו שזה מבוטל ורק על גזירת הגיוס לא ענית ג"כ שזה מבוטל וכך לא יהיה עוד הגזירה הזאת, אז ענה להם הכל שמעתי אבל הבקשה הזאת לא שמעתי בכלל שהרבי ביקש ממני לבטלו. והצדיקים ביארו עפי"ז שזה הפשט מה שכתוב אצל רבקה (כז טו) 'ותקח רבקה את בגדי עשיו בנה הגדול החמודות אשר אתה בבית', והחמודות הביא רש"י הוא 'שחמד אותן מנמרוד', אשר אתה בבית שהחזיק את זה בבית אמו, 'ותלבש את יעקב בנה הקטן', וא"כ כל עוד שאנחנו הולכים לבושים את בגדי החמודות שזה בגדי הגוים אי אפשר להנצל מהגזירה של גיוס, לכן בכל הדורות סבלו רק על הנושא הזה של גיוס. אך אנחנו צריכים לדעת שכל הכוח שיש להם זהו מה שאנחנו נותנים להם ואנחנו מפרנסים אותם כל הזמנים.

זהו שרומז הכתוב (א ב) 'בימים ההם כשבת המלך אחשורוש על כסא מלכותו', ומסביר האור המאיר דמלכותו זהו מלכו של עולם, וירצה להורות את האמור, 'בימים ההם' נראה ונדמה בעיני העם, 'כשבת המלך' כאילו שבת מלך מלכו של עולם את 'אחשורוש על כסא מלכותו', מה שהיה ראוי להיות התגלות אלקותו באמצעות התלבשות מדות המלכות, ובעצם היה אמור להיות שיתפרסם אלקותו ית' ע"י כלל ישראל, אבל מחמת שאיננו עושים רצונו של מקום בזה אנחנו נותנים כוח לאומות, ומחמת שאין הדור ראוי, לכך באותו הזמן 'שבת המלך' הקב"ה את 'אחשורוש על כסא מלכותו', שתתקיים מדות המלכות בידו בכדי לגלות ולפרסם התפשטותו בכל העולם, וגדולה הסרת טבעת יותר ממ"ח נביאים (מגילה יד.), ואז נתפרסם הכל ע"י אחשורוש והוא פרסם שהכל מאתו ית' שמו, וכמוהו נוהג הענין מראשית הבריאה עד סוף המעשה, באמצעות מי שנתגלה ונתפרסם אלקותו בעולם תולה הימים אליו. עכ"ל האור המאיר.

וא"כ עכשיו שהולכים לקרות המגילה, אומר הקדושת לוי (בקדושה ראשונה לפורים): ומעתה יתלהב לב האדם בקראו המגילה, ויכוין בקראו ובשמעו המגילה שמעתה מקבל עול תורתו ומצותיו, ומעכשיו אדם מקבל על עצמו לקבל התורה בכל פרטיה ודקדוקיה, וע"י ששומעים את המגילה שהיא האותיות שמרדכי בעצמו כתב אפשר להתדבק במרדכי ולקבל השפעות ממנו, וכמאמר חז"ל (שבת פח.) 'קיימו מה שקבלו כבר', וכפי אשר ביארנו, לכן יכין את עצמו, מה שחלף ועבר אין, ומעתה הוא מקבל עליו עול תורתו ומצותיו ית"ש.

ולכן אמרו בזהו"ק (תיקו"ז תי' כ"א; נז:) יום כפורים שהוא כמו פורים, כלומר שהארת יום כפורים הוא כפורים, עבור שביום כיפור מה שחלף ועבר אין, מעתה הוא מטוהר, וחושבנא מכאן ולהלאה, וכמו שאמרו במדרש (תנחומא אמור כב) 'ולקחתם לכם ביום הראשון (ויקרא כג מ) ראשון לחשבון עוונות', כי העיקר הארות יום הכיפורים לקנות לב חדש לעבוד אותו, וכמו שתיקנו (בתפילת נעילה) 'למען נחדל מעושי ידינו ונשוב לעשות חקי רצונך', כן בפורים מה שחלף ועבר אין, ומעתה מקבלין עלינו לב חדש ועול תורה ומצוות ית"ש, כמ"ש.

וגם כי בפורים ביארנו שהטבעים נזדככו על ידי קריאת המגילה שמאיר בעולם הזה, וכמו שכתוב (שמות ל כג) 'בשמים ראש' ומתרגמינן 'מארי דכיא' (מגילה י:), שזה הריח של הבשמים, וכמו"כ אפשר ע"י קריאת המגילה לזכך הטבע, וביארנו, על ידי קריאת המגילה נזדככו העולם הזה, ולכן נעשה בתוך הטבעים, ו'קיימו מה שקבלו כבר'. והנה ידוע שמושב חיצונים הוא בעולם הזה, ובעולם הזה הוא רובו חיצונים רק שנזדככו על ידי מעשה בני אדם, ונמצא בפורים שנזדככו העולם הזה הוא עולם הטבע ע"י קריאת המגילה, וע"י הזיכוך משיגים לעין בעין יראו, והכל באיתגליא ולא בסתום, במילא אפשר לקבל עליו עול תורה ועול מצוות, מפני שנזדככו כל החיצונים, כן הוא ביום הכיפורים שנזדככו את כל החיצונים, ומטילין גורל הוא פורים - השעיר לעזאזל.

ולכן יתלהב האדם בקריאת המגילה, ובשמעו יכין את עצמו לקבל עליו מאותו יום עול תורה ומצוות, ויתחדש כנשר נעוריו, וישמח בעול קבלת התורה. ויכוין בקריאת המגילה שיזדככו כל העולמות, ואפילו העולם הזה שהוא עולם הטבע יזדככו על ידי קריאת המגילה, ואדם צריך לכוין שע"י כל מילה ומלה נהיה עוד זיכוך לעולם הטבע, וישמח מאוד שיזדככו כל העולמות ויקיים מקרא שכתוב (תהלים קד לא) ישמח ד' במעשיו, ויכוון שבכל דיבור שיוצא מקריאת מגילה נברא הארה, שזו הארה אשר הקב"ה מחיה הכל והוא עושה הכל, ויכול להיות יחידי ואחדותו ית"ש, וכל דיבור שיוצא נברא מלאך אחד. ומה מאוד יתלהב האדם כשיעלה במחשבתו שמכל דבור ודבור שמח הבורא בו, ונברא מלאך. ואדם יראה שהוא חייב לשמוח בזה, וכמו בן המלך כשחוזר לאביו אזי הוא הולך בשמחה מאוד, כמו"כ בני ישראל כששומעים שהכל מאתו ית' אזי הקב"ה שמח בזה מאוד.

ומה מאוד יתלהב האדם, כי כן הוא בדברי קדושה, והשי"ת שמח בקריאת המגילה של בני ישראל, ונזדככו כל העולמות וכל הנשמות, ובכל דבור ודיבור עושין נחת רוח לבורא ויוצר ועושה הכל, ומקיים מה שאמר הכתוב 'ישמח ד' במעשיו', בן חכם ישמח אב (משלי י א) זה הקב"ה (מדרש שוח"ט שם), והקל יתן בלבנו לעבדו בלבב שלם ולשמור מצותיו, וישמח ויעלוז הקל בנו, והקב"ה יכול לשמוח אתנו ואנחנו נשמח איתו ביחד אחד עם השני, וכמו שאמר הכתוב 'ישמח ד' במעשיו', ויקיים בנו (ישעי' סא י) 'שוש אשיש בד', וישמח הקל אותנו בשמחתו, והקב"ה ישמח אתנו בשמחתו וזהו השמחה האמיתית, וכמו שנאמר (אסתר ח טז) 'ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר', אמן סלה.

מאמר א'

שיעור בספר – 'שפת אמת'

י' אדר ב', ה'תשע"ד י-ם

איתא בשפ"א (פורים, תר"ס ד"ה ליהודים) ליהודים היתה אורה (אסתר ח, טז) זו תורה (מגילה טז:). ונראה להקדים, דאיתא בקדושת לוי (פורים ד"ה והעיר) על הפסוק והעיר שושן צהלה ושמחה. ליהודים היתה אורה ושמחה ושושן ויקר (שם טו - טז). לכאורה הלא שניהם היו בשמחה, שהלא כתוב 'והעיר שושן צהלה ושמחה' ואח"כ כתוב 'ליהודים היתה אורה ושמחה', אי"כ מה ההבדל שאצל שושן כתוב 'שמחה' ואצל היהודים כתוב 'אורה ושמחה'. ומתרץ מתי שהצדיק בשמחה, זה משפיעה על כל הסובבים אותו ג"כ להיות בשמחה, ומרדכי הצדיק היה בשמחה, משום שניצח את עמלק, וגילה אז את אורו ית' שהוא האור של לעתיד לבוא, וזה היה הנס של פורים, וממילא הוא היה כל כך בשמחה מהנס של פורים, - וכשהצדיק בשמחה, זה משפיע על כל הסובבים אותו, שכולם התחילו להיות בשמחה. וזה 'והעיר שושן צהלה ושמחה' דזה קאי לא רק על היהודים אלא גם על הגוים אשר בשושן שגם הם היו בשמחה מחמת שמחת מרדכי, וכמו שכתוב והעיר שושן צהלה ושמחה, שכל הגוים שמחו. - ליהודים - אי"כ למה מדגישים את שמחת היהודים בנפרד הלא הם ג"כ היו ביחד עם שושן?, אלא דיש הבדל בין שמחה של גוי לשמחה של יהודי, דאיתא בגמ' (שבת פח.) 'קימו וקבלו היהודים עליהם', קימו מה שקיבלו כבר. ופירש"י (שם ד"ה בימי אחשורוש) מאהבת הנס שנעשה להם. ולכאורה מה הפירוש מאהבת הנס?.

ומתרץ הקדושת לוי שכלל ישראל ראו שנפלאותיך ומחשבותיך אלינו, שכל הנפלאות שהקב"ה עושה, וכל המחשבות כביכול - של הקב"ה מכוון אלינו להיטיב לנו, וכל המטרה שלו זה להגיע לבניי, וכלל ישראל השיגו כמה נחוץ לקיים את התורה מאהבה - מאהבת הנס דהנה יש ב' דרכים איך אדם יעשה מה שאני רוצה, או ע"י שאני יפחיד אותו, או ע"י שאני מקרב אותו, אומרים 'הבוחר בעמו ישראל באהבה' ע"י שהיה אהבה מהקב"ה אלינו ע"י נהיו לעם. ואיתא בגמ' (שם) 'מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית'. בפשטות הכוונה שלקח אבן גדולה וכפה עליהם, אך הבעל התניא מסביר שהכוונה הוא, כמו גיגית מקיף את היין מכל הצדדים כך הקב"ה נתן לכלל ישראל כזה אהבה רבה כמו גיגית שלא יכלו לסרב לו, וזה קרבנו לפני הר סיני שהקב"ה נתן לנו כזה קירבה שלא יכלו לסרב לו בכלל. וכן בפורים היה מאהבה אך זה היה בתוך הטבע, שראו את אהבת הקב"ה לבניי ע"י שנזדככו הטבעיים, ואז ראו שהוא אוהב אותנו בכל מצב, ואפי' שנהנו מסעודתו של אותו רשע ואפילו שאנחנו לא עושים מה שהוא רוצה, עכ"ז הקב"ה בוחר בעמו ישראל בכל מצב שהם באהבה. וזה הענין של קבלת התורה מרצון וכשאדם מקיים את המצוות מאהבה הרי הוא מקבל את התורה מרצון משא"כ אם אדם עושה את המצוות כי הכריחו אותו, מחפש כל הזמן להתפטר מזה.

אי"כ מסביר ליהודים היתה אורה זו תורה, והעיר שושן קאי על כל הגוים שכולם צהלו ושמחו, אלא ההבדל היה ליהודים היתה אורה זו תורה, כלל ישראל שמחו עם הנס בצורה כזאת, עם פנימיות, למה? כי הגוי קיבל את הנס בצורה של פוליטיקה שאתמול אחשורוש אהב את המן והיום הוא אוהב את מרדכי אי"כ מרוב אהבתו אליו הרג את המן, אך לא לקחו אותו בצורה של פנימיות, משא"כ כלל ישראל לקחו זאת עם תוכן של קירבה להקב"ה מאהבת הנס, אי"כ אורה זו תורה, וזה והעיר שושן צהלה ושמחה - בלי אורה - דלגויים לא היתה אורה, היה להם שמחה וזה היה מחמת שמחת מרדכי

הצדיק שהשפיע עליהם ג"כ שמחה, כי השמחה של הצדיק משפיעה על כולם, אך תשאל אותו למה הוא בשמחה הוא לא יודע להגיד לך למה, אך ליהודים היתה אורה זו תורה, שמחה זה יו"ט, ששון זו מילה, ויקר אלו תפילין. א"כ השמחה של היהודים היתה שמחה אחרת לגמרי משמחת הגוי וכנ"ל.

ליהודים היתה אורה (אסתר ח, טז) **זו תורה** (מגילה טז ע"ב), **דאיתא** (רש"י שמות יז, טז ד"ה יכי יד') **נשבע הקב"ה שאין שמו שלם עד שימחה זרעו של עמלק**. והשפ"א כותב במקום אחר דכל המלחמה שיש לנו עם היצר הרע עד היום הזה, יש בתוכו עמלק. **הרה"ק מקוברין זי"ע** אמר **שהרה"ק מלכוניץ זי"ע** לימד אותו איך מוחקים את עמלק, - אצל אנשים פשוטים דופקים מתי שאומרים המן, ומי שדופק הכי חזק הוא הכי מוחק אותו. - **אך הרה"ק מקוברין זי"ע** התכוון למשהו אחר לגמרי. **והבן של הרה"ק מלכוניץ זי"ע** אמר שהוא יודע למה הוא התכוון, שהלא הרה"ק הנ"ל היה אומר: דכתוב **'וימלא המן חמה'** (אסתר ג, ה) א"כ ברגע שאדם לא נכנס לכעס ורציחה, וכל פעם שיש משהו שמרגיז אותו והוא רוצה להיכנס לכעס ורציחה ולצעוק והוא לא נכנס לשמה הרי הוא מוחק את עמלק, כי וימלא המן חמה, זה כעס, כי המן זה אחד שכועס כל הזמן, ודבר שני שהיה אומר: שכתוב **'למי יחפץ המלך לעשות יקר יותר ממני'** (שם ו, ו), א"כ אם אדם נמצא במצב והוא בטוח שלי זה מגיע, ועכ"ז הוא מבטל את עצמו ואת הגדלות שלו, אז הוא ג"כ מוחק את עמלק, א"כ אם אדם מוחק את עמלק במובנים שלו אז נמחק ג"כ עמלק למעלה, דלכל אחד מתגלה עמלק בצורה אחרת, ועל הכל יש מצוה מחיית עמלק, ולא רק למחוק אנשים אלא כל הנ"ל הם שייכים לעמלק וצריכים למוחקו.

והנה שמעתי משל, לאדם שהיה לו מטבע ומבחוץ זה היה נראה כנחושת, ואמר לו חכם אחד שישפשף את המטבע חזק ותוריד את החלודה ותטפח את זה ותראה שאי"ז נחושת אלא זהב, וכך הוה הוא עבד חזק כמה שעות עד שראה באמת שזה זהב ולא נחושת, והנה בעל המטבע לא צריך לקבל שכר על שעות עבודה שלו שהוא השקיע בכך, כי זה לבד שמצא שהמטבע היא של זהב זה השכר הכי גדול בשבילו, וכמו"כ לעניינינו בכל הסתר ובכל צער ובכל כאב ובכל כעס ובכל גדלות, כאשר האדם נותן שמה הכנעה ונותן שמה שפלות אז פוגש שמה את הרבש"ע, ואז לא צריכים לקבל שכר ע"ז דזה עצמו הוא השכר שעכשיו אתה חי אחד איתו ית', וכמו שאם שואלים לילד על שולחן שפרוס ע"ז מפה לבנה, איזה צבע השולחן?, אומר הילד: שצבע השולחן הוא לבן, וכאשר יפרסו מפה על חצי שולחן, ושואלים אותו איזה צבע השולחן?, אז אומר הילד: שמחצית מהשולחן צבוע בצבע לבן ומחצית השני צבוע אחר. ולמה?, שהילד לא קולט מה קורה כאן, אך מי שהוא חכם יודע שהצבע של השולחן הוא חום, וכמו"כ הקב"ה נותן לאדם מפעם לפעם התנוצצות כדי לראות שזה הקב"ה, ואח"כ אדם צריך לדעת שכל מה שמסתתר מתחת זה הוא הקב"ה, ואם שואלים אותך מה הצבע?, אדם צריך לדעת לענות שהכל זה גאט, אבל לעתיד לבוא יהיה 'ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים', ויהיה כזה בהירות ולא יהיה ספק בכלל שזה הקב"ה, וזה העבודה שלנו עכשיו לדעת שהכל מאת הקב"ה.

והתורה כולה שמותיו של הקב"ה (זוהר ח"ב, קכד ע"א). **הקדושת לוי** (קדושה ראשונה) שואל מדוע לא מוזכר שמותיו של הקב"ה במגילה? ומסביר דאין הכונה שאין שמותיו מוזכרים במגילה כלל, דוודאי מוזכרים הם, אך הם בהסתר, וכמו שדברנו על הזהב שנראה כמו נחושת וברגע שאתה מוריד אותו זה זהב, וכמו המפה הפרוסה על שולחן אם אתה מוריד אותו אתה בעצם מגלה את השולחן וכנ"ל, אותו דבר הטבע, מה מחיה אותו, התוה"ק דאיתא (זוהר ח"א ה, א) 'איסתכל קוב"ה

באורייתא וברא עלמא', בכל דבר יש לנו את התוה"ק, והתוה"ק בעצמו היא הקב"ה כדאיתא (שבת קה.) 'אנא נפשית כתבית יהבית'.

והנה אנחנו אומרים אני מאמין באמונה שלימה שזאת התורה לא תהא מוחלפת, ולכאורה קשה דאם הקב"ה רוצה להחליף את התורה האם אני יכול להגיד לו מה לעשות, א"כ מה הפירוש לא תהא מחולפת?.

אך ההסבר הוא דאורייתא קוב"ה וישראל חד הוא, הקב"ה כתב את התורה אז 'אנכי' נוטריקון 'אנא נפשית כתבית יהבית', התורה הוא לא ספר חוקים שמחר אפשר להחליף אותו אלא שזה הקב"ה לבד, **והבעל התניא** קורא להתוה"ק משל הקדמוני - קדמוני זה קדמון – התורה זה רק משל, כמו שיש משל ונמשל תמיד הנמשל הוא יותר מהמשל, כן התורה זה המשל להקב"ה שהוא הנמשל, רק אני לא יכול להשיג אותו בצורה שלו ואז נתנו לי את זה בצורה של אותיות ודינים, אך מתי שאדם לומד אביי ורבא זה הרצון של הקב"ה ושמה נמצא כל החלוקים וחלוקי חלוקים שיש וכל הדינים שיש, וכשאנחנו לומדים את התורה זה משל הקדמוני והעיקר זה להגיע להנמשל שזה הקב"ה, וכמו שהזכרנו למעלה מהמשל של הנחושת ככל שתוריד מהנחושת אז תגלה שזה בעצם זהב וכמו"כ ככל שתוריד את המפה תגלה את השולחן, אותו דבר בכל דבר בתוך הטבע ככל שאתה מוריד מהטבע אז אתה מגלה יותר את התורה, וזהו ליהודים היתה אורה זו תורה, וזה מחית עמלק, כי המן הוא בחינת ספק, וברגע שאתה מוריד שמה את הספיקות שיש לך אז אתה מגלה את התורה ואת האותיות התורה, ואז אתה מוחק את עמלק.

והתורה כולה שמותיו של הקב"ה ואפילו שאתה רואה ד' שומרים או דברים חיצוניים אך בתוכו זה שמותיו של הקב"ה. **הגאון בעל ה'צפנת פענח' זצ"ל** {הרוגטשובער} הסתובב למכור את הספר שהוא הוציא לאור עולם, והגיע אליו איזה כפרי לקנות את הספר, ואמר לו הגאון הנ"ל שהרי ממילא לא תבין מה שכתוב בהספר ובשביל מה אתה קונה את הספר הלו. ענה לו אותו אדם: שיש לי בבית ג"כ חומש ואני לא מבין מה כתוב שם, ויש לי את זה כי צריכים שיהיה בבית חומש וכמו"כ אני רוצה שיהיה לי בבית הספר של הרב על אף שאני לא מבין מה כתוב שמה. **הרה"ק רבי מרדכי מטשערנוביל זי"ע** ראה פעם את תלמידיו מתווכחים על איזה פשט בדברי הזוה"ק, וכל אחד אמר פשט אחר בהעניין. ואז אמר להם האם אתם רוצים פשט בזוהר הק'?, אני רוצה לשאול אותכם: כתוב שהזוה"ק מטהר את הנשמה. אך הרי כל הזוהר הוא פירוש על החומש, ולא מצינו שהחומש מטהר את הנשמה ולמה הזוהר כן מטהר את הנשמה?. כולם שתקו ולא היה להם מה לענות, ואז אמר להם **הרה"ק מטשערנוביל זי"ע**: דהזוה"ק מתי שאדם לומד הוא לא יודע מה כתוב שמה, וממילא מבטל את ליבו וע"כ הלימוד מטהר את הנשמה, אך חומש נדמה לאדם שהוא יודע ומבין מה שכתוב ע"כ אי"ז מטהר את הנשמה, ועכשיו אתם רוצים להבין גם את הזוהר הק'?.

והתורה כולה שמותיו של הקב"ה, כמה שאתה לומד את התורה, אך תכלית הידיעה לדעת שאינו יודע, וברגע שאדם מפשיט את הידיעה שלו ומפשיט את האני שלו אז הוא מגלה את הקב"ה. וזה מה שהשפ"א מסביר ליהודים היתה אורה זו תורה. דאיתא **נשבע הקב"ה שאין שמו שלם עד שימחה זרעו של עמלק** דכל זמן שעמלק נמצא אז אין שמה את שמו של הקב"ה וברגע שאתה מוחק שמו של עמלק אז שמה מתגלה הקב"ה.

והשפ"א אומר במקום אחר על הא דאיתא 'כל שלא נברא ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו ומקשה אטו כל הצדיקים במשך כל הדורות שלא נבנה ביהמ"ק בימיהם כיצד אפשר לומר שנחרב בימיהם?. ומסביר דכל אחד עושה פעולה של מחית עמלק ובוזה הוא מגלה את הקב"ה, וכל צדיק וצדיק מגלה

בכל נקודה ונקודה שלו את הקב"ה, ובזה הרי בונה את ביהמ"ק, ומה זה ביהמ"ק? ומלאה הארץ דעה את ה' וראו כל עמי הארץ, ובמקום הזה ובנקודה הזה ובמהלך שלו אכן יש כבר בהירות של הקב"ה, אך על כאו"א מאיתנו יש לו את התפקיד שלו לגלות את הקב"ה מה שאין לאף אחד אחר, וכדכתיב 'ואמר ביום ההוא הנה אלוקינו זה קוינו לו ויושיענו', דכאו"א צריך לגלות את הקב"ה בהנקודות שלו, ומי שלא גילה את הקב"ה בדרכו הרי הוא כאילו נחרב ביהמ"ק בימיו, ולמה, כי הוא היה צריך לגלות אותו ולבנות את החורבן כי הרי הקב"ה הטריח את עצמו כדי שאתה תבנה אותו.

וזהו **נשבע הקב"ה שאין שמו שלם עד שימחה זרעו של עמלק**. כל מחית זרעו של עמלק מגלה את הקב"ה ואת השם של הקב"ה, **והתורה כולה שמותיו של הקב"ה**, וזהו ליהודים היתה אורה זו תורה, ומה הפירוש? אלא ברגע שהיה מחית עמלק ומחקו את המן ואת הילדים שלו אז נהיה מחית עמלק ואז נהיה התגלות של התורה, **ובכל מקום שיש מחיית עמלק מאיר אור התורה דאורייתא סתים וגליא** (זוהר ח"ג, עא ע"ב). דברגע שאתה מוריד את הסתום אז אתה מגיע להגליא, **ולעתיד תצא חמה מנרתיקה ויתגלה סתרי תורה** (שם, יז ע"א). כרגע זה נראה סתם ספורים וכהלכות שאתה מבין אותם, ולעתיד לבוא יתגלה שהכל זהו סתרי תורה, **ועכשיו למה עכשיו זה אחרת**, ולמה עכשיו זה נסתם? **מחמת אותו רשע עמלק ימ"ש נסתם הפנימיות** שכל הפנימיות עכשיו נסתם **וכשיו מחיית עמלק יש גילוי הפנימיות**. ואז הקב"ה מתגלה לנו.

וזה **קריאת המגילה**. הקדושת לוי מסביר שמגילה הוא מלשון גילוי לגלות את הקב"ה שעל ידי קריאת המגילה מתגלה הקב"ה. **ומוח"ז הרה"ק ה'חלקת יהושע' מביאלא זי"ע** היה לומד קודם קריאת המגילה את סוף קדושה הראשונה שבקדושת לוי לפורים, ומעתה יתלהב לב האדם בקראו המגילה וכו' מה שחלף ועבר אין וכו' ונזדככו הטבעיים וכו' ישמח ה' במעשיו כו', דבקריאת המגילה יש הארה של שמות ה', וזהו ליהודים היתה אורה, דעיקר השמחה בקריאת המגילה צריך להיות שהוא מגלה את השי"ת והוא מגלה את התוה"ק. **לכן** (שבת פח ע"א) **הדר קבלוה בימי אחשוורוש והטעם הוא?**, **אחר מפלת המן הרשע**. כי כל מפלת המן הרשע זהו שמחה **וכן איתא בברכת אהבה רבה**. **וקרבתנו מלכנו רומז לזכירת מתן תורה**. והדרך לבוא לזה, הוא עי"ז אשר **לשמך הגדול רומז לזכירת עמלק**. דכל פעם שנהיה מחית עמלק וכל פעם אשר אתה מוחק את עמלק יש קבלת התורה מחדש **שכפי מה שנמחה שם עמלק מתעורר כח מתן תורה שהוא שמו הגדול**.

מאמר ב'

שיעור בספר - 'קדושת לוי'

קדושה ראשונה – פורים

ל' אדר א', ה'תשע"ד

{נלמד עכשיו את הקדושות – של הקדושת לוי - כהכנה לפורים, אשר דרכו אדם מקבל הסתכלות אחרת על היו"ט,} והנה **הקדושת לוי** שואל, מהו הכוונה של הדר קבלוהו את התורה בפורים?. ועוד קשה, מהו הנפק"מ בין קבלת התורה בהר סיני לבין קבלת התורה בימי מרדכי ואסתר?. ועוד קשה, דהלא במגילה מצינו הרבה יותר חומרות מה שאין בספר תורה בעצמו?. דהלא הס"ת אפשר לכתבו בכל לשון, ומגילה דווקא בלשון הקודש. ועוד קשה, בתורה יש את השם בגילוי, ובמגילה הכל מוסתר ואין שום שם גילוי?.

{והנה נתחיל ללמוד מתוכו} **ועתה נבאר קדושת פורים, הנה ימי הפורים הללו נחלקים על שלשה מצות חדשים, מה שלא היה מקודם, מה שאין בשום יום טוב, הא' קריאת המגילה, שקורין את המגילה רק אז הב' מתנות לאביונים, שזה מצוה מיוחדת להיום הזה הג' משלוח מנות איש לרעהו. שזהו בס"ה שלשה מצוות חדשים. והנה המצוה הד', דהיינו ימי המשתה ושמחה, היא נוהגת בכל יום טוב. והנה היה בזה היום שלשה מעלות מה שלא מצינו בימים אחרים, ואף שהיה בימים אחרים כגון בפסח, א"כ היה הרבה ניסים, א"כ מהו ההבדל בין זה לשאר ניסים, אלו הניסים של פסח בשינוי הטבעיים ומשא"כ הנס דפורים בתוך הטבעיים, א"כ היה זה משהו מיוחד. והב' קבלת התורה (שבת פח.), שאז בימי הר סיני זה היה בכפייה, כפה עליהם הר כגיגית, ועכשיו היה קבלת התורה מרצון. והג' שראו גדולי ישראל שיכולין לקרוע גזר דין שנגזר למעלה על שהשתחוו לצלם, שראו שע"י שמתאספים ביחד, וצמים ומתפללים ביחד, אז אפשר לקרוע גזר דין שנגזר למעלה על שהשתחוו לצלם, והם ראו שהגזר דין יצא בגלל שהשתתפו בסעודתו של אחשוורוש, ואז העצה היא, לך כנוס את כל היהודים, וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו ואני ונערוטי אצום כן וכאשר אבדתי אבדתי.**

ואיתא במגילה (ד, טז), **'וצומו עלי, גם אני ונערת אצום כן'**. ולכאורה מה זה גם אני ונערת אצום כן!. ונראה להסביר דאיתא 'כל המתפלל בעד חבירו הוא נענה תחילה', וא"כ אם אדם רוצה משהו יש עצה פשוטה, אתה מתפלל שלהחבר שלך יהיה את זה ואז הוא יקבל אותו תחילה, וא"כ אמר מרדכי לכלל ישראל צומו עלי אתם תתפללו עלי, א"כ יהיה לכם ישועה, ואני ונערוטי אצום כן עליכם, ואנחנו נעשה אותו דבר שאנחנו נתפלל עליכם וככה יהיה לכולנו הישועה דפורים.

אפס שנחתם בטיט כמבואר במדרש (אסת"ר ז, ג), והודיע אליהו למשה רבינו ע"ה ולאבות העולם, רק על ידי תפילת מרדכי ואסתר ודברי צומות, קרעו גזר דין שהיה לרעה, ונהפך לטוב מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב, דהיינו, שהיה כאן שלשה תגליות חדשים, נס בתוך הטבע, קבלת התורה מרצון, וע"י תפלה אפשר לקרוע את הגזר דין ולהפוך את הכל, וא"כ נגד זה עשה הקב"ה שלשה מצוות שאין באף מקום אחר, ועל ידי אלו ג' דברים קבעו ג' מצות. קריאת המגילה, מתנות לאביונים, ומשלוח מנות איש לרעהו, וכאשר ביארנו בקדושת חנוכה (קדושה שניה) שעל ידי המצות פועלין שאלו ההארות יאירו בכל זמן ההארות. ולמה יש את המצוות, דהרי אנחנו רוצים לקבל את הארות שהיו אז, שזה הנס בתוך הטבע וקבלת התורה ושיוכל לבטל גזירות, וזה אי אפשר לעורר אותו רק ע"י מצוות מעשיות, וכל מצווה היא נגד משהו אחר, וכל אחד מעורר הארה אחרת ממה שהיה אז בזמני מרדכי ואסתר שזה יאיר לנו עד היום. והוא הולך להסביר כל השלשה מצות, שזו מקרא מגילה מתנות לאביונים ומשלוח מנות. ומתחיל עכשיו עם הראשון שזה מקרא מגילה, שזה נגד הנס שהיה בתוך הטבע שזה הארה הראשונה שזה היה הזדככו הטבעיים, שאז הקב"ה עשה נס בתוך הטבע. ויבואר לקמן מה המעלה שהיה בתוך הטבע.

וההארה הרביעי, שאומות העולם הרשעים מה ששנאו ישראל, למשל לבעל התל ובעל החריץ (מגילה יד.), הם אשר שלח הקל בתוך מחשבתו לעשות עם ישראל טובות, הקדושת לוי הולך עם מהלך כאן, וכידוע שהיה אומר שהוא מקנא לפרעה, ולמה? שעל ידי פרעה זכינו שנעשה לנו כ"כ הרבה מצוות, שזה ליל הסדר, ודי כוסות, ותפילין ומזוזות שהם זכר ליציאת מצרים, וא"כ אותו דבר כאן שהקב"ה זיכה אותנו ע"י המן לכ"כ הרבה מצוות וממילא עושים סעודה, וההארה הרביעי, שזה בעצם נמצא בכל יו"ט שאומות העולם הרשעים מה ששנאו ישראל, למשל לבעל התל ובעל

החריץ, כמו בעל התל שהיה לו הר ולא ידע איפה לשים אותו, ובעל החריץ שהיה לו בור והיה רוצה למלאות אותו, ואז הם נפגשו וככה אחד משלים את השני, וזה היה עם המן וכלל ישראל הם אשר שלח הקל בתוך מחשבתו לעשות עם ישראל טובות, ועוד, שכל רעות נתהפכו לטוב, ממעשים הרעים אשר חשב המן, הם היו בעצמם טובות, כאשר נבאר בפנים. ועל אלו ארבעה דברים אנחנו עושים ארבעה מצות, דהיינו קריאת המגילה ומתנות לאביונים ומשלוח מנת ושתייה ובסומי בפוריא, ואפרשנו בארבעה קדושות בפנים.

ונבאר בתחילה מצות קריאת המגילה, וגם נבאר למה נקראת מגילה בשם "מגילה", ומברכין: על מקרא מגילה (מגילה כא:), ומה היא לשון "מגילה", ובתוכם יבואר כמה ענינים נוראים. ובתחילה נבאר מאמר בשבת, ויתורץ קושית תוספות, וזה לשון הגמרא דשבת (פח.). ויתיצבו בתחתית ההר (שמות יט, יז) אמר רבי אבדימי ב"ר חמא מלמד שכפה הקב"ה עליהם הר כגיגית, ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, עד כאן לשון הגמרא. וזה לשון התוספות (שם ד"ה כפה) כפה עליהם ההר כגיגית, אף על פי שכבר הקדימו נעשה לנשמע, שמא היו חוזרים כשראו האש הגדולה שיצאו נשמותיהם. וא"כ היוצא לנו מזה, דכפה עליהם זהו מלשון 'כפיה' שהם חייבים לקבל את התורה ואפילו שהם לא רוצים בכלל, והוא היה צריך לעשות אותו כי בלי זה לא היה בכלל קבלת התורה. אך הבעל התניא אומר הפוך, שכפה עליהם אין הפירוש בכפייה כפשטות, רק היה כזה - הבוחר בעמו ישראל באהבה - וכמו אחד שמחבק את השני מכל הכיוונים, כן הגיגית מחבק את מה שיש בתוכו, וא"כ הקב"ה נתן לנו כזה אהבה גדולה עד שהינו חייבים לקבל את התורה זה היה בזמן של מתן תורה, אך עכשיו בימי מרדכי ואסתר היה הפוך שהיה כזה הסתר בתוך הסתר - קלי קלי למה עזבתני - ואעפ"כ הם קיבלו את התורה בתוך החושך, זהו נקרא מרצון בלי כפייה כלל, וזה ההבדל בין מתן תורה לימי מרדכי ואסתר. וא"כ היוצא לנו דכאן היה מאהבה גדולה למאוד ולא מכפייה כפשטות.

אמר רב אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא, אם אנחנו לא מתנהגים כמו שצריך, יש לנו תירוץ דהרי הכריחו אותנו בכפייה ולא רצינו אותו, אמר רבא אף על פי כן הדר קבלוה בימי אחשורוש, דכתיב (אסתר ט, כז) קימו וקבלו היהודים, קימו מה שקיבלו כבר. וזה לשון התוספות (ד"ה אמר רבא) תימא לר"י דבמגילה (ז). גבי אסתר ברוח הקודש נאמרה, אמר רבי יהודה אמר שמואל אי הואי התם הוה אמינא להו דידי עדיפא מדידהו, קימו וקבלו היהודים, קימו למעלה מה שקיבלו למטה, ואמר רבא כולהו אית להו פירכא לבר מדשמואל דלית ליה פירכא, והשתא דשמואל נמי אית ליה פירכא, דרבא גופיה מוקי האי קרא לדרשא אחריתי, עד כאן לשונם. התם דורשים קימו וקבלו היהודים, קימו מה שקיבלו כבר, וכאן דורשים קימו למעלה מה שקיבלו למטה, א"כ לכאורה גם לשמואל יש פירכא?.

ונראה כי צריכין להבין מה שקדמו ישראל עשיה לשמיעה (שמות כד, יז) האיך עושין קודם ששומעין. איך אפשר לעשות משהו לפני ששומעים. אפס נראה לי, כי צריכין להבין על מאמר הגדה אלו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו, וצריכין להבין מה טובה היה בקרבנו לפני הר סיני בלתי קבלת התורה. הקדושת לוי מסביר על הפסוק 'ד' צילך', דיש שתי בחינות אחד שזה דרגא פחותה, שכמו הצל עושה אחרי אדם כמו"כ כל מצוה שיהודי עושה אז הקב"ה עושה אחריו וכמו הצל שמציג את האדם אותו דבר בעת עשיית המצוות, ויש דרגא יותר גדולה שהקב"ה עושה ואנחנו עושים אחריו, וזה בצלאל שזה בצל-קל שהוא הלך בצל של הקב"ה והוא עושה אחריו, שהוא השכיל מה שהקב"ה רוצה ואת זה הוא עושה אחריו, דהיינו שיש דרגא פחותא שאנחנו עושים

והקב"ה עושה אחרינו, אך יש דרגא יותר גדולה לדעת מה הוא רוצה ואת זה לעשות, וזה היה כאן שכלל ישראל שמע מה הקב"ה רוצה ואת זה עשינו, וזה נעשה ונשמע דהיינו לא שאני מחכה שהוא יגיד לי מה לעשות ואם אני עושה אז הוא עושה אחרי, אלא הפוך אני שומע ומשכיל מה הוא רוצה ואת זה אני עושה, וזה דרגה גבוהה מאוד.

ונראה שאמרו חז"ל (יומא כח): קיים היה אברהם אבינו ע"ה כל התורה אפילו עירובי תבשילין עד שלא ניתנה. והנה צריכין להבין, מאין ידע אברהם אבינו ע"ה התורה עד שלא ניתנה. וע"ז מתרץ אפס הנה ידוע (זוה"ק ח"א קע): כי הרמ"ח מצות עשה כנגד הרמ"ח אברים הרוחניים, ושס"ה מצות לא תעשה כנגד שס"ה גידים הרוחניים, והמסתכל ברוחניות אברים שלו וברוחניות הגידין שלו, הוא משיג הרמ"ח מצות עשה ושס"ה מצות לא תעשה, וכמו שאברי הגוף צריכין למזון הגשמיות שלו ולדברים הגשמיים הצריכין לכל אבר ואבר, כן האברים הרוחניים צריכין לכל אבר ואבר למצות שלו, וכשם שאברים הגשמיים אין צריך ללמוד אותם הגשמיות שלהם, לא צריכים ללמד אותם מה הם צריכים כן כל אבר ואבר הרוחניים אין צריך ללמוד אותם, כי מעצמם משיגים להמצות שלהם, וגם כי האברים הרוחניים החיות שלהם הם בעצמם המצות עשה, והשס"ה גידין החיות שלהם בעצמם שס"ה לא תעשה, לא צריכים ללמד לאדם לאכול כי כל אחד יודע שצריכים, אותו דבר ברוחניות כי הרוחניות היא דקות השכל ודקות המחשבה, ובפרשת ויקהל כתוב (שמות לה, לב) 'ולחשב מחשבת' ומסביר שבצאלל ידע לתפוס ולהגיע עם המחשבה שלו עד המחשבה הכי דק ולדעת מה הרצון של הקב"ה ואת זה לעשות, וזהו 'עשה רצונך כרצונו' והזדככות המחשבות הוא רק המצוות. והמחשבה הכי דק שיש זה מתחיל מן המצוות והלאה.

נמצא מי שיש לו התפשטות הגשמיות כמעמר הר סיני, הוא מדובק באור השכל שלו במצות עשה ובמצות לא תעשה, כי האור השכל אינו רק לקיים מצות עשה ולהזהר מלא תעשה, וכמו שאיתא בפרי הארץ (בפרשת תצוה) שיש זכירה ויש שכחה, והזכירה זו רק אדם שהוא לא חי בגשמיות כלל ושמה יש זכירה ושמה יש את המצוות עשה ומצוות לא תעשה ואין שמה משהו אחר כלל, ואיפה מתחיל השכחה?, זו רק מתי שאדם עוזב את הרוחני ומתחיל לחיות את הגשמי ואז נדמה לו שזה מציאות בפני עצמו, אך אם הוא חי התפשטות הגשמי והוא חי כולו רוחני אז שמה אין משהו אחר כלל. ומספרים על הרה"ק בעל ה'מאור עיניים' זי"ע שפעם אחת בליל שבת התכבה הנרות של שבת ונהיה חושך, וקראו לגוי שידליק אותו בחזרה, והדליקו, ומתי שהרה"ק המאור עיניים זי"ע חזר הביתה, נגע בקירות הבית כאילו עדיין חושך. ושאלו אותו רבי מה קרה?, ענה להם הרה"ק הנ"ל הלא אתם לא רואים שחושך בבית. דהיינו הלא אמירה לעכו"ם שבות הוא. וההסבר הוא כנ"ל מי שעובד את האיברים שלו לעשות רק מצוות אז לא רואה משהו אחר חוץ מזה, וא"כ אם זה נגד מצוות אז הוא לא עושה את זה, ואם אמירה לנכרי שבות אפילו שזה רק מצוות דרבנן אך בשבילו זה חושך ועכשיו לא רואה כלום ואפילו שיש כבר נר שדולק.

והפונה ממצות עשה וממצות לא תעשה הוא נקרא "כסיל" בפי אדון כל החכמים שלמה המלך ע"ה, כי אור השכל אינו רק לקיים מצות עשה ולא תעשה, וא"כ מי שקורא לעצמו חכם ולא מקיים את התורה אז הוא לא חכם אלא כסיל והשכל בעצמו אינו רק להזהר מלא תעשה ולקיים מצות עשה.

ולכן קודם שניתנה התורה הקדושה היו יכולים להשיג כל התורה רמ"ח מצות עשה ושס"ה לא תעשה, אפס מה שאנחנו אין משיגין התורה מעצמנו ומשכלנו, ולמה אנחנו לא משיגים את זה לבד?, הוא מחמת החומריות אשר הוא מסך המבדיל להשיג אור הרוחניות. אמנם מי שיש לו

התפשטות הגשמיות והתגברות הרוחניות, הוא יכול להשיג בעין שכלו מעצמו התורה, כי הרמ"ח אברים הרוחניים הם בעצמם מצות עשה, ושס"ה גידים בעצמם מצות לא תעשה. ולכן אברהם אבינו ע"ה אשר נזדכך החומר שלו, השיג מרמ"ח איבריו ושס"ה גידיו שלו הרוחניות של כל התורה כולה עד שלא ניתנה. וכן איתא בשם הרה"ק רבי מנדלע מרימנוב זי"ע על הפסוק (בראשית כב, י) 'וישלח אברהם את ידו' והקשה מהו הלשן 'וישלח' היה צריך להיות כתוב 'ויושט את ידו' ומהו וישלח?: אלא מתרץ מתי שהוא הלך לשחוט את יצחק בנו, זה לא היה הרצון של הקב"ה, כי הרצון שלו היה להעלות אותו ולהוריד אותו אח"כ, וא"כ מתי שהוא לקח את הסכין לשחוט מיד הרגיש שזה לא הולך, ומשום שזה היה נגד רצונו ית', וא"כ היה צריך לעשות וישלח את ידו מכוח ולא מרצון. וכן מצינו בתחילת הפרשה 'שגדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה', ומאיפה לומדים אותו; מאברהם אבינו שכתוב (שם יח, ב) 'וירא וירץ לקראתם' ולכאורה מאיפה אברהם בעצמו ידע את זה?, אלא אברהם פתאום התחיל לרוץ מעצמו וירא וירץ לקראתם, וא"כ אז הבין שגדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה. וזה כנ"ל שמי שאיברים שלו מעובדים לעשות רק מצוות אזי הם עושים רק רצונו ית' ולא ח"ו נגד רצונו.

וזה אשר יסד בעל הגדה אלו קרבנו לפני הר סיני כו', כי הנה נודע (שבת קמו). שבמעמד הר סיני פסקה זוהמתן, וזה נקרא דיינו, כי לכאורה מה יש לנו שהתקרבנו להר סיני ואין לנו עדיין את התורה?, אלא שאז השגנו את התורה עוד לפני שהקב"ה נתן לנו אותו כלומר שבהכנת מתן תורה, דהיינו בהגבלת העם סביב (שמות יט, ב), ובפרישתן שלשה ימים מנשותיהן אשר היו דומין למלאכים (שם, טו), ובקרבנות של נערי בני ישראל (שם כד, ה), ואז היו שלשה דברים פרישה, הגבלה, וקרבנות, ואז נזדכך החומר שלהם והשיגו התורה עד שלא ניתנה. ולכן אמרו במעמד הר סיני פסקו זוהמתן, ולא אמרו במתן תורה פסקו זוהמתן, שבמעמד הר סיני בעצמו והכנתן למתן תורה נפסקה זוהמתן, וכיון שפסקו זוהמתן השיגו התורה, שהתורה היא הרמ"ח אברים הרוחניים ושס"ה גידים הרוחניים, ונדבק האור השכל באור מצות כי הוא הכל אחד. וזה אלו קרבנו לפני הר סיני, ולא נתן לנו את התורה דיינו. ולמה?: כי אז פסקה זוהמתן, והשיגו את התורה עד שלא ניתנה וכמו שהשיג אברהם אבינו ע"ה, ולכן אפילו לא נתן לנו את התורה דיינו. שאז השגנו את התורה בלי שהוא יתן לנו אותו. ועיין באלשיך הקדוש על שיר השירים (ג, ו) אשר הוא כתב כדברים האלה.

והנה כאשר נפסקה זוהמתן והשיגו תורת אלקינו ברוחניות, אז מיד חפצם ורצונם היה לקבל את התורה, כי אז מחשבת האדם מאירה שתורת ד' אלקינו הוא חיינו וארך ימינו, אמנם כאשר מחשבת אדם נתעבה ונתגשם, אזי אינו מתאוה כל כך לתורת ד' וקשה עליו לקיימם. דהיינו כמה פעמים אדם יושב בשיעור ומחליט שעכשיו הכל בסדר והכל זהו גאט ואין אנשים ואין מציאות והכל זהו סיבה מאת המסבב כל הסיבות, ואח"כ אתה יוצא מהשיעור ואז פתאום יש מציאות וכועסים ומקנאים להשני, דהיינו שיש זמנים של התפשטות הגשמיות, ויש זמנים שאין את זה, וא"כ מה עושים אז?, ועי"ז הקב"ה נתן לנו את התורה.

ועי"ז ממשיך, וזה אשר אמרו חז"ל שכפה עליהם הר כגיגית אם תקבלו את התורה מוטב, הגם שהקדימו נעשה לנשמע, אמנם בעת ההוא היו ישראל זכים וברורים וצלולים, והשרה עליהם השכינה, והיה להם התפשטות הגשמיות, אבל מה יעשו כשמחשבותם לא יהיו זכים וצלולים, אז לא יקבלו עליהם עול מלכות שמים, כי נודע כי אי אפשר להיות מחשבת האדם תמיד זכה ונקיה, וזו חיזוק לאדם, כי הרי אדם לא יכול לעמוד כל הזמן בזכה ונקיה, וזה מלחמה כל הזמן דאדם לא יכול לעמוד באותו מקום ומצב כל הזמן. והבעל התניא קורא לזה יגיעת הבשר ויגיעת הנפש אם

אדם רוצה להתפלל עם מחשבה זכה וצלולה **כאשר כתב האר"י ז"ל** (פרע"ח שער התפלה פ"ז) **שאי אפשר לעמוד בתפלה יותר משלש שעות**. ואפילו משה רבינו לא היה ידיו פרושות יותר משלש שעות, דיותר מזה אדם לא יכול להחזיק מעמד ולהתרכז יותר מזה.

ומתורץ קושית תוספות למה כפה עליהם ההר, הלא כבר הקדימו נעשה לנשמע. שהקדימו נעשה לנשמע שיקיימו ומתי הם הגיע למצב לדעת לעשות עוד לפני שאומרים להם מה לעשות, זה היה בעת שמחשבתם יהיו צלולים ובהשראת שכינה עליהם, ויהיו רואין בעין שכלם האיך שכל אבר ואבר חיות שלה במצוה הקבועה בה, והאבר הרוחני היא המצוה, והשי"ת כפה עליהם ההר כגיגית, שיקבלו התורה ויעשו מצות הקל, אפילו כשיחזרו ישראל למחשבה עבה וגסה, ולא ישיגו את מתיקות התורה הקדושה, ורמ"ח אברים חיות שלהם ברמ"ח מצות עשה, ואז לא יתאוו לקיים התורה, ובשביל זה כפה עליהם ההר כגיגית, שאף על פי כן יקבלו את עול מלכותו עליהם ותורתו ומצותיו, אפילו כשיהיו במחשבה גסה ולא ישיגו את מתיקות התורה הקדושה, כי טעמי התורה ומצותיו אינם יכולין להשיג רק מתי שאתה במצב ברוחניות השכל וברוחניות העולמות, משא"כ מתי שאדם נמצא ובעביות השכל ומתי שאדם נמצא בגשמיות העולמות טעמיה ופרושיה מכוסים, ואדם לא יכול להשיג אותו רק מתי שהוא במוחין דגדלות, אך מתי שהוא במוחין דקטנות אז זה לא נכנס. כל זה ביארנו בדרושי שבועות ובמתן תורה (בפירוש על הזכירות).

והנה דרך התורה אדם מגיע לראות שהכל מאיתו ית' שמו, 'דרצה הקב"ה לזכות את ישראל', וילזכותי זה מלשון של זיכוד, לזכך אותנו כדי לראות אותו וא"כ נתן לנו את התורה וזו הדרך להגיע אליו, והתורה מזכך את האדם שיכול לחזור בחזרה למצב של נתינת התורה. והקדושת לוי אומר (בשבועות) שכל יום ויום אדם יכול להגיע לקבלת התורה, שזה לראות אותו בכל מצב שהוא.

והנה יש אנשים שהם רואים את הקב"ה רק מתי שיש ניסים נוראים ואז הם אומרים שהכל מאיתו ית' שמו, אך יש אנשים שהם רואים אותו בכל מצב, שהוא המנהיג הכל ולית אתר דפנוי מיניה וממלאין כל עלמין וסובב כל עלמין וגוי כל עלמין ודחות כל עלמין והם רואים שהכל זהו חיות מאת הבורא ב"ה, וא"כ הם מקיימים את המצוות מתוך שהם חיים את הקב"ה בכל דבר שהכל מאיתו ית', ומופתים אצלם זה שום דבר כי זה פשוט שהכל מאיתו ית', וא"כ המגילה מכניס לאדם לראות שהכל זה הקב"ה אפילו יותר מהתורה בעצמו, וזה ע"י שהיה הזדככות הטבעיות וא"כ זה נקרא קבלת התורה מאהבה שזה מלמד אותך להכיר את הקב"ה אפילו במוחין דקטנות ג"כ, אך קבלת התורה במעמד הר סיני זה היה מאונס ולא מרצון וקבלו את הקב"ה מתוך מוחין דגדלות ולא מתי שזה מוחין דקטנות.

ועוד נראה והוא קרוב למה שביארנו, כי הנה יש עתים שונות, ויש כל מיני מצבים וזמנים עת רצון אשר השי"ת מנהיג עולמו בחסדו הגדול, ומשנה הטבעיות, ומשפיע טובו בהתגלות שלא כדרך הטבע לעמו בית ישראל אשר בהם מתפאר השי"ת (ישעיה מט, ג), והוא התגלות כבוד מלכותו עלינו, כמו הזמן של קרבנו לפני הר סיני. ויש הסתרת פנים ח"ו שאז לא רואים שום דבר כלל 'און מ'טאפט א וואנט' אשר העולם מתנהג בטבע. והנה בעת התגלות כבוד מלכותו על עמו בית ישראל אשר בהם מתפאר, ומנהיג עולמו לרומם קרן עמו בית ישראל שלא כדרך הטבע, ועושה עמנו ניסים ונפלאות וניכר מלכותו לעין כל, אזי בודאי לב כל בני אדם יתלהב לעבוד את ד' אלקינו הבורא ב"ה, כי רואין כבוד הדר מלכותו, וראוי לעבוד את הבורא ב"ה, כי הוא רב ושליט (זוה"ק ח"א יא:), אמנם כאשר מלכותו מכוסה והעולם מתנהג על פי הטבע, אזי אין הלבבות מתלהבין לעבודתו. וא"כ איפה יש יותר ביטול? וע"ז אומר התניא איפה שזה מכוסה ומתי שזה נעלם, שמה יש את עבודת להתבטל

אליו ית', כי מתי שזה ברור שיש הקב"ה ואתה רואה אותו אז זה פשוט ושמה לא שייך עבודה כלל, וא"כ מתי שאדם מסכים להיכנס לתוך ההסתר ולתוך החושך, ושמה להיכנע ולקבל את עול מלכותו, אפילו שזה קשה מאוד, ולקשר כל מחשבה אליו ית' זהו הרבה יותר ביטול, ועבודה שלנו זהו ביטול, ואת זה אדם נותן רק בשעת הסתר וחושך לבד.

והנה במדבר ראו הדור הניסים והנפלאות והבאר והמן וענני הכבוד, אזי התלהבו לעבוד את מלך רב ושליט, וענו ואמרו (שמות כד, ז) כל אשר דיבר ד' נעשה ונשמע, וכפה עליהם ההר כגיגית, ולמה? שאפילו בעת שהעולם יתנהג על פי הטבע, ויפסק השלשה מתנות הבאר ומן וענני הכבוד, ויאכלו מעבור הארץ (יהושע ה, יא), אזי יאמינו שכל הטבעיות וכל המאורעות מקטן ועד גדול הכל ממנו יתברך שמו, ומלכותו בכל משלה (תהלים קג, יט), וצריכין לקיים את התורה אפילו כאשר מלכותו בהסתר פנים.

ועל זה כאשר יתנהגו העולם על פי הטבע כפה עליהם ההר כגיגית, ואמר אם תקבלו התורה מוטב, ולדורות שידע הקל ב"ה שיתנהג העולם על פי הטבע אז כפה עליהם ההר כגיגית, ויתורץ קושית התוספות למה כפה עליהם ההר כגיגית, כיון שכבר הקדימו נעשה לנשמע, ולפי דברינו יתכן שהוא לדורות, שיתנהגו העולם והמזון על פי הטבע, שידע האדם שאין שום דבר קטן או גדול זולתו ית"ש. אפילו הטבע הכל מאת הקב"ה.

ונמצא יתורץ קושית התוספות על פי שני אופנים. אופן אחד הוא, שהוא לדורות אפילו כשיתעבה ויתגשם מוחין והמחשבות. ואופן השני, לדורות אפילו שיתנהג העולם בטבעיות, יקבלו התורה ויעשו מצות הבורא ית"ש, הקדושת לוי הולך עם מהלך, דיש 'עולם ונפש', או שהעולם נהיה יותר מגושם או שהאנשים נהיה יותר מגושמים והוא הכל אחד שזה בעולם וזה בנפש, וכנ"ל או שהעולם נהיה יותר מגושם או שהנפשות נהיה יותר מגושמים. כידוע בספר יצירה (פ"ד מ"ב) שהכל נברא בעולם שנה נפש, וכשעמו בית ישראל עובדין את הבורא הכל ב"ה בשכל גבוה, אזי מלכותו נתגלה בעולם, ועושה עמנו ניסים ונפלאות עד אין מספר. דהיינו אם אדם חי מעל הטבע אז גם מושך מופתים מעל הטבע, וגם מתי שזה מופתים מעל הטבע זה גורם שגם אנשים יתחילו לחיות מעל הטבע, וזה נקרא 'אור ישר אור חוזר', וזה ה' צילך דהיינו או שאתה חי מעל הטבע אז גם הקב"ה מתנהג איתך מעל הטבע, או לפעמים הקב"ה הולך איתך מעל הטבע ואז אדם מתחיל לחיות מעל הטבע, אך אם אתה חי בטבע אז הקב"ה הולך איתך בטבע וכל ההשפעות שלו הם רק בתוך הטבע, וא"כ הכל תלוי באדם בעצמו.

ועתה נבאר על קושית התוספות השניה, מה שהקשו דלמדו חז"ל (שבת שם) דהדר קיבלו בימי אחשורוש מקימו וקבלו, מאיפה אנחנו לומדים שהם קיבלו את התורה? מקימו וקבלו. ובמגילה (ז). למדו משהו אחר מקימו וקבלו דאסתר ברוח הקודש נאמרה. והנראה דהא בהא תליא, דהנה צריכין להבין, דרש"י (שבת פח.). פירש דהדר קיבלו בימי אחשורוש ולמה באמת קיבלו עוד פעם את התורה? ומסביר מאהבת הנס, ולכאורה, למה היה הנס של מרדכי ואסתר חביב עליהם מכל הניסים שנעשו להם לישראל, והלא ביציאת מצרים ראו קריעת ים סוף, שזה היה ניסים הרבה יותר גדולים וראו עשר מכות וכל הניסים והנפלאות. וא"כ מה היה כאן אהבת הנס יותר מאשר ביציאת מצרים, דשמה לא היה מרצון וכאן היה מרצון ואהבת הנס?.

ונראה, ויתבאר כמה מאמרים, וזה יצא ראשונה, שאמרו חז"ל במסכת מגילה (יא.). ר' יוחנן פתח לה האי פתחא, ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו (תהלים צח, ג) אימתי ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו, בימי מרדכי ואסתר. וגם כאן קשה, למה בימי מרדכי ואסתר ראו כל אפסי ארץ

את ישועת אלקיננו, ולכאורה אפשר לשאול אותו שאלה, והלא היה ניסים יותר מימי מרדכי ואסתר, כגון קריעת ים סוף ויציאת מצרים ושמש וירח דום בימי יהושע (יהושע י, יב), שמקרא מלא נאמר על הקמת שמש וירח (בראשית מח, יט) וזרעו יהיה מלא הגוים. אי"כ איזה נס היה כאן יותר שאז היה ראו כל אפסי ארץ?.

אמנם נראה כי כבר ביארנו בדרושי חנוכה (דרושים לחנוכה ד"ה בנוסח הברכה, שם ד"ה הטעם שאנו מברכין, שם קדושה שניה, שם קדושה חמישית ד"ה ועתה אבאר) כי יש שני מיני ניסים, אחד ניסים נגלים ואחד ניסים נסתרים, ניסים נגלים הוא קריעת ים סוף ויציאת מצרים, אשר נגלה לעין כל ניסים ונפלאות שנשתנה הטבעים, ויש ניסים נסתרים כמו בימי מרדכי ואסתר שלא היה שינוי הטבעים, דכל אחד חושב שזה היה בתוך הטבע, שהיה סיפור עם סעודה שישבו שמה אסתר המן ואחשורוש, ואף אחד לא חושב שזה הכל היה נס, ורק הנס היה בתוך הטבעים. ואמר אדמו"ר הגאון בוצינא קדישא מורי ורבי דוב בעריש זצ"ל, (המגיד ממעזריטש) שלכן נקראת "אסתר" שהיה הנס בהסתר בתוך הטבעים, עד כאן אמר מורי ורבי זלה"ה.

והנה הנס אשר הוא בשינוי הטבעים כמו עשר מכות דיציאת מצרים, הטבעים נתחלפו ונשתנו, והנס דבימי מרדכי ואסתר הטבעים לא נתחלפו ונשתנו, והיו הטבעים בתקפם ובקיומם. והנה ידוע שהדברים הטבעים והגשמיים נקראים בשם "ארץ" והדברים שהמה למעלה מטבעים נקראים בשם "שמים", כמאמר חז"ל (סנהדרין צא:): קורא לשמים ממעל זו נשמה, ולארץ מתחת זו הגוף, כי הדברים הטבעים בשם "ארץ" מכונים. והדברים שהמה למעלה מן הטבע נקרא "שמים". וזה פירוש: ראו כל אפסי ארץ ומה ראו?, ראו את הקב"ה אשר נמצא בתוך הטבע, וראו את ישועת אלקיננו, אפסי הוא לשון התחזקות, וראו כי כל הטבע זה כי מלאה הארץ דעה את ד', וראו שאין טבע כלל והכל הלך לפי הדרך והתנהגות של הקב"ה, וזהו פירושו ראו כל אפסי ארץ - הוא התחזקות הטבעיים, והטבעיים המה בתוקפם ובקיומם ולא נשתנו מכמות שהיו. ולא השתנה שום דבר, ועכ"ז ראו את הרבש"ע אשר מחיה ומחווה הכל. דהיינו בזמן של יציאת מצרים אז איך אדם הצליח לראות את הקב"ה רק עם שינוי הטבע ושידוד המערכות אז ראו את הקב"ה, והחידוש בימי מרדכי ואסתר היה, שכל הטבע נשאר כמו שהוא ועכ"ז ראו את הקב"ה אשר נמצא בתוך הטבע ממש, ואמרו חז"ל אימתי היה זה, כי בכל זמן וזמן היו הניסים בשינוי טבע כמו ביציאת מצרים ולא היה אפסי ארץ, דהארץ לא נשאר כמו שהיה שהקב"ה היה צריך לשנות את המצב והיה אז שינוי הטבע, כי אפסי ארץ מורה על לשון חוזק הטבעים, כי אפסי לשון חוזק, וארץ מורה על הטבעים, ואמרו חז"ל זה היה בימי מרדכי ואסתר, זה הנס דפורים שהיה בתוך הטבעים ולא היה בהם שינוי, כן נראה לי דעת חז"ל.

והנה על פי פשוטו אתי שפיר, כי לכן היה הנס גדול אשר מאהבתם קבלו את התורה הקדושה, הקדושת לוי הולך להסביר למה באמת קבלו את התורה עם ניסים נסתרים יותר מאשר ניסים נגלים, כיון שהנס היה בטבעים אשר בה מלכותו מכוסה, ולכן הוא נס גדול. כי דרך משל הוא, למלך אשר בא ברוב חייליו ומנצח את המלחמה אין כל כך פלא, כמו שהמלך בא לפעמים ביער יחידי בלא כלי מלחמתו וחיילותיו אינם עמו והוא בא בלי החיילים שלו והוא מנצח בגבורתו לבדו. ואז המלך מראה את הגבורה שלו. גם דומה למלך כשבאין לפלטרין שלו אם אתה בא להיכל המלך, ושמה רואין גדולתו והאיך משרתיו ועבדיו עושין רצונו ומפחדין ממנו ובושין מפניו אין כל כך חידוש, כמו שהמלך ביער יחידי ואיננו לבוש בלבושי מלכות וחייליו אינם עמו ועכ"ז מפחדים ומתביישין ממנו זה נפלא גדול. ואותו דבר מתי שיש שידוד המערכות, זה כמו שהמלך נמצא בתוך

ארמון שלו עם כל החיילים שלו ומשרתיו ועבדיו, משא"כ מתי שזה בתוך הטבע זה כמו שהמלך נמצא רחוק מהארמון בלי אף אחד מהחיילים שלו.

כן הדבר הזה, כשהקב"ה משנה הטבעים ונראה מלכותו אשר הוא עושה משמי שמים וכל צבאם, אינו כל כך פלא, כי מי שבראם יכול לשנותם, והנה איתא בדעת תבונות (רמח"ל) שהקב"ה ברא בכוונה את העולם הזה עם טבע, שאדם יחשוב שהטבע הוא משהו בפני עצמו, ועבודה של אדם זה לראות שזה לא טבע אלא הקב"ה ולדעת שהכל זהו סיבה ולא מציאות, ואם אדם חי כך אז זה 'עוז וחדווה במקומו' והוא נכנס לשמחה אמיתית ממש, וא"כ אם יש ניסים זה מאוד טוב, אבל רק לאותו רגע ולא לאח"כ 'ס'איז גיט פאר שלוש סעודות אבער וואס טוט מען נאך שלוש סעודות', אך כאן בפורים הקב"ה הכניס אותנו בתוך הטבע ואז זה מחזיק מעמד דאדם רואה יותר שהכל מאיתנו ית' שמו. אבל אם עושה ניסים בטבעים ומלכותו בהסתר, ואף על פי כן עושה פלאים כמו בימי מרדכי ואסתר, הוא פלא גדול, ולכן גדלה הנס כל כך בעיני ישראל עד שקבלו את התורה. מאהבת הנס. וא"כ זה יותר גדול מקבלת התורה שבמעמד הר סיני.

ונראה מפנימיות הדבר שלכן קבלו את התורה מאהבה בימי מרדכי ואסתר. ומקודם נבאר, כי לפי דעתי יתכן שנקראת מגילה בשם "מגילה", בהתחלה שאל הקדושת לוי מהו הלשון מגילה?, ומתרחץ עכשיו כי בדברים הטבעים מלכותו בהסתר ומכוסה הנהגת ית"ש, אמנם כאשר השי"ת עושה ניסים ונפלאות בתוך הטבעיים, ומראה לעין כל בדברים הטבעיים חבתו לעמו בית ישראל. והנה מה שהיה מכוסה הנהגותיו, והיה זרוע רשעים מצפים לשפוך דם נקי על פי טבעים, והם חכו שיהיה להשמיד להרוג ולאבד כי הנהגת הבורא ב"ה מכוסה בתוך הטבעים, וכמו שאסתר צעקה 'קלי קלי למה עזבתני' (תהלים כב, ב). ורבי אשר מסביר שלכאורה מה זה 'עזבתני' איך יתכן דבר כזה שהוא יעזוב אותנו לרגע הלא אין מציאות כזה כלל, כי אם הקב"ה ח"ו עוזב אותנו לרגע אז הכל חזור לתוהו ובוהו, וא"כ מהו הלשון 'עזבתני'. אלא מתרחץ שאסתר אמרה למה הקב"ה מסתתר את עצמו בכזה מצב שנדמה לנו ח"ו שעזבתני. וזה 'אנכי הסתר אסתיר' הבעש"ט הק' מסביר, דיש שתי סוגים של הסתר, יש לפעמים שמהו מוסתר כאן אך למי שיש לו חוש טוב מרגיש שיש כאן משהו מוסתר, אך יש עוד סוג הסתר דשמה אף אחד לא רואה בכלל שיש הסתר דיש כזה הסתר גדול. וא"כ מסביר שהקב"ה עשה כזה הסתר שאפילו למי שיש חוש הריח טוב גם לא יכול לראות שיש כאן משהו מוסתר, וזה אסתר אמרה להקב"ה קלי קלי למה עזבתני.

והנה מה שהיה מכוסה הנהגותיו, והיה זרוע רשעים מצפים לשפוך דם נקי על פי טבעים, כי הנהגת הבורא ב"ה מכוסה בתוך הטבעים, עכשיו על פי הנס של מרדכי ואסתר, נתגלה שגם בתוך הטבעים הוא משבר ומכלה ומכרית זרוע רשעים, ונגלה אם חפץ ד' גם בטבעים הוא משבר ומכרית ומגדע זרוע רשעים כמו שהכרית על פי הטבעים את המן הרשע. ונמצא כאשר נתלה המן ועשרת בניו ומפלתן בתוך הטבעים, א"כ לא רק שתלו את המן אלא כל הטבעים עכשיו מודים ויודעים שהכל מאיתו ית' שמו, וכל הטבעים קבלו עכשיו משמעות אחרת דכולם ראו שזה הקב"ה, שזה המפלה היה בתוך הטבעים, נתגלה שגם בתוך הטבעים שהיה מלכותו והנהגותיו מכוסה ובהסתר, עכשיו יתגלה מלכותו והנהגותיו אפילו בתוך הטבע.

והנה איתא בשם ההפלאה על הפסוק (בראשית ג, ז) 'ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם'. והקשה לכאורה היה צריך להיות כתוב 'ויראו שניהם' ומהו הלשון 'וידעו' כי עירמם הם?. ומתרחץ דההסתכלות השתנתה, דלפני חטא עץ הדעת מתי שחווה ראתה את אדם ואדם ראה את חווה אז ראו אחד על השני שם הוי"ה ושם אדנ"י וראו משהו אחר לגמרי, אך ברגע שהם חטאו בחטא עץ הדעת

נכנסו לתוך הסתר של טבע והתחילו לראות משהו אחר, וא"כ אותו הסתכלות שהיה לפני זה שזה היה לראות גאט פתאום ראו משהו אחר לגמרי וההסתכלות נהיה אחר, וזה ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם. ואותו דבר כאן ברגע שהיה מפלת המן פתאום הכל השתנה, ואז ההסתכלות שלך היה לראות גאט ושהכל מאיתו ית' שמו וראו הסתכלות רוחנית ולא גשמית כמו עד עכשיו, וא"כ נתגלה שגם בתוך טבעים שהיה מלכותו והנהגותיו מכוסה ובהסתר, עכשיו יתגלה מלכותו והנהגותיו אפילו בתוך הטבע. וזה שם "מגילה", כלומר שנתגלה מעכשיו מה שהיה עד כאן מכוסה, שהנהגותיו ומלכותו היה עד כאן בתוך הטבעית מכוסה, עכשיו מגולה, וזה שם מגילה, שנתגלה מה שהיה מכוסה. ומגילה נקרא שנתגלה שיש רבש"ע בעולם.

מספרים על הרה"ק רבי ברוך מ'מעזיבוז זי"ע, שבילדותי שיחק מחבואים בבית של הסבא הבעש"ט הק', והגיע התור שלו להתחבא, והתחבא, אבל אף חד לא חיפש אותו והשאירו אותו לבד, והתחיל לבכות על זה שלא מחפשים אותו. ושאל אותו הבעש"ט הק' ברוכ"ל למה אתה בוכה?, והרה"ק הנ"ל ענה: אני מתחבא כל כך הרבה זמן ואף אחד לא מחפש אותי כלל. ואז הבעש"ט הק' ג"כ התחיל לבכות. ואמר: הרי הקב"ה מתחבא כבר מעל חמשת אלפים שנה ורוצה שיחפשו אותו ואף אחד לא מחפש אותו כלל. וזה נקרא מגילה, שאנחנו גילינו ומצאנו אותו, וזה כל הענין של פורים לראות את הקב"ה בכל מצב ובכל זמן.

ועל פי זה יתורץ למה אמרו חז"ל הדר קיבלו עליהם בימי אחשורוש, ופירש רש"י מאהבת הנס, וקשה איזה אהבת הנס היה כאן יותר גדול מאשר יציאת מצרים הלא יציאת מצרים היה הנס יותר גדולה, אפס כפי מה שכתבנו, למה כפה עליהם ההר כגיגית הלא כבר הקדימו נעשה לנשמע, וכתבנו שהקדימו נעשה לנשמע, היינו בעת ניסים ונפלאות דיציאת מצרים וקריעת ים סוף, ואז הכל היה כל כך ברור ונראה לעין כל שהכל מאיתו ית' שמו וגם הפרנסה שלהם היה בנס דהיינו הבאר ומן וענני הכבוד, וכפה ההר כגיגית ובשביל מה הוא עשה את זה?, לא בשביל הזמן שלהם אלא בשביל אפילו אחר שיתנהגו העולם בטבע, יקבלו את עול מלכותו עליהם עול תורתו ומצותיו, אפילו בלי להבין ובלי להשיג כלל ומאמינים שכל הטבעים מקטן ועד גדול הכל בהשגחתו ית"ש כמו שכתבנו לעיל.

ולכן אמר הדר קבלוה בימי אחשורוש, שראו זה בחוש מפלת המן הרשע שאפילו בתוך הטבע מלכותו בכל משלה (תהלים קג, יט), והנהגותיו נתגלה, וראו זה הדבר בנס בימי מרדכי ואסתר, שהבורא ב"ה מלכותו בכל משלה, ולכן קיבלו עליהם מאהבה את התורה, עד הנס של פורים ידענו שיש רבש"ע בעולם ושהוא מנהיג הכל, אך בתוך הטבע אדם לא ראה את מלכותו ית', ועכשיו בעת הנס של פורים אדם הגיע להכרה שהבורא ב"ה מלכותו בכל משלה, והגשמי יש בתוכו רוחני ודרך הנס הזה התחילו לראות שגם הטבע זה הקב"ה, א"כ קבלו את התורה מאהבת הנס, שראו שאפילו בתוך הטבעים הוא מושל בכל, שעל זה כפה עליהם ההר כגיגית, שיאמינו בד' שאפילו בתוך הטבע מלכותו בכל משלה. והרה"ק מ'רוזין זי"ע אמר: 'רבש"ע אני מוחל לך על עולם הזה ועולם הבא, והעיקר שנוכה לראות אותך בכל מקום ולא נסתובב כאן כמו בהמות שלא יודעים כלום'. וזה בעצם החג פורים לראות שהכל מאיתו ית' שמו אפילו הטבע הכל אחד.

ועכשיו מסביר, שהרבש"ע עשה שינוי בטבע מתי שהוא תלה את המן, אך מתי זה קרה אצל כל אחד ואחד מאתנו, זה היה בשנה הראשונה מתי שקראו את המגילה אז פתאום כל אחד התחיל להרגיש שמהו משתנה אצלו אישית וא"כ אז קלטו שלא תלהו רק את המן הכללי אלא תלהו את המן שכל אחד ואחד בנפרד, וכל זה קרה מתי שקראו את המגילה. וזה מה שהוא אומר: **ואבאר לך יותר למה**

קבלו התורה, והנראה כי מה שדרשו חז"ל (שבת פח.) קימו וקבלו, קימו מה שקבלו כבר, היינו שעל ידי מצות קריאת המגילה, שקראו בשנה הראשונה את המגילה, זכו שקבלו תורה, ואז השתנה המצב אצל כל אחד ואחד, וקרא דייקא הכי (אסתר ט, כז) קימו וקבלו היהודים כו' להיות עושים את שני הימים האלה, ואם קיימו וקבלו הוא על קבלת התורה, אם כן האיך שייך להיות עושין כו', אלא שעל ידי קריאת המגילה ועשיית המצוות פורים קבלו התורה מאהבה. ואז היה להיות עושין, ורק אחרי שהם - קימו - שהם עשו את המצות שזה מגילה, ומתנות לאביונים, וסעודת היום, ומשלוח מנות, אז פתאום היה קבלו להיות עושין, הם התחילו להרגיש שמהו השתנה אצלם.

{ רבותי צריכים לשים לב למה שלומדים, כי אני רוצה שהראש שלכם לא יהיה מתי שדופקים המן ומתי לא, אלא צריך להיות במשהו אחר לגמרי, כי אחרי שלומדים את הקדושות לוי הכל נהיה אחרת, א"כ חבל על כל מילה, כי זה מזכך את הטבעים ומזכך אותנו, ומה שעבר אין, ואדם בעצמו משתנה לגמרי, וכל מה שהיה נמחק, ונהיה אדם אחר לגמרי. }

וזה ההבדל בין מגילה לקריאת התורה, דנכון שבעצם כל מצוה מזכך את האדם, א"כ למה צריכים את המגילה ולמה אביי ורבא של כל השנה לא מספיק לנו?, אלא אביי ורבא זה רק מתי שהוא נמצא במוחין דגדלות ולא אח"כ, והמגילה מזכך את האדם אפילו אח"כ מתי שהוא נמצא במוחין דקטנות ג"כ א"כ המגילה הוא הרבה יותר מאביי ורבא. וא"כ בעת שאנחנו קוראים את המגילה אנחנו צריכים לשים לב לכל מילה ומילה דעכשיו אפשר להשתנות לגמרי, ומה שעבר אין, ומתחילים הכל מחדש, ולפי הדרך של הקדושת לוי כל המגילה מקבל אור חדש ודרך חדשה, וימי הפורים האלה לא יעברו, הכוונה שזה אומר אם אדם מנצל כל דקה כמו שצריך אז יכול להמשיך את האור של פורים שזה נזדככו הטבעים לכל השנה כולו ג"כ, 'ס'זאל זיין פורים א גאנץ יאהר', אפילו בהזמנים של קטנות המוחין.

ובזה יתורץ מה שהקשה המהרש"א (שבת פח. ח"י אגדות ד"ה קימו מה שקבלו) דהוה ליה למכתב בתחלה קבלו ואחר כך וקיימו. ולפי דברינו יתכן, דבתחילה קיימו וקראו המגילה, ואחר קריאת המגילה בשנה ראשונה קבלו את התורה, כי סגולת קריאתה שיזדככו הטבעים, וכיון שנזדככו הטבעים - הוא הגשמיות, קבלו את התורה מאהבה וכמו שכתבנו. וכיון שראו שבזכות קריאת המגילה מקיימין את התורה, ולכן קבעו אנשי כנסת הגדולה לקרוא את המגילה בכל שנה ולא יעבור (אסתר ט, כז). לכן קיימו ואחר כך קבלו, וכיון שראו כח קריאת המגילה שמקבלין התורה על ידי קריאתה, קבלו להיות הקריאה חוק ולא יעבור. וכן משמע ברש"י במגילה (אסתר ט, כט) ובמסכת מגילה (ז. ד"ה שלחה) שבתחלה בשנה הראשונה קראו כח המגילה, ובשנה השנייה קבעו לדורות. ומה שעל ידי קריאת המגילה זכו לקבל התורה, ולא על ידי לימוד שאר התורה הלא למדו גם לפני זה תורה, ומה השתנה אז בימי מרדכי ואסתר?, הלא שקראו בתורה לפני ימי מרדכי ואסתר, אבאר לך קצת באריכות.

ועתה נבאר למה נקרא פורים על שם הפור הוא הגורל (אסתר ט, כו), וכי עיקר הנס היה הגורל. והנה להווי ידוע שלמעלה מן הטבע הוא הכל אחדות, ואין שמה טוב ורע כי שמה הכל טוב, ואין שם יום ולילה אלא שמה כולו אור, ואין שמה שתי מצבים שונים, ואין רואין שם רק מלכותו ית"ש, ורק כאן למטה אפשר לחיות כאילו שאין הקב"ה ח"ו, כי כאן הכל נסתר ולא רואים אותו כלל, ורק למטה בעולם הטבע שם יש שליטת החיצונים (זוה"ק ח"א רד): ויש שם בחירה לעשות רצונו ית"ש או ח"ו לעבור רצונו (רמב"ם הל' תשובה פ"ה ה"א). והנה אם אין רק דבר אחד אינו שייך גורל, רק אם יש שני דברים דומים זה לזה, מי שבורר לו דבר אחד שייך גורל, שגורל אינו רק הבורר אחד

משני דברים הדומים זה לזה. ולכן בעולם הזה אשר מלכותו והנהגתו מכוסה, שייך גורל אחד לד' וכו' (ויקרא טז, ח), וכמו שמצאנו ביום הכפורים שהיה גורל בין שתי דברים, ומזו ראייה שגורל אינו שייך רק איפה שיש בירור בין הדברים וכנ"ל.

ונמצא עולם הטבע נקרא עולם הגורל. ורק אנחנו עמו ישראל ד' מנת חלקנו וגורלנו (דברים לב, ט), אבל למעלה ששם אחדותו נראה, ואין רואין רק מלכותו ית"ש, כמו שאמרו בחגיגה (יב:): על רוח סערה שהוריד דוד לארץ ולא בשמים משם לא יגורך רע כו' (תהלים ה, ה). ואין שמה רע כלל. לכן הנס דפורים, שהיה בתוך הטבעים ששם שליטת החיצונים והבחירה נתנה, שייך שם גורל כמו שכתבנו, ולכן פורים נקרא כן, שזה אנחנו רוצים, לברר שאפילו שהיינו במקום שנקרא לזה פורים או גורל עכ"ז התגלה שמה הקב"ה שהכל הוא עושה. ולכן עולם הטבע הוא עולם הגורל, נקרא פורים על שם הפור הוא הגורל שהיה בתוך הטבעים, ששם גורל הוא הבחירה, ולכן הנס דמרדכי ואסתר נקרא "פורים". והוא יעשה עמנו נסים ונפלאות נסים נסתרים ונסים נגלים, ויקיים בנו כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות (מיכה ז, טו).

ועתה נבאר למה קבלו התורה אז, למה דווקא מגילה עושה את הפעולה של קבלת התורה ושאר דברים שהוא לומד לא עושה את זה, ולמה דווקא אז קבלו את התורה? כי הנה צריכין להבין למה חיוב לקרות המגילה יותר מכל התורה כולה (מגילה ג.), והתורה שנתנה למשה בסיני אינו כל כך חיוב כמו מגילת אסתר אשר נאמרה ברוח הקודש על ידי מרדכי ואסתר (מגילה ז.), ואין כזה חיוב כל כך גדול לקרות בתורה כמו מגילת אסתר, וגם כי יציאת מצרים הוא חיוב לקרות מן התורה (רמב"ם הל' קרי"ש פ"א ה"ג) יכול לאומרו בכל לשון (ראה ספר החינוך מצוה כא), אפשר להגיד אותו בכל לשון ולא כן קריאת המגילה דכמה דברים מעכבין בה, כגון למפרע אי אפשר וקראה על פה אי אפשר ותרגום אתה לא יכול ובכל לשון (מגילה יז.), ובכל התורה שנתנה בקולות וברקים (שמות יט, טז), וכתובות מצות הבורא ב"ה, וכתובות כמה שמות הקדושים ב"ה, איננו כל כך חיוב כמו מקרא מגילה. וגם כי חייב אדם ללמוד תורה כמאמר (יהושע א, ח) והגית בו יומם ולילה, אמנם יכול לשנותו בכל לשון שירצה, ובהרהור דברי תורה אדם יוצא, לא כן חיוב קריאת המגילה שכמה דברים מעכבין בה.

והנראה למה קבלו את התורה אז. כי הנה ידוע (ראה זוה"ק ח"א קפב.) שכל העולמות שלמעלה שהוא עולם המלאכים ועולם השרפים וחיות ואופני הקודש, צורתן הרוחניות כדמות התורה הרוחניות וכדמות מצות הרוחניות, ועיקר חיותן הוא מתורה ומצות, כמו שאיתא במדרש (במד"ר יב, ד., זוה"ק ח"א ה.) אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה (איוב כח, כז), ועיין במדרש (ב"ר א, א) שראה הבורא ב"ה בתורה וברא העולמות. איסתכל קוב"ה באורייתא וברא עלמא והנה גם בעולם התחתון הוא עולם הזה עולם הטבע, עיקר החיות גם כן מהתורה ומצות ואהבה ויראה את הבורא ב"ה ית"ש, אלא שזה נדמה לך כאילו שיש כאן הפקרות ח"ו, ושום דבר לא מתקיים כאן בלי התורה כלל אפס א"כ מה ההבדל? כי בעולם העליון הוא עולם השרפים וחיות ואופני הקודש, החיות הוא השכליות של עבודת הבורא ב"ה הוא מגולה, ובעולם הזה הוא עולם הטבע, החיות שבו שהוא התורה ומצות ועבודת הבורא ב"ה מכוסה, כי הוא מדור להחיצונים (זוה"ק ח"ג רע"מ קיא.) וצפון אור בתוך החושך. וכאן אנחנו נמצאים בנעלם.

והנה על ידי עסקנו בתורה, כשאדם עוסק בתורה, נהיה כמו מלאך וכמו שרף, כי אנחנו מחברים עצמנו באורות הרוחניים, ולכן העוסק בתורה לשמה בדחילו ורחימו (זוה"ק ח"א כד.), אזי מאיר על נפש העוסק בתורה אורות הרוחניות שבתורה אשר הוא עוסק בה, והגמ' מספרת שהיה כמה תנאים

שלמדו אצל רבי שמעון בר יוחאי ואז אש הקיף את כל הבית מסביב איפה שהם למדו, ונתמלא הנפש באהבה ויראה את שמו הבורא ב"ה ית"ש ובשמחת הקל ית"ש. {והקדושת לוי שהוא כתב את זה כנראה שהוא היה שמה, אבל אנחנו לפחות ניקח מזה קצת לעבודת השם ית', לפחות 'א לק טיהן פון דעם'}.}

ולכן העוסק בתורה ובמצוות, נתמלא הנפש מאהבה ויראה את שמו יתברך ומלא שמחה, כי כן הרוחניות של תורה הוא צרופי שמות המלאכים והיכלות העליונים, אשר המה מלאים אהבה ויראה את הבורא ב"ה ית"ש, ושם שורש השמחה, כמאמר הכתוב (דברי הימים א טז, כז) עוז וחדוה במקומו (ראה חגיגה ה:). וכידוע הסיפור עם הרה"ק רבי הירש מרימנוב זי"ע, שפעם אחד הגיע אליו אשה אחד ובכתה לפניו שבעלה כבר גוסס כמה ימים, אמר לה הרה"ק מרימנוב זי"ע שהוא מגיע לבד להחולה לראות מה שאפשר לעשות, ואז התחיל לדבר איתו שיספר מה הוא עשה בחיים שלו, אז החולה התחיל להגיד שהוא היה בעל עגלה ועשה נסיעות מעיר לעיר, ופעם אחת לקח קבוצה של חסידים להרה"ק רבי אלימלך מ'ליזענסק זי"ע, ואז החליט גם להיכנס לראות מה שקורה שם, ואז נכנס אומר החולה, וראה שכולם שתו יין שכולם היו אדומים, והרב שישב בראש השולחן הוא כנראה שתה משהו יותר טוב שהוא היה כולו אדם גם מהעורף, ואז הבין הרה"ק מרימנוב זי"ע שהוא ראה את הרה"ק רבי אלימלך מ'ליזענסק זי"ע, א"כ הוא לא הולך מהעולם לפני שהוא עושה תשובה, א"כ עשה איתו תשובה, ואז אמר רגע אחד כי הרה"ק הנ"ל היה כהן, ויצא מחדרו ואז נפטר אותו יהודי מתשובה בזכות ראיית אותו צדיק. והאמת הוא שמי שנמצא בתוך התורה אז הוא בוער כאש והוא כולו מתלהב. וכן צרופי שמות של המגילה - הוא החיות והשכליות של עולם התחתון שהוא עולם הטבע, כי היה הנס בתוך הטבע מוכח שנתקן עולם הטבע. ולכן בעת קריאת המגילה, הקדושת לוי מכניס לך, שתדע כי בעת קריאת המגילה מתנוצץ ומאיר באיש הישראל הקורא המגילה החיות והשכליות ואהבה ויראה לשמו יתברך ב"ה מה שיש בעולם הזה הוא עולם הטבע. וא"כ מתי שאדם לומד תורה אז מאירים לו עולמות העליונים בלבד, ומתי שאדם קורא את המגילה אזי מאירים לו גם את עולם התחתון שזה עולם הטבע.

ולכן צריך לקרות המגילה. והוא יותר חיוב מדברי תורה, כמו שאיתא במסכת מגילה (ג:). מכאן סמכו של בית רבי מבטלין תלמוד תורה לשמוע מקרא מגילה, ולמה זה? וגם לא מצינו חיוב מן התורה לקרות מן הספר תורה אשר כתובה כתיקונה, כמו שמחויבין לקרות המגילה מתוך מגילה אשר היא כתובה על הספר אשורית ובדיו (מגילה יז:), שעל ידי קריאת המגילה נזדככו כל הטבעיות, כי ההוגה בו תוך הספר הכתובה כתיקונה על הספר ובדיו. הפרי הארץ מסביר שנביא רק בצורה הזאת שהוא אומר את זה רק ככה אפשר לקיים את המילים של הנביא, משא"כ התורה נמצא בכל מקום שהוא, ואפילו שאתה לא לומד אותו כצורה שהיא ניתנה בתוך הקלף ובדיו, ואפילו שזה בעל פה ובכל לשון איפה שאתה רוצה תמצא את התורה אשר מחיה הכל, משא"כ כאן במגילה אשר אנחנו רוצים לזכך את הטבעים א"כ אפשרי רק בצורה שזו ניתנה שזו בדיו ובכתב אשורית ובלשון הקודש דוקא.

מתנוצץ כל האורות והשמות שבתוכה והצרופי השמות שבתוכה. והאורות והשמות והצירופים שבתוך המגילה, המה החיות והשכליות של עולם הזה עולם הטבע, כהחיות והשכליות של כל העולמות, כדאיתא במדרש (קה"ר א, ד) שכמו שבאדם יש רמ"ח אברים כן יש בארץ לא רק באדם יש רמ"ח אברים אלא גם באדמה יש רמ"ח אברים לב הארץ, עין הארץ, ערות הארץ עינין שם. וכמו אדם מה מקיים אותו, זה רמ"ח מצות עשה ושס"ה לא תעשה, כמו כן האדמה מה מקיים אותו זה

רמ"ח מצות עשה ושס"ה לא תעשה. והרמ"ח איברים הרוחנים של אדם הוא רמ"ח מצות עשה, ושס"ה גידים הרוחנים הוא שס"ה לא תעשה. אותו דבר כן בעולם, מה מקיים אותו, זה רמ"ח מצות עשה ושס"ה לא תעשה הרוחניות שבה הוא רמ"ח מצות עשה ושס"ה לא תעשה שמקיימים בני אדם.

ולכן כיון שהצירופי שמות והאורות של מגילה, הוא החיות והשכלית של עולם הטבע, המה בודאי השס"ה לא תעשה ורמ"ח מצות עשה, כי המצות עשה ולא תעשה המה החיות של כל העולמות, אך למעשה אתה לא רואה שום דבר כמו הטבע שנסתר כן המגילה ג"כ נסתר, וכן באדמה אי אפשר לראות כלום, האם אתה רואה רמ"ח אברים? לא, ומשום שזה נסתר, באדם אפשר לראות שיש לו רמ"ח אברים, אך באדמה אי אפשר לראות כלום, אותו דבר בתוך המגילה הכל נסתר. כי המצות עשה ולא תעשה המה החיות של כל העולמות, מלמעלה ועד למטה אין מקום שזה יכול להתקיים בלי התורה, ורק שזה נעלם דאיסתכלא קוב"ה באורייתא וברא עלמא ואם אין את התורה הכל נחרב. והצורפים והשמות והאור של מגילה, המה הרמ"ח מצות עשה ושס"ה לא תעשה של הטבע, כי כן הנס דמגילה היה בתוך הטבע, כמו שכתבנו, לכן האורות והצירופים ושמות של מגילה הוא החיות של עולם הטבע, דהיינו הרמ"ח מצות עשה ושס"ה לא תעשה של עולם הזה היא של עולם הטבע, כמו שהנס דפורים היה בתוך הטבע כמו שביארנו.

ולכן בעת שישראל קורין המגילה, אזי מזדככין הגשמיות של הקורא, והצירופי שמות שבה מאירין, איפה זה? ומתי? זה בעת הקורא את המגילה, ומזככין את הגשמיות באותו רגע בכל העולם ומאירין שכל הגשמיות החיות שבה הוא קיום התורה והמצות. ומי שקראה בכוונה, אחר קריאתה נתמלא הנפש שמחה, ורצונה לקיים מצות התורה, שלא לעבור על שס"ה לא תעשה, וגם כל הטבעים של עולם נתקנו, ומלבד שנתקן הגשמיות של הקורא המגילה, ואז אדם בעצמו נתקן עוד הטבעים של כל העולם כולו, כמאמר חז"ל (ויק"ר לו, ד) לא נברא כל העולמות אלא בשביל ישראל, זכה מכריע את כל העולם כולו לכף זכות (קידושין מ:).

ולכן אחר קריאת המגילה שנזדככו עולם הטבע, ומאיר בעולם האיך שעיקר קיומה הוא מדברי תורה (עיין נדרים לב.), וכיון שישראל קורין את המגילה, מאיר בהן הצירופי אותיות בתוך כל אחד ואחד מאתנו והשמות של המגילה, שהוא החיות של עולם התחתון עולם הטבע, האיך שתלוי בתורת הקל ב"ה ובמצותיו. ולכן אחר קריאת המגילה מקבלין ישראל עליהם עול תורה ומצות מאהבה, ולא כן בקריאת שאר התורה, ולמה? כי התורה שניתנה מהר סיני הוא מורה על עולמות העליונים, ולכן בעת שחזרו להגשמיות, אז צריכים לכפות אותם, - מודעה רבה לאורייתא, אבל במגילה, כיון שנזדככו גם עולם הטבע, כי הנס היה בתוך הטבע, ולכן הדר קבלוה בימי אחשורוש, אחר שקראו המגילה ונזדככו עולם הטבע, כמו שכתבנו לעיל.

{ הקטע הבא: היה מוח"ז הרה"ק מביאלה זי"ע קורא אותו לפני קריאת המגילה }. ומסיק ומעתה יתלהב לב האדם בקראו המגילה, חוץ ממה שאדם קורא את המגילה הוא צריך לכוון, ויכוין בקראו ובשמעו המגילה, שמעתה מקבל עול תורתו ומצותיו, כמאמר חז"ל (שבת פח:). קיימו מה שקבלו כבר, וכפי אשר ביארנו. ולכן יכין את עצמו, מה שחלף ועבר אין ומתחיל 'א נייע חשבון', ומעתה הוא מקבל עליו עול תורתו ומצותיו ית"ש.

ולכן אמרו בזה"ק (תיקו"ז תי' כא נז): יום כפורים שהוא כמו פורים, כלומר שהארת יום כפורים הוא כפורים, עבור שביום כפור מה שחלף ועבר אין, מעתה הוא מטוהר, וחושבנא מכאן ולהלאה, וכמו שאמרו במדרש (תנחומא אמור כב) ולקחתם לכם ביום הראשון (ויקרא כג, מ) ראשון לחשבון

עונות, כי העיקר הארות יום הכפורים לקנות לב חדש לעבוד אותו, כמו שתיקנו (בתפילת נעילה) למען נחדל מעושיך ידינו ונשוב לעשות חקי רצונך, כן בפורים, מה שחלף ועבר אין, ומעתה מקבלין עלינו עול תורה ומצות ית"ש כמ"ש.

וגם כי בפורים ביארנו שהטבעים נזדככו על ידי קריאת המגילה שמאיר בעולם הזה, כמו שכתוב (שמות ל, כג) בשמים ראש [ומתרגמינן] מארי זכיא, וביארנו (בקדושה שניה) על ידי קריאת המגילה נזדככו העולם הזה, ולכן נעשה בתוך הטבעים, וקיימו מה שקבלו כבר. והנה ידוע (זוה"ק ח"א רד:) שמושב חיצונים הוא בעולם הזה, ובעולם הזה הוא רבו חיצונים, ורק שנזדככו על ידי מעשה בני אדם, כל פעם שאדם עושה מעשה טוב הוא מזכך אותו. ונמצא בפורים שנזדככו העולם הזה הוא עולם הטבע על ידי קריאת המגילה, ומקבלים עול תורה ומצות, נזדככו כל החיצונים, כן הוא ביום הכפורים, שנזדככו כל החיצונים, ומטילין גורל הוא פורים השעיר לעזאזל.

ולכן מתלהב האדם בקריאת המגילה, ובשמעו יכין את עצמו לקבל עליו מאותו יום עול תורה ומצות, ויתחדש כנשר נעוריו, וישמח בעול קבלת התורה, ויכוין בקריאת המגילה שיזדככו כל העולמות, עד עכשיו הוא אמר שהוא בעצמו מתחדש, ועכשיו הוא אומר עוד יותר שגם כל העולמות מתחדשים, ואפילו העולם הזה הוא עולם הטבע יזדככו על ידי קריאת המגילה, וישמח מאוד שיזדככו כל העולמות, ויקוים מקרא שכתוב (תהלים קד, לא) ישמח ד' במעשיו, ויכוין שבכל דבור שיוצא מקריאת מגילה נברא הארה, וכל דיבור שיוצא נברא מלאך אחד (ראה שער היחודים להאריז"ל פ"ב), מה מאד יתלהב האדם כשיעלה במחשבתו שמכל דבור ודבור שמח הבורא בו נברא מלאך, והקב"ה שמח איתך ובורא מלאך. ומה מאוד יתלהב האדם, כי כן הוא בדברי קדושה, והשי"ת שמח בקריאת מגילה של בני ישראל, ונזדככו כל העולמות וכל הנשמות, ובכל דבור ודבור עושין נחת רוח לבורא ויוצר ועושה הכל, ומקוים מה שאמר הכתוב ישמח ד' במעשיו, בן חכם ישמח אב (משלי י, א), זה הקב"ה (מדרש שוח"ט משלי שם). והקל יתן בלבנו לעבדו בלבב שלם ולשמור מצותיו, וישמח ויעלוז הקל בנו, כמו שאמר הכתוב ישמח ד' במעשיו, ויקוים בנו שוש אשיש בד' (ישע"י סא, י), וישמח הקל אותנו בשמחתו, כמו שכתוב (אסתר ח, טז) ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, אמן סלה.

מאמר ג'

קדושה שלישית – פורים

ז' אדר ב', ה'תשע"ד

{קודם נתחיל עם קטע על ענין מצות צדקה, (המובא בהגה"ה בסוף קדושה שניה) שהקדושת לוי מסביר שהקב"ה שמח מתי שנותנים צדקה}. לכן הואיל שעל ידי שמקיימין מצות הבורא, ובפרט על ידי מצות צדקה ומתנות לאביונים, גורמים שהקל ישפיע שפע רב בכל העולמות כפי מה שביארנו, לכן אשרי האיש אשר עושה נחת רוח ליוצרו, שיהיה שמח מאד על כל המצות, ובפרט על מצות הצדקה ומתנות לאביונים, ויעשה בשמחה ובחדוה רבה, ואל ישים אל לבו ח"ו איזה צער

או איזה צרת עין, כי יחסר לו מעותיו בעת שנותן לעניים, כי כיון שגורם חסד בכל העולמות, אזי מחסדי הבורא ב"ה יוסיף לו הקל ככה אלף פעמים, איזה עסק יש לך שמכניס כ"כ הרבה כסף, האם יש לך עסק יותר טוב מזה? ויברך אותנו כאשר דבר לנו, כיון שגורמים חסד במצוה הזאת. ובפרט אשר ביארנו שגורמין על ידי מתנות לאביונים שפע רב בעולם הטבע בעולם הזה אשר המה נקראים אביונים כמו שכתבנו, לכן כיון שיתוסף שפע רב בעולם הזה, בודאי יתוסף להנותן עשירות וכבוד לעבודתו ליראתו ולתורתו. ויהיה שמח מאוד בהמצוה הזאת, ולא יצוה לבני ביתו שיתנם לעניים, רק הוא ימסור בעין יפה ובטוב לבב להשליח אשר הוא משלח מתנות לאביונים, ומה טוב שישלח מתנות לאביונים על ידי בניו ובנותיו הקטנים, כדי לחנכן במצות. וזכור אני כשהייתי קטן היה אבי ע"ה משלח על ידי לאיזה עניים, ולא שלח על ידי משרת, כדי לחנך אותי במצוה, והכל בשמחה ובטוב לבב, ובצינעא שלא יבוש העני (ראה טור יור"ד סי' רמ"ט).

והקל יתן לנו, שעל ידי מעשה הצדקה ובפרט על ידי מתנות לאביונים בזה היום, ישפיע רב חסד וששון ושמחה לכל העולמות עד עולם הזה עולם הטבע, כמו שכתוב (ישעיה לב, יז) והיה מעשה הצדקה שלום, וגדולה צדקה שמקרבת את הגאולה (בבא בתרא י.), וצדקה תהיה לנו ולכל ישראל חיים ושלום, אמן סלה. – דהיינו ע"י הצדקה שאנחנו נותנים פה למטה, זה גורם שהקב"ה יתן לנו צדקה ושפע רב מלמעלה.

בקדושה שלישית הקדושת לוי מאריך להסביר את הענין של בשבילי נברא העולם, שלכאורה זה נראה גאווה להסתובב ולהגיד כך, כי הרי אנחנו מדברים כל הזמן משפלות ואיך אפשר להגיד בשבילי נברא העולם? ומסביר דחייבים להפריד בין אחד להשני, דיש שתי דברים, אחד זה שפלות לדעת שיש הקב"ה והוא עושה הכל ואני לא עושה כלום והכל מה שיש לי זה מהקב"ה, אך מצד שני אדם צריך לדעת שכל פעולה שהוא עושה אז כל המלאכים כל השרפים וכל העולמות כולם ששים ושמחים עם מה שהוא עושה, ואדם לא יתחיל להגיד מי אני בכלל שיעשה ומי סופר אותו בכלל האם עשיתי או לא, אלא אדם יגיד בשבילי נברא העולם ויגבה לבו בדרכי ד', ואדם חייב לדעת שכל מחשבה שלו כל דבור שלו וכל מעשה שלו כל העולמות ששים ושמחים איתו ביחד, דהיינו אדם חייב לדעת שיש שפלות שזה אומר שהכל זה מתנות שהקב"ה נותן, ובלי שהקב"ה עוזר לי אני לא הייתי עושה את זה, אך זה לא מוריד שום דבר מהשבילי נברא העולם ויגבה לבו בדרכי ד', שאדם חייב לדעת ולהתגאות בזה כל הזמן, אך לדעת באותו זמן גם את השפלות עצמו.

עתה נבאר הסוד של משלוח מנות איש לרעהו. ובתחלה נבאר מה שאמרו חז"ל במדרש רבה במגילה (אסת"ר ז, יב) על פסוק (אסתר ג, ח) ויאמר המן למלך אחשוורוש ישנו עם אחד. אותו שנאמר בו (דברים ו, ד) ד' אחד, ישן לו מעמו. אמר לו הקדוש ברוך הוא אני אין לפני שנה, הדא הוא דכתיב (תהלים קכא, ד) הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, ואתה אמרת יש לפני שנה, חייך שמתוך שנה אני מתעורר על אותו האיש ומאבדו מן העולם, הדא הוא דכתיב (שם עח, סה – סו) ויקץ כישן ד', כגבור מתרונן מיין, ויד צריו אחור. – כגבור מתרונן מיין – הסביר ר' אשר זצ"ל שזה היה עכשיו בזמן של מרדכי ואסתר. ואז היה מצב של הסתר בתוך הסתר. ושאלתי אותו: שכתוב (תהלים כב, ב) קלי קלי למה עזבתני, ולמה לא כתוב למה עזבתך, כי הרי הקב"ה לא עוזב אותנו אפילו לשניה אחד? וענה לי: דכתוב (דברים לא, יח) ואנכי הסתר אסתיר. יש מצב שמשוהו מסתתר כאן, אך למי שיש לו חוש טוב אז מבין שמשוהו מסתתר כאן, אך לפעמים יש כזה הסתר בתוך הסתר דאפילו למי שיש לו חוש טוב ג"כ לא יכול להבין ולהריח שמשוהו מוסתר כאן, וזה קלי קלי למה

עזבתני, למה הסתרת עצמך בכזה הסתר גדול שזה נדמה לי שעזבתני ואתה ח"ו מסתרת בצורה כזאת שאני לא רואה אותך בכלל.

דהיינו הגזירה של אסתר היה, שהגשמיות היא כזה גדול וחזק ועם כזה הסתר שבכלל ח"ו לא רואים כלום ולא מרגישים כלום, ואעפ"כ יש עכשיו עבודה שאפילו שאני לא רואה ואני לא מבין ולא משיג כלום ולא מרגיש כלום אעפ"כ אני חייב לדעת שהכל מאיתו ית' שמו. וזהו ויקץ כישן ד' כגבור מתרוגן מיין, והסביר למשל אם יש עכשיו מלחמה אדירה וחייבים עכשיו לכבוש מדינה שלימה, אך אף אחד לא יכול לעשות אותו, ורק גבור אחד יש שאם הוא מתעורר, הוא מסוגל לכבוש את הכל, אך הוא עכשיו שיכור והוא יושן עמוק, ומה עושים?, מעוררים אותו שיקום מהשינה ויעשה למען כולם עכשיו. דהיינו כגבור מתרוגן מיין, אם הוא מתעורר מהשינה שלו אז הכל מתהפך, אפילו שזה נראה שהולכים לאבד את המלחמה, אך עכשיו הגבור הזה הופך הכל על המוקם וכובשים הכל. אותו דבר המן אמר ישנו עם אחד אלקיהם ישן הוא, דהיינו שהיה נדמה ח"ו להמן שעכשיו הוא ישן וכאילו אפשר לעשות מה שרוצים עכשיו, וע"ז אמר לו ויקץ כישן ד' שהוא יכול בשניה אחת להפוך את הכל, כגבור שמתרוגן מהיין שלו והופך הכל אותו דבר הרבש"ע יכול להפוך הכל בשניה אחת.

הגם שכל דברי המן הוא להבל וריק, אמנם זה כולו שטות והאיך כתבו במגילה. ואם זה כן כתוב שאלקיהם ישן הוא זהו סימן שמהו מונח כאן, וא"כ באמת צריכים אנו להבין איך המן הצליח להסתיר מכולם שיש בורא ומנהיג לבירה ועשה כזה הסתר גדול שהיה אז בזמן של מרדכי ואסתר, ואנחנו לא הרגשנו את הסכנה הזו.

והנראה, ובו יבואר כמה מאמרי חז"ל, וזה יצא ראשונה, שאמרו חז"ל במסכת סוטה פרק ראשון דף ה' ע"א בשמתא אני ישים בחרם מאן דאית ביה, למי שיש לו גאווה, כי אין אני והוא יכולין לדור במדור אחד ובשמתא מאן דלית ביה, למי שאין לו גאווה אני גם ישים אותו החרם. ולכאורה תינח למי שיש לו גאווה ששמים אותו בחרם, אך למי שאין לו גאווה אמאי צריכים לשים אותו בחרם?. ואיתא ברש"י שם: בשמתא דאית ביה. גסות הרוח, ובשמתא דלית ביה. גסות פורתא לפי שאין בני עירו יראים ממנו ואין בו כח להוכיחם. דהיינו איזה שהוא גאווה כן צריכים לפחות. ואמרו חז"ל (שם) שמינית שבשמינית צריך להיות גאווה, ועיין בעין יעקב דף ד ע"ב.

והנראה, כי עיקר בריאת העולם עבור לשעשע באיומתו (שחרית ליום ב' דר"ה פיוט המתחיל אדר והוד) כי כשאדם מתפלל ולומד ועובד את הבורא ב"ה וב"ש בתורה ובמצות, אזי יש להקב"ה שמחה גדולה מזו, כמו שאמרו חז"ל במסכת זבחים (ב): לשם ששה דברים הזבח נזבח, ואמרו לשם ריח לשם ניחוח, ומה זה לשם ריח ולשם ניחוח?, ופירש רש"י: שנחת רוח לפניו שאמר ונעשה רצונו. ובזה עיקר עבודתינו לתת נחת רוח להבורא ברוך הוא ליוצרנו ולבוראנו בעבודתנו תמה, וזה לא בשבילנו, אלא זה שמחה גדולה בשביל הקב"ה בעצמו, ובכל הדבורים אנחנו ממשיכין שפע רב בכל הברואים והיצורים והנעשים, כל דבור שאתה מדבר אז עולם הבריאה עולם היצירה ועולם העשיה נשפעים עם שפע רב וכשיעלה זה במחשבת לבב איש, וכשאדם יתחיל לחשוב שמתני שהוא מדבר הכל נשפע דרכו וכל העולמות מקבלים שפע ע"י עבודתו אזי יתלהב לבבו בקרבו, וככה יגיד במחשבתו, כל פעם שאדם מתחיל ללמוד או הולך להתפלל או עושה מצוה, יתחיל להגיד ככה במחשבתו איש אשר נוצר מטיפה סרוחה ואחריתו רמה ותולעה, זה חלק השפלות, ואח"כ יעלה ככה למעלה על ידי מעשיו הנעימים, ויעשה פרי במעשיו שיוכל לשמח בו הבורא ב"ה אשר הוא קדוש ומשרתיו קדושים, ויבא שפע רב בכל העולמות ובכל המלאכים ובכל הנשמות, והקל הקדוש

ישמח בו. א"כ ככל שאדם נמצא יותר בשפלות אז נכנס לשמחה יותר שהקב"ה שמח איתו, וזו שמחה אמיתית.

וזה הוא פירוש הפסוק (ישעיה סא, י) **שוש אשיש בד', המגיד מ'מעזריטש זי"ע** אומר שאתה חייב להיות שמח בזה שאתה עושה מצוה, והקדושת לוי מוסיף על זה, שאדם חייב להיות בשמחה במה שהוא גורם שמחה להקב"ה, דהלא מי אתה בכלל, ובכל זאת גרמת שמחה למעלה, וא"כ אדם חייב להיות שמח שהוא עושה שמחה למעלה בעולמות העליונים, דהיינו שהצלחתי לשמח את הקב"ה, כלומר שאדם שמח במה שמביא להקב"ה שמחה במעשיו, וזה הפירוש: שוש, כלומר שאני שש ושמח, במה שאני אשיש בד', שאני מצליח וגורם שאשיש, שאני מביא שמחה בהבורא ב"ה כביכול אני מביא שמחה. ואדמו"ר בוצינא קדישא מוהר"ר דוב בעריש זלה"ה אמר גם כן בזה הסגנון על זה הפסוק: שוש אשיש בד', שאני שש מה שאני משמח במצות הבורא ב"ה. אמנם דברינו, שאני שש מה שאני גורם שמחה בהבורא ב"ה. דהיינו המגיד מ'מעזריטש זי"ע אמר שאני שש במה שאני שמח במצות, אך הקדושת לוי מוסיף שלא רק אני שמח מתי שאני עושה את המצות, אלא אני שמח על זה שאני גורם שמחה להקב"ה למעלה.

וזה חיוב על כל אדם, שיהיה לו שמחה במה שהקל הקדוש משמח בו ומשעשע בעבודתו. והנה אם אדם יהיה עניו ויאמר מה אני מי מסתכל אלי בכלל, ומה חיי הלא אני נמצא עמוק בתוך הגשמיות שאגרום שמחה להבורא ב"ה, אזי יבין בלבבו ויאמר בלבבו, באמת זה שאלה טובה, אך זו המציאות שאני יכול לגרום לו שמחה, ואיך שאני נראה ובאיזה מצב אני נראה עכ"ז אני יכול לעשות אותו, והוא אחת מחסדי ד' ומנפלאותיו הבורא ב"ה שאדם קרוץ מחומר יגרום שמחה ותענוג וחדוה באלקי האלקים ואדוני האדונים, אשר הוא גבוה על כל גבוהים, ורם על כל רמים.

הרה"ק ה'צמח צדיק מ'וויזניץ זי"ע נסע פעם אחת לציון של הבעש"ט הק' בעיר מעזיבוז, ומתי שנכנס להאולה הק', מיד יש את הציון של הרה"ק ה'אוהב ישראל מ'אפטא זי"ע, ואז מתי שהוא עבר לידו, אמר: 'אנשולדיגיס ס'איז דא עלטערע פון אייך' [סליחה יש כאן אנשים יותר מבוגרים ממך], ואח"כ ניגש להציון של הבעש"ט הק', ואמר שמה כמה פרקי תהילים, ומתי שהוא גמר אז אמר בקול: 'הייליגע בעל שם טוב, די האסט דאך אראפ געברענג א נייעם דרך אין עבודת השם, על כן בעט איך דיר, סיי ווער ס'פארט, און סיי צו וועמען מ'פארט, און סיי וויאזוי מ'פארט, זאל געהאלפן ווערען בדבר ישועה ורחמים'. ואח"כ חזר ע"ז עוד פעם ואמר: הייליגע בעל שם טוב הק', דו האסט דאך אראפ געברענג א נייעם דרך אין עבודת השם ית', על כן בעט איך דיר, סיי ווערט ס'פארט, און סיי צו וועמען מ'פארט, און סיי וויאזוי מ'פארט זאל געהאלפן ווערען בדבר ישועה ורחמים. [הלא אתה הבעש"ט הק' הלא ירדתי לעולם דרך חדשה בעבודת השם ית', על כן אני מבקש ממך, לא משנה מי זה שנוסע, ולא משנה למי שהוא נוסע, ולא משנה באיזה מצב אני נמצא מתי שאני נוסע, אני יוכל לפעול ישועות ורחמים]. וזה מה שכתוב כאן, לא משנה באיזה מצב אתה נמצא, ולא משנה איזה מצות אתה עושה, כל פעם שיהודי עושה פעולה להקב"ה, וזה בעצם החידוש של הבעש"ט הק' שכל יהודי לא משנה ככה או ככה, שמתיישב בפורים לעשות מצוה, אזי כל העולמות שמחים איתו בעת עשיית המצות.

ואת זה אדם צריך להחדיר לעצמו, באמת אתה שואל טוב, מה אני ומה חיי שאגרום שמחה להבורא ב"ה, אך זה חסד ופלא מהקב"ה, שמה? שאדם קרוץ מחומר יגרום שמחה ותענוג וחדוה באלקי האלקים ואדוני האדונים, אשר הוא גבוה על כל גבוהים, ורם על כל רמים, ומזה לבד יש לנו כבר סיבה לרקוד בפורים, ולא צריכים לחפש יין או משהו אחר, ורק מהחשבון הזה אפשר פשוט להתחיל

לרקוד שעות ע"ג שעות ולא רק בפורים, כמו שאמר המשורר (תהלים קד, לא) ישמח ד' במעשיו, הקב"ה שמח עם כל פעולה שיהודי עושה כאן ובמעשיו הוא עולם העשיה עולם התחתון הוא עושה נחת רוח להבורא ב"ה, ומחמת שיש להקל ב"ה נחת רוח מבני אדם אשר המה מזרע ישראל עבדו, מגודל השעשועים וברגע שאני גורם ע"י כל פעולה שמחה למעלה, אח"כ ע"י השמחה הזאת אני נותן שאז כביכול הקב"ה שמח ואז הוא מביא שפע לכל הנבראים והיצורים והנעשים. וזה ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים, כל פעולה שאנחנו עושים כאן למטה, זה גורם לפרנסה, שיהיה פרנסה מלמעלה ע"י השמחה שאני גרמתי אותו לעשות שיהיה שמח.

וזה מה שרש"י מסביר, על הפסוק (בראשית ב, ה) 'ואדם אין לעבד את האדמה'. שמתי שהקב"ה ברא את העולם, הכל היה מוכן הגשם העננים והשמים אך לא ירד גשם, למה? דהקב"ה רצה שיהיה כאן אתערותא דלתתא, וברגע שהיה אתערותא דלתתא מיד ירד גשם, כמו מים רבים שלא יוכלו לכבות את האהבה ואז יש שפע ואנחנו גורמים כביכול שמחה למעלה וזה גורם שפע למטה בלי שום הגבלה כלל. וכן הוא הפייט (שחרית יום ב' דר"ה בפיוט המתחיל אדר והוד) הציב וירה אבן פינתו ולמה ברא את העולם?, זה עבור לשעשע באימתו. שהקב"ה רוצה את השמחה ע"י כל פעולה שאתה עושה והוא מחכה לזה.

הרה"ק מ'בארדיטשוב זי"ע ניגש פעם לפושע אחד מבני עירו, ואמר לו: שאני מאוד מקנא בך, שאם אתה תעשה תשובה הרי במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד בו, וא"כ אני מאוד מקנא בך, דיהיה כאן השפעות מעל הטבע. וזה הוא עיקר עבודת האדם, מה הוא עיקר עבודת האדם בעולמו?, לעשות נחת רוח להבורא ב"ה, כל פעולה שאתה עושה אתה גורם בזה נחת רוח למעלה אמנם אם מתיימש את עצמו ואומר שאין להקב"ה נחת רוח במעשיו, הגם שיהיה סובר שהוא עניו לפחות ושפל ברך, אם מתיימש את עצמו ואומר שאין להקב"ה נחת רוח בתחתונים, 'ס'איז נישט קיין ענוה נאר גאוה' אין זה נקרא עניו ושפל ברך, אדרבה הוא נוטה למינות, ואין זה ענוה כלל כי אם מינות ואפיקוסות, 'אז איך בין און אז איך בין' ואין זה עניו ושפל ברך העולה על לב בני האדם, כי אין להקב"ה נחת רוח מהעושים רצונו, זה שאתה חושב שאין נחת להקב"ה מהעושים רצונו, זה לא נכון, כי רק זה הדרך, שאדם מתענג בעת אשר לומד ומקיים מצותיו, והקב"ה יש לו תענוג מכל פעולה אשר אדם עושה ועיקר הנחת רוח של בני ישראל בעת עסקם בתורה ומקיים מצותיו, עבור שחושבין בלבבם אדם צריך להכניס בראש ולחשוב בעת אשר הוא לומד שהאלקי האלקים ואדוני האדונים יש לו נחת רוח כביכול, ושמח במעשינו הטובים, וכן אמר אדמו"ר בוצינא קדישא מהו' דוב בעריש זה"ה, שהקב"ה שמח במעשינו ובמצותינו ובתורתנו, כמאמר הכתוב (משלי י, יא) בן חכם שזה קאי על כלל ישראל ישמח אב, זה קאי על הקב"ה ואנחנו נקראים בניים למקום (אבות פ"ג מי"ד), ומתי שאנחנו מקיימים את המצות אז אנו גורמים להאב נחת רוח ואמר אדמו"ר שזה פירוש המוזכר כמה פעמים (זוה"ק ח"ג ז): ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, כי מה זה פרנסה, הוא לשון תענוג.

ונמצא שכל אדם צריך להיות עניו ושפל ברך בכל דבר, דהיינו מצד אחד אני יודע שנכון שאני טיפה סרוחה, ונכון שאני לא מסוגל לעשות שום דבר, ובלי עזר אלקי אני לא הייתי מסוגל לבוא לאף מקום, ומצד שני אדם צריכים לדעת אפס בזה שיש לאדם תענוג במה שהקב"ה שמח במצותיו ובתורתו, וצריכים את שתי הדברים האלה לדבר הזה אין להאדם להיות שפל ברך, לאמר מה אני שאשמח להבורא ב"ה, כי כן רצון המאציל העליון שיהיה שמח בזה שישראל עושים מצות, כמאמר הכתוב (ישעיה מט, ג) ישראל אשר בך אתפאר, וכביכול שמתפאר בישראל ושמח בהם, והקב"ה

משמח את עצמו עם כלל ישראל שש ושמח איתם, **הרה"ק מ'בארדיטשוב זי"ע** אמר: להקב"ה אם אתה לא מוחל להם אז אני יגיד שהתפילין שלך פסול, ולמה? דמה כתוב ביה: 'מי כעמך ישראל' ואם אתה לא סולח להם אז התפילין שלך פסולים. **וכביכול שמתפאר בישראל ושמח בהם**, והקב"ה אומר: 'אשריך ישראל', 'הבוחר בעמו ישראל באהבה', **וזה מרוב חסדו ורחמיו של הבורא ב"ה**.

'באהבתו ובחמלתו הוא גאלם, וינטלם וינשאם כל ימי עולם' (ישעיה סג, ט). ומסביר המלבי"ם, שאהבתו קאי על המעלות שלך, ובחמלתו קאי על הדברים שחסר לך, א"כ וינטלם הקב"ה יקח ממך את כל הדברים אשר חסרים ממך, ויקח ממך את החסרונות שיש לך, וינשאם את המעלות שיש לך, אותם הוא ירים. **וכמ"ש הפייטן** (מוסף ליוה"כ) **אשר אימתך כו' ורצית שבח מגלומי גוש כו', מחסרי דעת והוא תהליך**. וזה התהילה של הקב"ה. **נמצא צריך תענוג מתענוג, שמחה משמחה**, אתה צריך שיהיה לך תענוג מהתענוג שאתה משמח את כביכול יתי' שמו וזו שמחה משמחה, **דהיינו שיהיה לו שמחה במה שיש להבורא ב"ה שמחה ממעשיו כביכול, ובה אין להאדם להיות עניו ושפל ברך לאמר מה אני שאשמח להבורא ב"ה, ורק הוא יבטח בד' ברוב חסדו וברוב רחמנותו שהוא שמח במעשי התחתונים, וכשאדם יהיה לו תענוג מתענוג, ושמחה משמחת הבורא ב"ה, יתלהב לבבו בקרבנו, וישמח ויעלוז ויעבוד את הקל הטוב בשמחה ובטוב לבב**. וזה מה שאמרנו בשיעור הקודם, 'ומעתה יתלהב לב האדם בקראו את המגילה', ומה זו ההתלהבות? אלא כנ"ל שכל מילה של המגילה בורא מלאכים ושרפים שהקב"ה משמח איתם, א"כ זה מה שמכניס לך את ההתלהבות, וע"י המגילה יש לך את העזרה להתחיל לחיות עם המושג הזה, וא"כ אז אדם מתלהב מאוד חזק בקראו את המגילה.

חיבה יתירה נודעת לנו עמו בית ישראל, לא די זה לא מספיק מגודל התפארות אשר הקל ב"ה מתפאר במעשינו, עד עכשיו אמר, שאדם צריך להיות שמח לעשות את המצוה וזה לפי המגיד **מ'מעזריטש זי"ע**, ולפי **הקדושת לוי זי"ע** הוסיף עוד יותר שאדם צריך לשמוח בזה שהקב"ה שמח איתו וזו שמחה משמחה. ועכשיו אומר עוד יותר, שלא רק זה, אלא אדם צריך להאמין שכל תפילה שלו עושה פעולות יכול לשנות דין לרחמים יכול לבטל גזירות ויכול לעשות פעולות אדירות עם התפילה שלו, **לא די מגודל התפארות אשר הקל ב"ה מתפאר במעשינו, כמאמר הכתוב (ישעיה מט, ג) ישראל אשר בך אתפאר, ושמח ויש לו נחת רוח כביכול ממעשינו הטובים, כמו שכתוב (משלי י, א) בן חכם ישמח אב. ועל ידי זה יתלהב האדם בעסקו בתורה ובמצות, והוא במצותיו מביא שפע רב לכל העולמות וההיכלות והנשמות והמלאכים**. זה הכל היה עד עכשיו.

עוד חיבה יתירה נודעת לנו, אשר אנחנו כנסת ישראל בתפלתנו יכולין לבטל גזירות, תתחיל להאמין בהמוצר, תתחיל להאמין בעצמך, כמו שאמרו חז"ל (מו"ק טז): צדיק מושל ביראת ד' (שמואל ב כג, ג) מי מושל בי צדיק, הקב"ה גוזר גזירה וצדיק מבטלה, וזה שעשועיו של הקב"ה, ומתפאר בעמו בית ישראל, וכמו שיש להקב"ה שעשועים שאתה מקלס אותו ושאתה משבח אותו ושאתה מפאר אותו, יש לו גם שעשועים אם אתה הולך נגדו ומבטל את הגזירה ואז אתה מוריד שפע לעולם, כי הוא רוצה להשפיע לבני ישראל שפע, כי הרי כל התענוג שלו הוא שאנחנו גורמים לו נחת רוח ואז הוא יכול להשפיע לנו שפע רב, א"כ אם הוא עושה גזירה ואנחנו מבטלים אותו ואח"כ הוא יכול להשפיע שפע את זה הוא רוצה וזה נחת רוח להקב"ה, וזהו שעשועיו של הקב"ה, ומתפאר בעמו בית ישראל, כאמור ישראל אשר בך אתפאר, שבצדקותינו ובמעשינו הטובים מהפכין גזירותינו יתברך מאבל ליום טוב וממות לחיים, ומבטלין כל גזירותינו. הקדושת לוי אומר 'ויכון בחסד כסאך' אני יודע בר"ה שיש לך ברירה לשבת על כסא רחמים או על כסא דין, וא"כ אני מייעץ

לך תתיישב על כסא רחמים, דאם אתה תתיישב על כסא דין אז אנחנו הצדיקים נבוא ונרים אותך משמה להכסא רחמים, א"כ לכתחילה תתיישב על כסא רחמים. וכון בחסד כסאך למה? 'ותשב עליו באמת' ואף אחד לא יזיז אותך משמה. דהיינו הקב"ה שמח אם אנחנו מבטלים את הגזירות ומביאים שפע לכלל ישראל.

ועל פי זה יכולין להבין דברי הגמרא במסכת סנהדרין (צב): ביקש נבוכדנאצר לומר שירות ותשבחות שיגנו שירות ותשבחות של דוד המלך ע"ה, בא מלאך וסטרו על פיו. ולכאורה אין לו הבנה, וכי האיך עלה על דעת שרשע זה נבוכדנאצר, יהיה יכול להגיד שירות ותשבחות שיגנה זמירות ושירות של דוד המלך ע"ה. ועוד, וכי אם רצה להגיד שירות ותשבחות יותר מדוד המלך ע"ה, וכי בשביל כך יהיה השירות ותשבחות של דוד המלך ע"ה מגונה, וכי בשביל זה, האם זה מוריד אחד מהשני, וכי אם אחד מגיד שירות יותר מחבירו, האם בגלל זה השני הוא שום דבר יהיה השירות של חבירו מגונה. וכל אחד יש לו את הצורה ודרך המיוחדת שלו מה שאין לאף אחד אחר כלל, וכל אחד איך שהוא שר ואיך שהוא אומר, וא"כ מה קרה כאן.

כ"ק אאמו"ר זצ"ל היה אומר בשם הרה"ק מ'קאצק זי"ע, שהנפק"מ הוא, שנבוכדנאצר היה במצב שהכל מה שהוא רוצה היה לו והכל הלך לו כמו שצריך והיה בהשראה, ועכשיו התחיל לחבר שירים מתוך מצב שהכל מסודר, אז בא מלאך וסטרו על פיו, ועכשיו ניתן לך סטירה על אף ונראה אם אתה ממשיך או לא, ואז באמת מיד הפסיק, אך דוד המלך אמר שירים אפילו שהיה מצב של 'בברחו מפני אבשלום בנו', 'לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך', והיה לו צרות הרבה 'ביז איבערן קאפ', אך המשיך להגיד שירות ותשבחות.

אך **הקדושת לוי** יש לו מהלך אחרת, יש שירה ויש שירה, מתי שאבא נמצא בבית והילדים מתחילים להגיד לו עד כמה שהוא טוב ועד כמה שהם אוהבים אותו ועד כמה שזה נחמד להיות איתו ביחד בבית, ואז ככל שהם אומרים לו את זה יותר אז הוא נותן להם יותר, והם יכולים להצליח לשנות אפילו הדיעה שלו, מה אני יעשה כזה בן טוב, והוא רוצה בגלל זה לתת להן מה שחסר להם, וא"כ ככל שהם אוהבים אותו יותר אז הוא נותן להם יותר, אך יש דרך אחר שהאבא מחליט שפה אני בעל הבית וחייב להיות סדר ואני לא נותן סתם, עם כזה אבא אין הרבה מה לעשות איתו.

אותו דבר אנחנו בנים לדי' אלקיך ואני שמח על השבח שאתם נותנים לי ואני משפיע בגלל זה השפעות, ועד כדי כך אפילו שאני אומר לא ואתם מבטלים ואומרים כן אני נותן ואני גם שמח ע"ז, אך נבוכדנאצר רצה להחריב את הבית המקדש, אך היה לו בעיה אם יבוא צדיקים והם ישבחו להקב"ה ויצליחו לבטל הכל, א"כ מה עושים כאן כדי שהתכנית יצא לפועל, ואז חשב נבוכדנאצר לעצמו שצריכים לעשות סדר, ואמר 'כמצביה עביד בחיל שמיא ודיירי ארעא' חייב להיות כאן סדר וכמו בהצבא, ואין דבר כזה שאחד אומר משהו אחד ומישהו משנה את זה כמו שהיה עד עכשיו, אלא היום יש סדר כמו בהצבא שעכשיו המפקד נכנס וכולם עומדים ישר, ואין לדבר כלום וכולם צריכים לעשות מה שהוא אומר, ולא לשנות פקודות עכשיו, אותו דבר הוא רוצה שיהיה עם הקב"ה, וזה היה סכנה בשבילנו, כי אם היה מצליח להעביר את המסר הזה, זה היה מוציא מאיתנו את התקווה להתפלל, כי אנחנו שמחים עם הקב"ה והוא שמח איתנו ואנחנו יכולים לבטל גזירות שיש עלינו, והוא לא רצה סתם לשיר שירות ותשבחות, אלא רצה לשנות את הכל וכל המהלך הזה, שהקב"ה שמח איתנו ואנחנו שמחים בזה שהוא שמח איתנו ואנחנו יכולים לבטל גזירות, את זה הוא רצה לקחת מאיתנו.

אפס נראה לי, כי בזמן שהבורא ב"ה אוהב כנסת עמו בית ישראל, וכנסת ישראל המה ברום המעלות, אז יש בישראל כח לבטל גזירות רעות, והנה אם הקב"ה גוזר גזירה יש בידם לבטל הגזירה, כמאמר (שמואל ב כג, ג) צדיק מושל ביראת אלקים, כמו שאמר שמעון בן שטח לחוני המעגל (תענית יט). כבן המתחטא על אביו ואבא אין לו ברירה ועושה רצונו, והוא מחמת גודל שעשועים שהאב משתעשע בבנו, מבטל רצונו מפני רצון בנו. כן אנחנו נקראים בניס למקום (אבות פ"ג מ"ד), מחמת גודל שעשועים שמשתעשע הקל יתברך עמנו, מבטל גזירותיו מפני רצון ישראל. וזה הוא בזמן שאנחנו חביבים עליו יתברך, לא כן ח"ו בזמן הסתרת פנים.

והנה נבוכדנאצר הרשע אמר (דניאל ד, לב) וכמצביה עביד בחיל שמיא ודיירי ארעא. וכמצביה זה הולך על רצון, שאיך שהוא רוצה ככה עושים, ואין כזה דבר מישהו עושה אחרת, וזה השיר של נבוכדנאצר שהוא רצה שאף אחד לא יתערב בהקב"ה ואסור לאף אחד להגיד אחרת. והנה בזמן שישראל המה אהובים לפני הקב"ה, כביכול לא כן הוא שכמצביה עביד בחיל שמיא ודיירי ארעא, למה? שהרי הצדיקים יכולין לבטל גזירותיו, ובעבור שמתפאר הקל ב"ה עם עמו ישראל מחמת גדל תפארתו ושעשועיו בישראל, המה יכולין לבטל גזירותיו, אם כן כביכול הקב"ה לאו כמצביה עושה בחיל שמיא ודיירי ארעא, שהרי הצדיקים יכולין לבטל גזירותיו כביכול, נבוכדנאצר הרשע לא רצה כן, שהצדיקים יכולין לבטל גזירותיו יתברך כביכול מרע לטוב ומיגון לשמחה, כי הוא היה רוצה להחריב הבית המקדש, והיה מתיירא אולי צדיקים שבדור יבטלו גזירותיו ויבנה הבית המקדש.

ולכן רצה נבוכדנאצר הרשע להמשיך בשירות ותשבחות, שהקב"ה לא ינהג את עולמו על ידי רצון עמו בני ישראל, מחמת גודל השעשועים והתפארות שהשי"ת מתפאר בעמו בני ישראל. ורק כאשר יגזור הקל יתברך כן יקום, אפילו לרעה כן יקום, ולא יוכלו עמו בני ישראל לבטל גזירותיו. ולכן אמר כמצביה עביד בחיל שמיא ודיירי ארעא, שרצה נבוכדנאצר הרשע שלא יהיה מי שיבטל גזירותיו.

ולא כן כוונת דוד המלך ע"ה, שרצה דוקא שהקל יתברך יתפאר בנו, ומגודל התפארות ושעשועים בעמו בית ישראל יהיו יכולין לבטל גזירותיו, וכל תהלותיו של דוד המלך ע"ה מלא בזה שהקל יתברך עושה רצונו, כגון רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע (תהלים קמה, יט) וכגון רוצה ד' בעמו (שם קמט, ד) וכגון קולי אל ד' אקרא כו' (שם ג, ה). וכמה פסוקים נאמרו בתהלים להורות שעמו בני ישראל יכולין לבטל גזירות הקל ב"ה.

והנה ידוע (ראה זוה"ק ח"ג לא:) שדוד המלך ע"ה על ידי שירות ותשבחות, פעל שהקל יתברך נמשך באלו השירים שאמר, וכגון ורחמי על כל מעשיו (תהלים קמה, ט), עשה בשירות ובדבורו פעולה שהקל יתברך נמשך במדת הרחמנות, וכשאמר המשורר טוב ד' לכל (תהלים שם), פעל שהקל יתברך נמשך במדת הטוב, שצדיק עושה בדבורו רושם, לכן אל יפתח פיו לשטן (ברכות יט). ולכן נבוכדנאצר הרשע לא עשה סתם שיר אלא רצה לפעול כאן ביקש לעשות בדבורו רושם ופעולה למעלה, במה שאמר וכמצביה עביד בחיל שמיא ודיירי ארעא, שלא יהיה ח"ו כח לבני ישראל לבטל גזירותיו, כדי שלא יבנה הבית המקדש, ולא כן רצה דוד המלך ע"ה בשירות ותשבחות שלו, בדיוק הפוך רק אדרבה שבשעשועים ובתפארת ישראל יבטל כנסת ישראל הגזירות רעות.

וזה ביקש נבוכדנאצר הרשע להגיד שירות ותשבחות, שיגנה שירות ותשבחות של דוד המלך ע"ה, וזה היה הפוך על הפוך, כי דוד רצה שיהיה לנו כח, והוא רצה שלא יהיה לנו כח כלל כלומר שרצה להפך דבורו של דוד המלך ע"ה, שדוד המלך רצה בדבורו שהכל ישמע שועת כנסת ישראל ויבטלו

גזירותיו יתברך, והוא אמר להיפך וכמצביה עביד בחיל שמיא ודיירי ארעא, ובא המלאך וסטרו על פיו, רק שהכל יתנהג על פי כנסת ישראל ותפלת הצדיקים.

מאמר ד'

חומש רש"י – פרשת צו – הכנה לפורים

והנה צריכים להבין מהו הענין של מחיית עמלק, ואיך מוחקים אותו? ובפשטות ע"י שכל אחד דופק כך מוחקים אותו, { יש תחרות, מי שדופק יותר הוא מוחק אותו יותר } . אך נראה להסביר בדרך אחרת, שפעם אחת אמר הרה"ק מ'קאברין זי"ע להבן של הרה"ק מ'לעכוויטש זי"ע שאבא שלך הרה"ק רבי מרדכי זי"ע לימד אותי איך מוחקים את עמלק ואת המן, שיש שתי מקומות שכתוב במגילה איך למחוק אותו, אחד, שכתוב במגילת אסתר (ה, ט) 'וימלא המן חמה'. שהמציאות של המן זו חמה וכעס, ע"י שאדם מתאפק מלכעוס אז הוא עשה מחיית עמלק, שזה נגד המציאות של המן שזה כן לכעוס וח"ו להתאפק.

השבוע היה היארצייט של הרה"ק רבי שלמה מ'סאסוב זי"ע, { הרבנית חוה ע"ה, אמו של כ"ק אאמו"ר זצ"ל, היתה הבת של הרה"ק רבי אלעזר רובין זצ"ל, והוא היה חדב"ן של הרה"ק רבי שלמה מ'סאסוב זי"ע שהוא היה בנו של הילב שמח' זי"ע, והוא היה חדב"ן של הרה"ק ה'שר שלום מ'בעלזא זי"ע }, והוא אמר שאצל הבעל גאווה כתוב: 'אין אני והוא יכולין לדור במדור אחד'. והקשה הלא באף עבירה לא מוצאים דבר כזה שהקב"ה לא רוצה לדור איתו ביחד, ומה כל כך חטא הבעל גאווה? ולא עוד אלא הפוך כתוב 'השוכן איתם בתוך טמאותם', וא"כ למה אצל הבעל גאווה הקב"ה אומר שאי אפשר לדור איתו ביחד? ומסביר איפה שיש רשעים אז הצדיקים בורחים משמה, ואיפה שיש צדיקים אז הרשעים בורחים משמה, ואיפה שיש טמאים אז הטהורים לא יכולים להיות שמה, ואיפה שיש טהורים אז הטמאים לא יכולים להיות שמה, ואחד עם השני לא הולך ביחד, אך הבעל גאווה נמצא אצל כולם, גם צדיקים וגם רשעים, גם טהורים וגם טמאים, בכל מקום הוא נכנס ומוצא שמה את המקום שלו, וא"כ אין דרך אחר להתפטר ממנו רק להחרים אותו, דתמיד הוא מחותן עם כולם, וא"כ אצל בעל גאווה כתוב אין אני והוא יכולים לדור ביחד, וזה יותר מכל עבירות שבעולם.

דהיינו עמלק זה כעס, אם אדם כועס זה בחינת עמלק, אם אדם מונע את עצמו מכעס ולא מכניס את עצמו לתוכו אז זהו מחיית עמלק, ואותו דבר אם אדם בא הביתה וכועס, אזי שתי רעות עשה, קודם אתה לבד נכנס לכעס א"כ זה כבר לא אותו בן אדם וזהו משהו אחר, ואז אין אבא יותר ואח"כ מזה נוצר שאין אמא וקורה נתק עכשיו ואין בעל ואשה, ואח"כ מי סובל מזה, זהו המשכיות שזה הילדים שלך, וכמו בעל חנות אם נכנס מישהו בכעס וצועק על כולם, אז אתה לא כועס עליו, ולמה, דאתה רוצה שהוא ימשיך לקנות כאן ושכולם יקנו כאן, ואפילו שהוא יתחיל לכעוס עוד יותר אך הבעל החנות נשאר עם החיוך שלו, ולמה, דזהו הפרנסה שלו עכשיו והוא רוצה שכולם יבואו לקנות כאן, וא"כ הוא חייב לחייך לכולם אפילו שהוא עכשיו בכעס. דהיינו ברגע שהוא נמצא כאן עם מטרה אז הכל אחרת, ואותו דבר בבית המטרה זהו ידידות, וא"כ אם זה פוגע ומנתק את הידידות אז הוא מאבד את המטרה, וא"כ אסור לכעוס בבית, א"כ כל פעם שאדם מונע את עצמו מכעס זהו מחיית עמלק אמיתי.

הרה"ק מ'ראזלא זי"ע אמר: שאם מישהו בא להרגיז אותו, אז אני מוכן לכעוס אך מי אמר שאני חייב לכעוס עכשיו, אני רוצה לדחות אותו למחר ואז אני יכעס, ובעצם עד מחר כבר שוכחים בכלל מה היה ועל מה יש לכעוס בכלל. ולמעשה אני כבר דברתי ע"ז כמה פעמים, שבשבת בלילה כולם

חוזרים הביתה רעבים וכולם כועסים, אז אני אומר תמיד לכולם לכווס, אך אחרי הדגים, ואז בעצם אף אחד כבר לא כועס דאז כולם רגועים כבר והכל על מקומו בשלום. כל פעם שיש התאפקות של כעס זהו מחייית עמלק.

והדבר השני הוא שכתוב (שם ו, ו) 'למי יחפץ המלך לעשות יקר יותר ממני'. בדרך כלל אדם חושב לעצמו מתי שהוא נכנס להבית המדרש שלי מגיע הכל, דאין לך אדם בעולם שהוא יותר ממני, ואני כ"כ עושה ומגיע לי התייחסות יותר מכולם ושכולם יכבדו אותי, וא"כ מתי שאדם נכנס להבית מדרש עם כזה מחשבה והוא מבטל אותו ומכניע את עצמו, זהו מחייית עמלק. **הבעל התניא** אומר, שיש עמלק הגשמי ויש עמלק הרוחני, עמלק הגשמי זה פשוט וידוע לכל, עמלק הרוחני נקרא שיש לו סיפוק בעבודת השם. למשל אדם שמתפלל יש לו שתי חלקים קודם יש התבוננות, זה נקרא שאדם מתבונן מי זה שמתפלל למי הוא מתפלל ומאיפה בא לו הכוח להתפלל, ואז בעצם מבטל את עצמו לגמרי ואת כל התפילה להקב"ה שהכל מאיתו ית', וזה נקרא שהקב"ה בעצם מתפלל ואני לא עושה כלום, ואח"כ יש את החלק הרגשי של התפילה, 'הללי נפשי את ד' אהללה ד' בחיי' ו'ונשמת כל חי' זה חלק הרגשי, א"כ אם אדם מתפלל רק עם הרגש שזה סיפוק בתפילה בלי שום התבוננות לדעת שהקב"ה נותן לו את התפילה, זהו עמלק הרוחני שהוא לא מוכן להכיר שהוא לא עושה כלום והוא לא מתפלל והכל הוא עושה, דהיינו התפילה נותנת סיפוק לאדם, ואם אדם רק לוקח את הסיפוק מה שהתפילה נותנת, והוא לא נותן בחזרה להקב"ה שהוא נתן לי את התפילה שבעצם אני לא עושה כלום ואתה עושה הכל, כי הרי מי נתן לי את התפילה? זה הקב"ה, דהרי הקב"ה נותן מעצמו לך, כדי שאתה תתן מעצמך בחזרה אליו, דהוא נותן את התפילה ואת המצות בשביל שתחזיר את זה אליו ית', ואם אדם רק לוקח את הגעשמאק בלי להחזיר את זה זהו נקרא לקיחה בלי שום נתינה בחזרה זהו עמלק הרוחני.

ואותו דבר זהו בלימוד תורה, שיש ללמוד וללמד אם אדם רק לומד ולומד ולא מעביר לאחרים בכלל, זהו עמלק דהוא רק לוקח ולא נותן בחזרה לאף אחד, דכמו שלהקב"ה יש לו משהו והוא נותן לנו את זה שהרי הוא מסר לנו את התורה אותו דבר אדם חייב ללמד - ללמד לאחרים שזהו להחזיר בחזרה להקב"ה ולדעת שהוא לא עושה כלום והכל מאיתו ית' שמו, ומצאנו ברמב"ם בהלכות תלמוד תורה: שהחיוב הוא לא רק ללמוד אלא גם ללמד תורה לאחרים.

יש מדרש שמסביר, שכמו אברהם אבינו שהוא היה יחידי בדורו, בזה שהוא היה מוכן ללמד לכולם תורה, כמו"כ מרדכי הצדיק היה יחידי בדורו איש יהודי, שזה איש יחידי, שהוא היה מוכן ללמד לכולם בכל רגע ובכל שניה ובכל דקה את התורה, ולהחזיר לכולם לדעת שהכל מאיתו ית' שמו.

א"כ מסביר **הבעל התניא**, שמחייית עמלק נקרא כל פעם שיש לך משהו ואתה עוזב אותו ונותן את זה להשני זהו מחייית עמלק האמיתי לתת להשני, וזה הענין של צדקה שאז אתה נותן, וזה דווקא בימים האלו, והספרים מסבירים את גודל הענין לחלק צדקה בימים האלו דווקא, {יש כאלו שמחלקים דווקא בימים האלו} דאז אתה דומה להקב"ה שגם הוא נותן, א"כ בכל נתינה שאתה נותן פה למטה אז אתה פותח שערים למעלה שגם שם יהיה נתינה, א"כ אם אתה נותן פה למטה אז נותן הקב"ה למעלה ג"כ, וביום הזה אם אתה גורם נתינה להקב"ה בזה שאתה נותן זה פי הרבה מכל השנה, כי כל השנה הוא נותן כמה שהוא נותן אך זה בצורה מצומצמת, אך עכשיו הוא נותן הרבה יותר מכל השנה כולו וזה לאין ערך ולאין שיעור בחינת לעתיד לבוא, א"כ זהו עוד בחינה של מחייית עמלק שזה לתת להשני וכך מוחקים אותו.

השפ"א (בתר"ס) אומר, שכתוב: **ליהודים היתה אורה** (אסתר ח, טז) זו תורה (מגילה יא ע"א) ואז היה קבלת התורה מאהבה. והקשה מה היה כאן במחיית עמלק שהיה מרצון יותר מכל מקום אחר, שכאן קבלו את התורה מרצון ולא במקום אחר? ומתרץ דאיתא 'נשבע הקב"ה שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק'. ומה זה שמו שלם? אלא שכתוב: **כי יד על כס י-ה מלחמה לד' בעמלק מדור דור** (שמות יז, טז). עמלק פגע באותיות ו-ה. לכאורה מה ההבדל בין י-ה ל-ה, הלא שתיים שמות של הקב"ה? **כ"ק אאמו"ר זצ"ל** הסביר שהשם של הקב"ה זהו י-ה-ו-ה וזה היה הוה ויהיה, שהקב"ה הוא גם היה גם הוה וגם יהיה אך אדם בקושי שהוא הוה, והמסילת ישרים מסביר, שהיצר הרע נותן לאדם לרוץ ולעשות ולחשוב ולתכנן ולהיות עסוק עם מה שהיה ועם מה שיהיה ולחשוב ע"ז כל הזמן, והעיקר לא להיות עסוק עם עכשיו שזה ההוה, דאם אדם חושב על ההוה אז הורס את כל התכניות שלו, ואם אדם יכול להחזיק את עצמו בהוה שיעשה אותו, אך אם אדם מתחיל איך אני יסתדר ומה יהיה ואז אתה מאבד גם את עכשיו אז אתה אצלו, אך אם אדם מחזיק את עצמו אז הורג את השטן לגמרי, והסביר ש-ה, זה יהיה והיה, שזה עבר ועתיד, ו-ה זה הוה, ועמלק פגם בו-ה שאדם לא יחשוב על עכשיו אבל על העבר ועל העתיד לא איכפת לו אם הוא עסוק עם זה.

ולפי מה שאנחנו מדברים אפשר לומר עוד יותר עמוק, ישראל אורייתא וקוב"ה חד הוא, דהיינו כל יהודי הוא הקב"ה בעצמו, וכן התורה אם אתה לומד את אותיות התורה זהו החכמה של הקב"ה, אדם שלומד תורה הוא דבוק עם הקב"ה, **הבעל התניא** אומר, שאחד שלומד תורה הוא כביכול מקיף את המלך והוא אחד איתו, א"כ ישראל אורייתא וקוב"ה חד הוא, דרך התורה אדם נהיה אחד איתו.

אומרים באני מאמין **'שזאת התורה לא תהא מוחלפת'**. לכאורה אם הקב"ה רוצה להחליף את התורה האם מישהו יכול להגיד לו מה לעשות?, אלא התי' הוא, שהתורה שיש לנו זהו בעצם הקב"ה לבד וזה כמו משל ונמשל, כמו בכל משל העיקר זה הנמשל אלא אי אפשר להבין אותו בלי המשל מקודם, אותו דבר אותיות התורה זה המשל להגיע להנמשל שזה הקב"ה בכבודו ובעצמו, אדם שלומד תורה הוא צריך להגיע להנמשל ולא ח"ו לחיות את המשל אלא להגיע להמטרה שזה הנמשל, א"כ זאת התורה לא תהא מוחלפת התורה זה הקב"ה בעצמו, וכמו שאי אפשר ח"ו להחליף את הקב"ה כמו"כ אי אפשר להחליף את התורה שזה בעצם אחד, אנכי ר"ת **'א'נא 'נ'פשית 'כ'תבית 'י'הבית'** שזו הקב"ה בעצמו שנמצא בתוך התורה.

א"כ כל יהודי הוא בעצם התורה בעצמו, רק יש בכל אחד חיצוני ויש פנימי, דבהחיצוני אי אפשר לראות את התורה ולא רואים כלום, משא"כ בפנימי שמה אפשר לראות את התורה, זה מתי שאדם יושב ביחד בחבורה ובכנס חברים, מה מאחד אותם אז?, רק הפנימי דבהחיצוני הלא כשם שאין פרצופיהם שוות כך אין דעותיהם שוות א"כ מבחוץ הכל אחר אחד מהשני, ואין שום דבר שיאחד אותנו, אך אם אנשים יושבים ביחד אז האיחוד שמאחד אותנו זהו בנפש דשמה הכל אחד, אם אדם עסוק עם גשמי אז אין אחדות כלל והכל בפירוד, דכל אחד רוצה משהו אחר אוכל אחר, דעה אחרת, צבע אחר, הכל בפירוד אין אחדות כלל, אך אם אדם עסוק עם נפש שמה יש אחדות ואז אפשר לשבת ביחד וע"י מאחדים את כולם, למה?, כי **'שמע ישראל ד' אלקינו ד' אחד'** בנפש כולם אחד, וכן עם התורה אנחנו אחד ואי אפשר להפריד אותנו כלל, ומי שחי עם התורה אין לו ממה לפחד כלל, כי התורה הוא נצחי וזה מלווה אותו כל הזמן דשמה זהו החיות של הכל, דהלא הקב"ה הוא נגלה ונסתר, אם אדם חי עם הקב"ה בכל מקום אז הוא מגלה אותו כל הזמן, דהיינו ע"י התורה אפשר להגיע להחיים הנצחיים שזה להיות דבוק עם הקב"ה.

כמו שלחן שיש עליו מפה לבנה, אז תקרא לילד ותשאל אותו איזה צבע השולחן? אז הוא יענה לך לבן, אך אם אתה תוריד קצת מהמפה ועכשיו תשאל אותו איזה צבע השולחן, אז הוא יגיד לך שליש צבע חום שני שליש לבן, ולמה? דילד לא תופס מה שקורה כאן והוא רואה חלק בחום וחלק לבן. אותו דבר עם הקב"ה כל יום הוא מגלה לנו מחדש איך שהוא מנהיג את העולם, והוא מגלה לנו רק קצת ורוב נשאר מכוסה, עבודה שלנו זהו לראות אותו בכל פעולה אפילו בחלק המכוסה שגם שמה הוא מנהל הכל ותחת הכל יש את הקב"ה, דהיינו הקב"ה הוא מגולה ומכוסה, ועבודה שלנו זהו לגלות את המכוסה ולא לחיות את המכוסה, שזה לחיות עם מציאות של חושך, יש שכר מצוה מצוה, מצוה זה י-ה-ו-ה באותיות א"ת ב"ש א"כ י-ה מכוסה ו-ה מגולה, דהיינו בתוך המצוה אתה לא רואה שמה הקב"ה, ועבודה שלנו זה לגלות אותו בתוך המצוה ולראות שהוא מנהל הכל והכל הוא עושה.

וכן כמו אחד שיש לו מטבע של נחושת, והגיע אליו אנשים ואמרו לו, שזה נראה לך נחושת, עכשיו תתחיל לרחוץ אותו תנקה אותו תשפשף אותו מכל החלודה שיש לו אז תראה שזה זהב ולא נחושת, א"כ עכשיו במקום שיש לו נחושת יש לו זהב ביד, א"כ האם צריכים לתת לו שכר ע"ז שהוא שפשף את זה? הלא זה לבד שעד עכשיו היה לו נחושת ומעכשיו יש לו זהב זהו השכר הכי גדול בעולם, אותו דבר שכר מצוה מצוה, אם אדם עושה מצוה ושמע שמה הקב"ה שמנהל הכל זה לבד השכר ולא צריכים לתת לו שכר ע"ז, שזה לבד השכר שאתה הגעת לחיות אחד עם הקב"ה, ובעצם זה צריך להיות היעד האמיתי של כל אחד לרצות לחיות אחד עם הקב"ה. וזה ישראל אורייתא וקוב"ה חד הוא, זה רק אם אדם חי את האין חי עם ביטול וחי עם שפלות והכנעה והוא נלחם איתו, אך אם אדם חי עם יש חי עם סיפוק וחי רק בלקיחה ולא חי בנתינה והוא לא מוכן להיכנע לאף אחד, זה בחינת עמלק האמיתי. וזה **'ישנו עם אחד'**, שהם נכנסו ליש, וזה עמלק וזה מסתיר את הקב"ה, ועמלק זה 'רם ויסקף', כי אדם שהוא חי את הקב"ה אז אין לו ספיקות וברור לו מה לעשות והוא ביד של הקב"ה, אך אם אדם לא חי כך אז יש לו ספיקות כל הזמן ושאלות, ולא רק זה אלא **'מפוזר ומפורד בין העמים'**, אם אדם חי שהכל מאיתו ית' אז הוא חי באחדות גמור עם כולם ואף אחד לא יכול להיכנס לתוך זה, אך אם אדם חי יש שזה כל אחד עם האינטרס שלו אז זהו גורם לפירוד שנהיה פירוד בין כל אחד ואחד, ופתאום כל אחד לא מסתדר עם השני כלל, וצועק שהוא לא מבין אותו, ושמה מתחיל את כל הבעיות.

וזה מה שאסתר אמרה **לך כנוס את כל היהודים** (שם ד, טז) שהם הלכו להתפלל ולחפש את הרבש"ע, שזה לחיות את האין, וכמו שעשו השבוע בירושלים עצרת מליון על הגיוס לכאורה איך אספו כ"כ הרבה איש? והת' הוא דכולם התאספו על אינטרס אחד לחפש את הקב"ה ואז בנפש יש אחדות וא"כ אפשר לאחד כ"כ הרבה אנשים בפעם אחת, דהיינו צריכים לקלף את האינטרס של עצמו ולחפש את הקב"ה אז אפשר הכל, אך אם אדם מתחיל לחיות עם אינטרס אז יש פירוד, עבודה שלנו זה לבטל את האינטרס ואז אנחנו אחד ולא צריכים לאחד אותנו, וכמו שהוא ד' אחד ושמו אחד והתורה הוא אחד וכמו"כ אנחנו גם אחד וזה מאחד את הכל, רק זה תלוי איך אדם חי אז תדעו אם יש אחדות או לא.

וזהו **וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו** (שם, שם) ומה צום עושה? אלא שזה לוקח את האוכל שזה היש, ואז אדם מגיע לראות שהגוף הוא כלום ולא ישאר ממנו כלום, ואז הוא מגיע להאין האמיתי, **כ"ק אאמו"ר זצ"ל** היה אומר אדם צם ביום כיפור והוא לגמרי לא עם עצמו, מה קרה כל השנה אתה אוכל ויום אחד לא? אלא מזה אדם מגיע לראות שהגוף הוא שום דבר. וזהו לך כנוס את כל

היהודים שזה האין ביטול והכנעה, א"כ אדם שמגיע לביטול והכנעה זהו הדרך היחידי שאפשר לחיות אחד, וא"כ כל הכנעה ביטול וכל נתינה אז בעצם אתה מוחק את עמלק ומגלה את האין, כל יש אתה בעצם מכסה את האין ומגלה את עמלק, כל פעם שמוחקים את העמלק אז בנקודה הזאת התגלה הרבש"ע.

א"כ יש כל מיני מקומות בעולם ומצבים שונים שאדם חייב לגלות את הקב"ה, אם זה בבנק, אם זה בבית, אם זה בעבודה, כל פעם יש מלחמה ועבודה לגלות אותו שמה ולקלף אותו 'מ'דארף גיט אפ קרייצן דו שמוטץ און דו חלודה' ואז מוציא גאט בכל מקום, א"כ בכל המקומות שהוא מגלה גאט זהו תורה, א"כ מרדכי בנס פורים עשה כנוס את כל היהודים, והוא לקח את המצב הזה להשמיד להרוג ולאבד וקלט שזה לשמוע גאט, ואז ברגע שהוא שמע גאט אז כולם שמעו גאט ולא רק מרדכי, א"כ ליהודים היתה אורה אטמומטי התוצאה זה אורה, כי ברגע שאתה מכניע עמלק יש אורה, אם אתה חי יש אז אין שמה אורה, אם אתה חי גאט אז שמה זה אורה, א"כ לא צריכים לחפש את התורה, רק זה לבד הביטול הכנעה ושפלות זהו התורה בעצמו, א"כ זה ליהודים היתה אורה ואז אוטומטי היה שמה תורה, וזהו הענין של קריאת המגילה עשרה עשרה, ומשפחה ומשפחה, שהישועה יכולה לבוא רק אם מתאספים ויש אחדות, ואם אין אחדות ולא מתאספים אז אין ישועה כלל, וברגע שהתאספו היה הישועה.

וזהו היה עמלק שאותיות י-ה זה מגולה והוא כיסה את ו-ה, ועבודה שלנו זהו לעלות את הו-ה ולקלף אותו ואז יהיה מחיית עמלק אמיתי, שזה בעצם הענין של ההוה כי עמלק שולט שמה ועבודה שלנו זה לקלף אותו ולגלות את כל השם הוי"ה שהכל יהיה בגלוי, ולדעת בהכל שהכל מאיתו ית' שמו.

מאמר ה'

טיש ליל שב"ק – פרשת צו – פרשת זכור

והנה איתא בקדושת לוי בקדושה שלישית, ועל פי זה יכולין להבין דברי הגמרא במסכת סנהדרין (צב:) ביקש נבוכדנאצר לומר שירות ותשבחות שיגנו שירות ותשבחות של דוד המלך ע"ה, בא מלאך וסטרו על פיו. ולכאורה אין לו הבנה, וכי האיך עלה על דעת שרשע זה נבוכדנאצר, יהיה יכול להגיד שירות ותשבחות שיגנה זמירות ושירות של דוד המלך ע"ה. ועוד וכי אם רצה להגיד שירות ותשבחות יותר מדוד המלך ע"ה, וכי בשביל כך יהיה השירות ותשבחות של דוד המלך ע"ה מגונה, וכי אם אחד מגיד שירות יותר מחבירו, יהיה השירות של חבירו מגונה.

אפס נראה לי, כי בזמן שהבורא ב"ה אוהב כנסת עמו בית ישראל, וכנסת ישראל המה ברום המעלות, אז יש בישראל כח לבטל גזירות רעות, הנה אם הקב"ה גוזר גזירה יש בידם לבטל הגזירה, כמאמר (שמואל ב כג, ג) צדיק מושל ביראת אלקים. כן אנחנו נקראים בניס למקום (אבות פ"ג מ"ד), מחמת גודל שעשועים שמשעתשע הקל יתברך עמנו, מבטל גזירותיו מפני רצון ישראל. וזה הוא בזמן שאנחנו חביבים עליו יתברך, ולא כן ח"ו בזמן הסתרת פנים.

והנה נבוכדנאצר הרשע אמר (דניאל ד, לב) וכמצביה עביד בחיל שמיא ודיירי ארעא. הכוונה הוא, שמה שהמפקד אומר כך חייב להיות בלי לסטות ימין או שמאל ואי אפשר לבטל דבריו אף פעם, וזה

היה הכוונה של אותו הרשע שמה שהקב"ה יגיד כך יהיה ולא יהיה שום אפשרות לבטלו, והנה בזמן שישראל המה אהובים לפני הקב"ה, כביכול לא כן הוא שכמצביה עביד בחיל שמיא ודיירי ארעא, שהרי הצדיקים יכולין לבטל גזירותיו, ובעבור שמתפאר הקל ב"ה עם עמו ישראל מחמת גודל תפארתו ושעשועיו בישראל, המה יכולין לבטל גזירותיו, אם כן כביכול הקב"ה לאו כמצביה עושה בחיל שמיא ודיירי ארעא, שהרי הצדיקים יכולין לבטל גזירותיו כביכול, רק נבוכדנאצר הרשע לא רצה כן, שהצדיקים יכולין לבטל גזירותיו יתברך כביכול מרע לטוב ומיגון לשמחה, כי הוא היה רוצה להחריב הבית המקדש, והיה מתיירא אולי הצדיקים שבדור יבטלו גזירותיו ויבנה הבית המקדש. וא"כ היוצא לנו מזה, שיש לנו כוח לבטל גזירות קשות, וכך יש צדיק גוזר והקב"ה מקיים, וכך הקב"ה גוזר ואנחנו מבטלים אותו, וזה הכח אשר הקב"ה נתן לנו ומשתעשע בזה שאנחנו עושים כן.

וכן איתא בקדושת לוי (ראש השנה), 'ויכון בחסד כסאך ותשב עליו באמת'. כי כשהקב"ה דן את עולמו בחסד אזי יש קיום, להדין הזה זהו 'באמת', כי אמת הוא דבר הקיום, אבל ח"ו כשהקב"ה דן כו', אז הצדיקים שבדור יש להם כח לבטל, וזהו מי מושל בי צדיק (מ"ק טז): ונמצא כביכול אינו מתקיים כו', דהרי אנחנו מבטלין את הדין שעשה, אבל כשהקב"ה דן את עולמו בחסד, אז יש לו קיום ואין מי שיבטל, אותו כי חסד הרי הוא טוב, וזהו ויכון בחסד כסאך ותשב עליו באמת, כיון שכונן בחסד כסאך אז הוא באמת. דהיינו אומרים להקב"ה שאל תתישב לכתחילה על הכסא של הדין, כי אח"כ אתה תצטרך לקום משמה, דהרי אנחנו יכולים לבטל את הדין, ואח"כ תצטרך להתישב על כסא של רחמים בלית ברירה, א"כ אומרים להקב"ה שתתישב לכתחילה על הכסא של רחמים כדי שתשאר שמה, ולא נצטרך להטריחך כביכול להחליפך כסא, מן דין לרחמים, שזהו באמת וקיים לעד.

'ואתם כתבו על היהודים כטוב בעיניכם' (אסתר ח, ח). איתא בקדושת מרדכי {מרגלא בפומא דאדמו"ר זצוק"ל בשם אביו אדמו"ר הקה"ט רבינו שמעון נתן נטע זי"ע מלעלוב – ירושלים} ואת"ם אותיות אמת מי שמגיע למידת אמת יכול לכתוב על היהודים כל טוב. דהיינו להשפיע על כלל ישראל כל טוב סלה, וזה הכח של הצדיקים שהם הולכים עם האמת אז הם יכולים לעשות הכל אפילו לבטל גזירותיו של הקב"ה.

לכן רצה נבוכדנאצר הרשע להמשיך בשירות ותשבחות, שהקב"ה לא ינהג את עולמו על ידי רצון עמו בני ישראל, מחמת גודל השעשועים והתפארות שהשי"ת מתפאר בעמו בני ישראל. רק כאשר יגזור הקל יתברך כן יקום, אפילו לרעה כן יקום, ולא יוכלו עמו בני ישראל לבטל גזירותיו. ולכך אמר כמצביה עביד בחיל שמיא ודיירי ארעא, שרצה נבוכדנאצר הרשע שלא יהיה מי שיבטל גזירותיו.

ולא כן כונת דוד המלך ע"ה, שרצה דוקא שהקל יתברך יתפאר בנו, ומגודל התפארות ושעשועים בעמו בני ישראל יהיו יכולין לבטל גזירותיו, וכל תהלותיו של דוד המלך ע"ה מלא בזה שהקל יתברך עושה רצוננו, כגון רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע (תהלים קמה, ט), וכגון רוצה ד' בעמו (שם קמט, ד) וכגון קולי אל ד' אקרא כו' (שם ג, ה), וכמה פסוקים נאמרו בתהלים להורות שעמו בני ישראל יכולין לבטל גזירות האל ב"ה.

והנה ידוע (ראה זוה"ק ח"ג לא): שדוד המלך ע"ה על ידי שירות ותשבחות, פעל שהקל יתברך נמשך באלו השירים שאמר, כגון ורחמיו על כל מעשיו (תהלים קמה, ט), עשה בשירות ובדבורו פעולה שהקל יתברך נמשך במדת הרחמנות, וכשאמר המושרר טוב ד' לכל (תהלים שם), פעל

שהקל יתברך נמשך במדת הטוב, שצדיק עושה בדבורו רושם, ולכן אל יפתח פיו לשטן (ברכות ט.ו). ולכן נבוכדנאצר הרשע ביקש לעשות בדבורו רושם ופעולה למעלה, במה שאמר וכמצביה עביד בחיל שמיא ודיירי ארעא, שלא יהיה ח"ו כח לבני ישראל לבטל גזירותיו, כדי שלא יבנה הבית המקדש, ולא כן רצה דוד המלך ע"ה בשירות ותשבחות שלו, רק אדרבה שבשעשועים ובתפארת ישראל יבטל כנסת ישראל הגזירות רעות. וזה ביקש נבוכדנאצר הרשע להגיד שירות ותשבחות, שיגנה שירות ותשבחות של דוד המלך ע"ה, כלומר שרצה להפך דבורו של דוד המלך ע"ה, שדוד המלך רצה בדבורו שהקל ישמע שועת כנסת ישראל ויבטלו גזרותיו יתברך, והוא אמר להיפך וכמצביה עביד בחיל שמיא ודיירי ארעא, ובא המלאך וסטרו על פיו, רק שהכל יתנהג על פי כנסת ישראל ותפלת הצדיקים.

והנה כ"ק מוח"ז אדמו"ר מ'ביאלה זי"ע למד כל שנה לפני קריאת המגילה את הקטע הבא: ומעתה יתלהב לב האדם בקראו המגילה, ויכוין בקראו ובשמעו המגילה, שמעתה מקבל עול תורתו ומצותיו, כמאמר חז"ל (שבת פח.). קיימו מה שקבלו כבר, וכפי אשר ביארנו. לכן יכין את עצמו, מה שחלף ועבר אין, ומעתה הוא מקבל עליו עול תורתו ומצותיו ית"ש. וממשיך הלאה לבאר, שכמו ביום כיפור מה שחלף ועבר אין, כמו"כ בפורים מה שחלף ועבר ואין, וכמו בפורים היה שנזדככו הטבעים, כמו"כ יש ביום כיפור שנזדככו כל החיצונים, ונמצא בפורים שנזדככו העולם הזה הוא עולם הטבע על ידי קריאת המגילה, ומקבלים עול תורה ומצות, נזדככו כל החיצונים, כן הוא ביום הכפורים, שנזדככו כל החיצונים, ומטילין גורל הוא פורים לעזאזל.

'יבוא המלך והמן היום' (אסתר ה, ד). איתא ביסוד צדיק ידוע כי במגילת אסתר בכל מקום שכתוב המלך הכוונה למלכו של עולם. והנה צוה לנו הקב"ה לעשות מקדש כדי שישרה בינינו כש"כ (שמות כה, ה) 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם'. ואנחנו בעונותינו הרבים גרמנו הסתלקות השכינה ואיך אפשר עוד לצפות לותחזינה עינינו בשובך לציון, כי בכל פעם מוסיפים עונות ונתרחקנו מתשובה שלימה ומתי תמלוך עלינו. לכן אנחנו אומרים יבוא המלך והמן היום, היינו אף שעדיין לא שבנו ויש בנו יצר הרע המכונה להמן ועוברים ח"ו התורה, בכל זאת אנו בטוחים שכאשר תשרה השכינה הקדושה בתוכינו, נקיים את כל התורה, והיינו ומחר אעשה כדבר המלך.

ומחר אעשה כדבר המלך (ה, ח). ונראה להסביר, לכאורה מהו 'ומחר אעשה כדבר המלך' ולמה לא היום עכשיו?, אלא התי' הוא דאצל ר' אשר זצ"ל כל אחד שרצה להיכנס אליו היה אומר לו מחר, ואז באתי מחר דהלא רבי אשר אמר לי מחר, והיה שולח תשובה בחזרה עוד פעם שמחר, וכל פעם היה אומר מחר. פגשתי את עקיבא {הגבאי של ר' אשר}, ואמרתי לו אתה לא נתתי לי להיכנס, אז הוא אמר אני לא נתתי?, עוד לפני שהגעתי אמרתי לר' אשר שאתה בחוץ, ואז אמר שיחכה, אחרי שעה נכנסתי עוד פעם ואמרתי לו שהוא עדיין מחכה, אז ענה שיחכה. ומה הענין?, אלא הביאור הוא דכשיהיה לך הכנעה ביטול ושפלות אזי יהיה לך הישועה, ואם היה אומר לך תיכנס אז איפה הביטול והכנעה שאדם חייב לתת, והיה מלמד אותנו את הענין של סבלנות שזה ביטול והכנעה. אותו דבר מה שאסתר המלכה עשתה, ומחר אעשה כדבר המלך, ובאמת מחר היה לה כבר הישועה ע"י כח הביטול שהם נתנו אז היה להם הישועה.

וממשיך הקדושת לוי: לכן מתלהב האדם בקריאת המגילה, ובשמעו יכין את עצמו לקבל עליו מאותו יום עול תורה ומצות, ויתחדש כנשר נעוריו, וישמח בעול קבלת התורה, ויכוין בקריאת המגילה שיזדככו כל העולמות, ואפילו העולם הזה הוא עולם הטבע יזדככו על ידי קריאת המגילה, וישמח מאוד שיזדככו כל העולמות, ויקיים מקרא שכתוב (תהלים קד, לא) ישמח ד' במעשיו, ויכוין

שבכל דבור שיוצא מקריאת מגילה נברא הארה, וכל דיבור שיוצא נברא מלאך אחד, מה מאד יתלהב האדם כשיעלה במחשבתו שמכל דבור ודבור שמח הבורא בו ונברא מלאך, מה מאוד יתלהב האדם, כי כן הוא בדברי קדושה, והשי"ת שמח בקריאת מגילה של בני ישראל, ונזכרו כל העולמות וכל הנשמות, ובכל דבור ודבור עושין נחת רוח לבורא ויוצר ועושה הכל, ומקוים מה שאמר הכתוב ישמח ד' במעשיו, בן חכם ישמח אב (משלי י, א), זה הקב"ה (מדרש שוח"ט משלי שם). והקל יתן בלבנו לעבדו בלבב שלם ולשמור מצותיו, וישמח ויעלוז הקל בנו, כמו שאמר הכתוב ישמח ד' במעשיו, ויקוים בנו שוש אשיש בד' (ישעיה סא, י), וישמח הקל אותנו בשמחתו, כמו שכתוב (אסתר ח, טז) ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, אמן סלה.

והנה ימי הפורים היה קבלת התורה מאהבה. בפרשת יתרו כתוב: 'ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגלה מכל העמים כי לי כל הארץ' (שמות יט, ה). והקשה האור החיים הק' מהו הכפל לשון שמוע תשמעו?, ומסביר דיש שתי קבלת התורה אחד היה במתן תורה בסיני, ואחד היה בימי מרדכי ואסתר, ומה ההבדל?, ומסביר דבעת קבלת התורה בסיני אז הם רצו לקבל את התורה שבכתב לבד בלי תורה שבעל פה, ולמה?, כי הם רצו לקבל רק מה שהם יודעים עכשיו ואפשר לבדוקו האם זה מתאים או לא, א"כ תורה שבכתב מה שכתוב זה מה שעושים, א"כ הם הסתכלו בתוכו האם זה מתאים או לא, והחליטו שכן, ואז הם קיבלו את התורה, אך תורה שבעל פה זה עדיין לא נמצא, וזה גדרים וסייגים, מה שכל רב או רבי יעשה במשך הדורות זה תורה שבעל פה, א"כ בגלל שהם לא ידעו מה זה לא רצו לקבל אותו כלל, ואז הקב"ה כפה עליהם ההר כגיגית, כדי שהם יקבלו את תורה שבעל פה ג"כ אפילו שעוד לא יודעים מה זה ולא רק תורה שבכתב.

וז"ל וואלי יכיון ד' לצוותם על קבלת ב' תורות, אחת אשר ישמיעם באותו מצב, ואחת היא תורה שבעל פה ודקדוקי סופרים וספרים, וגדרי חכמים ותקנותם וגזירתם אשר יורו, כרמוז במצות לא תסור מכל הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל (דברים יז, יא) ולזה אמר כנגד מה שמשמיעם מהמצוות אז, אמר אם שמוע, וכנגד תורות העתידיים מפי חכמי ישראל אמר תשמעו לעתיד, ולדרך זה ידוויק על נכון אומרו ועתה אם שמוע, כי להיות שמצוה באומרו תשמעו על העתיד, לזה סמך ועתה אם שמוע, לומר אם שמוע אתה תשמעו לעתיד, כנזכר, ודקדק לומר 'בקולי' על דרך אומרם ז"ל (ילק"ש רמז תתסב) שומע מפי חכם וכו' כשומע מפי הגבורה, והוא אומרו כי מצוה זו שאני אומר לכם שתקבלו תקנת חכם, צריך שתהיה לכם שוה כאלו אם השמעתיה והגדתיה לכם.

ואולי כי בזה יתיישב מאמרם ז"ל במסכת שבת (פח.) שדרשו בפסוק (יז) ויתיצבו בתחתית ההר, שכפה עליהם ההר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה, ואם לאו שם תהא קבורתכם, וקשה והלא הם אמרו (להלן כד, ז) כל אשר דבר ד' נעשה ונשמע, ומה מקום לכפייה זו, והתוספות תירצו שם שמא היו חוזרים כשיראו האש הגדולה שיצתה נשמתן עד כאן, ואין דבריהם נראים, כי אדרבא יוסיפו פחד ופחת וייראו יראת הרוממות, ולפי מה שפירשתי כי ד' אמר להם ב' תורות אחת מפיו אז, ואחת לעתיד מפי חכמים כנזכר, נוכל לפרש תשובתם שאמרו כל אשר דבר ד' נעשה ונשמע, שכוונתם היא על זה האופן, כל אשר דבר ד' חלק ממנו, שהוא מה שאמר ועתה אם שמוע, שהוא ענין הנאמר מפי הגבורה אז, נעשה אנו מקבלין עלינו לעשות מעתה קודם שנשמעהו, וחלק ממנו שהוא מה שאמר תשמעו לעתיד שהוא תורת חכם, ונשמע פירוש לא קבלו ולא מאנו, אלא תלו הדבר עד שישמעו לדעת מה יעשה ישראל, כי הם דברים שאין להם שיעור ואין גבול לקבלה זו, כי בכל דור ודור יחדשו דינים וגדרים וסייגים ותקנות, ומי יכלכל תורה שאין לה שיעור כזה, לזה תלו שיהיה הדבר ברשותם עד שישמעו ויבחנו בכל דבר אם יוכלו קבל, ומעתה לא קבלו עליהם

אלא תורה שבכתב, אבל תורה שבעל פה הדבר תלוי ועומד, ועל זה כפה ד' עליהם ההר כגיגית עד שקבלו עליהם תורת חכם, ובאונס היה עד ימי מרדכי שראו פעולת חכם לחיים אשר עשו להם מרדכי ואסתר, חזרו לקבל ברצון לקיים כל דבר אשר יחדשו ויתקנו עליהם חכמיהם, אחר אשר ראו מה גדלו מעשה הצדיקים שזולתם לא היה נשאר רושם משונאיהם של ישראל, עכ"ל"ק.

והיוצא לנו מזה דהיה ב' תורות אחת שבכתב ואחת שבעל פה. ובעצם בחינת עמלק הוא להכניס קרירות בכלל ישראל ולא לשמוע לדברי חכמים כלל, וא"כ ענין מחיית עמלק הוא למחות ולהתיש כוחו, שהוא מכניס קרירות בלב בני ישראל בענין אמונת חכמים. ולמעשה בקבלת התורה אז הם רצו לקבל רק מה שכתוב ולא יותר, ועכשיו בימי מרדכי ואסתר הם קבלו הכל גם לשמוע לדברי חכמים בכל הענינים, וזה עבודת האדם לעבוד על עצמו ולקבל עליו מה שהחכמים אומרים לך, וזה בחינת עמלק עד היום ח"ו לא לציית לדברי חכמים.

איתא בס' **בפקודיך אשיחה** (ח"ג שער צדיקים מאמר ט') באמת כאשר נתבונן יותר נראה, כי כל הצרה בעת המן בא להם אך ורק בשביל שלא שמעו לדברי החכם, כי אלו היו מקבלים דברי מרדכי בזמן ההוא, לא היו הולכים להשתתף בסעודתו של אחשוורוש כמסופר בחז"ל (מגילה יב.) שהרי כל הליכתם הלא היה רק משום שלא הבינו בשכלם שבזה עושים המה איזה איסור, כי לא היה להם שום סברא למנוע מאותו הסעודה, הרי אכלו שם רק דברים מותרים, כמו שכתבו הספרים על פי דרשת חז"ל (מגילה יב.) לעשות כרצון איש ואיש, זה מרדכי והמן. כי זאת לא הבינו מה חסרון ועוולה יש בהשתתפם בסעודתו, אם יאכלו רק דברים מותרים, ולכן כיון שלא השיגו טעם דברי מרדכי, לא החשיבו את דברי החכם לקיים דבורו, ורק אחרי שראו את הצרה הגדולה שנלכדו בה, הרגישו את גודל הנחיצות לשמוע לקול מורים.

באסיפה שהיתה לפני שנים בארה"ב, דיבר מרן שר התורה הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, ושם בכה רבי משה על הדור שלנו, וכך אמר היום אנשים נכנסים לסופר מרקט, בודקים כל מוצר האם זה כשר, ואם יש לזה הכשר מהודר מכניסים אותו לעגלת קניות, כל מה שכשר נכנס לעגלה, אבל לא מבינים שהעוה"ז לא פחות טרייף מדבר שהוא בלי הכשר בכלל, והוסיף ואמר, הרי פעם הכנסנו כל הטעמים בתוך הגמ' היינו חורשים את הגמ' בטעם רש"י ובטעם תוס', ואיך המהרש"א נכנס בתוס' ואיך הפני יהושע, ולמדנו בטעם רשב"א והרמב"ם, אבל היום כל הטעמים מכניסים בעוה"ז, – ציפס בטעם כזה ובטעם כזה, והדבר מתנקם בלימוד כי זה תלוי אחד בהשני, הלא בתוס' מס' כתובות מביא את המדרש, 'עד שאדם מתפלל שיכנסו דברי תורה לתוך מעיו יתפלל שיצאו תענוגי העולם מתוך מעיו', הרי כ"כ הרבה מתפללים על כניסת דברי תורה, אבל צריכים קודם להתפלל שיצאו התענוגים, הרי שכחנו לגמרי את הרעיון הזה, הלא כל דבר שלא צריכים לקיום הגוף הרי זה טרייף, לא לחפש תענוגים אלא לחפש מה שהגוף צריך ולא יותר וממילא אז כל הטעמים נכנסים בלימוד התורה עכ"ל"ד. וזה כנ"ל שלא כל דבר שמותר אזי באמת מותר, ויתכן שזה עוד יותר טרייף מאוכל בלי הכשר כלל.

ובדרך זה אפשר להסביר 'חייב איניש לבסומי בפוריא', שעכשיו מגיע חג כזה גדול, יש אנשים שהם מעבירים את זה כדי להתעסק עם כסף ומשלוח מנות ולשתות יינות ולהשתכר, ושוכחים לגמרי מה זה היו"ט הזה, וא"כ חייב איניש לבסומי 'להתבשם' מהפורים הזה, ולנצל כל דקה שיש לעבודת הבורא, והרי עכשיו נזדככו הטבעיים שאין את זה בחג אחר כלל.

כתוב שבסעודת אחשורוש שתו בכלי כסף ובכלי זהב, ולמה לא בכלי זכוכית? ומתרגים משום שאז אפשר לראות כמה אדם שותה כי זה שקוף, וכאן אי אפשר לראות כמה שותים, א"כ כל אחד שתה כמה שהוא רוצה.

ימח שמו וזכרו ונמח זכרו מלהזכירו בזכרון קדוש. איתא בדברי שמואל **מרומז בזה על ב' עניני קליפת עמלק.** א' שמשיתו לעבירה ממש, וע"ז נאמר **ימח שמו, ב' שמשיתו לערבב במעשה הטוב בתורה ובמצוה כל מיני פניות ומחשבות זרות, והיא בחינת זכרו מלהזכירו בזכרון קדוש היינו בזמן תורה ומעשים טובים, כי קליפת עמלק יונקת מזה. והנה הפתח והגישה של עמלק לדברים שבקדושה היא ע"ד בן כפר החפץ להתיידד עם בן המלך על סמך שפעם אחת דיבר עמו, וממילא כבר יש לו גישה אליו, לפיכך עלינו למוחקו ולחזור ולמוחקו מזכרונו אלף פעמים ולא ניתן לו שום גישה אל מחשבותינו, ובזה ימח זכרו מלהזכירו בזכרון קדוש, פ' לא יעלה ולא יבוא עוד ברעיונו בעת עשייתנו תורה ומצוות.**

אומרים ביוצרות של שבת זכור: 'ואם כל המועדים יהיו בטלים, ימי הפורים לא נבטלים'. ובתשובת הרשב"א (ח"ז סי' נב') איתא וז"ל עוד נשאל במה שאמרו במדרש משלי בפסוק טבחה טבחה, שכל המועדים בטלים וימי הפורים אינם בטלים שנאמר וזכרם לא יסוף מזרעם. איך אפשר שתבטל אות אחת מן התורה? על כן נראה לי פירושו, שכל המועדים לא הבטיח עליהם יתברך שלא יגרם החטא בטילם באחד מן הזמנים כמו שכתוב שכת ד' בציון מועד ושבת אבל בפורים הבטיח הכתוב דכתוב 'לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם, לא יעברו ולא יסוף עשאו הכתוב הבטחה ולא אזהרה עכ"ל. זאת אומרת כל יהודי באשר הוא שם, בימי הפורים האלו נתעורר לחזור להמקור והשורש, וזה הכוח של פורים שאז היה נזדככו הטבעיים ומכח זה כל אחד בפורים חוזר להמקור, ולהבדיל רואים את זה אצל החילונים שחג הפורים הם מחזיקים, ולמה? דיש לו את הכוח הנ"ל שכל אחד חוזר להשורש, וזו הבטחה ולא אזהרה.

בשפת אמת (תרל"ו) איתא **כי הנה כל הניסים שנעשו לבנ"י. היו מצד זכות מעשיהם הטובים שהם מוכנים לניסים. אבל בפורים היה באמת גזירה בשמים כו' רק על ידי תשובה זכו לנס. לכן איתא שכל המועדות בטלין ופורים לא יתבטל.** ומשום שזו היתה ע"י תשובה, ובמקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד, א"כ ע"י הכח של התשובה זכו שזה אף פעם לא מתבטל וזה ישאר לנצח.

וממשיך בסי' הנ"ל, כאן הבן שואל מדוע אם כן אסר להם מרדכי להשתתף בסעודה. ושמעתי לפרש כי אחשורוש חגג אותנו סעודה ברוב פאר והדר, מפני ששמח בעבור שחשב שכבר עברו שבעים שנים לבבל, וישראל לא נגאלו ולא יצאו ממנה, שמע מינה שאינם עתידיים עוד להגאל, וישאר הוא למלך עליהם, כמבואר בגמרא (מגילה יא:): מאי כשבת המלך לאחר שנתיישרה דעתו, ופירש"י שמתחלה היה דואג שיצאו ישראל מתחת ידו כשיגמרו שבעים שנה לגלות בבל, ועכשיו נתיישרה דעתו. זה היה גודל שמחת אחשורוש והאומות, ועוד זאת שמח הרשע ההוא, כי חשב כי לעולם לא יהיה עוד בית המקדש לבני ישראל, כי כל גדולתם וכל ישועתם חשב שרחמנא ליצלן בטלה ומבוטלת הוא, השם ישמרנו.

ואם כן בני ישראל שהלכו להשתתף בה, הרי חס ושלוש שמחו בשמחתו, והגם שבלבם לא חשבו ככה, מכל מקום יש בזה משום קרירות באמונה, שהרי ידעו והבינו שהולכים להשתתף עם אנשים החושבים ורוצים לחשוב שכל הגאולה לא יהיה חס ושלוש, לכן להשמר על זאת הכריז מרדכי הצדיק

שבל יהין שום יהודי להשתתף עמהם. ובני ישראל שלא נכנסו דברי מרדכי לאזניהם לא קיבלו דברי מרדכי והלכו באיסור ושלא ברשות, על כן נכנסו בעונש מיתה רחמנא ליצלן.

אך אחרי כן ראו שהגזירה שנגזרה עליהם, נתבטלה אך ורק על ידי צדיקי הדור, הלא המה מרדכי הצדיק ואסתר הנביאה, אם כן ראו והבינו את גודל כח של חכמי הזמן והדור, שרק על ידי פעולתם כלשון אור החיים הקדוש 'פעולת חכם לחיים', זכו להנצל ולצאת ממות בטוחה לחיים, לכן קיבלו עליהם ברצון ובשמחה, לקיים את כל דבריהם אשר יגזרו עליהם, כי הבינו כי כוונת חז"ל אינו לשעבדם ולצערם, אלא הכל הוא לטובתם, וראו אז בחוש כי אילו היו ממעטים בהנאת עצמם ולא היו הולכים לסעודתו של אחשורוש, לא היו עוברים את כל העגמת נפש והצער הנורא הזאת, להכנס כמעט בגדר מוחלטת של ליהרג. כאשר הכינו עצמם אויביהם וכמו שכתוב (אסתר ט, א) אשר שברו אויבי היהודים לשלוט בהם ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם.

ולכן פורים הוא זמן גרמא של מחיית עמלק המקרר ומצנן אותנו מענין של אמונת חכמים, והוא זמן של הוספה והתחזקות בקבלת דבריהם לעשותם באמונה שלימה כי כל דבריהם המה לטובתנו, וגם הגדרים וסייגים הוא למען הקים אותנו לעם, ולהזהר במצות לא תעשה של לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל.

'חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי' (מגילה ז:). זקה"ק החקל יצחק זי"ע היה אומר לפרש מאמר הגמ', על פי דברי חז"ל (ברכות י:). במעשה דאלישע ואותה אשה שהכינה עבורו בביתה חדר בעליית הגג, (מלכים ב ד, ט) **'ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש אלקים קדוש הוא עבר עלינו תמיד'**, א"ר יוסי בר' חנינא, מכאן שהאשה מכרת באורחין יותר מן האיש. קדוש הוא מנא ידעה, רב ושמואל חד אמר שלא ראתה זבוב עובר על שולחנו. וחד אמר סדין של פשתן הציעה על מטתו ולא ראתה קרי עליו.

הזוהר הקדוש (פרשת בשלח) מביא את דברי הגמרא ומקשה, וזה לשונו, **'הני מילי קשיין אי תימא דלא חמת ביה קרי הא סגיין אינון בני נשא הכי בעלמא מה שנויא הכא'**, לכאורה מה המעלה המיוחדת של ראתה על סדינו קרי, וכי זה כבר ראייה והרי מצינו הרבה אנשים שיושנים בלילה ולא קורה כלום, **'ואי תימא דלא עבר זבובא בפתוריה אמאי כתיב הנה נא ידעתי וכי היא ידעת ולא אחרא והא כל אינון דחמו ליה אכיל בפתוריה הווי ידעי'**, גם התירוץ שלא ראתה זבוב על שולחנו אינו מובן, שהרי לא רק היא ראתה אלא כל מי שעוד ישב ואכל שם ראה וא"כ מהיכן הראייה דהאשה מכירה יותר באורחים, עונה הזוה"ק, **'אלא שפיר קאמרת אבל הנה נא ידעתי היא ידעה ולא אחרא בגין דהיא מתקנת ערסיה בשעתא דשכיב בליליא ובשעתא דקאים בצפרא והא דקאמרי דשושיפא חוורא זריקת ליה בערסיה הכי הוה ובה ידעה דארחא דעלמא כיון דקאים בר נש מערסיה סליק שושיפא דנאים בה ריחא מנוולא והאי בשעתא דסלקת ההוא שושיפא מערסיה הוה סליק ריחין כריחין דגנתא דעדן ואמרה אי לאו דקדישא הוא וקדושה דמריה עליה לא עליק ריחא קדישא הכי'**. דדרך העולם דהאשה מצעת המיטה קודם השינה ולמחרת מורידה אותה כדי לכבסם, כשאדם הולך לישון בלילה וקם בבוקר בדרך כלל יוצא ממנו ריח לא כ"כ נעים, אומר הזוה"ק דכל זה באדם פשוט, אך בצדיק שיושן במיטתו בלילה עולה נשמתו לעולם העליון בגן עדן ושומעת דברי תורה מהצדיקים היושבים שם, א"כ בבוקר כשהנשמה חוזרת לגופם מביאה עמה ריח מהגן עדן, וזה כוונת הגמ' שלא ראתה קרי עליו, דבצדיק זה לא הריחה האשה ריח רע כשאר כל אדם, אלא להיפך הריחה ממיטתו ריח גן עדן, ואתי שפיר דהאשה דייקא היא זו שמכרת באורחים ואמרה הנה נא ידעתי כי איש אלקים קדוש הוא.

הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע מתרץ קושיית הזוהר באופן אחר, שאחרי שאיש אלקים קדוש זה ישן על אותה מיטה התקדשה אותה מיטה כל כך שכל מי שישן לאחר מכן על אותה מיטה ואפילו אדם פשוט, לא ראו קרי אצלו, ממילא הבינה האשה כי הראשון שישן כאן היה איש אלקים.

על פי זה פירש **החקל יצחק**, 'פוריא' היינו מיטה, 'חייב איניש לבסומי בפוריא', צריך האדם לקדש מיטתו ולבסמו מריח הגן עדן, 'עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי', שכל מי שיבוא לישון על מיטתו לא יבחינו אם אותו אדם הוא בחינת ארור המן או בחינת ברוך מרדכי, מגודל קדושתו.

או אפשר לומר בדרך אחרת, **הרמח"ל** מסביר שיש את הנשמה ויש את הגוף, וכל אחד הוא כוח בפני עצמו, הנשמה מושך אותך כלפי מעלה להקב"ה והגוף מושך אותך כלפי מטה, א"כ מי מנצח את מי?, אלא מתי שהקב"ה ברא את הצדיקים ואת הרשעים, יש מדרש שהפליג אותם קצת, רחוק מהקב"ה, דהיינו הרבש"ע הכניס כוח בתוך הטבע שהצדיקים הם ינצחו את הרשעים דהם יותר קרובים אליו, משא"כ את הרשעים הפליג אותם אחורה, וא"כ איך הרשעים מתגברים עלינו, אלא אם אדם שומע גאט ושהכל מאיתו ית' אז באמת יש להטוב כוח יותר מהרע, אך אם ח"ו אדם לא שומע שהכל מאיתו ית' אז הוא לוקח את החיות שיש לו ומכניס אותם להרשעים שזו החיות דקדושה ושם אותו לתוך הקליפות, וכל הינוקה שלהם היא מן החיות שלנו, א"כ אפילו שהוא רחוק והפליג אותו אך עכשיו יש להם כוח יותר גדול מעד עכשיו. וזה חייב איניש לבסומי, אדם חייב להכניס את עצמו לגמרי לדעת, עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, שזה אומר שישמע שהכל מאיתו ית' שמו, וכך לא יהיה להם כוח לגבור עלינו.

או אפשר לומר, ש'ברוך מרדכי' זה על מצבים שכן הולך לאדם והכל מסתדר לו, ו'ארור המן' זה מצבים שזה לא הולך לו כפי מה שהוא רוצה, א"כ בפורים אומרים עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי שכל המצבים שהוא נמצא הכל יהיה שווה אצלו, דהזמנים של הגדלות זה בא ללמד אותו שהכל חסד ושלא יחשוב שיש לו, והזמנים של קטנות בא ללמד אותו שאפילו מה שיש לו זה ג"כ לא שלו והכל מאיתו ית', דהיינו אדם חייב לחיות שכל המצבים הכל שווים אצלו, שבהכל הוא שומע גאט, בין ארור המן ובין ברוך מרדכי הכל שווה והכל מאיתו ית' שמו.

סעודה שלישית – פרשת צו

וידבר ד' אל משה לאמר צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה הוא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבוקר ואש המזבח תוקד בו ופרש"י אין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות אמר רבי שמעון ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס עי"ש.

והנה איתא בחקל יצחק להקשות מהו בעל הלשון לאמר ואח"כ עוד פעם לאמר ועוד למה נאמר כאן לשון זו יותר מכל שאר הקרבנות ומהו מיד ולדורות ומהו החסרון כיס יותר משאר הקרבנות ואם בשביל שהוא עולה הא גם בחטאת איכא חסרון כיס לבעלים ויש לומר דהנה אחז"ל זאת תורת העולה כל העוסק בתורת עולה אזי כאילו הקריב עולה וא"כ הפרשה מדברת בשני ענינים אחד זהו בזמן שבת המקדש היה קיים ואז היה הקרבת קרבן עולה בעצמו ממש ועוד זמן בזמן שאין ביהמ"ק היה קיים ואז אין קיום מצוות בפועל ממש ואז יש הדין כל הלומד תורת עולה אזי כאילו הקריב עולה וזה השתי הזמנים אחד בהקרבת עצמו בזמן שביהמ"ק קיים ועוד זמן שזה ובתורת הקרבן בזמן שאין ביהמ"ק וע"ז בא

השני לאמר לומר הדין בשני הזמנים דכל הנפק"מ בין שתי הזמנים הללו הוא דאז יש את הקיום המצוה בפועל ממש ועכשיו שאין ביהמ"ק אזי אין קיום המצווה בפועל ממש ואפשר ללמוד אותו והשתי הזמנים הללו שזה בזמן ביהמ"ק שזה להקריבו ובזמן שאין ביהמ"ק שזה לעסוק בתורתו ע"ז אמר לשון צו מיד דהיינו בזמן שיש ביהמ"ק שזה לעסוק בהקרבנו בפועל ממש ואח"כ ולדורות היינו בזמן שאין ביהמ"ק קיים שאז זה לעסוק בתורתו ויען שהפרשה מדברת מתורתו חשיבות מעלת התורה וא"כ כל אחד שהולך ללמוד ולעסוק בתורתו ובפרט עכשיו שהולכים לקרוא את המגילה וכמו דאיתא בקדושת לוי ומעתה יתלהב לב האדם בקראו המגילה ויכון בקראו בשמעו המגילה שמעתה מקבל עול תורתו ומצותיו ולכן יכין את עצמו ומה שחלף ועבר אין ומעתה הוא מקבל עליו עול תורתו ומצותיו ית"ש ואז היה נזדככו הטבעיים ויש קבלת התורה מחדש וישמח ד' במעשיו בכל דבור שאדם מדבר נברא מלאך טוב נגדו.

וא"כ ואלו הן המעלות שכמו שהעולה מכפרת על הרהור הלב וכמו שנאמר והעולה על רוחכם כדאיתא במדרש או"כ כן הרהורי עיין התורה"ק מרפת על הרהורי עבירה וכמו מתי שאדם הקריב עולה אזי כיפר אותו על מחשבות זרות שהיה לאדם ואותו דבר מתי שאדם לומד תורה ומהרהר בו אזי זה מכפר אותו על הרהורי מחשבות זרות שהיה לו ואיתא אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ומסביר רש"י מידי מעשה יצאנו אך מידי מחשבה לא יצאנו וא"כ אף אחד לא יכול להגיד לך שאני לא חשבתיה דהמחשבה זו הכי קשה ושמה כל אחד נכשל ח"ו או"כ מהו העצה לזה וע"ז נתן לנו הקב"ה את קרבן עולה שזה מכפר על הרהורי הלב והיום שאין הקרבה בפועל ממש אזי אדם שלומד תורה ומעיין בו ומהרהר בו ומכניס את כל כולו לתוך התורה אזי זה מכפרת לו על הרהורי עבירה שזו המחשבות זרות שהיה לו עד עכשיו.

ב' שלימוד התורה"ק קרוי אש והיא שורפת את תאוות היצר הרע כדאיתא בחז"ל כי מלחים אתה חיתה על ראשי וכמו שאז היינו צריכים להביא אש כך גם עכשיו יש את אש התורה י"ג דבזמן שאין ביהמ"ק קיים אזי התורה"ק היא במקום מצבה ובמקום קרבן וכל זמן הגלות שנמשלה ללילה דכל המצב של הגלות זו לילה עד עת הגאולה שזו נקראת בקיר כמאה"כ אמר שומר אתא ביקר וצע"ה זאת תורת העולה לימוד התורה הקדושה כמאחז"ל היא העולה וכמו שאז העולה בעצמו כיפר על המחשבות זרות וא"כ גם עכשיו התורה מכפרת על המחשבות עות העולה על רוחכם ואח"כ על מוקצה וכמו שאז היה אש אמיתי וא"כ גם היום שאש התורה ששורפת התאוות רעות על המזבח שהיא המצבה שזו התורה כל הלילה שזה משך כל הלילה זמן של הגלות עד הבוקר שזה הזמן של הגאולה וכ"ז בלימוד התורה הקדושה בהתלהבות אבל מי שלומד רק משפה ולחוץ כתורתו של דאוג בלי חשקות והתלהבות אזי אין תורתו מועלת לו כלום וזהו אש המזבח שזו התורה אזי תקד בו שרק אם יש בהתלהבות של אש ורק אזי זה מועיל לנו.

והנה איתא בשפ"א [תרמ"ד] במדרש על כל פשעים תכסה אהבה דכתיב אש תמיד תוקד בו לא תרבה דכתיב מים רבים לא יוכלו לכבות אהבה ושום דבר לא יכול לכבות את הנקודה הפנימית שיש בתוך כל יהודי פירש שיש בכל לב איש ישראל נקודה טמונה שאדם צריך לעורר אותו וזה ע"י כוח התורה הקדושה שהוא לומד וע"י כוח הפורים הלז יש לו כוח לעורר אותו בהתלהבות לד' שלא יוכל להיות נכבה וכמו גחלים אם נפח בה אזי הוא מתעורר ואם דבק בו אזי זה נרבה וכמו"כ נשמה שבאדם יש עכשיו קצת נקודה שזה לא נכבה ואפשר לעורר אותו וזו הבטחה שזה יעקרה באמת ואף על פי שאש יורד משמים אזי מצוה להבין מן ההדיוט וכו' וכמו כן בנפש אדם אדם חייב לעורר לבד גאת ההתעוררות להקב"ה

שצריך להיות חשקת רשפי אש בלב בוער לעבודת הבורא יתברך ולחדש בכל יום זה ההתלהבות וכמו שכתב יבער עליה הכהן וכל עובד ד' נקרא כהן וההתעוררות אהבה הנ"ל בלבות בני ישראל היא העבודה שבלב שזו תפילה וזו עבודה שאדם חייב לתת בהחג הזה של פורים וזו עבודה שאדם חייב לתת בכל זמני תפילה וזו עבודה שאדם חייב לתת בכל מצוה ומצוה שהוא עושה וזה הכל במקום קרבן וכשיש זאת ההתלהבות אזי כל מחשבה זהו העולה על הלב מיד נשרפת ואין מגיד ח"ו לשתי מחשבות ויש רק מחשבה אחת לעובדו ית' וזה רק אם יש התלהבות שזה אש ולעבדיגקייט אך אם אדם ניגש להעבודה קר מאוד בלי שום התלהבות אזי מיד נופל לו כל המחשבות זרות וזה המקור להמחשבות הללו.

וכמו שכתוב בזוהר הקדוש מחשבה רעה העולה על מוקדה וכו' כי זאת היתה עיקר הכוונה בכל המחשבות העולות על הלב דאדם יכול לחשב שפתאום קרה לו המחשבה הזאת וזה מקרה ולא באמת אך הדרך האמיתי לחשב שהקב"ה שלח לי את המחשבות הללו כדי שאני לא סתכל עליהם ושאיני לא יחש עליהם ואני יעשה ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניהם וזו עבודה אשר הקב"ה רוצה מאתנו והקב"ה נתן לאדם כוח שהוא יכול לעצור את אותן המחשבות זרות כי זאת היתה עיקר הכוונה בכל המחשבות העולות על הלב שהיו מתבטלים בעליתן על לב עובד ד' ועל ידי זה מתעלין ומתבררין כל המחשבות זרות וכך יש להם עלייה להמקור והשורש שלהם דכל אחד העבודה היא להחזיר הכל להשורש דכל המחשבות בעצם החיות שלהם זהו מן הקדושה וא"כ אפילו שהוא עכשיו נהיה מחשבה רעה אבל אם אתה מחזיר אותו להשורש ע"י הביטול שלך אזי קיימת את העבודה וכמו בן המלך שהוא נמצא בשבי ופתאום רואה את המלך עובר והוא מתחיל לדפוק שהוא רוצה לחזור ואותו דבר אדם שהוא יש לו מחשבה זכה שזה החיות שלו מן הקדושה ואדם נכנס לעבודת השם אוש הוא נכנס לתוך מצוה אזי כולם עולים דהם רוצים שיחזירו אותו להמקור והשורש ולתקן אותם.

והעצה היחידה שאפשר לתקן אותו זהו כמו הקרבן שהיה אש תמיד תוקד על המזבח לא תרבה ואי אפשר לכבות אותו ומשום שזו מעלה הכל להבורא ית' וא"כ אדם חייב להיות בחינת אש כל הזמן ואפילו שיש מחשבות ועולה לו מניעות ועליה לו נסיונות וזה הכל רק בכונן כדי שאתה תתקן אותם שמה ובגלל זה הם באים בכלל וכמו שאז מתי שבית המקדש היה קיים היה אש דלוק כל הזמן דכל פעם הגיעו עוד קרבן ועוד אחד ולא היה אפשרי לכבות אותו בכלל וזה היה מעלה כל הזמן הכל ואותו דבר אתה הוא הקרבן והמזבח ואתה הבית המקדש בעצמו וכמו שאז היה אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה ולא היה אפילו דקה אחת שזה היה מכובה ואותו דבר אדם חייב לדעת שהוא צריך כל הזמן להיות עם המחשבה הנכונה ולהיות ער כל הזמן ועם התלהבות ולא קר ח"ו דהלא אדם כל זמן מדבר כל הזמן חושב וכל הזמן עושה ואם זה ח"ו לא להבורא ית' וא"כ מאלי הוא נמשך את החיצוניות וא"כ אדם חייב להגיגות כל הזמן אש ואין דרך אחרת חוץ מאש של התורה שזה שורף הכל ממש וזה רק ע"י מחשבות קדושות ורק ע"י תפילה ורק ע"י עשייה בטוב כל הזמן ואדם חייב להיות כל הזמן במלחמה ולהיות ער כל הזמן וללחום אותו.

וזהו שכתוב כל הלילה עד הבוקר ולכאורה עד הבוקר גמיותר כיון דכתוב כל הלילה אלא שזה רק לרמז שמזה התפרקות והחשך של מחשבות זרות המעכבין לב העובד ד' וכל החושך וכל המניעות שיש לאדם מזה נעשה לבסוף בוקר וכל הלילה ומניעות נעשה מזה בוקר אח"כ כי כן הסדר ויהי ערב ויהי בוקר שקודם יש את הערב ואח"כ בא הבוקר וזו העבודה של האדם שמתברר התערבות טוב ורע ואדם חייב לברר אותו ולבחור בטוב וכמו ימי המעשה הם הכנה לשבת שימי המעשה זה לילה ושבת זה אור ואחד

הכנה להשני ימי עולם הזה הם הכנה לעולם הבא וכמו כן על ידי המלחמה הנ"ל בלב עובד ד' כל הלילה עד הבוקר וזה התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס אח"כ לטרקלין גדול וא"כ הסדר קודם יש את הערך ואח"כ בא הבוקר שזהו האור האמיתי וזה כל מי שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו וכל אחד יש לו עבודה בפני עצמו לשמוע שהכל מאיתו ית' שמו.

וא"כ זה בפורים שאז היה נזדככו הטבעיים והיה קבלת התורה מאהבה ואז מה שעבר אין וכמו יום כיפור אדם נעשה מחדש וכמו"כ פורים מה שעבר אין וא"כ יתלהב אדם בקראו את המעשה שזה יהיה בחינת אש והאש הזה לא יעברו מתוך היהודים וזה יהיה לא רק בפורים אלא ימשיך אותו לכל השנה כולו ההתלהבות הזאת והאש הזה לכל השנה דכולם ידעו שהכל מאיתו ית'.

מאמר ו'

דברות קודש לאחר תפילת שחרית - פורים דפרזים

'למנצח על אילת השחר, מזמור לדוד. קלי קלי, למה עזבתני' (תהלים כב, א-ב). ואיתא בקדושת לוי, שכאן אצל הנס דפורים, היה מצב של להרוג ולאבד ולהשמיד הכל, ולא היה ברירה אחרת אלא לצעוק קלי קלי אבא תעזור לי שאני יוכל לצאת מזה, וכך בעצם כל אחד חייב לעשות לצעוק לרבש"ע אבא תעזור לי ואני לא יכול בכלל.

'קלי קלי' (שם, ב). לכאורה מהו הכפל הלשון?, אפשר להסביר או שזה מלשון צער, **כדרך השרויים בצרה שאז כופלים צעקתם**, וא"כ זהו הכפל לשון. או אפשר לומר עוד יותר, שאדם אומר גאט כל הזמן, אבל מתי שהוא נמצא בצרה אז הוא חושב אולי אני יסתדר לבד, ואז מיד מתי שיש לו את המחשבה הזאת אומר, קלי קלי ואין משהו אחר רק הקב"ה - **שרק אתה הוא צורי ומשגבי ואין עוד** (כי אל הוא מלשון חוזק), **וכמו שאתה קלי מעולם - כן עתה**. ורק אתה יכול לעזור, וכמו שעד עכשיו אני ידעתי שהכל זהו אתה, וא"כ גם מעכשיו והלאה אני יודע שהכל מאיתו ית' ואני מאמין רק בך לבד.

'למה עזבתני' (שם). **ר' אשר זצ"ל** הסביר, פ"י הוא שאין דבר כזה לחשוב שח"ו הוא עוזב אותנו, דהלא הקב"ה מחיה ומהווה הכל?, אלא הקב"ה נמצא, רק למה זה נראה לנו כאילו שעזבתני שאנחנו לא מרגישים שאתה איתנו. ואנכי הסתר אסתיר, הכוונה הוא שיש הסתר בתוך הסתר, דיש הסתר כזה שאני עוד יודע שיש הסתר ואני יודע שאני בצרה, אך יש הסתר עוד יותר גדול שאדם לא יודע בכלל שהוא נמצא בתוך הסתר דיש הסתר כזה גדול. ואסתר מן התורה מנין, מסבירים הספרים שהיא הורידה הסתר אחד, ואז קלטו שאנחנו בהסתר, ואז היה הנס דפורים.

'רחוק מישועתי דברי שאגתי' (שם). ולכאורה מהו הכפל לשון 'רחוק מישועתי דברי שאגתי'?. רש"י פירש: **ומדברי שאגתי. והיינו, שלא זו בלבד שאינך קרוב להושיעני, אלא הנך מתרחק עוד יותר שלא תשמע כלל דברי שאגתי. והוא הסתר פנים מוחלט, שכביכול אינך יודע מצרתי כלל**. רבש"ע אני רוצה ישועה, אך אני לא רואה כלום, ממילא אתה לא נותן לי ישועה, אך למה אתה מתרחק ממנו כ"כ, וכאילו שאתה לא יודע ממנו כלל. ובספורנו ובמצו"ד פירשו באופן נפלא: **שעל כי רחוק מישועתי - שהנך רחוק מלהושיעני - המה דברי שאגתי, שעל כך אני שואג ומתפלל. רבי אשר היה תמיד אומר שצריכים לדפוק ולדפוק עד שפותחים, ומתי שפותחים זהו אפילו להאדם הכי שפל שיש פותחים. אך מבקשים מהקב"ה אם דופקים ודופקים אז זהו חוצפה, על כן אני מבקש ממך שאני לא יהיה מחוצף ורק ללכת הלאה בעבודת השם. 'בך בטחו ולא בוש', בדרך כלל מתי**

שאדם דופק כ"כ הרבה זהו חוצפה ויוצא עם בישות וביזיונות, אך אצלך, אומר דוד המלך אני דופק ודופק, ובך בטחו ולא בושו, ואין לי שום בושא מזה שאני עושה את זה ואני רק מתחזק מזה עוד יותר. – ובעצם אותו דבר בעסקים מה שכואב לאדם, את זה הוא מנסה להפוך את העולם שהוא ישיג אותו, ומה שלא כואב לו אז הוא לא מנסה להשיג אותו כלל. ואותו דבר בעבודת השם ככל שזה כואב יותר על זה שהוא רחוק מאיתו ית', אזי הוא ידפוק יותר עד שהוא ישיג אותו באמת ויראו ישועת ד'.

'אלקי, אקרא יומם ולא תענה, ולילה ולא דומיה לי' (שם, ג). כי כשהאדם נענה בתפלתו הריהו שותק מצעקותו, אבל אני עדיין לא נענית, ואני עוד לא הגעתי למצב של דומיה להגיד לרבש"ע שאני מסודר בחיים, א"כ אני עדיין ממשיך לצעוק ולצרוח אבא תעזור לי ותציל אותי, זה היה דוד המלך ע"ה שהוא כל הזמן צעק לרבש"ע שיעזור לו.

'ואתה קדוש, יושב תהלות ישראל' (שם, ד). אומרים על אנשים שלו שייך חצי תל אביב ולו שייך חצי ניו יארק, דהיינו שהוא יושב על זה, אך הקב"ה יושב על מה?; על תהלות ישראל. 'בך בטחו אבותינו, בטחו ותפלטמו' (שם, ה). הם בטחו בך גם בשעה שלא היו עדיין שרויים בצרה, הם בטחו רק בך, וגם בעת צרה בטחו רק בך, ואכן ותפלטמו הצלתם מכל צרותיהם, והם לא חיכה שיהיה להם עת צרה כדי שיבטחו בהקב"ה, אלא גם בלי זה הם בטחו בך, וא"כ מהבטחון שהיה להם אז עזרת להם.

אליך זעקו ונמלטו, בך בטחו ולא בושו (שם, ו). אליך – לבדך, זעקו - לך לבד זעקתי בתפלה, ולא נשענו על עזרת אדם, ונמלטו - ואכן נצלו מצרתם, בך בטחו - תמיד ולא בושו - ולא התביישו כתוצאה מכך, כי תמיד הצלתם. והם תמיד באו לבקש רבש"ע אני לא יכול כלום ורק אתה יכול, 'יא רבש"ע טאטע גאט איך קען נישט' וכך הם בטחו בו ולא בושו בכלל.

ובספורנו ביאר, כי הפסוק מנה כאן שתי מדריגות במדת הבטחון: האחת, אלו הבוטחים בד' ללא כל סיבה, אפילו בלי שיהיה להם איזה צרה ח"ו אלא יש להם בטחון והכל זה גאט ללא שום סיבה, ואז - בעת צרתם - ד' מצילים בזכות הבטחון לבד, והשניה, הם אלו אשר רק מחמת כי היו שרויים בצרה וזעקו אליך בתפלה שתצילם מצרתם, ואז בטחו בך - וגם הם לא בושו בבטחונם, כי הקב"ה עזר גם להם, כי הושעתם ונתת להם צרכיהם, ולפי זה ונמלטו הוא ענין הצלה.

ובפירוש תהלות מהרי"ץ ביאר ענין בך בטחו ולא בושו - כי לעתים מצוי שהאדם יאמר על עצמו שהוא בעל בטחון, והוא מוסר שיעורים בזה, אך בהגיעו בפועל על ידי נסיון, והוא מקבל איזה כאב קטן, אזי מיד הוא מאבד עשתונותו ובא לידי בושא. פתאום הבעל בטחון הכי גדול נפל דזה טוב לדיבורים אך ליישם אותו למעשה שמה אדם מאבד את עצמו לגמרי, אפשר להגיד שיעורים אפשר להוציא עלונים אפשר לכתוב אך למעשה 'א קיצל טיהן דארט איז אלעס גענדיגט', על כן הוא אמר, שהבטחון שבטחו אבותינו היה חזק ומוחלט אצלם, עד כי עמדו בו גם בעת נסיון, אך בך בטחו ולא בושו להם היה בטחון חזק, אפילו שהיה להם מצבים מיוחדים והיה להם כאבים וניסיונות, אך הם לא בושו הם לא התבלבלו שמה, והם צעקו טאטע גאט והם לא באו מעולם לידי בושא וכלימה, אך אנחנו על כל משהו קטן אנחנו מיד מאבדים הכל ולא מחזיקים מעמד בכלל שמה, רק מקבלים חמש שקל יותר בארנונה הכל נגמר.

ואנכי תולעת ולא איש, חרפת אדם ובזוי עם (שם, ז). ולכאורה מהו אנכי תולעת, ממתי אדם הוא תולעת? אלא הכוונה הוא, ואנכי - עם ישראל בהיותי בגלות, נחשב בעיני העמים שפל כאילו הייתי

תולעת - שהיא בזויה מאד בין כל חיה ועוף, התולעת היא בזויה מאוד לעומת כל החיות והעופות, לפי שאין לה קרנים רגלים ודומיהם, אלא פה. **ועיין ברש"י** דהכונה כאן על כל עם ישראל המכונים כאיש אחד. **וכתב באבן עזרא**, שרחוק הוא שיאמר בר דעת על עצמו שאיננו איש אלא תולעת, רק הכונה היא על האויבים המבזים אותו שבעיניהם אינו נחשב למאומה. **וכן פירש גם הרד"ק**: שאני נבזה בעיני כל כמו התולעת, ואינני איש בעיניהם, אלא חרפת אדם ובזוי עם בגולה. ולפי"ז משל התולעת הוא לבזיון. וכן הוא במדרש שוחר טוב כאן: מה התולעת הזו בזויה, כך ישראל בזויון בין האומות. **והחסיד יעב"ץ** הוסיף, שהתולעת מציאותו רעה, והוא יותר גרוע מההעדר לחלוטין. האם אתה רוצה בית עם תולעים או בלי, אומר דוד שאני כמו תולעת אנשים לא רוצים לראות אותי בכלל, כמו אדם שיש לו בית ריק ואין לו כלום בתוכו, וגם אין שמה תולעים, אז זה בסדר אפילו שהבית ריק מהכול, אבל אם יש לאדם בית מלא עם הכל, אך יש בתוכו תולעים, מה קרה? אבל אז אפילו שזה מלא אך זה הכל כלום בגלל התולעים שיש בתוכו, וזה יותר גרוע מאשר שאין שמה כלום, דהיינו שזה מציאות רעה והוא יותר גרוע מההעדר לחלוטין, לבית שאין שמה כלום והוא ריק מכל, וגם אלי אנשים לא רוצים אותי בכלל כמו התולעת. אך **במצודת דוד** פירש, שכחי תשוש כתולעת. שאין לו כח כבר ואני מרגיש כמו תולעת מול המתחרים שלי. ועיין במסכת חולין (פט, א.) שהכונה שדוד המלך הכניע את עצמו עד כדי תולעת. שאדם חייב לקלף לקלף ולקלף עד שהוא מגיע שהוא מרגיש עד כדי תולעת ממש, ואז אדם ידע שהכל מאיתו ית' שמו.

'יבוא המלך והמן היום' (ה, ד). ר"ת י-ה-ו-ה שזה שם השם, ואח"כ כתוב: (ז, א) **'יבוא המלך והמן'**, ולכאורה איפה נעלם השם עכשיו? אלא נראה להסביר דכתוב: (שמות יז, טז) **'כי יד על כס י-ה'** שהעמלק נגע רק בו-ה אך י-ה כן השאיר אותו רק הפריד את ו-ה מ-ה ועשו מזה שתיים ולא אחד, ושמה יש עבודה להחזיר הכל להשורש והמקור ולגלות שמה את חיות הבורא ית' שמו. ומסביר **הבעל התניא** שיש עמלק הגשמי ויש את עמלק הרוחני וא"כ הרוחני זה נקרא שאדם לא מחזיר בחזרה להרבשי"ע ולקוח לעצמו זה עמלק הרוחני, וא"כ י-ה הוא נותן וו-ה אנחנו נותנים, א"כ עבודה שלנו זהו באמת להחזיר דאם לא זה עמלק ואם אנחנו מחזירים זה מחיית עמלק, מתי שאדם לומד ולא מלמד זה עמלק, אדם מבקש ממך כסף ואתה לא נותן לו זה עמלק, וא"כ לקיחה בלי נתינה זה בחינת עמלק, א"כ אז בסעודות אחשורוש ברגע שהם הגיעו אז הם נתנו איזה הכנעה, אז יבוא המלך והמן שאז היה ו-ה ביחד ולא היה הפרדה בכלל, אז מיד היה הישועה וסילק כל הרע לגמרי.

מאמר ז'

טיש משתה היין - בבני ברק

והנה איתא בקדושת לוי (בקדושה רביעית) **ומעתה כשאוכל ושותה בפורים לא ירבה בהוללות, רק יקבל עליו עול תורה ועול מצות, כמו בימי מרדכי ואסתר, ובזה יהיה עיקר שמחתו**, זה צריך להיות עיקר שמחה של כל יהודי ויקוים **שוש אשיש בדי'** (ישעיה סא, י), **ובכל כזית וכזית שאוכל, יכוין ששמח בעול תורה ומצות, וישמח ויעלוז בקבלת התורה. וגם ישמח ויעלוז ויכוין באכילה ושתיה, שכל האומות העולם יעשו עמנו טובות, וכל הרעות יתהפכו לטוב, ויקוים בנו (דברים כג, ו) ולא שמע אלקים אל בלעם ויהפוך ד' אלקיך את הקללה לברכה, אמן סלה נצח ועד.**

איתא בגמ' מסכת מגילה (ז:): **רבה ורבי זירא עבדו סעודת פורים בהדי הדדי** - עשו סעודת פורים ביחד. **איבסום** – השתכרו, **קם רבה שחטיה לרבי זירא. למחר בעי רחמי** – למחרת התפלל עליו רבה, **ואחייה** – והחיהו. לכאורה קשה מאוד הלשון שחטיה, האם הכוונה שרבה שחט באמת לר' זירא

הלא בהמות שוחטים ולא אנשים? אלא אפשר לתרץ שהכוונה בשחיטה הוא דרבה נגע לו בנקודה שלו ואז זה נקרא שהוא שחט אותו. אצל רבי אשר כל פעם שאלנו אותו מה הנקודה שלנו, אז מיד ענה אני לא יכול להגיד לך, דברגע שאני יגיד לך אני הרגתי אותך, זה אומר שלכל אחד יש נקודה אחת שעל זה הוא חייב לעבוד בחיים ולתקן אותו. והיה אחד שהוא סיפור לי שהוא הצליח לשאול את רבי אשר מה הנקודה שלו, והוא אמר לו כעס, אז הוא אמר לר' אשר 'אני כועס' אלא מתי שאין לי משהו שאני חושב שזה מגיע אלי אזי אני צועק אבל אני לא כועס אף פעם, אז הוא אמר לי שרבי אשר כמעט הרג אותו. דהיינו עד עכשיו חשבתי שהעבודה שלי זהו משהו אחר לגמרי ופתאום הוא מגלה לי שבעצם מה שאני חשבתי שזה בסדר זה בעצם עבודה שלי שזה כעס. דהרי אני חשבתי שהוא יגיד לי לעבוד על שמירת עינים וכדומה וכאן פתאום אומר לי כעס משהו שלא חשבתי בכלל.

דהיינו אדם יכול להסתובב כולו כעוס ואוכל את עצמו ולא מרוצה משום דבר, ולא מרוצה מהבית שלו ולא מעצמו, וכל שניה הוא מוצא משהו אחר לכעוס, וכן הוא כועס על הילדים שלו כועס על אבא שלו ועל כולם, אך אם אתה שואל אותו האם אתה כועס?, אז מיד הוא אומר לך 'אני כועס', אם הוא שמע דרשה על כעס, אז הוא אמר שנכון אני רואה את זה באמת על חבר שלי שהוא תמיד כועס, אבל אני אף פעם לא, אני בסדר גמור, דהיינו להגיע להנקודה שכואבת אני לא יכול להגיד לך, אמרנו לר' אשר תגיד, תגיד, אך למעשה הוא לא אמר. וזה שחטיה רבה לרבי זירא, דרבה אמר לו את הנקודה האמיתית שלו ואז מיד שחטיה לר' זירא, שזה לא בגשמיות כפשוטו אלא זה ברוחניות שהוא שחט אותו לגמרי.

וזה ביקש עליו רחמים, שהקב"ה יעזור שהוא יקח אותו בצורה הנכונה, כי לכתחילה אסור לעשות כאלו דברים, כי אם אני אומר לך את האמת בפרצוף שלך אז אתה יותר לא מסוגל להסתכל אלי, כי זה נקרא שחטיה לר' זירא, ורבה ראה שהוא קיבל אותו אישי, והוא לא קיבל אותו בצורה הנכונה, והוא קיבל את זה כאילו שמתחילים איתו עכשיו, ולא קיבל אותו כמו שאני ריצתי שהוא יקבל אותו, א"כ כנראה שהבעיה היא איתו דאם אני יראת שמים אז דבריו נשמעים תמיד, וא"כ יכול להיות שאני אמרתי את זה בגאווה והוא נעלב עכשיו לגמרי, ואני יכול להיות שאני לא התכוונתי לשם שמים עכשיו, והוא צודק כי אני התכוונתי לנצח אותי שלי יש את זה ולו אין את זה, א"כ ביקש עליו רחמים שזה אומר רבש"ע אני נתתי את זה בצורה של דין וצמצום ובצורה של חרב, במקום לתת אותו בצורה של רחמים ואהבה וחכמה וכח מה ובצורה של הפשטה, ואני חתכתי אותו עכשיו עד הסוף כמו שצריך להיות, עד שהקב"ה עזר והיה תחיית המתים שהוא קלט מה שהוא רצה ממנו, ואז התחיל לחיות עם הנקודה בצורה נכונה ואז זה היה תחיית המתים, ואז במקום להיכנס שמה ליאוש ועצבות התחיל לחיות עם זה והתחיל להיות לו חיים אחרים לגמרי, ויש אנשים שעד היום הם עסוקים עם מה שאני אמרתי לו לפני חמישים שנה, והם עדיין כועסים וצועקים, אך יש אנשים שהם כבר אז שמעו את הנקודה האמיתית והם כבר התקדמו עוד שלושים שנה קדימה, וזה ביקש עליו רחמים שאדם חייב לבקש כל הזמן כל רגע כל שניה רחמים גאט טאטע שהוא יקבל את הדרך בצורה נכונה מאוד, דבדרך כלל אנשים שהם שומעים את הדרך שאנחנו מדברים אזי מיד הם כועסים, א"כ חייבים רחמים כדי לקבל אותו בצורה הנכונה ולא בגדר של שחיטה כמו רבה ורבי זירא.

ומסיק הגמ' לשנה הבאה, אמר ליה רבה לרבי זירא: ניתי מר ונעביד סעודת פורים בהדי הדדי – יבוא הרב ונעשה סעודת פורים יחד, אמר ליה רבי זירא: לא בכל שעתא ושעתא מיתרחיש ניסא – אין נס קורה בכל עת. וההסבר הוא דר' אשר אמר אם אני אומר לכם מי אתם אז אתם כולכם

מתעופפים מפה, וא"כ אני לא אומר לכם בכלל, וזהו רבי זירא ששנה הבאה הוא כבר לא חזר דהוא לא רצה לשמוע עוד פעם את הנקודה הזאת כלל. והאמת הוא שהדרך הזה הוא כמו אלכהול ששמים על הפצעים, שבהתחלה זה כואב אך אח"כ זה מתרפא. ואנשים לא מוכנים להיות שמה מתי שזה כואב ובורחים לפני שזה מתרפא, ועוד נשארים כעוס כל החיים.

ועוד מהלך אפשר לומר, **קם רבה** - מי שמחזיק את עצמו גדול, **שחטיה** - הוא חייב לשחוט את הגדלות הזאת, עד **ר' זירא** - שהוא יהיה קטן בעיני עצמו ולא כזה גדול כמו שהוא היה עד עכשיו, כי כל הזמן שהוא מחזיק את עצמו גדול, הוא בחינת המן, כי עמלק זה גדלות, כמו שכתוב: (ו, ו) **'למי יחפץ המלך לעשות יקר יותר ממני'**. אם יש ספיקות למי לתת את זה, אז מיד עולה מחשבות אולי אני, אך המן כבר היה בטוח בזה שהכל מגיע אליו, דהרי הוא עבד כל השנים לזה וא"כ זה מגיע לו, ואיך מוחקים את עמלק? **שחטיה**, לשחוט את הגדלות הזאת, ואיך? **רבי זירא**, שזה להיות קטן בעיני עצמו שזה הכנעה ושפלות וככה מוחקים את עמלק, ואז שנה הבאה שהוא התחיל ללכת עם הדרך כבר אין רבי זירא, ואז יהיה אדם אחר לגמרי, ואין לא רבה ולא רבי זירא הכל זה רבשי"ע טאטע וגאט, דאדם שהוא מתחיל לחיות עם הרבשי"ע **'איז ער אנייע מענטש און גאנצען'** וזה לא אותו אדם של שנה שעברה.

וזה **'חייב איניש לבסומי בפוריא'** וזה כל שנה מחדש. **'עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי'**. הרה"ק **רבי פנחס מקוריץ זי"ע** אמר מתי שהיינו בטיש אצל מרן אור שבעת הימים הבעש"ט הק', אמרתי שפותחים קופה וכל אחד יכניס מה שיש לו, וככה הולכים להרבי, וכל אחד הכניס שמה, אחד הכסף שלו, אחד החכמה שלו, אחד הקדושה שלו, כל אחד הכניס משהו אחר. וכך אנחנו כולם שווים ואין לאחד יותר מהשני ועכשיו אפשר לקבל מהרבי קדושה וטהרה. ונראה להוסיף מה ההבדל בין עשיר לרבי הלא לשתייהן נכנסים אנשים? אלא החילוק הוא, דהגביר אם מישהו נכנס אליו אז מיד חושב לתת הכי פחות שאפשר, וכמו שיש פתגם כמה שמבקשים אז תתן חצי, דהחשבון שלו הוא אם אני יכול לתת חמישים למה שאני יתן מאה, אך אצל רבי זה עובד הפוך, אם נכנסים אלי אני חושב לתת לו כמה שיותר, אם אני יכול לתת לו מאה למה שאני יתן לו רק חמישים, דהיינו השאלה מה אתה מחפש, אם אתה רוצה מהרבי גשמיות אז למה שיתן לך מאה אם אפשר לתת חמישים, אך אם אתה רוצה לקבל רוחניות אז למה לתת חמישים אם אפשר לתת מאה. דהיינו אם אדם יתחיל לחיות אחד עם הקב"ה שזה רוחניות אז יקבל הרבה יותר מהקב"ה גם בגשמיות וגם ברוחניות, וזה עד דלא ידע שאדם ידע בהכל גם בגשמיות וגם ברוחניות שהכל מאתו ית' שמו, וזה עבודת אדם בפורים להגיע להנקודה שהכל זה הקב"ה.

מאמר ח'

טיש משתה היין – בירושלים

איתא במגילה (ג, יג-טו) **'ונשלוח ספרים ביז הרצים אל כל מדינות המלך להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד, הרצים יצאו דחופים בדבר המלך, ומרדכי ידע את כל אשר נעשה'**. לכאורה מתי שאדם שומע כזה דבר מיד מתחיל לעשות פעולות כדי לבטל את הגזירה, ועוד יותר אם יש לו איזה דלת בפני המלך אז משתדל דרכו, וא"כ כאן היה לו אסתר המלכה שהיא בבית המלוכה וא"כ אפשר לבקש ממנה שהיא תעזור לכולם, אך מרדכי לא עושה כך ולא חושב אפילו בכיוון הזה, אלא **'ויקרע מרדכי את בגדיו וילבש שק ואפר ויצא בתוך העיר ויזעק זעקה גדולה ומרה, ויבוא עד לפני שער המלך כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק'**, ולא רק שהוא היה

בצער גדול עם שק ואפר, אלא **'בכל מדינה ומדינה אבל גדול ליהודים וצום ובכי ומספד שק ואפר יצע לרבים'**. והצער של מרדכי פשט לכל היהודים בכל העולם, וכולם בצער עם מרדכי ביחד וצום ובכי ומספד שק ואפר יצע לרבים, ובכלל לא עולה על המחשבה שלו שיש את אסתר ואפשר לבקש ממנה שהיא תעזור כאן, תרים טלפון לאסתר ומיד היא תסדר את העניינים, האם שכחתי את הפרוטקציה שיש לך שמה בבית המלוכה, הלא אפשר לסדר את הענין.

אלא מת' **הקדושת לוי** שאדם חייב לכוון ולחשוב בכל כזית וכזית שהוא אוכל בסעודת פורים, שבכל דבר רע יש בזה טוב, והקב"ה עושה אותו בכוונה, ואי אפשר להגיע לקם בלי ליפול מקודם, ואי אפשר להגיע לבוקר בלי ערב בכלל, ואי אפשר להגיע לבבוקר חסדך בלי אמונתך בלילות, רבותי לא נשכוח שהכל זה הקב"ה ונעזוב את הכל, ואין אסתר אין מדינה ואין כלום **'און מגייט און דו ערד אריין'** ושק ואפר יוצע לרבים, למה לחכות עד מאה ועשרים ללבוש שק ואפר, בא ונעשה אותו עכשיו לבטל הכל אין כלום רק הקב"ה, וכך המתיקו את כל הדינים בשורשם, ובכל כזית שאדם אוכל בפורים צריך לחשוב את הכוונה הזו, וכל אחד כמה חבילות שיש לו ככה כזיתים הוא חייב לאכול בעצם יום הפורים, ולא לבלוע אותו לפני שהוא יודע באמת שהכל זה טוב, ואם אדם חי כך אזי מיד יהיה הישועה, וברגע שכולם חזרו בתשובה, אז היה **'ותתחלחל המלכה מאד ותשלח בגדים להלביש את מרדכי'** והיא לא שואלת אותו מה יש לו ומה זה כל הבגדים הללו, ואח"כ היה **'ותקרא אסתר להתנד'** והיא התחילה לשאול מה קרה כאן, אז מתחיל הכל ואז היה הישועה, אך אם מיד הולכים צום שוועסטריקע {לאחות} ואז אם אתה רואה עד שבוע שזה לא עוזר אז נלך להקב"ה שהוא יעזור, אז אין כולם, והעיקר שאדם חייב לדעת שבלי עזר אלקי הוא לא יכול כלום.

והנה אצל **רבי אשר** ראינו את הענין של סבלנות, שתמיד מתי שהיינו מגיעים לשמה, אז אמרו לנו תבוא מחר, ואז מחר באתי דהרי יש לי תור מוזמן למחר, ואז אמרו לי לחכות, אחרי שעתיים אמרו לי, הרב נרדם תבוא מחר, וככה דחו לך כל הזמן מחר. פעם אחת היתה אשה שכבר הגיעה מאה פעם וכל פעם אמרו לה מחר, ונכנסו לשאול את ר' אשר מה לעשות איתה. ואז אמר שתתחיל עוד פעם מאה פעמים, ואז אחרי מאה ארבעים פעם קיבל אותה. היה אחד שצלצל בפלפון, ור' אשר ענה לו שיצלצל מחר, ואז מחר צלצל דהרי אתמול אמרו לי שאני יצלצל היום, ואז ר' אשר ענה בחזרה הזו שאמר אתמול לצלצל היום אומר מחר, עד שבסוף הוא תפס את ר' אשר ואז שאל אותו למה אין לך סבלנות, **'פארוואס האסטו נישט קיין געדולדט'**, ואז רבי אשר הסביר לו שמתי שאומרים לך מחר אז זה עוד געדולט ועוד געדולט וברגע שאתה נותן הכנעה אז שהישועה מתגלש לבד מכוח של הכנעה.

והנה אדם קם בבוקר ומברך העושה לי כל צרכי. ולכאורה איך אפשר לומר כן הרי יש כ"כ הרבה בעיות, הבנק במינוס הילדים בוכים וכן כל מיני בעיות, ואיך אפשר לברך העושה לי כל צרכי?, אלא התי' הוא שזה כל צרכי, כל בוקר אדם חייב לברך ולהגיד תודה להרבש"ע על זה, ואדם חייב לדעת אם אני ידע שזה כל צרכי, אזי זה יהיה כל צרכי באמת, אך זה רק אם אדם ידע באמת שהכל מאיתו ית' שמו.

וזה היה משה רבינו שהוא דיבר עם הקב"ה, לכאורה מה היה לו יותר מכל אחד שהוא דיבר עם הקב"ה לבד איזה פרוטקציה היה לו מכל אחד אחר?, אלא דאיתא **'ומשה ניגש אל הערפל'** הוא היה זה לעומת זה מן בלעם הרשע, וכל מה שבלעם עשה בפועל עבר למשה רבינו במחשבה דק שבדק, והוא ידע כל שניה ושניה שהוא לא יכול בלי עזר אלקי ממעל, והוא ידע **'שילולי ד' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי'** ואם אתה לא מחזיק אותו אז אני נופל יותר גרוע מאשר בלעם בעצם, ואין לי מה להאחז אלא **'בך בטחו ולא בושו'**.

רבי אשר היה אומר שאם דופקים אז פותחים את הדלת, ואדם חייב לדפוק לדפוק לדפוק כו' [הרבי אמר את זה עשר פעם] אם הבן שלך אומר לך בלילה אבא תבוא אלי, ואז אתה קם אפילו שאתה עיף אך אתה ניגש אליו, רק אדם חייב לצעוק **'טאטע' 'טאטע' 'טאטע'** [עכשיו כולם צעקו 'טאטע' למשך זמן מרובה] ואם הבן שלך צועק כך אז אתה קם, א"כ אומר רבי אשר אדם הוא לכאורה מחוצף שהוא צועק ודופק ללא הפסקה כלל, **'וואס קלאפסטו דו ביסט א מחוצף'** אלא אדם חייב להגיד לא מעניין אותי שום דבר, טאטע אני חייב אותך, ואני לא יכול בלעדיך אין לי ברירה אחרת, כך בטחו אבותינו, והם בטחו רק כך, אך ולא בושו לא היה איכפת להם כלל, והם הלכו וצעקו **'טאטע' 'טאטע' 'טאטע'** [עכשיו עוד פעם כולם צעקו 'טאטע' למשך זמן מרובה מאוד] וזה נקרא לדפוק לדפוק לדפוק עד שהוא יפתח את הדלת ויקבל אותך, ולא מפסיקים לצעוק עד שפותחים את הדלת, משה רבינו לא ראה כלום ורק צעק טאטע, עד שהיה 'ויקרא אל משה'.

אדם חייב לדעת שהוא לא יכול בלי הרבש"ע, ואדם חייב לחיות פתוח עם עצמו **'און לעבען נאקעט און גאנצען'** ולדעת שהוא אינו כלום ואינו מהותו ועצמותו בכלל, ובלי הרבש"ע אי אפשר בכלל. אברהם אבינו היה לו את אור כשדים, והיה לו אבא והיה לו סבא, אך הוא ידע שהכל מאיתו ית' שמו, ושום דבר לא יעזור לא יחוס ולא כלום רק הקב"ה לבד.

אח"כ בירך שיהיה לכל אחד פרנסה, און אלע זאלן אויסגלייזט ווערען, ושכולם יהיה בריאים ושלא יצטרכו בתי חולים, ושיהיה לכולם בנים, ודעת בשפע רב, וילדים טובים, ושיהיה לכולם הרבה כסף, והרבה נחת, ושכולם יסתובבו בשמחה, ושיוכלו להחזיק מעמד, ויכלו לצעוק **'טאטע' 'טאטע' 'טאטע'** [עכשיו עוד פעם כולם צעקו 'טאטע' למשך זמן מרובה].